Kardelen

13-14-15-16. SAYILAR
ŞUBAT
MART
NİSAN
MAYIS

kardelenseckisi@gmail.com

Aydın 3
Çok amaçlı program cd'si, www.aydin.gov.tr
8 Değişik Yönden Dostluk 9
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Akıl Okulu 9
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Ama Suç Bende... 11
Abdüssamed AKSU
Bir Müddet Zeytin Yiyeceğiz... 12
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Anahtar 14
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Arıyorum 15
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Baklavayı Neden Rumlara Kaptırdık? 16
www.tercuman.com.tr / Osman ÖZSOY
Hz. Abdullah İbn Revâha 17
Çok amaçlı program cd'si
Arap ile Yahudi 18
www.birizbiz.org/e-posta grubu
At 18
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Muhasebecinin Düğün Davetiyesi 19
www.birizbiz.ogr/e-posta grubu
Belgeleriyle Osmanlı Hoşgörüsü
www.birizbiz.ogr/e-posta grubu
Bir Eş ve Hayat Arkadaşı Olarak Hz. Muhammed (s.a.v) 22
www.firaset.net
Koyun 23
Mustafa Hakkı ERTAN
Önemli Bilgiler 24
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Kanuni'nin Fransa Fermanı 28
www.aktifhaber.com
Saç Kesimi Muhabbetleri 29
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Değişen Sizin Kalbiniz 30
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Osmanlı Padişahlarının Resulullah (s.a.v) Sevgisi 31
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Ebced Hesabı 33
www.dervisan.com
Fırsatları Görebilmek 35
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Hangi Hastalığa Hangi Bitki Kullanılmalı 36
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Balıkesir 48
Çok Amaçlı Program cd'si, www.balikesir.gov.tr
Hz. Abdullah Bin Zubeyr 58
Çok Amaçlı Program cd'si
Çar ve Fakir İşçi 59
www.birizbiz.org/e-posta grubu
İlginç Resim 60
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Trafikte Hayat Kurtaran Teknikler 61
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Her Eve Lazım Bilgiler 65
www.birizbirz.org/e-posta grubu
Tren Kaçtı 66
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Ahmedinecat'ın Mektubu 67
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Halil İbrahim Bereketi 72
www.birizbiz.org/e-posta grubu
Bartın 73
Çok Amaçlı Program Cd'si
Kıssadan Hisse 76
www.selam.org
Hz. Abdullah B. Ömer B. El-Hattâb 84
Çok Amaçlı Program Cd'si
Kâinat Havayolları 88
Ayhan YALÇIN
Kuş Sarayları 89
www.sihirlitur.com
İdarecilere Tavsiyeler 1 91
www.selam.org
Bir Dua 103
Sözün Özü Gündoğan Yayınları
Ümit Meriç İle Söyleşi 104
www.cemilmeric.net
Batman 108
Çok Amaçlı Program Cdsi, www.batman.gov.tr
Aşçılık Okulu 117
Çağrı CEBECİ
Kulağa Küpeler 119
Bülent TARHAN
Üç Evlat 120
www.birizbiz.org.e-posta grubu

HAZIRLAYAN
AHMET BİLGEHAN ARIKAN
KAPAK
AHMET FARUK ADIGÜZEL
e-posta: kardelenseckisi@gmail.com

AYDIN

Aydın, Tralles antik kentinin üzerine kurulmuştur. Eski çağlarda Ege Bölgesi'nin en önemli kentlerinden birisidir. Antik dönemin birçok bilgin, mimar, heykeltıraşı Aydın'da yetişmiştir. Bunlar arasında Antemiyus, Thales, Anaximandros, Anaximenes, Hekotaios, Hippodamos, İsodor sayılabilir.

AYDIN EFELERİ

İLÇELER

Bozdoğan: Büyük Menderes havzasının güneyinde Akçay'ın suladığı ovanın yanında yükselen Madran dağı eteklerindeki iki tepe üzerine kurulmuştur. Aydın'a 76 km. uzaklıktadır. İlçedeki tarihsel yapı kalıntıları ve buluntuları çok eski çağlara aittir. Roma, Bizans ve Selçuklu kültürlerinin izlerini taşıyan eserler de vardır. Koyuncular köyü yakınında bulunan Neopolis Kavaklı köyü, Körteke kalesi, Örtülü ve Konaklı köylerindeki Sarnıçlar ve Kemer Köprüsü bunların başlıca örnekleridir.

Buharkent: İl merkezine 86 km. mesafedeki İlçede Kızıldere kaplıcaları bulunmaktadır.

Çine: Aydın il merkezine 38 km. uzaklıktadır. Çine, Antik , Karya ve Onya bölgelerini birbirine bağlayan geçit üzerinde olması nedeniyle Aydın'ın eski ve önemli yerleşim yerlerinden biridir.

Gerga: Eski Çine'nin 6 km. güneydoğusundaki ovacık köyünün kuzeyinden bir saat süren yaya tırmanma ile ulaşılabilen Gerga ören yeri, ulaşım güçlüğüne rağmen görülmeye değer bir karya kentidir

Koçarlı: Aydın il merkezine 22 km. uzaklıktadır. Büyük Menderes vadisinin ortasında ve Koçarlı çayının iki yakasındaki yamaçlarda kurulmuştur. Amyzon antik kenti ve Cihanzade Mustafa Camii önemli eserlerdendir.

Kuşadası

Nazilli: Aydın'a 45 km uzaklıktadır. Nazilli ilçesine 3 km. uzaklıkta, Bozkurt ve Eyeli yaylaları arasında kurulmuş olan Mastavra Antik Kenti, zamanında menderes havzasının ticaret merkezlerinden biriydi.

Söke: Aydın'ın 59 km. batısında olup, Büyük Menderes akarsuyunun yakınında kurulmuştur. Didyma, Miletos, Priene gibi ünlü kentler, ilçe yakınındadır. İlçenin 12 km uzaklıkta Güllübahçe kasabasının yakınında yer alan Priene antik kenti, Mykale Dağı yamacında güneye bakan doğal bir platform ve çevresine kurulmuştur.

Sultanhisar: Aydın iline 25 km uzaklıktadır. Kuzeyinde Aydın dağları uzanmaktadır. Nisa (Nyssa) Sultanhisar ilçesinin kuzeyinde yükselen Malgaç dağı eteklerinde, doğal güzelliklerle dolu yamaçlara kurulmuştur. İlçeden kıvrılarak yükselen 3 km asfalt yol ile ören yerine ulaşılır.

Akaraka (Acharake): Kutsal sırlarını saklayan bir sağlık merkezi olarak nitelenebilir. Salavatlı köyü yakınında olup eski kaynaklara göre Pluton ve Charo adlı iki tanrılı dinin de kutsal merkeziydi.

Yenihisar: Aydın iline 108 km. mesafede olup, antik Milet ve Priene kentlerine komşudur. Bodrum hava alanına Akbük üzerinden ulaşılabilen ilçede, Ege'nin en güzel deniz, kum ve güneşi mevcuttur. Zengin tarihi, Didim ve Altınkum sahili ile turizm alanında önemli bir yeri olan Yarhisar, Ege sahilinde görülmesi gereken en güzel turizm beldelerindendir. Antik çağın kehanet merkezi olan Didim'de, güneş tanrısı Apollon adına kurulan büyük bir tapınak bulunmaktadır. Kadere çok inanan antik çağın insanları Apollon'u aynı zamanda bir kehanet tanrısı olarak tanımıştır.

Yenipazar: Aydın il merkezine 41 km. uzaklıktadır. Orthasia (Ortosi) antik kenti ilçenin 5 km. doğusunda, Donduran köyündedir. İonlar tarafından kurulmuş, M.Ö 7 yy.da Asyalı atlı bozkır kavimlerinden, Kimmerlerin istilasına uğramış, daha sonraki yüzyıllarda Lidya, Pers, Roma ve Bizans dönemlerini yaşamıştır.

NASIL GİDİLİR?

Karayolu: Aydın ili E-24 karayolu üzerindedir.

Demiryolu: Demir yolu ulaşımı mevcuttur.

Denizyolu: Kuşadası Limanı'ndan denizyolu ulaşımı sağlanmaktadır.

Havayolu: Küçük uçakların inebileceği bir havalimanı vardır. İzmir havalimanı 130 km. uzaklıktadır.

GEZİLECEK YERLER

Müzeler

Aydın Müzesi: Aydın Müzesi 1959 yılında kurulmuştur. Çok geniş ve güzel bir bahçe içinde modern Müze binasına sahiptir. Müze bahçesinde Aydın çevresinden derlenmiş lahitler, mezar taşları, sütun başlıkları, yazıtlı steller ve çeşitli mimari parçalar sergilenmektedir. Müze içerisinde bir Arkeoloji salonu, bir sikke salonu ve bir etnografya salonu mevcuttur.

Milet Müzesi: Milet antik kenti içinde yer alır. 1973 yılında hizmete açılan Milet Müzesi'nde mavi salon, küçük salon ve orta salon olmak üzere üç teşhir salonu vardır. Mavi salonda; kronolojik sırayla eserler teşhir edilmiştir. Bunlar, fosiller, keramikler, geometrik eserler, taban mozaikler ile amphoralardır. Küçük salonda; tiyatro maskeleri, kandiller, maden eserleri, cam eserler, heykelcikler, altın eserler ve küçük madeni eşyalar ile sikkeler bulunmaktadır. Orta salonda; heykeller ve mezar taşları yer alır.

Afrodisyas Müzesi: Karacasu ilçesi, Afrodisyas antik kenti içinde bulunmaktadır. 1979'da ziyarete açılan Müzede Afrodisyas kazılarından elde edilen arkeolojik buluntular sergilenmektedir. M.Ö. 4000'den itibaren yapıldığı anlaşılan eserler sekiz ayrı salonda yer almakta olup, bu salonlar; Afrodit salonu, Panthesilaia salonu, küçük eserler salonu, bitmemiş eserler salonu, odeon salonu, Melpomene salonu(iç avlu ve bahçe açık salonu)'dur. Ayrıca bu salonların dışında bahçede birçok eser bulunmaktadır.

Örenyerleri

Nysxa: Sultanhisar ilçesinin kuzeyindeki Malgaç Dağı eteklerinde zeytin bahçeleriyle dolu yamaçlara kurulmuş Nysxa (Nisa) antik kentinin tarihinin kaynağı, coğrafyacı Strabon'dur. Sel yatağından dolayı iki kısımdan oluşan kent Atymbra isimli eski bir; yerleşmenin üzerine Selekvos Kralı I. Antiochus tarafından kurulmuş ve kralın eşinin adını almıştır. Nyxsa'da yetişmiş olan Aristodem'in kurduğu iki katlı kütüphane, Hellenistik çağa ait su deposu, Roma dönemine ait stadyum ve köprü, halk meclisi ve Acharaka yolu üzerindeki şehir nekropolü görülebilecek başlıca yapı kalıntılarıdır.

KONSER SALONU

Alabanda: İsmi Karia dilinde at ve zafer anlamına gelen ALA ve BANDA sözcüklerinden oluşmuş bir Karia kentidir. Helenistik ve Roma dönemlerinden kalma kuleli sur, tiyatro, senato, halk meclisi binası, Agora ve anıt mezar görülebilecek kalıntılardandır. Ayrıca güney yönündeki Kemer Deresi üzerinde Roma yapısı bir su kemeri uzanır.

Priene: Çağının önemli piskoposluk merkezi olan antik kent Prienne, Milet'in kuzeyinde, dik açılarla kesişen bir geometrik düzene göre kurulmuştur.

Kentin en önemli yapısı kentin tepesine kurulmuş olan Athena Tapınağıdır. Bundan başka kentin; kuzeydoğusunda bulunan ve Helenistik devirde yapıldığı belirtilen tiyatroda görülmeye değerdir.

Milet: Yenihisar ilçesi, Balat köyü yakınlarındadır. Milet'te ilk yerleşimin M.Ö. 2000 ortalarından başlamak üzere Myken kolonisi varlığı ile görüldüğü bilinmektedir.

Daha sonra Milet, Atina Kralı Kodros'un oğlu Nekus önderliğindeki İonialılar tarafından tekrar kurulmuştur. İonia'nın en önemli şehir limanlarından birisidir. Dört limanı vardır.

Ören yerinde bu dönemlerden kalma; Milet Tiyatrosu, Faustina Hamamı, agora, tören caddesi, anıtsal çeşme, gymnasium, Virgilius Capito, hamam, Türk hamamı, Athena Tapınağı stadium, delphinion, liman anıtı, agora, Zeus Olympios Temenosu, bouleuterion (Senato Binası, Mısır Tanrılarının Temenosu kalıntıları bulunmaktadır.

Tralles (Tiral): Aydın il merkezine 1 km. kadar uzaklıktadır. Kentten günümüze halk arasında "üç göz" olarak bilinen yapı ve kuzeydeki tiyatroya ait bir kalıntı olan cavea gibi az sayıda eser kalmıştır. 1997 yılından itibaren burada arkeolojik kazılara başlanmış olup, Roma dönemine ait

bir hamam, Hellenistik. Roma ve Bizans dönemlerinde kullanılmış bir Arsenal yapısı ve bir Bizans dini yapısı açığa çıkarılmıştır.

Afrodisyas: Bu kent Antik Çağın önde gelen mimarlık, sanat, heykeltıraşlık ve tapınma merkezlerindendir. Karacasu ilçesinin 12 km. güneydoğusunda bir Karia kenti olarak kurulan Afrodisyas altın çağını Roma döneminde yakalamıştır. Bu dönemde olağanüstü güzellikte; mermer heykeller ve yapılar inşa edildi.

Yapılan arkeolojik araştırmalar sonucunda kentte mimarlık ve heykeltıraşlığın yanı sıra tıp ve astronomi alanlarında da çalışmalar yapıldığı belirlenmiştir. Kentte görülebilecek başlıca yapı kalıntıları, MS 12. yy.da İmparator Hadrianus zamanında; yapılan hamam, büyük havuzlu agora, MÖ. 100 yıllarında tanrıça Afrodit için yapılan tapınak, stadyum, tiyatro, hamam,odeon, psikopos sarayı, felsefe okuludur.

Panionon: Kuşadası Davutlar beldesindedir. Antik Dönemde, İon kentleri birliğinin merkeziydi. İonlar burada toplanıp, kararlar alırlardı.

Neopolis: Kuşadası'nın hemen yakınında, Yılancı Burun denilen yerdedir. İlçenin ilk antik yerleşimi olarak bilinir.

Didyma: Miletos'un 18 km. güneyindedir. Antik çağın kehanet merkezidir. Apollon tapınağı en önemli eserlerindendir. Tapınak dipteros planlı (çift sıra sütun) olup, hiçbir zaman bitirilememiştir.

Myus: Söke'nin 18 km. güneyindedir. İyon birliğine ait önemli bir kıyı kenti idi.

Iassos: Didim ilçesi yakınlarında bulunmaktadır. Bu antik kent, Dionysos şarap tanrısı adına inşa edilmiş tiyatro ve burada yapılan festivaller ile bir müzik ve tiyatro kenti olarak ün kazanmıştır.

Gerga: Çine ilçesi yakınındadır. Kaidelerden koparak düşmüş dev boyutlu insan heykelleri ile "Gerga" yazılı yapılar dikkat çekicidir.

Alinda: Karpuzlu ilçesi yakınındadır. Kraliçe Ada'nın granit kentidir. 35 sıralı bir tiyatro, iki katlı kule, agora ve surlar önemli kalıntılardır.

Mastaura (Mastavra): Nazilli ilçesi yakınındadır. Eskiden para basılan ticaret merkezlerinden biriydi. Ören yerinde sur, tiyatro, su kemeri ve bazı yapı kalıntıları vardır.

Magnesia: Germencik ilçesi, Ortaklar beldesi yakınındadır. Önemli olaylara sahne olduğu için olaylar kenti olarak tanımlanır. M.Ö.3 yy.a ait Artemis ve Zeus tapınakları, agora, hamam, tiyatro, gymnasium, stadium ve Bizans surlarına ait kalıntılar mevcuttur.

Orthasıa (Ortosı): Yenipazar ilçesi yakınındadır. Menderes vadisine bakan bir tepede Akropolü mevcuttur.

Acharaka (Akaraka): Sultanhisar ilçesi, Salavatlı köyü yakınındadır. Sağlık merkezi olarak bahsedilir. Plutonium tapınağı ve içindeki şifalı su ve gazlar bulunan Charonium mağarasından bahsedilir.

Kaleler

Küçük Ada Kalesi: Kuşadası ilçesi, Güvercin Adası'ndadır. Çok eski bir yapı olup, 19. yüzyılda meydana gelen Mora ayaklanması sırasında, adalardan saldırılara karşı ileri karakol olarak Osmanlılar tarafından kullanılmıştır.

Arpaz Kalesi: Nazilli ilçesinde bulunan kale, 18. yüzyıl Osmanlı dönemi yapıtıdır.

Körteke Kalesi: Bozdoğan ilçesine bağlı Körteke köyü ile Örencik köyü arasında doğal tepenin üzerindedir.

Cin Cin Kalesi: Koçarlı ilçesinin aynı adı taşıyan köyündedir. 18. yüzyılda Cin Bey tarafından yaptırılmıştır.

Camiler

Bey Camii: İstasyon binası yakınında bulunan ve Süleyman Bey Camii olarak da bilinen bu büyük yapı, 1683 yılında Süleyman Bey tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı ve kesme taştan inşa edilmiş olan cami, 16 kenarlı kasnağında 16 pencere bulunan bir kubbe ile örtülüdür. Kubbe içi, kalem işleri ile süslenmiştir. Kesme taştan yapılmış mihrabı sade olup, mermerden yapılmış minberin merdiven altı işlemelidir. Tek şerefeli minaresinin gövdesi çok kenarlıdır.

Ramazan Paşa Camii: Üveys Paşa'nın kardeşi Ramazan Paşa tarafından 1595 yılında yaptırılmıştır. Kare planlı olup, kesme taştan yapılmıştır. Ahşap giriş kapısı, oyma işleri ile bezenmiştir. Yapının üzeri büyük bir kubbe ile örtülmüştür. İçerisini 10 uzun pencere ve su damlacığı şeklindeki küçük pencereler aydınlatmaktadır. Alçı kabartmalar, renkli cam işçiliği ve ağaç oymacılığı bakımından süslemeleri önemlidir.

Üveys Paşa Camii: Mısır Beylerbeyi Üveys Paşa tarafından 1568 yılında yaptırılmıştır. Kare planlı olan yapıyı yüksek kasnak üzerindeki kubbe örtmektedir. Mermer giriş kapısı üzerinde bir yapım yazıtı bulunmaktadır. Mihrabı ve minberi az süslemelidir.

İlyas Bey Camii: Menteşoğullarından İlyas Bey tarafından 1404 yıllarında yaptırılmıştır. Cami önünde, avluyu çevreleyen, medrese ve imaret odaları

DEVE GÜREŞİ

mezarlık içindedir. Han Menteşoğullarından kalmıştır. Dörtgen şekilli bina ortada bir avlu, etrafında tonoz çatı, örtülü, ahır ve odalardan meydana gelmiştir ve iki katlıdır.

Mağaralar

Sırtlanini ve Karaca Mağaraları ilin önemli mağaralarıdır.

Karaca Mağarası

Kaplıcalar

Menderes Havzası 900'lü rakımlardan başlayarak Ege denizine kadar sağ ve sol yamaçlardan kaynaklanan zengin su akışlarıyla binlerce yıl içersinde oluşturduğu tekne biçimindeki bu zengin vadi zengin yer altı su kaynaklarına da sahiptir. Germencik; ilçesi; Bozköy ve Gümüşköy mevkilerindeki kaplıcalar bölgenin önemli kaplıcalarıdır. Davutlar ilçesindeki sıcak su kaplıcası ve Sultanhisar'ın batısında yeralan Salavatlı Kaplıcası yöre halkı tarafından kullanılmaktadır.

Plajlar

Turistlerin turizm çekiciliği açısından rağbet ettikleri plajlar; Pigale Plajı (Kuşadası), Kadınlar Denizi Plajı (Kuşadası), Güvercinada Plajı (Kuşadası), Yavansu ve Aslanburnu Plajı (Kuşadası), Güzelçamlı Plajı (Kuşadası), Altınkum Plajı (Didim), Tavşanburnu Plajı (Didim), Gevrek ve Akbük (Didim) plajlarıdır.

Yaylalar

İlin önemli yaylaları Paşa Yaylası, Kahvederesi Yaylası, Necippazar Yaylası, Bulgurlu, Sarıcaova, Ömür, Madran, Korumaz yaylası, Kavşit Yaylasıdır.

Sportif Etkinlikler

Doğa Yürüyüşüne en elverişli alan, Dilek Yarımadasından başlayan Karina'da devam ederek Büyük Menderes nehri ile deltası ve Bafa Gölü'ne kadar uzanan bölgedir. Bütün bu bölgeyi ortalayan Söke kentinin golf tesisleri de göz önünde tutulduğunda Aydın ilinin en önemli dinlence ve sportif turizm merkezi olarak adlandırılabilir. Ayrıca Paşa yaylası, Karacasu yaylası ve Madran Yaylası Potansiyel dinlence ve sportif turizm merkezleridir. Afrodisias'tan Baba dağına doğru doğa yürüyüşü yapılabildiği gibi, Karacasu-Dandalas Yaylası'nda, Aydın Merkez Paşa Yaylası'nda, Çine Madran Yaylası'nda ve Güzelçamlı Karina da yapılabilir.

Güzelçamlı-Dilek Yarımadası ile Didim - Akbük bisiklet turu için uygundur. Bafa Gölünde sportif amaçlı olta balıkçılığı, Bozdoğan Alamut köyünde de av turizmi için elverişlidir.

Aydın ilinin Söke ilçesinde Gençlere yönelik Orman kampları, Kuşadası ilçesinde Gençlik Kampları mevcuttur.

Aydın Orman Kampları

Aydın Gençlik Kampları

Kruvaziyer ve Yat Limanları

Kruvaziyer ve Yat Limanları Aydın'ın deniz kapısı Kuşadası Limanı olup, turist gemilerinin yanaştığı iki adet iskele ve ayrıca 650 yat kapasiteli yat limanı bulunmaktadır.

Kuş Gözlem Alanı

Aydın ve Muğla ili sınırları içerisinde kalan Bafa Gölü Önemli Kuş Alanlarındandır.

Bafa Gölü

COĞRAFYA

Coğrafi konumu nedeniyle ilk çağlardan beri önemli bir yerleşim merkezi olan Aydın'ın kuzeyinde İzmir ve Manisa, doğusunda Denizli, Güneyinde Muğla yer alır. Batı sınırları ise Ege Denizi kıyıları çizer. İlin denizden yüksekliği 40 metredir.

Akdeniz ikliminin etkisindedir. Bu iklim şartları ve topografik yapı Aydın ve çevresinde iki ayrı bitki topluluğunun (maki ve orman) gelişmesine neden olmuştur. Bunun yanında zeytin, incir, turunçgiller, kestane vb. kırsal kesimde ise çam ve benzeri türler mevcuttur.

En yağışlı mevsim kıştır. Yaz mevsiminde yok denecek kadar az yağış almaktadır. Kar yağışı ender görünür. Aydın, özellikle batıdan gelen hava akınlarına açıktır. Rüzgar yönü daha çok doğu - güneydoğusudur. Bunu güneybatı (lodos) ve batı rüzgarları izler.

TARİHÇE

Aydın, Traklar tarafından kurulmuş ve Tralles adı ile anılmıştır. Depremle yıkıldıktan sonra yeniden imar edilen kentte, Traklar'dan sonra Spartalılar, Hititler, Frigler, İyonlar, Lidyalılar, Persler ve Romalılar zaman zaman yörede hakimiyetlerini

kurarak kendi kültürlerini bölgeye taşımış ve yörenin gelişmesine öncü olmuşlardır. 1186 yılında Selçukluların, 1300 yılında Aydınoğulları'nın eline geçen şehrin adı Aydın Güzelhisar olmuştur. Bu ad Aydın şekline dönüşmüştür. 1426 da Osmanlıların eline geçen Aydın bu günkü yerine kurulmuştur. 1923 yılında il olmuştur.

NE YENİR?

Aydın'da yapılan yemeklerden bazıları; kulak çorbası, patlıcan–biber taratorlu turşu, kuyu tandırı, etli kereviz, etli enginar, pelvize tatlısı, paşa böreği, yuvarlama, ısırganotu böreği, ebegümeci kavurması ve arapsaçıdır.

NE ALINIR?

Halı, kilim, deri giysiler ve mücevherat yöreden alınabilecek hediyelik eşyalardır.

YAPMADAN DÖNME

Aphrodisias antik kenti ile Didyma Apollon tapınağını ziyaret etmeden,

Kuşadası Altın Güvercin yarışmasını seyretmeden,

Ege yöresine özgün zeytinyağlı yemeklerinden, nefis incirlerinden, şaheser üzümlerinden ve bunlardan yapılan şaraplardan, narenciye ürünlerinden tatmadan,

Turunç reçeli almadan,

Başta çipura, kefal, mercan ve barbunya olmak üzere enfes balık türlerini denemeden,

Halı, kilim, deri giysiler, mücevherat vb. hatıra eşyaları satan zarif butiklere uğramadan,

Dönmeyin...

Efe Kimdir?

Efe; zulme, işkenceye, haksızlığa başkaldıran ve silahlanıp dağa çıkan, Kızanlarıyla birlikte fakir fukarayı koruyup gözeten, zalimleri tepeleyen, ulusal çıkarları düşünerek gerektiğinde yurt savunmasına koşan yiğittir.

Efe kelimesinin başka anlamları da vardır. Mesela; Ege bölgesinin köy yiğitlerine, gençlere "EFE" denir. Zeybek sözü de "EFE" anlamında kullanılır. Kızan sözcüğü de "Delikanlı" anlamına gelir.

Efe; kızanların, zeybeklerin başıdır. Efe'nin ekibindekilere "Kızan" denir. Kızanları Efe'den ayıran özellik giyimde de belli olur. Efe, gümüş saat kösteği, gümüş sigara tabakası kullanır, kızanları kullanamaz. Kızanlar, Efenin izni olmadan evlenemezler. Efe, kızanlarının babası, koruyucusu ve lideridir.

Efe ile eşkıyayı birbirine karıştırmamalıdır. Eşkıya, yol kesen, ev basan, soyguncu ve can kıyıcıdır.

Çete sözü Efenin ekibine verilen ad olduğu gibi, eşkıyanın ekibine de verilen bir addır.

Efe, gönüllerde bir kahraman olarak yaşayan bir kültür hazinesidir. Zenginden aldığını fakire veren, yoksul kızlara çeyiz düzen, düğün dernek kuran kişidir.

Aydın'ın 27 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgali üzerine Kıllıoğlu Hüseyin Efe ile Yörük Ali Efe'nin kızanları bir araya gelerek askeri komutanlarla (Albay Şefik Bey ve arkadaşları) işbirliği yapmışlardır. Efeler asker toplamaya başlamışlar, halkı silahlandırarak Karahayıt'ın Armutlu köyünde bir araya gelmişlerdir. Burada Kozalaklı Mehmet Efendi de gruba katılmıştır. Ortaya çıkan birliğin başına Yörük Ali Efe geçmiştir.

Milli Mücadeleye Katılan Efeler

Yörük Ali Efe

Demirci Mehmet Efe

Kıllıoğlu Efe

Ese Efe

Tekeli İsmail Efe Sancaktarın Ali Efe

İsmail Arslan Yürek Dokuzun Mehmet Efe

Sökeli Ali Efe

Danişmentli İsmail Efe Durmuş Ali Efe

İbrahim Çetin Çavuş Mestan (Emir) Efe

Çete Efe

Adalı Efe

Tuzsuz Efe

Sökeli Caferaki

Duacıllı İbrahim Koca Mustafa Keleş

Mehmet Efe

Kara Ahmet

Kara Erkek

Gökçen Efe
Kuru Köylü Ahmet Efe
Alim Efe
Bakırlı Efeler
Saçlı Efe
Tavaslı Ömer
Salcı Ali Çavuş
Muharrem Çavuş
Solağın Ahmed
Kara Mustafa
Patağın Mehmet
Cesur İbrahim
Kör Ahmed
Kadıköylü Tahir
Mehmet Alinin Süleyman
Soğancılı Kara İmam
Böcekli Halil
Davaslı Osman
Kara İbrahimoğlu

Efeler ve Zeybeklik

Zeybeklik son dönemde bir yandan popüler bir nostaljik öğe haline gelmiş gibi görünmesine karşın, diğer yandan da toplumu baskı altına almış olan bilgisizlik ve yüzeysellik akımı nedeniyle genel kabullenmeler ve yapıştırılmaya çalışılan yaftalardan da büyük zarar görmektedir. Bazı televizyon dizilerinin ve müzik eserlerinin, zeybeklik olgusuna ve zeybek ezgilerine eskisine nazaran daha ağırlıklı olarak vurgu yaptığı hiç birimizin dikkatinden kaçmış olmasa gerektir.

Bu ilginin doğurduğu bir başka sonuç daha var ki, bu kimsenin arzulamadığı bir çeşit yan etki. Efeliğin bu kadar tuttuğunu gören bazı fırsatçılar da kendilerine gün doğduğunu düşünüp bu "trend"den faydalanmaya çalışmaktalar. Bunların başında köşe dönmeci ve kolaycılar geliyor. İlk iş olarak Ege zeybek ve türkülerine el atarak bunları kendilerince, "güncelleştirerek" piyasaya sürüyorlar. Bu sahtekarlık, pek tutmasa da, Ege kültürünün yozlaşması riskini artıran bir alışkanlık halini almıştır. Türkülerimizi hakkıyla yorumlayan yetkin sanatçılarımızın yanı sıra, zeybekleri "bale" veya "opera" haline getirmeye çalışanlardan tutun da, arabesk balçığı içine sokmaya çalışanlar da müzik piyasasında zeybekleri bizim kadar sevmektedir(!).

Bir başka tehlike, bu popülariteden faydalanmak isteyen bir başka grup sahtekardan gelmektedir. Bunlar da cüz'i akıllarında bulunan birkaç kırıntıyla zeybekliğin tarihi gelişimini, zeybek oyunlarının kökenini ve anlamını açıklayarak kendini satmaya çalışan budala tayfasıdır. Bunların en son örneğini Milliyet Gazetesinde çıkan bir haberde Dr. Alper Aksoy adındaki bir şahsın hezeyanlarında gördük. İstanbul'da bir zeybek ekibi kurarak yarışmalara katılan bu kişi, yapılan söyleşide hem zeybek oyunlarının orijinal karakterini bozduğunu itiraf etmekte; hem de efelerin geçmişine dil uzatarak bu insanların Türklüğünden, İslamlığından ve efeliğinden şüphe ile bahsetmektedir.

Efelerimizin ve zeybek türkülerinin bir sahipleneni olmadıkça bu saldırıların bitmesi beklenemez. Zeybeklerin sahibi, en doğalıdır ki Aydınlılardır. Demek oluyor ki Aydınlılar, çaba ve girişimleriyle zeybekliği ve zeybekleri her şeyiyle sahiplendiklerini göstereceklerdir.

Aydın'a Özgü Atasözleri

Aydın çukuru, altın çukuru

❖

Aydın yaylası, incir deryası

❖

Dağ dağ üstüne olmuş, hane hane üstüne olmamış

❖

Pekmez gibi malın olsun, sineği Koçarlı'dan gelir

❖

Pis boğazla, boş boğaz derten kurtulmaz

❖

Akan çay her zaman kütük getirmez

❖

Karasu'da bardak yaparlar, akşama kalamadan Kuyucak'ta kulpunu takarlar

❖

Kaza gelmez hak yazmayınca, bela gelmez kul azmayınca

Aydın'a Özgü Deyimler

Canı Çekmek: Şekerleme Yapmak

❖

Paşaya kelle yetiştirmek: Çok acele etmek

❖

Ekmeği yanında zeytini gündeliği: Bedava çalışmak

❖

Eski hasır gerilir durur, anasının evi görülüp durur: Aslının ne olduğu belli

Kültür El Sanatları

İğne oyaları (iplik-ipek)
Grep oyaları
Kefiye oyaları
Kıl dokumacılık (çadır, kilim, halı, heybe, yörük çuvalı)
Toprak seramik
Havut yapımı
Semer eğer yapımı
Ağaç işleri (ağızlık, beşik, biblo, çocuk oyuncağı)
Hasır dokumacılığı
Sepet yapımı,
başlıcalarıdır.

8 DEĞİŞİK YÖNDEN DOSTLUK

***Yüz yüze dostluklar vardır.**

Güneşle ayçiçeğinin dostluğu böyle bir dostluktur mesela. Ayçiçeği sabahtan akşama kadar hiç ayıramaz yüzünü güneşten...

*** Uzak dostluklar vardır.**

Denizlerin ortasındaki bir adayla, dağların arasındaki bir göl, birbirlerinin uzak dostlarıdır. Dostluklarını gündüz kuşlarla, gece yıldızlarla iletirler birbirlerine...

*** Sessiz dostluklar vardır.**

Dilsiz bir adamla, duymayan bir başka adamın elleri arasında sessiz bir dostluk oluşur. Her şeyden konuşur sessizce bu eller...

*** Zorunlu dostluklar vardır.**

Pazarla pazartesinin dostluğu gibi. Pazar ağır bir gündür, Pazartesi hızlı bir gün... Ayak uyduramazlar birbirlerine. Ama dost olmak, yan yana durmak zorundadırlar...

*** Uzun dostluklar vardır.**

İkindi güneşinin altında uzayan gölgeler birbirlerine kavuşurlar ve uzun boylu bir dostluk oluşur aralarında...

*** Günün birinde ölen dostluklar vardır.**

Bir bahçe içindeki ahşap ev ile yanı başında duran ceviz ağacının dostluğu gibi... Bir gün kocaman elli adamlar ve kocaman gövdeli makineler o bahçeye girip de, bir süre sonra evin ve ceviz ağacının yerinde asık suratlı binalar yükseldiği zaman ölen dostluklar...

*** Vakitsiz dostluklar vardır.**

Bir peçete, bir kâğıt mendil vakitsizce dostu oluverir gözlerimizin...

Ya da ayrılırken verilen bir dal karanfil ellerimize o anda gelen dostluktur...

*** Bakımsız dostluklar vardır bir de...**

Zaten var, zaten dostuz deyip yıllarca bir telefonun, bir kaç cümlelik mektubun bile çok görüldüğü dostluklar...

HİÇ BİR DOSTLUĞUN BAKIMSIZ KALMAMASI DİLEĞİYLE... K

❖

AKIL OKULU

Bir gün ülkenin küçük kasabalarından olan Yitan'da şöyle bir haber yayılmış:

- Güzel başkentimizde bir Akıl Okulu varmış. Her kim o okula giderse orada akıl öğretiliyormuş. Herkes bu haberi şaşkınlıkla birbirine anlatıyormuş. Kasabanın en zenginlerinden olan bir adam da bu haberi duyunca kahkahalarla gülmeye başlamış:

- Efendim, hayatımda hiç bu kadar komik bir şey duymamıştım. Bir insan akıllıysa akıllıdır. Sonradan akıl kazanılır mı hiç? Olacak şey midir? Duyulmuş mudur? Görülmüş müdür?

Bu adam çok zengin olduğu için çocuklarının hiçbirisini okutmamış. Öyle çok parası varmış ki, istese kasabanın tamamını satın alabilirmiş. Fakat çocuklarına devamlı şöyle diyormuş:

- Şükürler olsun çok paramız var. Yine de paramıza para katmalıyız. Ne kadar çok kazanırsak o kadar güçlü oluruz. Çocuklarından biri ise, babasının bu düşüncesine katılmıyormuş. Devamlı:

- Babacığım, okumak gibisi var mıdır? diyormuş. Bak ne çok paramız var. Ama bu parayla bilgi satın alamayız. Buna kimsenin de gücü yetmez. Neden okumayı kötü görüyorsun? Adam, çocuğunun bu sözlerini günlerce, gecelerce düşünmüş durmuş. Sabahlara kadar sayıklar olmuş: 'Akıl okulu? Akıl okulu?' Bir sabah dayanamamış ve kararını vermiş:

- Böyle olmayacak. Şu Akıl Okulu neymiş gidip göreceğim. Adam yolculuk için hazırlanmış. Atına binmiş ve yola koyulmuş.

Günler geçmiş. Geceler geçmiş. Memleketinden ayrılalı tam otuziki gün olmuş. Günün birinde, yolda ağır ağır yürüyen bir ihtiyara rastlamış. İhtiyarın gözleri görmüyormuş. Adam bu ihtiyarın haline acımış. Yanına yaklaşarak:

- Ey yolcu, nereye gidiyorsun? diye sormuş. İhtiyar da başkente gitmek istediğini söylemiş. Bunun üzerine adam atından inmiş ve ihtiyarı atına bindirmiş:

- Ben de başkente gidiyorum. demiş. Bir günlük yolum kaldı. Birlikte konuşa konuşa gideriz. İhtiyar atın üzerinde, adam yaya yolculuklarına devam etmişler. Şehre vardıkları zaman adam ihtiyara:

- İşte başkente geldik, demiş. Burada inebilirsin. Fakat ihtiyar, adama şunları söylemiş:

- Madem bir iyilik yaptın, bunun gerisini de getir. Beni şehrin meydanına kadar götür. Ondan sonra var git nereye gideceksen. Adam hiç karşı çıkmamış ve tamam demiş. Beş-on dakika sonra şehrin meydanına gelmişler. Tam bu sırada ihtiyar bağırmaya başlamış:

- İmdat!.. Yardım edin. Bu adam atımı çalmak istiyor. Bu garibana yardım elini uzatacak yok mu? İmdat!..Meydandaki insanlar koşa koşa gelmişler onların yanına. İhtiyar kör olduğu için ona acımışlar ve adamı suçlamışlar:

- Utanmıyor musun bu yaşta hırsızlık yapmaya! Hem de kör bir adamın atını çalmaya çalışıyorsun. Adam haykırıyormuş:

- Hayır yalan söylüyor. Bu at benim. Onu yoldan ben aldım. İhtiyardır, yorulmasın, bir iyilik yapmış olayım, dedim. Bu at benim. Ben hayatımda hırsızlık yapmadım. O yalancıdır.

Fakat gel gelelim insanlar adamı dinlememişler. Atı, kör ihtiyarı ve adamı doğruca şehrin hâkimine götürmüşler. Hâkim önce kör ihtiyarı, sonra adamı dinlemiş. Ardından da şöyle demiş:

- Bana bir baytar, bir nalbant, bir de saraç çağırın. Hemen gelsinler. Bekliyoruz. Adam bu üç kişinin neden çağrıldığını bir türlü anlayamamış. Kimseye de soramamış. Mecburen çağrılanların gelmesini beklemiş. Kısa bir zaman sonra da hep beraber gelmişler. Hâkim gelenleri tek tek huzuruna kabul etmiş. Önce baytar alınmış odaya. Hâkim ona sormuş:

- Ata bak. Bu at hangi memlekete aittir? Baytar şöyle karşılık vermiş:

- Çok fazla incelemeye gerek yok. Bu at bu şehirden alınmamış. Yitan yöresine ait bir attır. Adam kendi memleketinin ismini duyunca hayretler içinde kalmış. Bu sefer de hâkim nalbandı çağırmış ve ona:

- Sen de bu atın nerede nallandığına bak, demiş. Nalbant biraz inceledikten sonra şunları söylemiş:

- Bu at burada nallanmamış. Yitan yöresinde atlar böyle nallanır. Bizimkine benzemez. Adam yine şaşırmış. Kendi kendine, 'Nasıl bilebilirler?' diye sorup duruyormuş. Hâkim son olarak saraca:

- Bu atın koşumlarını incele, demiş. Nasıl eyerlenmiş? Saraç hiç beklemeden cevap vermiş:

- Efendim, ilk bakışta bizim yöremize ait olmadığı anlaşılıyor. Yitan yöresinin koşum şeklidir. Hakim cevapları aldıktan sonra atın sahibine dönerek:

- Evet, sen doğru söylüyordun, demiş. Bu at senin. Artık atını alıp gidebilirsin. İhtiyara da gereken ceza verilecektir. Hiç meraklanma. Fakat adam dayanamayarak hâkime sormuş:

- Siz böyle bir şey yapmayı nasıl düşündünüz? Bu adamlar, bu atın Yitan yöresine ait olduğunu nereden anladılar? Lütfen bana söyler misiniz bütün bunlar nasıl olabiliyor? Hâkim adamın sorusuna gülerek cevap vermiş:

- Ben ve bu gördüğün herkes, bu şehirdeki Akıl Okulunu bitirdik. Her şeyi o okulda öğrendik. Orada doğrunun nerede ve nasıl bulunacağı öğretilir. Adam böylece Akıl Okulunun ne anlama geldiğini yaşayarak öğrenmiş. Heyecanla memleketi olan Yitan'a dönmüş. Bütün olanları ailesine ve arkadaşlarına anlatmış. Sonra da bütün çocuklarını bu Akıl Okuluna göndermiş. Anlamış ki, herkeste akıl var, ama onu kullanabilmek için eğitim gerekiyor. K

❖

"ALTIN
NE OLUYOR,
CAN NE OLUYOR,
İNCİ, MERCAN DA
NEDİR
BİR SEVGİYE
HARCANMADIKTAN,
BİR GÜZELE FEDA
EDİLMEDİKTEN SONRA."

Divân-ı Kebir'den Seçmeler
Mevlânâ
Celâleddin-i Rûmî

AMA SUÇ BENDE...

Tüm hatalardan münezzeh olmak insana has bir özellik değildir. Yaptığımız hataların farkında olmak ve bu hataları göz ardı etmeden düzeltme yoluna gitmek gayet güzel bir davranıştır. Her an vicdanımızla muhasebe halinde olmalı, artılarımızı, eksilerimizi denetmeli ve değerlendirmeliyiz. Muhakeme yaparken de makul ve adil olmalıyız. Kendimizi yargısız infaz etmekten kaçınarak, iyi hallerde de ödüllendirmeliyiz. Yaşasın adalet!..

Sorular

1- Yeni bir bilgisayar aldınız fakat bilgisayardan istediğiniz verim alamıyorsunuz. Ailenizde bundan dolayı sizi suçluyor……

a) Değiştiririz olur biter

b) Evet benim hatam

c) Kendileri alsın o halde

2- Arkadaşınızla sudan sebeplerle tartıştınız ve arkadaşınız yok yere sizi suçladı…..

a) Kesin haklıdır

b) Onda da suç vardır

c) Hakkımı savunurum

3- Yolda yürürken kaldırıma takılıp düştünüz…..

a) Ahlanıp vahlanırım

b) Kalkar, yoluma devam ederim

c) Kendi kendime söylenirim

4- Arkadaşınızın doğum gününü unuttunuz …..

a) Şimdi hatırladım ya!

b) Bunu nasıl yaparım!

c) Keşke hatırlasaydım!

5- Kek yaptınız ve fırına pişirmek üzere attınız. Aksilik bu ya uyuya kalmışsınız…..

a) Çok ihmalkârım

b) Saati kursaydım böyle olmazdı

c) Canım sağ olsun

6- Dondurma yediniz ve bademcikleriniz şişti, öksürmeye başladınız……

a) Su içseydim böyle olmazdı

b) Olan olmuş ne yapalım

c) Belliydi böyle olacağı

7- Kız kardeşinize hediye olarak saç tokası alacaksınız. Tuhafiyede üç renk kalmış….. toka alırım.

a) Kavuniçi

b) Gri

c) Mor

8- Dışarı dolaşmaya çıkacaksınız ama hava bulutlu…..

a) Daha iyi ya

b) Bir daha düşünürüm

c) İptal ederim

9- Arabayla giderken park halindeki bir araca çarptınız…..

a) Dikkatsizdim

b) Park yasağı var mıydı acaba?

c) Suçluyum

10- Tatile çıkacaksınız ama patronunuz iki yerine bir hafta izin veriyor…..

a) İki hafta olmalı

b) Olmayabilirdi de

c) Olsun o da güzel

Puanlama

16 Puan ve Altı

Kendinize bu kadar haksızlık etmeyin. Elbette hata yapacaksınız, yapmalısınız da. Bu demek değildir ki kasıtlı hata yapın. Hata insana has bir özelliktir. Ve siz, eğer hatalarını fark ederek telafi ediyor, düzeltiyorsanız hiç bir sorun yok. Hatalarınızdan dolayı kendi kendinize işkence çektirmeyin. Yaptıklarınızdan ders alın ve aynı hatayı yinelememek için elinizden gelen gayreti gösterin. Daha ne olsun…

17–23 Puan

Vicdan, üzerine düşen vazifeyi her zamanki gibi tam manasıyla mükemmel yapıyor. Sizde vicdanınızla istişare ederek bu mekanizmayı iyi işletiyorsunuz. Hayatımızdaki artılar ve eksiler toplandığında artıların çoğunlukta olması hepimizin arzusudur. Bu nedenle sürekli kendinizle hesaplaşın ve vicdanınıza güvenmeye devam edin, onunla irtibatı koparmayın. Vicdanınız sizi felaha ulaştıracaktır…

24 Puan ve Üstü

Bu rahatlığı neye borçlusunuz böyle? Bir bakıma iyi yapıyorsunuz ama unutmamalısınız ki hatalarınızdan ders almayı da bilmelisiniz ve üstüne üstlük aynı hatayı yaparsanız, durumuz vahim. Hatalarınızla değil ama kendinizle barışık olamaya devam edin ve kendinizin iç hesaplaşmanızı nalıncı keseri gibi olmaksızın "bir sana bir bana" şeklinde yapın. Dikkatli olun üç yanlış bir doğruyu götürüyor haaa!..

❖

PUAN DURUMU

	a	b	c
1	1	2	3
2	2	3	1
3	3	1	2
4	1	2	3
5	2	3	1
6	3	1	2
7	1	2	3
8	2	3	1
9	1	2	3

BİR MÜDDET ZEYTİN YİYECEĞİZ SONRA...

Kendisini karşılayan sekretere; Nazif Beyle görüşmek istediğini söyledi.

Bunun üzerine sekreter birden ciddileşti: "Nazif Bey mi?" dedi.

"Evet, Nazif Bey!" diye cevap alınca, hüzünlü bir ses tonuyla "Nazif Bey sizlere ömür efendim, onu kaybedeli dört yıl oldu." dedi.

Hiç beklemediği bu haberle bir acı saplandı yüreğine. "Ya, öyle mi...?" diyebildi sadece. Hicranlı bir suskunlukla bir müddet öylece kalakaldı. Gözlerine hücum eden yaşlar yanaklarından süzülüp göğsüne damladı. Kendisini Toparlayıp "Onun adına görüşebileceğim bir yakını var mı acaba?" diye sordu.

"Evet var, oğlu Selim Bey....".

Titrek bir sesle "Öyleyse Selim Beyle görüşebilir miyim?" dedi.

Görevli hanım, insanda saygı uyandıran bu kibar beyefendiye,

"Selim Bey oldukça meşgul bir insan, randevusuz görüşmek pek mümkün olmuyor; ama ben yine de kendisine bir haber vereyim.

" Dedi ve telefona yöneldi.. Sonra "Kim diyelim efendim?" diye sordu.

"Kendimi ona ben tanıtmak istiyorum kızım." cevabı üzerine sekreter dahili telefonu çevirdi.

Daha sonra mütebbessim bir çehreyle, "Selim Bey sizinle görüşmeyi kabul etti, lütfen beni takip edin." dedi.

Beraber merdivenden çıktılar. İnce bir zevkle döşenmiş geniş bir salondan geçip büyük bir kapının önünde durdular, sekreter kapıyı açarak, 'Buyurun!' dedi. O da içeri girdi. Kendisini ayakta bekleyen vakur ve mütebessim gence doğru hızlı adımlarla yürüdü, elini uzatarak,

"Merhaba, ben Prof. Dr. Mehmet Baydemir." dedi.

"Bendeniz de Selim Cebeci... Lütfen buyurun, oturun." dedi, genç iş adamı.

Mehmet Bey, kendisine gösterilen yere oturur oturmaz:

"Yirmi üç yıl, tam yirmi üç yıl... Vaktiyle bana burs verip okumama vesile olan insanın elini öpmek için bu ânı bekledim." dedi ve dudakları titredi, gözleri doldu.

"Ama o büyük insanın elini öpmek nasip değilmiş, bunun için ne kadar üzgünüm anlatamam." Yaşarmış gözlerini kuruladıktan sonra Selim Beye döndü: "Fakat en azından o büyük insanın mahdumunun elini sıkmaktan da bahtiyarım." Misafirin bu sözleri üzerine Selim Bey yerinden fırladı, kulaklarına inanamıyordu. Kelimelerinin her biri birer hayret nidâsı gibi dizildi cümlelerine:

"Mehmet Baydemir demiştiniz değil mi, Tosyalı Mehmet Baydemir mi?" Profesör, delikanlının bu heyecanlı haline bir anlam veremeyerek başıyla "Evet" dedi. Bunun üzerine Selim Beyin gözleri sevinçle parladı.

"Babamla sizi uzun yıllar aradık; ama bulamadık." dedi.

Profesörün yanına gelerek iki eliyle elini tuttu, candan bir dost gibi sıktı ve "Sizi karşıma Allah çıkardı." dedi.

Bu sözler profesörü çok şaşırtmıştı

"Uzun yıllar beni mi aradınız? Peki ama neden?" dedi.

Selim Bey gülen gözlerle profesöre bakarak

"Bizdeki emanetinizi vermek için..." deyince, profesörün şaşkınlığı iyiden iyiye arttı.

"Emanet mi?" dedi.

Selim Bey cevap vermeden yerine geçip telefonu çevirdi.

Karşısındakine "Gelebilir misiniz?" deyip telefonu kapattı. Mehmet Bey, Şaşkın gözlerle Selim Beye bakarken kapı çalındı, odaya iyi giyimli bir bey girdi.

Selim Bey ona yanına gelmesini işaret etti, sonra kulağına bir şeyler fısıldadı. Gelen kişi bir şey söylemeden geldiği kapıya yöneldi. O çıkarken Selim Bey, misafiriyle tatlı bir sohbete başladı. Sohbetleri koyulaştıkça, çehrelerindeki şaşkınlık, yerini birbirlerine hasret kırk yıllık ahbapların yeniden buluşmalarındaki sevinç, samimiyet ve güvene bırakmıştı. Mehmet Bey yurt dışındaki tahsilinden, araştırmalarından ve yirmi üç yıl boyunca her yıl büyüyen memleket hasretinden bahsetti. Sonra Nazif Beyin duvardaki portresini göstererek,

"Bu günlerimi şu büyük insana borçluyum." dedi. "Bana yalnızca maddî destek vermedi, mânen de beni hiç yalnız bırakmadı.

Yurt dışında tahsil görürken yanlışa her yeltendiğimde hayalen yanımda hazır oldu.

'Sana bunun için burs vermedim.'

Diyerek bana istikamet verdi. Ona her namazımda dua ediyorum dedi ve gözlerini Nazif Beyin duvardaki fotoğrafına mıhladı. Sonra gözleri portrenin altındaki ilk anda mânâ veremediği diğer tabloya kaydı.

Son derece şık bir çerçevenin içinde, bazı yerleri yamalı ve tamir görmüş oldukça eski bir çift çorap duruyordu.

Biraz daha dikkatli baktığında çerçevede bazı cümlelerin de sıralandığını fark etti:

"Bir müddet zeytin yiyeceğiz, sonra..."

Selim Bey, kendisine bir soru sorduğu için başını ona çevirdi; fakat aklı tabloda kalmıştı.

Selim Beye cevap verirken tabloya bir daha baktı. İkinci cümle de birinci cümle gibi üç nokta ile bitiyordu:

"Bir müddet sabredeceğiz, sonra..."

İyice meraklanmıştı. Bu ilk görüşmeleri olmasaydı, yanına gidip tabloyu iyice inceleyecekti; fakat bu uygun düşmez, düşüncesiyle yalnızca sohbet arasında göz ucuyla merakını gidermeye çalışıyordu.

Ancak her seferinde biraz daha artan bir merakın içinde kalıyordu. Üçüncü cümlede:

"Bir müddet yürüyeceğiz, sonra..." diye yazıyor ve altta böyle birkaç cümle daha sıralanıyordu. Artık aklı hep tablodaydı. Sonunda dayanamayıp, "Selim Bey merakımı mazur görün. Şu tabloya bir mânâ veremedim." Dedi.

Selim Bey kendisine has bir gülüş ile misafirine baktı, derin bir nefes alarak "Malumunuz, babam varlıklı bir insandı. Oldukça iyi bir hayatımız vardı. Sonra ne olduysa her şeyimizi kaybettik. O zenginlikten geriye hiçbir şey kalmadı. Köşkümüzdeki hizmetçiler de gitti. Yemekleri artık annem yapıyordu.

Hatırlıyorum da bir sabah, kahvaltıya sadece zeytin koyabilmişti.

O zengin kahvaltılarımıza bedel, yalnızca zeytin...

Şaşkınlık içinde, 'Başka bir şey yok mu?' diye sormuştum. Bu soru karşısında annemin hüngür hüngür ağlayışı gözümün önünden hiç gitmiyor. Annemin ağlayışına mukabil babam:

'Bir müddet zeytin yiyeceğiz, sonra...' dedi ve durdu, güçlü bakışlarını üzerimizde gezdirdi, 'Alışacağız.' dedi.

Ve iştahla bir zeytin alıp ağzına attı. Birkaç gün sonra haciz memurları gelip köşkümüzü de elimizden aldılar. Kenar bir mahallede küçük, eski bir eve taşındık. Doğru dürüst bir eşyamız da kalmamıştı. Annem bezgin bir sesle: 'Bu evde hiçbir şey yok! Burada nasıl yaşayacağız.' Diye haykırdı. Bunun üzerine babam:

'Bir müddet sabredeceğiz, sonra alışacağız.' dedi

Gittiğim özel okuldan ayrılmış, bir devlet okuluna yazılmıştım. Sabahleyin okula servisle gitmeyi umarken, babam elimden tuttu, 'Bu ilk günün, okula beraber gideceğiz.' dedi. Yürümeye başladık. Okul oldukça uzak gelmişti bana, yorulup geride kaldığımı hatırlıyorum. Babam kim bilir hangi düşüncelere dalmıştı. Geride kaldığımı fark etmemişti. Biraz sonra fark edince bana döndü. İsyan dolu bakışlarımı yüzünde gezdirdim. Bir an bana ızdırapla baktıktan sonra, yanıma geldi. Bir şey söylemesine fırsat vermeden, kızgın aynı zamanda nazlı bir tavırla, 'Yoruldum.' dedim.

Babam oldukça sakin bir şekilde: 'Bir müddet yürüyeceğiz, sonra alışacağız.' dedi. Babam her sabah erkenden çıkıyor, geç saatlerde ancak dönüyordu.

Döndüğünde ise küçük odaya çekiliyor, bazen saatlerce orada kalıyordu. Çoğu zaman buradan gözyaşları içerisinde çıktığını görüyordum.

Bir gün, merakıma yenilip babamın küçük odasına girdim. Yerde bir seccade, seccadenin üzerinde de bir tespih vardı. Duvarda ise Arapça bir ibarenin altında şu yazı vardı:

'Allah borcunu ödeme niyetinde olanın kefilidir.' Babamın dediği gibi oldu, zor da olsa zamanla alıştık. Bu hal birkaç yıl sürdü.

Bir gün babam eve çok farklı bir yüz ifadesiyle geldi. Ağlamaklı bir yüz ifadesi vardı. Her birimize bir paket getirmişti. Köşkten ayrıldığımız günden beri ilk defa paketlerle eve geliyordu. Bizi bir araya topladı.

'Bugün, benim için ne mânâya geliyor biliyor musunuz?' dedi, kelimeleri boğazına düğümlendi, gözlerine yaşlar hücum etti. Sözlerini kesmek zorunda kaldı. Her birimize hediyelerimizi teker teker verdi ve bizi ayrı ayrı kucaklayıp yanaklarımızdan öptü, kendisi de bir koltuğa oturdu. Cebinden gazeteye sarılı bir şey çıkardı. O sırada da ağlıyordu. Hepimiz şaşkınlık içinde babama bakıyorduk. Gazeteyi açtı, içinden bir çift yeni çorap çıkardı. Bu gözyaşlarıyla, bir çift çorabın alâkasını kurmaya çalışırken

babam, beklemediğimiz bir şey yaptı. Çorabı burnuna götürdü, kokladı, kokladı. Arkasından hıçkırarak ağlamaya başladı. Hepimiz şok olmuştuk, tek kelime bile söylemeden bekledik.

Babam nihayet kendisini topladı ve 'Bir zaman önce, büyük bir borcun altına girmiştim.

Borcumu ödeme niyetiyle yeniden çalışmaya başladığım zaman kendi kendime 'bütün kazancım, borçlarımı ödeyinceye kadar alacaklılarımın hakkıdır. Onların hakkını vermeden ayağıma bir çorap almak bile bana haram olsun.' demiştim. Bugün ise, Allah'ın yardımıyla, borcumu bitirdim. Artık kimseye tek kuruş borcum kalmadı." dedi. Sonra gözyaşları içinde ayağındaki çorapları çıkarıp yeni çoraplarını giydi.

Ben de o eski çorapları hem aziz bir baba yadigârı, hem de bir ibret nişanesi olarak sakladım. Bu çoraplar her gün bana: 'Paralarını ödeyinceye kadar bütün kazancım alacaklılarının hakkıdır.' diyor".

Selim Beyin bakışları bilinmez âlemlere dalarken o, nemlenen gözlerini kuruladı, sonra dönüp duvardaki siyah-beyaz fotoğrafa hayran hayran baktı.

"Babanız sandığımdan da büyükmüş Selim Bey. Ben olsaydım öyle müreffeh bir hayattan sonra anlattığınız gibi bir darlıkta, herhalde çıldırırdım."

Selim Beye döndü ve "Siz ne yapardınız?" diye sordu.

Selim Bey kendisine has tebessümü ile:

"Bir müddet zeytin yerdim, sonra..."dedi ve gülümsedi.

O sırada kapı çalındı, biraz önceki beyefendi elinde bir Kutuyla içeriye girdi. Kutuyu Selim Beyin masasına bırakıp çıktı. Selim Bey yerinden kalkıp kutuyu alarak Mehmet Beye uzattı.

'Buyurun, yıllarca size vermek istediğimiz emanetiniz.' dedi.

Mehmet Bey bilinmez duygular içerisinde kutuyu açtı. İçinden kadife bir kese çıktı. Keseyi açıp içini kutuya boşalttığında merakı iyiden iyiye arttı.

Keseden birkaç tane cumhuriyet altını ile bir not çıkmıştı. Mehmet Bey hassasiyetle katlanmış kâğıdı açıp okumaya başladı.

Sevgili Mehmet Bey oğlum,

Bazen istediğimizi yaparız, çoğu zaman da mecbur olduğumuzu... Tahsil hayatınız boyunca size burs vermeyi taahhüt etmiştim. Ancak eğitiminizin son altı ayında size burs verme imkânını bulamadım. Bir müddet sonra imkânlarıma yeniden kavuştum; lâkin bu sefer de size ulaşamadım. Dolayısıyla size borçlandım ve borçlu kaldım. Eğer böyle bir borcu gözyaşı ve ızdırapla ödemek mümkün olsaydı, ben bu borcu fazlasıyla ödemiş olurdum.

Zira sevgili oğlum, bu altı aylık zaman diliminde bursunu verememenin ızdırabıyla kaç gece ağladım. Her neyse, bursunuzu tarihlerindeki değeriyle altına çevirdim. Bu altınlar sizindir. Bunlar elinize ulaştığında, borçlarımın tamamını ödemiş olacağım.

Sevgilerimle, Nazif Cebeci.

Mehmet Bey neye uğradığını şaşırmıştı. Bu büyük insanın yüceliği karşısında bir çocuk gibi yalnızca ağlıyor, ağlıyordu.

Selim Bey de bir hayli duygulanmıştı. Onun da yanaklarından yaşlar süzülüyordu.

Bir ara yaşlı gözlerle babasının siyah-beyaz portresine baktı. Kendisine yıllarca hüzünle bakan gözleri, bu sefer sevinçle bakıyor gibiydi. K

ANAHTAR

Julia Dixon, kazayla anahtarını evde unutup da sokakta kaldığı sırada postacı ona doğru yaklaştı.

-Bayan Dixon, üzgün görünüyorsunuz, bir sorun mu var?

-Ne yapacağımı bilmiyorum. Kapıda kaldım. Anahtar evde ve yedeğini bıraktığım komşum şehir dışında. Kocamda anahtar var, fakat oda şehir merkezinde bir otelde konferansa katıldı. Ona ulaşabileceğimi sanmıyorum. Eve nasıl gireceğim?

Postacı kadını sakinleştirmeye çalıştı ve ona bir çilingir çağırmasını tavsiye etti.

-Sanırım yapabileceğim tek şey bu, fakat doğruyu söylemek gerekirse, çilingirler dünya kadar para alıyorlar. Oysa şu anda üzerimde bir kuruş bile yok.

Postacı kadının derdine ortak oldu. Kadının başka çaresi yoktu.

-Gitmem gerekiyor, buyurun mektubunuzu. Kim bilir, içinde belki sizi neşelendirecek güzel haberler vardır.

Julia zarflara baktı. Kardeşi Jonathan'dan bir mektup vardı. Geçen hafta onları ziyaret etmiş ve birkaç gün kalmıştı. Neden bu kadar çabuk mektup yazdı acaba diye mırıldandı Julia. Zarfı yırtıp açtığında, avucuna bir anahtar düştü. Mektupta şunlar yazılıydı:

"Sevgili Julia. Geçen hafta sizde kalırken, siz alışverişe gittiğinizde kazayla kapıda kaldım. Komşunuzdan yedeğini istedim AMA geri vermeyi unuttum. Bu mektupta onu da gönderiyorum."

Yorum; Kapalı bir kapıyla yüz yüze gelmiş ve kendinizi ümitsiz hissediyorsanız, bilin ki tüm kapılar zamanı gelince içeri girmeniz için ardına kadar açılacaktır... K

ARIYORUM

Karaman oğlu Mehmet Beyi arıyorum.

Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?

Bir ferman yayımlamıştı;

Bu günden sonra divanda,

Dergâhta, bergahta, meclis-te, meydanda,

Türkçe'den başka dil konuşulmaya diye,

Hatırlayanınız var mı?

Dolanın yurdun dört bir yanını,

Çarşıyı, pazarı, köyü, şehri

Fermana uyanınız var mı?

Nutkum tutuldu, şaşırdım, merak ettim,

Dolandığınız yerlerdeki Türkçe olmayan isimlere,

Gördüklerine, duyduklarına üzüleniniz var mı?

Tanıtımın **demo**, sunucunun **spiker**,

Gösteri adamının **showman,** radyo sunucusunun **discjokey,**

Hanım ağanın **first lady** olduğuna şaşıranınız var mı?

Dükkânın **store,** bakkalın market, torbasının **poşet,**

Mağazanın **süper, hiper, gros** market

Ucuzluğun **damping** olduğuna kananınız var mı?

İlan tahtasının **billboard,** sayı tabelasının **skorboard,**

Bilgi akışının **brifing,** bildirgenin **deklarasyon,**

Merakın, uğraşın **hobby** olduğuna güleniniz var mı?

Bırakın eli, özün bile seyrek uğradığı,

Beldelerin girişinde **wellcome,**

Çıkışında **good-bye** okuyanınız var mı?

Korumanın, muhafızın **bodyguard,**

Sanat ve meslek pirlerinin **duayen,**

İtibarın, saygınlığın **prestij** olduğunu bileniniz var mı?

Seki'nin, alanın **platform,** merkezin **center,**

Büyüğün **mega,** küçüğün **mikro,** sonun **final,**

Özlemin, hasretin **nostalji** olduğunu öğreneniniz var mı?

İş hanımızı **plaza,** bedestenimizi **galleria,**

Sergi yerlerimizi **centerroom, show room,**

Büyük şehirlerimizi, **mega** kent diye gezeniniz var mı?

Yol üstü lokantamızın **fast-food,**

Yemek çeşitlerimizin **mönü** olduğu yerlerde,

Hesabını, **adisyon** diye ödeyeniniz var mı?

İki katlı evinizi **dubleks,** üç katlı komşu evini **tripleks,**

Köşklerimizi **villa,** eşiğimizi **antre,**

Bahçe çiçeklerini **flora** diye koklayanınız var mı?

Sevimlinin **sempatik,** sevimsizin **antipatik,**

Vurguncunun **spekülatör,** eşkıyanın **mafya,**

Desteğe, bilemediniz koltuk çıkmağa **sponsorluk** diyeniniz var mı?

Mesireyi, kır gezintisini **picnic,**

Bilgisayarı **computer,** hava yastığını **air-bag,**

Pekalayı, olur'u **okey** diye söyleyeniniz var mı?

Çarpıcı, önemli haberler flash haber,

Yaşa, varol sevinçleri **oley oley**

Yıldızları **star** diye seyredeniniz var mı?

Vırvırık dağının tepesindeki köyde,

Cafe-show levhasının altında,

Acının da acısı, **neskaaaave** içeniniz var mı?

Toprağımızı, bayrağımızı, inancımızı çaldırmayalım derken,

Dilimizin çalındığını, talan edildiğini,

Özün, el diline özendiğine içi yananınız var mı?

Masallarımızı, tekerlemelerimizi,

Şarkılarımızı, türkülerimizi, ninnilerimizi kaybettik.

Türkçe'miz elden gidiyor, dizini döveniniz var mı?

Karaman oğlu Mehmet Bey'i arıyorum,

Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?

Bir ferman yayınlamıştı...

Hayal meyal hatırlayıp da sahip çıkanınız var mı? K

Her türlü
istekleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

Büyülü
Şehrin Gelinleri
www.sirketihayriye.com

BAKLAVAYI RUMLARA NEDEN KAPTIRDIK?

Türkiye'nin lokumun ardından baklavayı da neden Rumlar'a kaptırdığı sorusuna cevap aramak istiyorsanız, bu yazıyı sabırla okuyun. Eğer konu ilginizi çekmiyorsa zaman kaybetmeyin.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın ev sahipliğinde, Valiliğin katkıları ile gerçekleştirilen **Markaların Gücü Kentin Gücüdür** konulu Bursa tanıtım toplantısına katılmak için hafta içinde Çırağan Sarayı'na gittim. Basın bülteninde toplantının amacı; Bursa'nın markalaşmasına katkıda bulunacak bir eylem planı konusunda ne tür çalışmalar yürütülebileceğini ortaya koymak olarak açıklanıyordu.

Çırağan Sarayı'nda toplantının yapılacağı büyük salona girdiğimde ağır bir rakı kokusuyla karşılaştım. Masadaki yerimi aldığımda kokuyu daha yoğun hissettim. Masalarda üzerinde peynir, ince kavun dilimleri ve cevizli ekmekten oluşan bir tabak vardı. Henüz içecek servisi de başlamadığı için, bu kadar yoğun alkol kokusunun nereden geldiği gazeteci arkadaşlar arasında da merak konusu oldu. Bir arkadaş bir dilim kavun alıp ağzına götürürken, alkol kokusunun kaynağını bulduğunu söyledi. Durumdan emin olmak için garsondan menünün yer aldığı liste istendi.

Şimdi sizlere, Bursa'nın markalarını ön plana çıkarmayı amaçlayan toplantıda ikram edilen yemeklerin listesini sunmak istiyorum. Ardından elbette bir çift sözümüz olacak.

Bursa mutfağı (!)

Liste şöyle; Baharatlı keçi peyniri, ince kavun dilimleri cevizli ekmek ve rakı ile... Dört mevsim raviolisi roquefort sos ile... Dana madalyon porchini mantarı, domates ve doldurulmuş biber ile... Sacher torte orman meyveli sorbe ve vanilya sos eşliğinde... Son olarak kahve, çay ve petit fours...

Nasıl buldunuz listeyi?

Bursa mutfağına ait birbirinden lezzetli ürünlerle (!) nasıl da donatmışlar değil mi masaları?

Söyler misiniz Allah aşkına...

Dana madalyon porchini mantarı mı Bursa'nın en bilinen et ürünüdür, yoksa Bursa İskender'i mi?

Sacher torte orman meyveli mi Bursa'nın en meşhur tatlısıdır, yoksa Bursa Kestane şekeri mi?

Başarı ayrıntıda gizlidir...

YÜZBİNLERCE dolar masraf edip Kent-Marka konulu organizasyona imza atanlar, bu tür ayrıntıları nasıl olur da düşünemezler acaba? Bu tür anlayışla bu işlerin altından nasıl kalkacağız?

Bırakın markalaştırma meselesini, 500- 600 kişinin katıldığı toplantıda alkol kullanmayanların da olabileceği düşünülmeden, kavunların üzerine bolca rakı dökülmesi ne kadar doğrudur. Otelden bir yetkili çağırarak menüyü kimin belirlediğini sorduğumda, gecenin organizatörleri tarafından belirlendiğini öğrendim.

Mutfak da markadır...

AB tatlıları kitapçığında baklavanın Rum tatlısı olarak yer alması Türkiye'deki baklava üreticilerini ayağa kaldırmış. Bursa'nın markalarının ön plana çıkarılmasının arzu edildiği toplantıda Bursa'nın o nefis İskender'ini veya kestane şekerini masaya getirmeyi akıl etmezseniz, iki gün sonra Rumlar lokum ve baklavanın ardından kestane şekeri veya İskender Kebap'ı da kendi ürünleriymiş gibi tescil ettirmeye kalktıklarında sadece seyredersiniz. Eğer bu kafayla yol almaya devam edersek, Türk mutfağına ait olduğunu söyleyebileceğimiz ürün kalmayacak?

Patates kavgası...

GÜNÜMÜZDE tüm dünyada kentler markalaşmak ve çeşitli yönleriyle ön plana çıkmak için büyük yarış içindeler. Mesela son yıllarda Peru ile Şili arasında eşine ender rastlanabilecek diplomatik bir kriz yaşanıyor.

Gerginliğin kaynağı ne biliyor musunuz? Patatesin anavatanının hangi ülke olduğu, iki ülke ilişkilerini germiş durumda. Her iki ülke de patatesin anavatanının kendi toprakları olduğunu iddia ediyor. Konu BM gündemine de taşınmış durumda.

Anadolu kentleri sadece yiyecek alanında değil, farklı sektörlerde de farklı markalara imza atıyor.

Burada önemli olan, iyi bir markalaştırma stratejisiyle süreci yönetmeyi becerebilmek. K

HZ. ABDULLAH İBN REVÂHA (r.anh)

Akabe gününde İslâm'a giren şâir sahâbî. Nesebi Abdullah b. Revâha b. Sa'lebe b. İmriü'l-Kays b. Amr'dır. Künyesi Ebu Muhammed, ünvanı şâiru Rasûlüllah'tır. Babası Revâha, annesi Kebşe'dir.

Sahâbenin büyüklerinden ve Ensar'ın ileri gelenlerinden olan Abdullah Medine'de doğdu. Hazrec kabilesine mensup olup ne zaman doğduğu kesin olarak bilinmemektedir.

İkinci Akabe gününde müslüman olmuş ve kabilesini temsilen Peygamberimize bey'at etmiştir. Hicret günü Rasûlullah'a mihmandarlık etti.

Muhacirlerden Mikdad b. Esved'i kardeş edindi. Aynı zamanda o, Hz. Peygamber (s.a.s.)' in kâtiplerindendi.

Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber gazvelerine katıldı. Hudeybiye barışı ve Umretu'l-Kaza seferlerinde peygamberimizin yanında yer aldı. Bedir savaşının zafer müjdesini Zeyd b. Hârise ile birlikte Medine'ye ulaştırdı.

Bedru'l-Mev'id gazasında Rasûlullah'ın Devlet Başkanlığına vekâleten Medine'de kaldı. Hicretin 6. yılında (627) üç kişilik heyetin başkanı sıfatıyla Hayber'e gitti. Yahudilerin başkanı Üseyr b. Zârim'in Yahudilerle birlikte Gatafan kabilesini Müslümanlara karşı kışkırttığını gördü. Hayber'de üç gün kaldı. Dönüşünde gördüklerini Hz. Peygamber (s.a.s.)'e aktardı.

Yine aynı yılın Şevvâl ayında Hayber'e elçi olarak gönderildi. Yanında bulunan otuz kişiyle birlikte Hayber'e vardı. Üseyr b. Zârim ile görüştü.

Allah Rasûlü'nün kendisini Hayber'e vali yapacağını, Medine'ye gelmesi halinde kendisine ikrâm ve ihsânda bulunacağını bildirdi. Üseyr, bu teklife memnun oldu, valiliğe heveslendi. Yanına aldığı otuz kişiyle birlikte yola çıktı. Yolda, sahâbeden Abdullah b. Üneys'in kılıcına el atarak onu öldürmek istedi. Abdullah, bunun ahde vefasızlık olduğunu bildirdi. İkinci kez yine Abdullah'ın kılıcına el attı. Bu durum karşısında Yahudilerden yirmidokuz kişi kılıçtan geçirildi. Bir kişi kaçıp kurtuldu.

Hz. Peygamber'in Basra hükümdarına gönderdiği elçinin Şam valisi Şurahbil tarafından öldürülmesi olayıyla ilgili olarak hicretin 8. yılında bir ordu hazırlandı. Bu ordunun komutasıyla ilgili olarak Hz. Peygamber (s.a.s.) şu açıklamada bulundu: "Cihada çıkacak şu insanlara Zeyd b. Hârise'yi kumandan tayin ettim. Zeyd b. Hârise şehid olursa, yerine Ca'fer b. Ebi Talib geçsin, Ca'fer b. Ebi Talib de şehid edilirse, yerine Abdullah b. Revâha geçsin. Abdullah b. Revâha şehid olursa, müslümanlar, aralarından uygun birini seçip, kendilerine kumandan yapsınlar." Müslümanlar bir müddet ilerlediler. Düşman ordusunun gücü ve sayıca çok oluşu Müslümanları endişelendirdi. Zeyd b. Hârise, ne yapmak gerektiği konusunda istişâre yaptı. Abdullah b. Revâha, Rumlar'la çarpışmaktan yana olduğunu bildirdi. Müslümanlar, Mûte'de savaş düzeni aldılar, çarpışmaya başladılar. Zeyd b. Hârise, vücudu mızraklarla delik deşik oluncaya kadar savaştı. Ve şehid oldu. Sancağı Ca'fer aldı. O da savaştı, şehid oldu. Ca'fer'den boşalan sancağı Abdullah b. Revâha aldı. Bir mızrak darbesiyle yaralandı ve o da şehid oldu (629).

Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre, Mûte şehidleri İbn Hârise, Ca'fer ve İbn Revâha'nın şehâdet haberi geldiğinde Rasûlullah (s.a.s.) Mescid' te oturmuştu. Yüzünde hüzün ve kederin izleri görülüyordu. Bu sırada Rasûlullah'a birisi geldi ve "Ca'fer'in kadınları ağlaşıyorlar" dedi. Rasûlullah ondan kadınları çığlık atmaktan alıkoymasını söyledi. Adam gitti, ancak kadınlar ona itaat etmediler. Geriye gelip kadınların hâlâ ağlaştıklarını Rasûlullah'a söyledi. Üçüncü defa gelişinde Rasûlullah şöyle buyurdu: "Hadi git bu kadınların ağızlarına, yüzlerine toprak saç."

Hz. Abdullah b. Revâha Mûte'ye giderken evliydi, fakat çocuğu olmamıştı. Abdullah, güçlü bir hatip ve büyük bir şâirdi. Peygamberimize şiir yoluyla sataşan kâfirlere karşı onu savunan şiirler yazdı. İbn Revâha, Ka'b b. Malik ve Hassan b. Sâbit müslümanların şâirleriydi. İlk İslâmî şiirleri onlar yazdı. Onlar hakkında Şuarâ sûresinde şöyle buyrulur: "Şâirlere sapıklar uyar. Onların her sahaya dalıp çıktıklarını ve yapmadıkları şeyleri söylediklerini görmez misin?

Ancak iman edip salih ameller işleyenler Allah'ı çok zikredenler ve haksızlığa uğratıldıktan sonra haklarını alanlar böyle değildir. O zâlimler, yakında nasıl bir yıkılışla altüst edileceklerini bileceklerdir." (Şuarâ, 26/224-227).

Allah'ı çok zikreden işte yukarda bahsedilen hicivci üç sahâbidir. Abdullah müşriklerin küfrünü yüzlerine vuran şiirler söylerdi. Peygamberimiz onun şiiriyle ilgili olarak "Kureyş müşriklerine ok yağdırmaktan daha etkilidir" buyurmuştur.

Abdullah, Mute gazasına giderken ağlamış, sebebi sorulduğunda şöyle demişti: "Benim dünyaya karşı sevgim, sizlere karşı ziyade arzum yoktur. Ancak ben Rasûl-i Ekrem'den (s.a.s.) Meryem sûresi yetmişbirinci "İçinizden hiç biriniz hariç olmamak üzere mutlaka hepiniz Cehennem'e varacaksınız" âyetini işitmiştim. Âyette bahsolunan Cehennem'e uğradığımda halim nice olur? diye düşündüğümden ağlıyorum." Uğurlayanlardan bazıları onu teselli ederek, "Cenabı Hak sizleri korusun, düşman şerrini sizden uzaklaştırarak sağ salim dönmenizi nasib etsin." demişler, bunun üzerine Abdullah şu şiiri söylemiştir:

"Günahkârım fakat ben Af isterim

Rabbimden Ya da kanımı dökecek bir vuruş isterim.

Kılınç ya da mızrakla deşilip çıkmış ciğerim.

Ta ki beni gören samimice desin

Şu savaşçıya Allah rahmet eylesin."

Yine Mûte'de ordu komutasını eline alırken şu şiiri söylemiştir:

"Nefsim bir isteksizlik var sende

Savaşacaksın dilesen de dilemesen de

Hani çoktandır yoktu sende ölüm korkusu

Ca'fer, ne güzel geliyor Cennet kokusu ."

Hicret'in yedinci yılında Hz. Peygamber Umre için Mekke'ye girerken yanında Abdullah İbn Revâha da vardı ve şu şiiri söylemekteydi.

"Çekilin kâfirler nebinin yolundan bugün,

Vururuz yoksa boynunuzu inkâr etmiştiniz dün,

Öyle bir vuruş ki ayırır gövdeden başı,

Hatırlatmaz insana ne dost ne arkadaşı."

Bunun üzerine Hz. Ömer ona: "Ya Abdullah, Harem'de Allah'ın Rasûlu'nün huzurunda mı böyle karşıdakileri çatışmaya tahrik eden şiiri söylüyorsun?" demiş, Rasûlullah da: "Bırak ya Ömer söylesin. Vallahi Abdullah'ın sözleri bu kâfirlere ok yarasından daha fazla tesir eder" buyurmuştur.

Rasûlullah, İbn Revâha için "Kardeşiniz şüphesiz bâtıl söz söylemez" buyurmuş, bâtıl sözler dışındaki şiirlerde hikmet ve yarar vardır demiştir. K

❖

ARAP İLE YAHUDİ

Zengin bir Arap kalp ameliyatı geçirecekmiş. Doktorlar, ameliyat öncesi bir tedbir olarak bir miktar kan depolamak istemişler. Ama bu Arap'ın kanı çok nadir bir kan imiş. Bütün dünyayı arayıp taramışlar ve sonunda Kudüs'te yaşayan bir yahudide bu kanın olduğu anlaşılmış. Yahudi kan vermeye razı olmuş ve ameliyat da yapılmış.

Ameliyattan sonra zengin Arap, kendisine kan veren yahudiye teşekkürleri ile beraber müthiş bir otomobil ve bir milyon dolar para yollamış.

Bir kaç ay sonra Arap'ın bir kere daha ameliyat olması icap etmiş.

Doktorlar yine yahudi'yi aramışlar ve yahudi'de tekrar kan vereceğini söylemiş.

Arap yine ameliyat edilmiş. Ancak bu defa kendisine kan veren yahudiye bir teşekkür notu ile bir kutu Sam baklavası yollamış.

Çok daha kıymetli hediyeler ve para bekleyen yahudi bu işe çok bozulmuş. Kan verdiği Arap zenginine bir telefon açıp neden bu kadar cimri davrandığını sormuş. Arap kahkahalar atarak su cevabı vermiş

'Ya habibi, gözümün nuru. Artık damarlarımda Yahudi kanı dolaşıyor!' K

❖

AT

Karıkoca kahvaltı yaparken kadın bir anda elindeki tavayı kocasının kafasına geçirir. Ne olduğunu anlamayan kocası şaşkınlıkla durumu sorar.

Kadın: Dün pantolonunu yıkarken içinde üstünde Çiğdem yazan bir kâğıt buldum.

Bunun üzerine kocası karıcım o geçen gün üzerine bahis oynadığımız atın ismiydi der.

Bu açıklamayı yeterli bulan kadın pürneşe içinde kahvaltısına devam eder.

İki gün sonra yine kahvaltıda bu sefer daha büyük bir tava ile kocasının kafasına öyle bir vurur ki koca bir kaç dakika kendini bilmeden masa üstünde yata kalmıştır.

Ayılınca karısına yine durumu sorar ve kadın cevap verir.

Dün senin at aradı ... K

❖

NİLÜFER&NECATİ A.Ş.K.
Cemile Sultan Korusu-Kırtepe
Küçüksu Cad. Dr. Orhan Özdeş Sk.
4/6 Kandilli / İstanbul
Tel: 288 15 71 - 232 65 84
0532 655 76 00

nilüfer necati
evlilik ciddi bir müessesedir

Sayın

AŞK T.C. BAKANLIĞI
İl kodu : 34

Müşteri V.D.	No.
İSTANBUL	19082006

Tarih	19 AĞUSTOS 2006, Cumartesi
Saat	19.30
İrsaliye no	001

AŞKIN FATURASI

Aşk Sicil No: 340000 - 000001 / Kadıköy AŞK Dairesi 3400000001

SIRA NO	AÇIKLAMA	TUTAR
01	Başlangıç	19.30
02	Nikah	20.45
03	Kokteyl	21.15
04	Düğün Pastası	22.30
05	Sürpriz Showlar	22.45
06	Final	23.15

nilüfer necati evlilik ciddi bir müessesedir
NİLÜFER&NECATİ A.Ş.K.

Toplam	Evlilik
K.D.V. %	Çocuk
Genel Toplam	Ömür Boyu Mutluluk

Yalnız 2 kişiliktir.

İşbu aşkın faturasının vadesi 19 Ağustos 2006 tarihine kadardır. Fatura ödemeleri sadece düğün günü teslim alınacak 1 Yeni Aşk Parası ile yapılacaktır. İş bu aşkın faturasına 8 gün içinde itiraz edilmediği taktirde fatura muhtevası ve şartları ve fatura konusu evlilik aynen kabul edilmiş olunur.

KARDELEN

BELGELERİYLE OSMANLI HOŞGÖRÜSÜ

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, yaklaşık 600 yıl 3 kıtada çeşitli milletlerden insanları barış içinde bir arada tutan Osmanlı hoşgörüsü ve adaletinin belgelere yansıyan örneklerini, **"Gökkubbe Altında Birlikte Yaşamak"** adlı kitapta topladı.

Kitapta yer alan belgelere göre, Batılıların "Muhteşem Süleyman" olarak tanıdıkları Kanuni Sultan Süleyman, 1560'da beylerine, "Her türlü vergiyi sadece kanunlar çerçevesinde toplattırasın. Hiçbir kimseye fazladan bir akça dahi aldırtmayasın" emrini verirken, 2. Abdülhamit, 1894'te binlerce kilometre uzaklıktaki Amerika'da orman yangınlarından zarar görenlere 300 lira yardım gönderdi. Abdülaziz, Sivas'tan Rusya'ya göç eden 30 kadar Rum ailenin tekrar Osmanlı devletine dönmek istemeleri üzerine yol masraflarının karşılanması için emir verirken, Genç Sancağının Akçasırt Köyünden 13 Ermeni eşkıya, pişmanlıklarından dolayı 2. Abdülhamit tarafından affedilerek iskan edildi.

FATİH'İN HOŞGÖRÜSÜ...

Batılılara Osmanlı hoşgörüsünü ilk tanıtan padişahlardan Fatih Sultan Mehmet, 4 Nisan 1478 tarihli Bosna ruhbanlarının dini hayatlarını serbestçe sürdürebilmeleri hakkındaki fermanında şöyle seslendi: "Ben ki, Sultan Mehmed Hanım... İhsan edip Bosna rahiplerine buyurdum ki; Kiliselerinizde korkusuzca ibadet ve memleketimizde korkusuzca ikamet edin. Ne vezirlerimden ne de halkımdan kimse bunları incitmesin ve rencide etmesin. Allah'a, Peygamber'e, Kur'an'a ve kuşandığım kılıca yemin olsun ki, canları, malları ve kiliseleri bana itaat ettikleri sürece güvencem altındadır." Fatih Sultan Mehmed, Kudüs ruhbanlarının dini hayatlarını serbestçe sürdürebilmeleri hakkındaki 29 Eylül 1458 tarihli fermanında da şöyle emir verdi: "Makamıma gelip yüz sürerek ellerinde mevcut olan Hz. Peygamber ve Hz. Ömer'den bu yana Kudüs-ü Şerif'teki Hz. İsa'nın doğduğu Beytüllahın Kilisesi, Kamame Kilisesi v.b. kutsal mekanlar ile ilgili sahip oldukları hak ve imtiyazları yeniden talep eden Kudüs Rum patriği Atnasyos ve ruhbanlarına aynı imtiyazları verdim. Bunları kimse rencide etmesin. Kim ki, bu hükmün feshini murad ederse Allah'ın ve Resulünün hışmına uğrasın."

"KİMSEDEN FAZLA VERGİ ALINMASIN"

Kanuni Sultan Süleyman ise 16 Ağustos 1560 tarihli fermanında, halktan fazla vergi toplanmamasını istedi. Kanuni'nin fermanı şöyle: "Semendire Beyine hüküm ki, Huzur içinde yaşayan halkımdan hiç kimseye hiç bir zaman zulmedilmesine rızam yoktur. Vergi toplama görevinde bulunanların kanuna aykırı olarak halktan fazla akça aldıklarını işittim ve buyurdum ki; Her türlü vergiyi sadece kanunlar çerçevesinde toplattırasın. Hiçbir kimseye fazladan bir akça dahi aldırtmayasın. Dinlemeyenleri yazıp bildiresin..."

YORTU GÜNÜNE RASTLAYAN PAZARIN KALDIRILMASI

Abdülmecid, 30 Mart 1847 tarihli fermanında halkın rahatça ibadet edebilmesi için yortu gününe rastlayan pazarın başka günlere alınması için emir verdi. Abdülmecid fermanında, "Yenişehir-i Fener'de öteden beri her hafta pazar, çarşamba ve cuma günleri kurulan pazarın, pazar günleri halkın yortu gününe rastlaması sebebiyle sadece çarşamba ve cuma günleri kurulması ve Defterhane-i Amire'deki kaydının da değiştirilmesi hususu emrim olmuştur" dedi. 2. Abdülhamit ise 1895'te maddi sıkıntı içinde bulunan Ermeni Katolik Patrikhanesi'ne yardım yapılması için emir verirken, 3. Selim, çıkardığı fermanla İstanbul'da yaşayan Ermeni ve Rumların evlilikleri sırasında kanunsuz vergi alınmamasını istedi. 3. Selim, 14 Aralık 1793 tarihli fermanında, şöyle dedi: "İstanbul ve civarında oturan Rum ve Ermenilerin evlilikleri esnasında resmi vergi ve harçlardan başka kanunlara aykırı yollardan akça talebiyle rencide edilmemelerine ve fakir halkın himayesine dikkat etmeniz hususunda fermanım sadır olmuştur. Buyurdum ki, emrime uyma konusunda son derece hassas ve dikkatli olasınız ve aksine hareket etmekten sakınasınız." Sultan 5. Mehmed Reşat da, 1914 tarihli yazısında, "Beykoz'a bağlı Polonezköyü'nde Bezm'i Alem Valide Sultan Vakfı'na ait

arsa üzerine okul, kilise ve çan kulesinin yapılmasına izin verdiğini" bildirdi.

OSMANLI HOŞGÖRÜSÜNE SIĞINANLAR...

Osmanlı padişahları, topraklarına sığınan yabancılara da büyük hoşgörü ile yaklaştı. Sultan Abdülaziz, Horasan Hükümdarı'nın ilticasına ilişkin 1861 tarihli Erzurum Valisi'ne gönderdiği emirde şöyle dedi: "Horasan hükümdarı iken otuz sene önce İran devleti tarafından Tebriz'e sürülen Muhammed Han, Osmanlı devletine sığınmak maksadıyla İstanbul'a gelmek üzere yola çıkmıştır. Bu gibi devlet adamlarına ikram ve ihsanda bulunmak yakışık alacağından kendisine en güzel şekilde yardımda bulunulması uygun olacağı görüşündeyim." Abdülaziz de 5 Eylül 1865 tarihli emrinde, "Sivas'tan Rusya'ya göç eden 30 kadar Rum ailenin, tekrar Osmanlı devletine sığınmak istemeleri ancak maddi imkana sahip olmadıkları için kendilerine yol masrafı olarak Tiflis'teki Osmanlı devleti temsilcisi aracılığıyla ihtiyaçları olan paranın verilmesi"ni istedi.

İSPANYA VE PORTEKİZ'DEN KOVULANLAR...

Kitapta, İspanya ve Portekiz'den kovularak Osmanlı hoşgörüsüne sığınan Yahudilerin tahrir kayıtları da bulunuyor. 1519 tarihli tahrir kayıtlarında İspanya ve Portekiz'den kovulmalarıyla Osmanlı devletine iltica edip Edirne'ye yerleştirilen Katalan cemaatine ait 29 hane, Portekiz cemaatine ait 45 hane, Alman cemaatine ait 8 hane, İspanya cemaatine ait 42 hane, Bolye mahallesinden 33 hane ile Gerur cemaatinden haneler ile aile reislerinin isimlerine yer veriliyor.

ERMENİLERE GÖSTERİLEN HOŞGÖRÜ...

Paris'te A. Amadonu, Liyon Hıraçya, K. Mıhitarof, A. Kirkoryaniç, K. Milenyan, Y. Masisyan ve Ş. Kananyan adlı Ermeni komite reisleri, Osmanlı Sarayı'na gönderdikleri 1898 tarihli mektupta, yaptıklarından pişmanlıklarını şöyle dile getirdi: "Bizler Ermeni milleti olarak, Osmanlı padişahlarının diğer tebaaya olduğu gibi Ermenilere de pek çok lütuf ve ihsanda bulunduklarına şahidiz. Zaten İslam ve Ermeni milletleri arasında eskiden beri dostluk münasebetleri mevcuttur. Bazı bozguncuların yalan sözlerine rağmen biz Osmanlı devletinin hizmetinde sadıkane çalışmaktan geri durmayacağız. Zira Osmanlı uyruğunda olmak, bizim için bir iftihar vesilesidir." Öte yandan 2. Abdülhamit, 1904 yılında Ermenilere gösterilen hoşgörünün bir örneğini daha sergiledi. Muş'un Akçasırt köyünden evlerini yakarak dağa çıkan 13 Ermeni pişmanlıkları dolayısıyla 2. Abdülhamit tarafından affedilerek iskan edildi.

FELAKET YAŞAYAN ÜLKELERE YARDIMLAR

Osmanlının hoşgörüsü, başka kıtalara da uzandı. 2. Abdülhamid, 18 Eylül 1894 tarihinde binlerce kilometre uzaklıktaki Amerika'da orman yangınlarından zarar görenlere 300 lira yardım gönderdi. Osmanlının bu yardımına karşılık, Washington Sefareti bir yazıyla teşekkürlerini bildirirken, bütün Amerikan gazeteleri de bu yardımdan övgü ile bahsetti. Abdülmecid, 1847'de İrlanda'da meydana gelen büyük kıtlık nedeniyle bu ülkeye cömert bir yardım yaparak diğer Avrupa devletlerine örnek olurken, 2. Abdülhamit 1900 yılında Hindistan'da kıtlık çeken halka Bağdat ve Basra'dan yeterli miktarda zahire satın alınarak gönderilmesi için talimat verdi.

"BİRLİKTE YAŞAMAK"

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürü Doç. Dr. Yusuf Sarınay, kitaba ilişkin AA muhabirine yaptığı açıklamada, Osmanlı Devleti'nin yaklaşık 600 yıllık bir dönemde bünyesinde farklı din, millet, mezhep ve kültüre sahip bir insan topluluğunu adil bir yönetim anlayışıyla barış içinde yönetme kabiliyetini gösterdiğini söyledi. Osmanlı devletinin bu adil yönetimi sayesinde birbirinden çok farklı özelliklere sahip insanların, kendi dil, din ve kültürlerini serbestçe yaşayabildiklerini kaydeden Sarınay, şunları kaydetti: "Bunun adı günümüz diliyle 'birlikte yaşamak'tır. Birlikte yaşamak demek, çok kültürlülük içinde birbirlerine hoşgörü gösterebilmesidir. Bugünün dünyasının temel sorunu olan bu konuda Osmanlı Devleti zengin bir tecrübeye sahiptir. İşte bu tecrübe, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığında belgeler ışığında hazırlanan 'Gökkubbe Altında Birlikte Yaşamak' isimli kitapla ortaya konulmaktadır." dedi.

❖

KARDELEN

BİR EŞ VE HAYAT ARKADAŞI OLARAK HZ. MUHAMMED (S.A.V.)

Prof. Dr. Mehmet Emin AY 1 Nisan 2005

Eşlerin gönlüne sevgiyi, ilgiyi ve yakınlığı bahşederek, dünya hayatının sıkıntılarına birlikte dayanmalarını lûtfeden, birbirleri için huzur kaynağı olmalarını sağlayan şanı yüce Allah Teala'ya hamd ü senalar, son peygamber olarak gönderilen ve hayatının her halinde "**en güzel örnek**" olduğu gibi, eşleri için eşsiz bir hayat arkadaşı olarak bizlere bu konuda da rehberlik eden Hz. Muhammed (sav)'e binlerce salat ve güllerce selam olsun…

"Modern hayat" denilen keşmekeşlerle dolu yaşantımızda, asırların eskitemediği güzellikteki hayat tarzıyla Hz. Peygamber (sav) yine en büyük öğretmenimiz olarak elimizden tutuyor. Yeter ki, biz O'nun sünnetini tutmak için bir el uzatmış olalım!...

Bu yazımızda, Kutlu Doğumuyla bir kez daha gönüllerimize konuk olan olan Hz. Peygamber'in (sav) eşleriyle olan ikili ilişkilerini, onu bize bir eş ve hayat arkadaşı olarak anlatan bilgiler çerçevesinde ele almaya çalışacağız.

Allah Teâlâ tarafından "**mü'minlerin anneleri**" olarak nitelendirilen ve büyük bir şeref bahşedilen Peygamberimizin eşleri, o muhterem hanımefendiler sayesinde bizler, Yüce Resul (sav) hakkında pek çok bilgiye sahibiz. Denilebilir ki, hayatı hakkında en detaylı bilgilere sahip olunan tek kişi Hz. Muhammed (sav)' dir. Çünkü O, bakan her gözün kapasitesi ölçüsünde kaydettiği nice güzelliklerin sahibiydi. O'na hayat arkadaşı olarak yakın olan eşlerinin ise bu hususta ayrı bir rüçhaniyetinden daha tabii ne olabilirdi? Şimdi, bu müstesna insanların, verdiği bilgiler çerçevesinde, muhtelif başlıklar altında konuyu incelemeye çalışalım.

Eşlerine Karşı İlgisi

Sevgili Peygamberimiz (sav) genellikle sabah ve ikindi namazlarından sonra mutlaka eşlerini ziyaret eder, hal ve hatırlarını sorar, dertlerini, şikayetlerini dinler, gönüllerini alıcı ifadelerde bulunurdu. Kısaca, onlara değer verdiğini hissettirirdi. Zaman zaman bu ziyaretlerinde eşlerine ev işlerinde bizzat kendi elleriyle yardımcı olurdu. Onu bize anlatan Hz. Aişe (ra): **"Resulullah, hanımlarıyla baş başa kaldığında insanların en nezaketlisi ve güler yüzlüsüydü…"** Eve girişinde mutlaka hanımına selam veren peygamberimiz, geceleyin geldiği takdirde, uyuyanı uyandırmayacak, fakat uyanık olan bir kimsenin duyabileceği bir sesle yine selam vererek içeri girerdi. Hz. Enes, sevgili peygamberimizin, eşi Hz. Safiye (ra) rahatça binsin diye dizlerine bastırarak deveye bindirdiğini aktarmaktadır bizlere… Bu bilgiler, günümüz müslümanı olan bizler için acaba ne kadar yön veriyor hayatımıza?... Muhasebesini okuyucunun takdirine bırakırken, tam burada söylenmesi gereken birtakım şeylerin de olduğuna inanıyoruz. Günümüzde bir müslüman, evinde eşine karşı nazik ve mütebessim olmayı başarabiliyorsa eğer, ve yine herhangi bir vasıtaya binerken yardımcı oluyor ve kapıyı açma nezaketinde bulunabiliyorsa, denilebilir ki, bu tavırlarının ve davranışlarının hepsi ona bir sünnet-i seniyye sevabıyla geri dönmektedir. Eşi tarafından böylesi bir ilgiye mahzar olan Müslüman bir hanımefendinin mutluluğunu tarife ise bilmem gerek var mı?… Babasının böylesi bir davranışta bulunduğunu gören erkek çocuklar için de bunun ne denli eğitici olacağını varın siz düşünün…

Bir başka hadisinde, "**Eşinin ellerini avuçlarına alarak yüzüne bakmasını ve o esnada birbiriyle bakışmalarını Allah'ın kendilerine rahmet nazarıyla bakmasına bir vesile**" olarak gören ve bu davranışları sonucunda karı-kocanın "**parmaklarının arasından günahlarının dökülerek**" affedileceğine dair müjde veren Yüce Resul, (sav) kanaatimizce eşler arasındaki muhabbetin fiziksel temasla da hissettirilmesini istemekteydi. Çünkü biliyoruz ki, eller ve parmaklar, sevginin aktarılmasında önemli bir rol oynarlar. Netice olarak, diyebiliriz ki, eşlerin, ellerinden tutarak birbirlerine sevgiyle bakmaları bile bir sünnet-i seniyye olarak onlara sevap kazandıran bir davranış hükmüne dönüşür.

Eşleriyle Birlikte Zaman Geçirmesi

Sevgili Peygamberimiz (sav), eşleriyle birlikte geçireceği zaman dilimlerine sahipti. O, aile fertlerinin eğlenme ve dinlenme

ŞUBAT

gibi ihtiyaçlarını karşılar, meşru eğlencelerden onları da yararlandırmaya çalışırdı. Ramazan ve Kurban bayramı merasimlerine kızlarını ve eşlerini de götürürdü. Bir bayram günü mescidde Habeşlilerin sergiledikleri gösterileri seyretmek isteyen Hz. Aişe'ye bu hususta bizzat yardımcı olmuştu. Hatta zaman zaman yine Hz. Aişe validemizle koşu müsabakası yapmıştı. Çeşitli vesilelerle yaptığı şakalarla, eşleri için hayat sevinci olan sevgili peygamberimiz, bu konuda da ümmetine en büyük örnek olmuştur. Denilebilir ki, yoğun gündemlerle her günü dolu dolu geçen günümüz müslümanı, ailesine ve özellikle de eşine zaman ayırma hususunda gereken hassasiyeti göstermemekte ve bu konuda sürekli olarak ailesinden fedakarlık beklemektedir. Peygamberlik gibi büyük bir vazifeyi, devlet başkanlığını, öğretmenliği, ordu kumandanlığını üstlenmiş bir şahsiyet olarak karşımızda duran Hz. Resul (sav) ise adeta bizlere seslenerek şöyle demektedir: Ne kadar meşgul olursanız olun, şu tavsiyemi unutmayın: "**Nefsinizin, ailenizin ve her hak sahibinin, üzerinizde hakkı vardır. O halde her hak sahibine hakkını verin!"**

Bu bağlamda diyebiliriz ki, Müslüman erkek, eşine ve çocuklarına has kıldığı zaman dilimleri oluşturmalı, birlikte ibadet, seyahat ve ziyaret ortamlarına sahip olmalıdır. Böylesi zaman dilimlerinin, bir eğitim-öğretim ortamı olması da sağlanabilir. Zira sevgili peygamberimiz özel vakit ayırarak eğittiği eşlerinin birer öğretmen haline gelmelerini sağlamıştı. Hz. Aişe'nin ashabın fakihlerinden bir olmasında ve 2210 hadis aktarmasında, onun için ayrılan vakitlerin önemli bir rolü olsa gerektir.

Ev İşlerinde Eşlerine Yardım Etmesi

"**Alemlere rahmet olarak gönderilen**" Yüce Resûl (sav) eşleri için de bir rahmet vesilesiydi… Hz. Aişe (ra) validemiz, O'nu bize anlatırken, "*evinde elbisesini diken, ayakkabısını yamayan, keçileri sağan, kendi işlerini kendisi gören*" bir peygamberden söz etmektedir. Birçok kimsenin yapmaktan kaçındığı veya kendisi için uygun görmediği bu davranışları yaparken O, çağlar ötesinden bize bir mesaj vermek istiyordu adeta… Kanaatimizce, günümüzde bir Müslüman erkek, isterse şayet, ibadetlerini yerine getirme konusunda yardımcı olduğu eşinin her ibadetine ortak olabilir. Eşinin ev işlerinde ona hayatı kolaylaştıracak birtakım cihazları ve ev aletlerini almak için harcadığı her kuruşun, kendisi için bir sevap kaynağı olmasını sağlayabilir. Çünkü sevgili peygamberimiz: "**Kişinin Allah yolunda harcadığı paraların en hayırlısı, ailesi için harcadıklarıdır**." buyurmaktadır. Unutmamak gerekir ki, hanımına dünya işlerinde kendisine yardım etmeyen kişinin, ahiret işlerindeki teşviki etkili olmaz!... Geceleri kalkarak namaz kılan ve eşlerini de buna teşvik eden, Ramazan'ın son on gecesinde hanımlarının da ibadetle uyanık kalmalarını isteyen peygamberimizin bu tavsiyelerinin etkili olmasında, günlük hayatlarında onlara sağladığı kolaylıkların da bir payı vardır düşüncesindeyiz.

Konuyu bir hadis-i şerifle bağlamak istiyoruz: "**İçinizdeki en hayırlı kimseler hanımlarına karşı en iyi davrananlardır."**

❖

KOYUN

Çiftçi Temel'in bir koyunu varmış.

Bütün gayrete rağmen koyun gebe kalamıyormuş. Temel düşünmüş taşınmış ve nam salan koçun sahibi İdris ile konuşmaya karar vermiş.

İdris: -Tamam koyunun koçum ile çiftleşebilir ama 5 YTL alırım... der.

Bunu seve seve kabul eder Temel ve ertesi sabah koyununu el arabasına oturtur İdris`in yolunu tutar.

Koyun ile koç çiftleşir. Ama Temel tedirgindir ya hamile kalmazsa diye sorar:

-Koyunumun hamile olduğunu nereden anlayacağım?

İdris: -Sabah kalktığında eğer ayakta ise hamile değil... eğer yatıyorsa hamiledir... der.

Sabah olur Temel koşarak gider ahıra ama koyun ayaktadır. Oflayıp yine el arabasına koyunu koyup İdris'in ahırına gider. Bu sefer 3 YTL alır . Aynı şeyi söyler İdris, ayakta ise değil, yatıyorsa hamile... Sabah olur ancak yine koyun ayaktadır.

Yine gider İdris'in ahırına ve bu sefer ona acıyan İdris 1 YTL alır ve hayvanlar yine çiftleşir. Takip eden gün Temel'in canı hiç ahıra gitmek istemez ve karısı Fadime'ye seslenir:

-Şu ahıra bir baksana koyun ne alemde ayakta mı, yatıyor mu? Fadime gider bir zaman sonra gelir.

Temel sorar: -Ee koyun ne durumda, ayakta mı yatıyor mu? Kadın gülerek cevap verir:

-Ne ayakta ne de yatıyor, el arabasına binmiş seni bekliyor.

❖

ÖNEMLİ BİLGİLER

ELEKTRİKLİ BALIKLARIN SIRRI

Canlı varlıkların elektrik ürettikleri uzun zamandan beri bilinmektedir. En kuvvetli gerilimi sağlayan organlar kaslar ve sinirlerdir. Bütün kas lifleri elektrik yükü içerirler. Kalp kasının çıkardığı gerilimin incelenmesine elektrokardiyografi denilir ve bu bilim dalının gelişmesiyle kalp hastalıklarının teşhis ve tedavisi kolaylaşmıştır.

Sinir merkezleri de elektrik akımı doğururlar. Hatta deride, salgı bezlerinde, gözün ağ tabakası gibi duyu organlarında elektrik akımı oluştuğu ortaya konulmuştur. Hücrelerde de elektrik akımının varlığı tespit edilmiştir. Canlılarda elektrik olayını inceleyen bilime 'elektrobiyoloji', canlı organların elektrik üretmelerini inceleyen bilim dalma da 'elektrobiyogenez' deniliyor.

Çeşitli hayvanlar, elektrikli veya ışıklı organlarla donanmışlardır. Bunlar savunmada, yön bulmada hatta bazı cinsler arası yakınlaşmalarda rol oynarlar.

Elektrikli hayvanların hepsi balıklar arasındadır.

Bazısı denizde bazısı tatlı sularda yaşayan yüzlerce tür elektrikli balık vardır. Elektrik akımı kas ve sinir dokularından oluşmuş özel organlarında üretilir. Bu elektrik akımı çoğu kez bir iğne batması kadar zayıftır. Bazı türler ise insanı bile sersemletecek kadar güçlü bir elektrik akımı üretirler. Bu gerçek anlamda bir elektrik boşalmasıdır, yarattığı etki de gerçek bir elektrik çarpmasıdır.

Elektrik balıklarının en tanınmış üyeleri torpil balığı ve elektrikli yılan balığıdır. Gerçek yılan balıklarıyla hiçbir ilgisi olmayan ve bir tatlı su balığı türü olan elektrikli yılan balığının 2,5 metreye varan boyunun, beşte dördü, özellikle kuyruk bölümü elektrik organlarıyla kaplıdır. Bir seferde 500-600 volt akım boşaltarak büyük hayvanları bile felce uğratabilirler.

Elektrikli balıklarda, baştan kuyruğa kadar uzanan elektrik organları, pillerdeki parçalar gibi birbirlerine yapışık, disk şeklinde bölünmüş küçük sütuncuklardan meydana gelir. Sinir sisteminin etkisiyle bu sütuncukları oluşturan yüzlerce diskin alt yüzeylerinde pozitif elektrik, öteki yüzeylerinde negatif elektrik oluşur.

Böylece disk kümesi tam bir pil haline gelir. Bu canlı pil beyinden gelen sinirlere bağlıdır. Balık kendini tehdit eden düşmana bir elektrik deşarjı yapar, bu sayede düşmanını felç eder.

Elektrikli balıkların vücutlarındaki elektrik boşalması sürekli değildir. Biriken elektriği boşalttıktan sonra yeniden elektrik üretip depolayabilmeleri için aradan bir süre geçmesi gerekir. Elektrikli balıkların çarpmaları şiddetli ağrı yapar hatta insanı devirebilir ama hiçbir zaman öldürücü değillerdir.

TESTİ NASIL SOĞUK TUTAR

Testinin ham maddesi, çamur çukuru veya kuyusunda dinlendirilmiş topraktır. Binlerce yıllık bir geçmişe dayanan ve insanın öğrendiği ilk teknik olan toprak kap yapımı yöntemleri en az değişikliğe uğramış bir sanattır. Sanayi makineleri çömlekçinin el ile yaptığını otomatik olarak yaparlar, o kadar.

Fırında pişirmek yoluyla çanak çömlek yapma sanatında evrim, estetiğin yanı sıra sağlamlık ve geçirimsizlik niteliklerini iyileştirmeyi amaçlar. Parçayı geçirimsiz kılabilmek için pişirme ve içini sırla kaplama yöntemleri geliştirilmişlerdir.

Testilerin suyu soğuk tutma özellikleri ise istenmeyen bir nitelikten, geçirimli olmalarındandır. Testiler düşük derecelerde pişirildikleri için nispeten gözenekli kalırlar. İçlerindeki suyu hafif hafif gözeneklerinden dışarı vererek terlerler. Bu terleme olayı aynen insanda olduğu gibi buharlaşma yoluyla ısı düzenlemesi yapar, serinlemeyi sağlar.

Testinin geçirimli topraktan yapılmış, emici özellikleri olan, gözenekli yüzeyinden dışarı çıkan su dışarıdaki sıcak havayla karşılaşınca buharlaşır. Buharlaşma sırasında su tanecikleri testi yüzeyindeki ısıyı da alırlar ve testinin sıcaklığını düşürürler.

İçindeki su ile testi arasındaki ısı alışverişinin azalmasından dolayı testinin içindeki su da ısınmaz. Bu böylece devam ettiği ve testiden dışarı sızan su buharlaşmaya harcandığı sürece, dış ortamın testiyi ısıtması önlenmiş olur. Şüphesiz bu sürede testideki su da bir miktar azalır.

Testilerin bu özellikleri en iyi Orta Anadolu gibi kara ikliminin hakim olduğu, kurak ve gecelerin serin geçtiği bölgelerde görülür. Geceleyin düşen hava

sıcaklığı ile soğuyan su, sabahtan itibaren ısınan havanın kuru yani içindeki nem oranının düşük olması sebebiyle daha kolay buharlaşır ve testi içindeki suyu gün boyunca serin tutar.

UYKU VÜCUDUN BÜYÜK DENGELEYİCİ SİSTEMİ. (DR. SELİM AYDIN)

Beden ve zihninizin yorgunluğunu uyku ile giderir, bu sayede, yeniden canlılık ve zindelik kazanırsınız. Eğer kısa sürede uykuya dalmanın yollarını ve iyi bir dinlenme için ne kadar uyuyacağınızı bilirseniz, hem zaman kazanır, hem de daha zinde uyanırsınız.

Psikiyatri ve nöroloji sahasındaki istatistiklere bakıldığında günümüzde giderek artan sayıda insanın gerçekten iyi bir uyku uyuyamama problemi yaşadığı görülür. Kaliteli ve dinlendirici bir uyku konusunda bilgi bulma şansımız, beslenme ve egzersiz hakkında bilgi elde etme şansından daha azdır. Diğer yandan ise hayatımızın yaklaşık üçte biri veya dörtte biri uykuda geçtiğinden dengeli bir hayat sürmede dinlendirici uykunun ehemmiyeti kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Uyku yetersizliği, iç dengenin mühim bir kaynağı olan REM (rüya zamanı devresi) eksikliği anlamına da gelir. Hasta şikayetlerinin % 20'si bitkinlik, yorgunluk ve tükenmişlik belirtileri ile ilgilidir. Doktora giden bitmiş ve tükenmiş haldeki insanların yarıdan fazlası yeterli miktarda uyku uyuyamamadan muzdariptirler. İşin daha da enteresanı, uyku yetersizliğinden muzdarip olan insanların büyük bir kısmı, bunun farkında bile değildir. Eğer uyku sağlığımız açısından bu kadar önemli ise ve hayatımızın üçte birini uykuda geçiriyorsak niçin bir çok insan bu temel dengeleyici ihtiyacı yeterli ölçüde karşılayamıyor? Bundan dolayı da hayatımızdaki pek çok şeyi, dengeden uzak bir şekilde yapmak zorunda kalıyoruz?

Uykunun Önemi

Dinlendirici uyku, dengeli bir hayat için şarttır. Uyku esnasında vücut dinlenir, kendini temizler, saflaştırır, tamir eder, yeniden inşa eder, büyür ve kendini tedavi eder. Uyku esnasında, gün boyunca biriken stresler, gerginlikler ve sinirlilik halleri serbest hale gelip vücuttan kolayca salınır. Rüyalarımızda da bir dereceye kadar, bu gerilim ve stres çözülür. Rüyalarda zihin, insanın iç benliğini keşfetmeye açık hale gelir ve hayata ışık tutan, kılavuzluk eden derin manalara muktedir olur. Derin uyku esnasında beynimiz çalışma temposunu yavaşlatır. Çalıştırdığımız bütün zihnî programlar işleyişin durdurur. Ve şuuraltımızın güvenli yatağında saf halde dinlenmemize izin verir. Beyindeki sinir ağlarından oluşan devreler, stresle çalışamaz hale geldiğinde, bitmiş vaziyette yatağa kendimizi atar ve belli bir saat uyuduktan sonra alarmla uyanırız. Fakat uyku esnasında, uykunun o esnada bize ne gibi faydalar kazandırdığını idrak etme, bilme ve anlama şansımız çok azdır.

Dinlendirici Uyku

Daha iyi nasıl dinleneceğinizi öğrenmede güçlü bir anahtar, uykunun safhalarını anlamak ve kendi uyku devirlerinizi bilmekle kazanılır. Her biri yaklaşık 90 dakika süren uykunun safhaları, bize uyuma dengesi hakkında çok şey öğretebilir. İlk uykuya daldığınızda yoğun, yani şuurlu olarak, hayal etme ve görüntüleme periyodundan geçersiniz. Hemen sonra rüyada çok kısa bir zaman geçirirsiniz. Bundan sonra daha derin, daha huzurlu ve rüyasız bir safhaya dalış yaparsınız. Bu zaman diliminde beyin dalgalarınız saniyede 13 titreşim olan delta frekanslarına doğru yavaşlar. Ve bu esnada siz, derin ve rüyasız bir uyku durumundasınızdır. Bu safha, uykunun dördüncü kademesi olarak adlandırılır. Bu kademe uykunun en derin, en iyileştirici ve en uygun dinlenme noktasıdır. Bu rüyasız devrede iç dengede en nihai konuma ulaşırız.

Uykuya daldıktan sonra yaklaşık doksanıncı dakikada, uykunun en hafif dönemine ulaşırız. Bu noktada uyanma ihtimalimiz çok yüksektir veya çevremizdeki sesler, hareketler, içimizdeki ağrılar veya üzüntülerle aniden uyanıp canlanabiliriz. Tekrar uykuya geri dönersek, bütün devreler yeniden başlar.

Bir kere daha derin şekilde uykuya dalarsak, ki bu bir önceki kadar derin olmayabilir, tekrar rüya görürüz. Daha sonra seslerle veya hareketlerle uyanma şansımızın yüksek olduğu hafif uyku safhasına geçeriz. Bu şekilde uyku devreleri, gece boyunca devam ederek, bizi ritmik bir şekilde, derin uyku rüya görme ve hafit uyku devrelerinin dengeleyici devri daimlerinde dolaştırıp dururlar. Her bir doksan dakikalık devrenin sonunda uykumuz daha hafif hale gelir ve uyanma durumuna doğru daha çok yaklaşırız. Yaratılıştan sahip olduğumuz uykunun bu devrelerini anladığımızda, bazı gerekli ve faydalı prensipleri yakalayabiliriz.

Hayatımızın yaklaşık üçte bir veya dörtte biri uykuda geçtiğinden, dengeli bir hayat sürmede dinlendirici uykunun ehemmiyeti kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. İlk uyku devresinde en derin uyku hali gerçekleşir. Kazandığınız dinlenme miktarı,

müteakip devrelerde giderek azalır. Eğer uyumak için sınırlı bir zamana sahipseniz, o zaman uykunuzu 1,5; 3; 4,5 veya 6 saatlik zaman dilimlerinden birine göre planlayınız.

Çalar saat kurma ihtiyacı hissediyorsanız, alarmı bu 90 dakikalık devrelerin sonuna denk gelecek şekilde kurunuz. Uyku devrenizin tam ortasında uyanırsanız, kendinizi halsiz, yorgun ve dağınık hissetme ihtimaliniz artar.

Her insan rüyaya ihtiyaç duyar. Başı sonu net olarak hatırda kalan, kabussuz bir rüya; sağlıklı ve dengeli bir hayat için gereklidir. İnsanların rüya görmesinin engellendiği çalışmalarda, bu kişiler, kolayca sinirlenmeye, sersemleşmeye ve tehlikeli şekilde dengesiz davranışlarda bulunmaya başlamışlardır. Nefes alıp verme ve su içmeden sonra, hayatınız için en hayatî fonksiyona sahip olan vücut fonksiyonu, rüya görmedir.

Vücudumuzun en sırlı ve kompleks organı olan beynimiz, yürüttüğü her türlü faaliyetinin bir neticesi olarak elektrik dalgaları neşreder. Bir monitörden incelenen beyin dalgalarını takip ederek, şahsın hangi uyku devresinde olduğu tespit edilebilmektedir.

Uykuya Nasıl Dalabilirim?

Gün boyunca ürettikleri stresi nasıl serbest bırakacaklarını öğrenen insanlar, genellikle daha derin ve dinlendirici şekilde uyuyabilirler. Uykuya dalmak için şu hususlara dikkat edilmelidir:

* Bütün vücudunuzu gerin ve bir an için gergin vaziyette tutunuz. Sonra tamamen kendinizi gevşetin ve rahatlatınız. Sonra tekrar kendinizi bir öncekinin yarısı kadar sıkınız. Bu işlemi 4-5 kere tekrarlayınız.

* Fıtratlarımız farklı olup kendi tabii uyku devrelerimizi ve uyku ihtiyacımızı anlamayı öğrenmek mecburiyetindeyiz. Bazı insanlara beş saatlik bir uyku yeterli olabildiği halde, bazılarımıza bu yetmez. Sıhhatli olarak dünya işlerini yürütebilmek için herkesin kendine göre belli bir uyku süresine ihtiyacı vardır.

* Eğer mümkünse, bol oksijenli, yeterince havalandırılmış, sessiz, karanlık bir odada uyumaya çalışınız.

* Battaniye veya yorgan kullanın, ancak elektrikli battaniye kullanmaktan kaçınınız. Çünkü onlar vücudunuzun biyoelektrik alanını bozup dengesiz hale getirmektedir. Eğer mutlaka kullanmak gerekiyorsa yatağa gitmeden önce açılmalı; yatağı, odayı ısıtmalı ve yatarken söndürülmelidir.

* Düzenli bir uyku saati ayarlayınız. Uykulu oluncaya kadar yatağa gitmeyiniz. 20 dakika içinde uykuya dalamıyorsanız, kalkınız ve uykunuz geldiğinde tekrar yatağa gidiniz.

* Gece yatmadan önce uyku getirici içecekler, uykuya dalmanıza yol açsa da uykuyu dinlendirici yapmaz. Uykunuz daha az derin ve dinlendirici olur, kolaylıkla uyanabilirsiniz.

* Yatağa gitmenize 3-4 saat kala kafeinli içecekler içmekten kaçınınız. Dinlendirici uykunuzu bozacağından sigara içmemeye gayret ediniz.

* Eğer mümkünse uyku hapları almaktan kaçınınız. Daha tabiî şekillerde uyumanın yollarını öğreniniz. Uyku hapları bağımlılık yapabilir, bu yüzden çok sınırlı ve kontrollü kullanılması gerekir. Arka arkaya üç geceden fazla uyku hapı kullanmayınız. Uyku hapları dengesiz uyku devrelerine ve gün boyu uyuşukluğa yol açar. Bilhassa kafein ihtiva eden içeceklerle birlikte uyku hapları da kullanılırsa, durum daha da kötüleşir.

* Eğer kronik veya ciddi seviyede uyku problemi çekiyorsanız mutlaka bir doktora gidip, uyku kliniğinde kendinizi detaylı şekilde muayene ettiriniz.

Zihin Açıklığı İçin Kafein mi?

Günün bazı anlarında gözlerimizi açık tutmada veya elimizde kalemi tutmada zorlanırız. 20-30 dakika sonra ise tekrar zihnimiz açılır ve işe odaklanırız. Bunun sebebi, gerçekte gün boyu devam eden uykunun 90 dakikalık çevrimleridir. Bunu anladığımızda gün boyunca enerji seviyelerimizi dengeleme ve optimize etme konusunda bazı önemli kavramalara ve ipuçlarına sahip olabiliriz. Enerjinizin tabiî olarak tükenmekte olduğu anlarda kafein içeren içecekler(çay kahve gibi) alarak, kendinizi canlandırmaya çalışmanız akıllı bir seçim değildir. Kafein alma kısa bir süre enerjilerinizi sunî olarak artırabilir ve dikkatinizi toplamanıza vesile olabilir. Ancak bedeninizin tabiî dengeleyici mekanizmaları üzerine bindirme yaptırdığından bedeniniz aşırı bir yük ve gerilim altına girer. Kafein; yorulmuş bedeninizin ihtiyaç duyduğu dinlenmeyi geciktirmek için biyokimyanızda ve enerji seviyenizde basitçe bir değişiklik yaparak vücudunuzun daha çok çalışmasını sağlar.

Daha iyi nasıl dinleneceğinizi öğrenmede güçlü bir anahtar, uykunun evrelerini anlamak ve kendi uyku çevrimlerinizi bilmekle kazanılır. Her biri yaklaşık 90 dakika süren uykunun evreleri, bize uyuma dengesi hakkında çok şey öğretebilir.

Öğle Uykusunun Gücü

Odaklanma kabiliyetiniz ve enerjiniz sönmeye yüz tutmuşsa kısa bir öğle uykusuna dalınız.

Doksan dakikalık bir uyku devresi kadar uyumaya zamanınız yoksa, 'theta anahtarı' adı verilen kısa süreli harika bir metodu uygulayabilirsiniz. Theta rüyalarda derin dinlenme ve rahatlama anlarında veya meditasyonun derin ve açık durumlarında en hakim olan beyin dalgalarının durumuna verilen isimdir. Uykuya dalma anındaki hislerinizin ne olduğunu az çok hatırlarsınız. Bedeniniz dökülmüş ve kendini koyvermiş durumdadır. Uykuya dalmışken ani bir kıpırdanma ve sallanma hareketi, bedeninizin büyük bir stresi ve gerilimi, uyanma eşiğinden theta safhasına geçerken serbest bıraktığını gösterir.

Bundan dolayı, hedefe yönelik bir theta kıpırdanması yapmak için, öğle yemeğinden sonra veya kendinizi uykulu hissettiğiniz öğle vaktinde masanıza oturunuz. Ellerinizi ya masanın üstüne veya sandalyenin yan kenarları üzerine koyunuz. Gözlerinizi kapatınız, nefes alıp vererek rahatlayınız, ses ve düşüncelerin zihninizde yüzmesine izin yeriniz. Bu şekilde derin bir uykuya dalınız. Uyukladığınızda geriliminizi kaybedeceksiniz: elleriniz yanlara düşecek ve büyük ihtimalle de uyanacaksınız. Uyandığınız zaman tekrar kollarınızı masaya veya sandalyenin kenarlarına koyarak bu işlemleri tekrarlayınız. Bir iki kıpırdanma hareketinden sonra enerjinizi, dikkatinizi ve uyanıklılık durumunu kontrol ediniz. İnsanların çoğu bu kısa birkaç dakikalık egzersizden sonra, ne kadar tazelenip yenilendiklerini ve canlandıklarını kolayca fark edebileceklerdir.

İlk uyku çevriminde uyku evresi gerçekleşir. Kazandığınız dinlenme miktarı, müteakip çevrimlerde giderek azalır. Eğer uyumak için sınırlı bir zamana sahipseniz, o zaman uykunuzu 1.5, 3, 4, 5 veya 6 saatlik zaman dilimlerind en birine göre planlayınız.

Enerji Seviyesini Ayarlama

Hayatınızın ve işinizin kalitesi büyük ölçüde enerjinizi akıllı ve bilgili şekilde yönetmenize bağlıdır. Eğer siz günde % 20 verimlilikle 12 saat çalışırsanız çok çalışmış olabilirsiniz, ama bu işinizi çok kaliteli yaptığınız manasına gelmeyebilir. Öte yandan enerjinizi daha tesirli ve akıllı şekilde yönelerek % 60-80 verimlilikle çalışırsanız. 6-8 saat çalışarak daha fazla iş başarabilirsiniz. Bilgi işçisi olarak tanımlanan insanların hayatından biliyoruz ki, yarım saatlik aşk ve şevk içindeki konsantrasyonla yapılan bir işi: günler, haftalar, hatta aylar bile harcasanız başaramayabilirsiniz.

Kalb dinlenerek çalışan bir kastır. Bu açıdan, diğer bütün kaslardan farklı bir hususiyeti vardır. Kolunuzdaki veya karın bölgenizdeki kaslar, sizi durduracak kadar yorulmadan önce kaç tane yumruk atmanıza izin verir dersiniz? Fakat kalb kasınız, hayatınız devam ettiği sürece yorulma işaretleri göndermeden çalışmaya devam eder. Yorulduğunu ve durmak istediğini size söylemez. Çünkü kalbin atımı sırasındaki her bir kasılmaya ilave edilmiş bir dinlenme fazı vardır. Bizim biyolojik kalbimiz, dinlenerek çalışan bir sistemdir. Bütün vücudumuzu ve kalbimizi en ince detayına kadar bilen Kudreti Sonsuz Rabbimiz. dinlenme ve günlük meşgalelere tekrar başlama için uykunun gerekli olduğunu şu iki önemli ayet ile bizlere bildiriyor:

"Sizin için geceyi örtü, uykuyu istirahat kılan, gündüzü de dağılıp çalışma zamanı yapan, O'dur". (25/47)

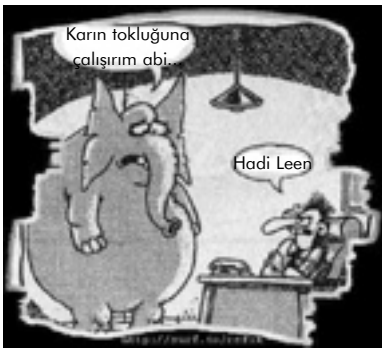

KANUNİ'NİN FRANSA FERMANI

Fransızlar Şarlken karşısında aciz kalınca Osmanlı'dan yardım istediler. Kanuni'nin Ocak 1526'da Kral Fransuva'nın yardım isteğine karşı gönderdiği ferman Fransa'nın içine düştüğü acizliği gözler önüne seriyordu....

Kanuni Sultan Süleyman zamanında, Avrupa'da büyük bir mücadele cereyan ediyordu. Habsburg İmparatorluğu akrabalık bağlarıyla Avrupa'nın önemli bir kısmında hâkimiyet kurmuştu. İtalya, İspanya, Avusturya, Almanya ve Macaristan gibi ülkeler dolaylı veya direkt olarak Habsburg İmparatorluğu'na bağlıydı. Habsburglar'ın önünde direnen tek güç Fransa ve İngiltere idi. Osmanlılar'ın Avrupa'daki bu mücadeleye karışmaları siyasi dengenin yeniden kurulmasını sağladı.

Kutsal Roma-Cermen İmparatoru Şarlken, Fransa Kralı Fransuva'yı 24 Şubat 1525'te Kuzey İtalya'da Pavia Muharebesi'nde mağlup edip, esir aldı. Fransızlar, Şarlken karşısında aciz kalınca, o dönemde Hıristiyanlığın en büyük düşmanı olarak kabul edilen Osmanlılar'dan yardım istediler. Kanuni'nin Ocak 1526'da Fransuva'nın yardım isteğine karşı gönderdiği ferman Fransa'nın içine düştüğü acizliği gözler önüne seriyordu...

AVRUPA'NIN HARİTASINI BİZ ÇİZDİK

16. yüzyılda Fransa, Hollanda ve İngiltere gibi milli monarşiler, Osmanlılar'ın, Habsburglar'a karşı mücadeleye girmesiyle hayat hakkı bulabildi. Nitekim 1532'de Fransa Kralı Fransuva, Venedik elçisine Şarlken'e karşı Osmanlılar sayesinde güvence altında olduğunu söylüyordu. Osmanlılar, Fransa'yı asker göndererek, para vererek veya ticari ilişkilerle Habsburglar'a karşı kuvvetlendirdiler. Kanuni 1533'de Fransa Kralı'na, Şarlken'e karşı İngiltere ve Alman prensleri ile bir ittifak yapması için 100 bin altın göndermişti.

Kanuni Sultan Süleyman, 1543'te Macaristan üzerinden Habsburglar'ın üzerine yürürken Barbaros komutasındaki Osmanlı donanması Fransızlar'a yardım için Marsilya'ya gitti. Barbaros, Ocak 1543'te Marsilya'ya ulaştı ve büyük törenlerle karşılandı. Osmanlı donanması o kışı Fransa'nın Toulon şehrinde geçirdi. Bahar geldiğinde Osmanlı donanması İspanyollar'ın elindeki birçok kaleyi alıp, Fransızlar'a verdi. İspanyol donanması Barbaros'tan korktuğundan yardıma gelememişti. Osmanlı donanması kışı, yine Toulon'da geçirdi. 1544 Baharı'nda harekat yeniden başladı. Barbaros, ele geçirdiği toprakları Fransızlar'a verdikten sonra İstanbul'a döndü.

Fransuva'dan sonraki Fransız kralları da Habsburglar karşısında Osmanlılar'dan yardım almaya devam ettiler. 1569'da Fransa'ya verilen ticari imtiyazlardan sonra Osmanlı topraklarında ve nüfuz bölgelerindeki ticaret bu ülkelerin ekonomik açıdan kuvvetlenip, büyümesine sebep oldu.

AVRUPA'DA TÜRKLERE YER YOK

1589 ile 1610 arasında Fransa tahtında bulunan Dördüncü Henri zamanında, Fransa'da krallığın otoritesi yeniden tesis edildi. Ülke ekonomisi bir düzene sokuldu. Dördüncü Henri, Fransa için hayati önem arzeden Osmanlı İmparatorluğu ile ticari ve siyasi ilişkileri devam ettirdi. Ancak bizimle görünürde dost olan Fransa Kralı Dördüncü Henri eline geçecek ilk fırsatta bizi arkadan vurmayı planlamıştı. Avrupa Birliği'nin ilk fikir babalarından olan Fransa Kralı, Habsburg İmparatorluğu'nu dağıtıp, müttefiki olan Türkler'i Asya'ya sürdükten sonra Rusya'nın dışarıda bırakıldığı yeni bir Avrupa kurmayı tasarlamıştı.

Fransızlar, Osmanlılar'dan aldıkları destek sayesinde ayakta kaldıklarını çabuk unuttular. 17. yüzyılın ortalarından itibaren bir taraftan Osmanlı İmparatorluğu'nun nimetlerinden istifadeye devam ederken, diğer taraftan aleyhimize çalışmaya başladılar. Fransa, Güneş Kral lakaplı Fransız hükümdarı 14. Louis zamanında Girit'te Osmanlılar'a karşı savaşan Venedikliler'e yardım gönderdi. Daha sonra da bir numaralı düşmanları olmasına rağmen Avusturya'ya bile Osmanlı karşısında yardım etti. Sadrazam Fazıl Ahmed Paşa, 1663'te Avusturya seferinde Uyvar'ı fethetti.

Viyana'nın surları ve tahkimatı zayıf olduğu için fethe uygun durumdaydı. Osmanlı ordusu, Sengotar'da Avusturya kuvvetleri tarafından karşılandı. Meydan muharebesinin başlarında Osmanlılar üstünlüğü ele geçirdiler. Ancak bu muharebe için Avusturya'ya hiç ummadıkları bir ülkeden yardım gelmişti.

Avusturya ordusuna yardıma gelen Fransız birliklerinin muharebeye müdahalesi, Avusturya'yı bozgundan kurtardığı gibi savaşı aleyhimize çevirdi.

İŞTE O FERMAN

Ben ki sultanlar sultanı, hakanlar hakanı hükümdarlara taç veren Allah'ın yeryüzündeki gölgesi Akdeniz'in ve Karadeniz'in ve Rumeli'nin ve Anadolu'nun ve Azerbaycan'ın ve Şam'ın ve Halep'in ve Mısır'ın ve Mekke ve Medine'nin ve Kudüs'ün ve bütün Arap diyarının ve Yemen'in ve nice memleketlerin sultanı ve padişahı Sultan Bayezid Han oğlu Sultan Selim Han oğlu Sultan Süleyman Han'ım. Sen ki Fransa vilayetinin Kralı Fransuva'sın.

Hükümdarların sığındığı kapıma elçinizle mektup gönderip, ülkenizi düşman istila edip, şu anda hapiste olduğunuzu bildirip, kurtuluşunuz konusunda bizden yardım talep ediyorsunuz. Söylediğiniz her şey dünyayı idare eden tahtımızın ayaklarına arz olunmuştur. Her şeyden haberdar oldum. Yenilmek ve hapsolunmak hayret edilecek bir şey değildir. Gönlünüzü hoş tutup üzülmeyesiniz. Böyle bir durumda atalarımız düşmanları mağlup etmek ve ülkeler fethetmek için seferden geri kalmamışlardır. Biz de atalarımızın yolundayız ve daima memleketler ve alınmaz kaleler fetheylemekteyiz. Gece gündüz daima atımız eyerlenmiş ve kılıcımız belimizde kuşatılmıştır. Yüce Allah hayırlara bağışlasın. Allah'ın istediği ne ise olur. Bundan başka haberleri gönderdiğiniz adamınızdan öğrenesiniz. Böyle biliniz K

❖

SAÇ KESİMİ İLE İLGİLİ MUHABBETLER

Aynı konunun 3 değişik versiyonu:

1-Kadın/Erkek,

2-Kadın/Kadın,

3-Erkek/Erkek

1.Versiyon: Kadın / Erkek:

Bir erkeğin hayatı nasıl kartılır?

Kadın: Saçımı kestireyim mi?

Erkek: Olur.

Kadın: Ama kıyamıyorum.

Erkek: Öyleyse kestirme.

Kadın: Canım değişiklik istiyor...

Erkek: O halde kestir.

Kadın: Bana akıl vermeyi bırak, delilere verir gibi.

Erkek: Eğer nasıl hoşuma gittiğini bilmek istiyorsan, sana derim ki uzun saçlı. Bunu biliyorsun.

Kadın: Beni tanıdığında kısaydı..

Erkek: Ve sana tam olarak ne dediğimi hatırlıyorum: "Ne güzel olurdun uzun saçla"

Kadın: Ama herkes kesmemi söylüyor.

Erkek: Bu durumda kuaföre git, ve bırak uyuyayım lütfen. Bunu senden Allah rızası için istiyorum.

Kadın: Peki nasıl kestireyim? Kat kat mı yoksa perçemli mi?

Erkek: Kat kat.

Kadın: Bana yakışacağını sanmıyorum, çünkü saçım çok düz.

Erkek: Bırak perçemli olsun öyleyse.

Kadın: Çok yorucu.

Erkek: Yorduğu zaman tekrar kestirirsin.

Kadın: O zaman asla uzatamam.

Erkek: Uzatmak istiyorsan kestirme güzelim.

Kadın: Bana güzelim deme!!!

Erkek: ?!?!?!?!!!

2.Versiyon: Kadın / Kadın:

1. Kadın: Ah şekerim saçını mı kestirdin? Ne kadar güzel olmuşsun!

2. Kadın: Ay sahi mi söylüyorsun? Ben pek emin olamıyorum. Ay çok mu kısa oldu acaba...?

1. Kadın: Amaaan ne alakası var. Benim yüzüm bu kadar geniş olmasa, aynı kesimi ben de denerdim. Benim şu saçım klasik oldu artık, yeni bir modele hiç cesaret edemiyorum.

2. Kadın: Ay yapma Allah aşkına nesi varmış yüzünün... Bak şöyle şuralarından kat verdirsen, harika olur! Benim de boynum uzun olmasa aynı seninki gibi bir model yaptırırdım.

1. Kadın: Ah şekerim sen de bir alemsin. Keşke benim de boynum seninki gibi olsa. En azından şu çökük omuzlarımın dikkat çekmesini engellemiş olurdum.

2. Kadın: Ayol sen ne diyorsun? Senin gibi omuzları olmasını isteyen bir sürü kız var... Giydigin her şey sana öyle yakışıyor ki... Bir de benim şu kısa kollarıma bak. Omuzlarım seninkiler gibi olsaydı, giydiğim bluzlar üstümde emanet gibi durur muydu?

3.Versiyon: Erkek / Erkek:

1.Adam: Saçını mı kestirdin?

2.Adam: Evet

1.Adam: Sıhhatler olsun abi!..

2.Adam: Sağol... K

❖

DEĞİŞEN SİZİN KALBİNİZ

Bir padişah, bir iki vezirini ve diğer erkandan birkaçını yanına alarak payitahta (başkente) yakın yerleşim merkezlerinde bir gezintiye çıkmıştı Payitahttan ayrılıp bir kaç saatlik bir yol kat ettikten sonra yolları üzerindeki bir nar bahçesinin kıyısında dinlenme molası verdiler.

Olgunlaşmış, tam kıvamını bulmuş olan narlar insanin iştahını kabartıyordu Padişah bahçe içinde çalışmakta olan yaşlı bir adamı yanına çağırdı sordu:

- Bu güzel nar bahçesi kimin?

- Bu nar bahçesi benimdir efendim, babamdan miras kaldı

- Oğlun, uşağın var mı?

- Allah bize oğul uşak vermedi efendim, bir karı kocadan ibaret iki kişilik bir aileyiz.

- Peki ben de bu ülkenin hükümdarıyım, şuradan bir nar şerbeti sıksan da içsek.

İhtiyar "baş üstüne" dedi ve hemen gidip bahçe içindeki kulübeden kalaylı, tertemiz bir tas getirdi. En yakındaki ağaçtan iki nar kopardı ve sıktı. İki nar tam bir tası doldurdu Padişah içti ve çok beğendi. Bütün vücuduna bir zindelik ve ferahlık yayılmıştı

İhtiyar çiftçi padişahın beraberindeki herkese sırayla nar şerbeti ikram etti. Padişah ve adamları bedenlerinin kazandığı bu zindelikle biraz yol almak için ihtiyara veda edip yola koyuldular.

Yolda şeytan padişahın kafasını karıştırmaya başladı.

"Madem birer ayakları çukurda olan bu yaşlı karı-kocanın mirasçıları yok, ne yapacaklar böyle güzel nar bahçesini, karşılığında bir kaç kuruş verip de bu bahçeyi ellerinden alayım" diye düşündü Padişah ve adamları akşama doğru geri dönerlerken aynı bahçenin yanında yine konakladılar. Padişah ihtiyardan bir tas daha nar şerbeti yapmasını istedi İhtiyar sabahki kadar candan ve gönülden olmasa da bir tas nar şerbeti yapıp sundu Fakat padişah bu defa nar şerbetinin tadını pek beğenmedi Sabahkine hiç benzemiyordu

Sordu:

- Baba ne oldu böyle, bu nar şerbeti sabahki ile aynı nardan değil mi? Bunun tadı hiç de hoş değil.

- Aynı nardan evlat, aslında tadında da bir değişiklik yok, asıl değişen sizin kalbiniz Tebaanızın malına göz koydunuz, bunun için de narların tadı değişti. K

❖

Her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

OSMANLI PADİŞAHLARININ RESULULLAH (S.A.V) SEVGİSİ

"Ona inananlar, destek olup savunanlar, yardım edenler ve onunla birlikte indirilen nuru izleyenler; işte kurtuluşa erenler bunlardır. (A'raf Suresi, 157)

Üç kıtaya yayılan ve fethettiği yerlerde yıllarca adaletle hükmeden Osmanlıların, bu imparatorluğu üzerine bina ettiği temellerin başında, "Peygamber Sevgisi" gelmektedir. Şevkle, aşkla çıktıkları her seferde ve kazandıkları her zaferde Peygamberimiz (sav)'in sünnetine uyarak Yüce Allah'ın rızasını kazanmayı gaye edinmişlerdir. Osmanlı sultanları, hayatları boyunca hep bu gayeyi gözetmiş ve Peygamberimiz (sav)'e duydukları hürmet ve muhabbeti her fırsatta ve fiilen de ifade ederek bu duyarlılıklarıyla müminlere örnek olmuşlardır.

Tarih, Osmanlı padişahlarının, bu asil duygularını her zaman ve mekanda açığa vurmalarının sayısız örnekleriyle doludur. Osmanlı, devlet haline geldikten hemen sonra kurduğu askeri birliği, "Peygamber Ocağı" payesiyle (rütbesiyle) onurlandırmış; askerine de "Mehmetçik" adıyla hitap etmiştir. Ordusuna verdiği isimlerden bir diğeri de, "Asakir-i Mansûre-i Muhammediye"dir. (Hz. Muhammed'in (sav) askerleri) Devletinin başka bir adını ise, "Devlet-i Aliye-i Muhammediye" koymuştur.

Fatih Sultan Mehmet'in Örnek Sevgisi

Fatih Sultan Mehmet, Peygamber Efendimiz (sav)'e karşı duyduğu derin muhabbetini (sevgilerini), en güzel biçimde İstanbul'un Fethi'nde ortaya koymuştur. Kutlu fethin hazırlık aşamasında, Rumeli Hisarı'nı, O'nun güzel ismi "Muhammed"in Arapça yazılışına göre inşa ettirmiş ve hatta yapımı sırasında kendisi de bizzat taş taşımıştır.

Fatih'in, fetihten hemen önce dile getirdiği şu sözler bu coşkusunu ifade etmektedir: "Avn-ı İlahî ve imdad-ı peygamberi ile beldeyi düşman elinden alacağız!" (Allah'ın ve Hz. Peygamber'in (sav) yardımı ile)

Peygamberimiz (sav)'in İlk Osmanlı Halifesi Yavuz Sultan Selim

Osmanlı sultanları arasında, Peygamberimize (sav) sonsuz hürmet ve muhabbetiyle (sevgisi) öne çıkan ve halifesi mertebesine yükselen padişah Yavuz Sultan Selim'dir. Yavuz Sultan; "Allah rızası için tüm dünyayı fethetmek istiyorum!" idealiyle askerlerini hazırlarken, onları adeta bir "Peygamber Ordusu" gibi addetmiştir. "İslam Birliği" gayesiyle çıktığı Mısır seferinde, "Halifelik" kurumunun bozulan saygınlığını ve misyonunu yeniden düzeltmek için, bu kurumun, şahsında Osmanlı'ya geçişini sağlamıştır. Peygamberimize beslediği eşsiz ve sınırsız sevginin derin bir hürmete dönüştüğünü ise, şu tarihi sözleriyle ifade etmiştir: "Biz, mukaddes yerlerin hakimi değil; hadimiyiz! (hizmetçisiyiz)" Gerçekten Osmanlılar; kutsal toprakları fethedince vali adı altında idareci olarak atadıkları kişilere "Medine Muhafızı' ünvanını vererek, bu sözleri hayata geçirmişlerdir. Öte yandan Yavuz Sultan, Hz. Muhammed (sav)'den hatıra ve emanet kalan; dünyadaki hiçbir şeyle ölçülemeyecek kadar değerli ve değiştirilemeyecek kadar paha biçilmez olan "Kutsal Emanetleri" Topkapı Sarayı'na getirerek, Hırka-i Saadet Dairesi'nde ağırlamış ve bize asırlardır bu şerefi yaşatmaktadır.

Kanuni Sultan Süleyman'ın Rüyası

Yükselme devrinin en parlak döneminin hükümdarı Kanuni, Peygamber Efendimiz (sav)'e muhabbet ve bağlılığını şu sözlerle ilan etmiştir:

"Allah Allah diyelim sancağ-ı şahı çekelim, yürüyüp her yandan şarka sipahi (asker) çekelim. Umarım rehber ola bize Ebu Bekr u (ve) Ömer. Ey muhibbî (dost) yürüyüp şarka sipahi (asker) çekelim."

Osmanlı klasik eserlerinde, Kanuni'nin rüyasında Hazreti Peygamber (sav)'i gördüğü ve kendisine şöyle emrettiği nakledilmektedir: "Belgrad, Rodos ve Bağdat kalelerini fethedesin; sonra da benim şehrimi îmar edesin!"

I. Ahmed'in Başındaki "Taç"

Sultan I. Ahmed'in, Resulullah (sav)'a sevgisini ifade edişi kelimenin tam anlamıyla dillere destan olmuştur. Sarığına taktırdığı sorgucun içine, Peygamberimiz (sav)'in ayak izini resmettirip koydurmuş ve üzerine de şu sözleri yazdırmıştır: "N'ola tacım gibi başımda götürsem daim Kadem-i resmini ol Hazreti Şah-ı Rasul'ün. Gül-i gülizar-ı nübüvvet o kadem sahibidir. Ahmeda durma yüzün sür kademine o gülün." (Her zaman başımda taç gibi taşısam Peygamber (sav)'in ayak resmini, gül yanaklı Peygamberimiz (sav)'in ayak izidir o. Ahmed durma hemen yüzünü sür o gülün ayağına)

II. Abdülhamid'in Bağlılığı

Hazreti Muhammed (sav)'e ve O'nun davasına en fazla gönül verip, uğruna kendini adayan padişahlardan biri de Sultan II. Abdülhamid Han'dır.

Sultan Abdülhamid, sevgi ve bağlılığını, kutsal beldelere hizmetler götürerek ve İslam Birliği amacını gerçekleştirmeye çabalayarak göstermeye çalışmıştır.

Hicaz bölgesiyle ilişkileri güçlendirmek ve kutsal topraklarla mesafeyi kaldırmak niyetiyle yaptırdığı Hicaz ve Bağdat Demiryolu, bunun en güzel ifadesi olmuştur. Abdülhamid, Batılı devletlerin, dinimizi hedef alan olumsuz tavırlarına karşı da büyük bir duyarlılık sergilemiş ve devletinin bütün gücünü kullanarak onları bertaraf etmiştir.

Son Medine Savunması

Osmanlı, fiilen yıkıldığı Mondros Ateşkes Antlaşması sırasında bile, Peygamberimiz'e (sav) ve O'nun beldesine hürmet ve bağlılığını, gücünün son anına kadar korumaktan çekinmemiştir.

"Çöl Kaplanı" lakabıyla anılan Fahreddin Paşa'nın İngilizlere karşı giriştiği "Son Medine Savunması", bunun en çarpıcı örneğidir. Kutsal toprakları vermemek için sonuna kadar direnen ve çırpınan Fahreddin Paşa, Hazreti Peygamber (sav)'e olan sonsuz sevgisini şu sözlerle ifade etmiştir:

"Ey Nass! (İnsanlar) Malumunuz olsun ki, şecî (yiğit) ve kahraman askerlerim, bütün İslam'ın sırtını dayadığı yer, manevi gücün desteği, Hilafetin gözbebeği olan Medine'yi son fişengine (kurşununa), son damla kanına, son nefesine kadar muhafazaya (korumaya) ve müdafaaya (saldırıları def etmeye) me'murdur (vazifelidir). Buna Müslümanca, askerce azmetmiştir. Bu asker, Medine'nin enkazı ve nihayet Ravza-i Mutahhara'nın (Peygamberimiz (sav)'in mezarının bulunduğu yer) yeşil türbesi altında, kan ve ateşten dokunmuş bir kefenle gömülmedikçe, Medine-i Münevvere kalesinin burçlarından ve nihayet Mescid-i Saadet minareleriyle yeşil kubbesinden al sancağı alınmayacaktır! Allahu Teala bizimle beraberdir! Şefaatçimiz O'nun Resulü, Peygamber Efendimiz (sav)'dir! Ey bütün tarihi eşsiz kahramanlar; şan ve şerefle dolu Osmanlı ordusunun yiğit zabitleri! Ey her cenkte (savaşta) cihanı tir tir titretmiş, asla kimseye boyun eğmeyerek daima namus ve din borcunu kanıyla ödemiş, şecî (yiğit) Mehmetçiklerim, kardeşlerim, evlatlarım! Gelin hep beraber Allah'ın ve işte huzurunda huşû (korku ile karışık sevgi, alçak gönüllülük) ve vecd (aşk) içinde gözyaşları döktüğümüz Peygamber'in (sav) karşısında, aynı yemini tekrar edelim ve diyelim ki; Ya Resulullah, biz seni bırakmayız!...' K

❖

www.dervisan.com
Aylık İnternet Dergisi

EBCED HESABI İLE TARİH DÜŞÜRME SANATI

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

Ecdadımız, olayların tarihlerini çeşitli usûllerle kaydetmişlerdir. En yaygın şekil; sade, açık ve sanatsız olarak tarihi bilmektir. Öğretici veya halka hitap edici eserlerde genellikle bu yol kullanılmıştır. Nitekim tarih kitapları hadiseleri kronolojik sırayla anlatır, gün, ay ve yılı açıkça yazarlardı: "Niğbolu Zaferi 21 Zilhicce 798'de vukû buldu." "Çelebi Sultan Muhammed, 824 senesi cemâdelûlâsı evâilinde (başlarında) Edirne'de irtihal-i dâr-ı beka eyledi."... gibi.

Bunun yanı sıra, bilhassa edebî eserlerde, tercüme-i hal kaynaklarında ve kitabelerde, daha başka sanatkârâne, saklı ve örtülü ifadelerle tarih kaydetme usûllerinin bulunup geliştirildiğini ve çok kullanıldığını görüyoruz.

Bu değişik ve sanatlı usûllerden biri de ebced hesabıyla tarih düşürmektir. Ebced kelimesinin izahına pek çok söz söylenmiştir. Biz bu teferruata girmeyeceğiz. Kısaca söylemek gerekirse ebced; *alfabe* mânâsına kullanılmış ve meselâ mektebe yeni başlayan ve henüz alfabeyi öğrenme durumunda olan çocuk için *tıfl-ı ebced-hân* denmiştir.

Ebced hesabında da esas; alfabenin her harfine bir rakam değeri vermek; ve bir kelimeyi teşkil eden harflerin toplam rakam değerini, anlatılmak istenen bir hadisenin tarihine denk düşürmektir. Böylece, ebced hesabıyla belirli bir tarihi anlatan kelimelere veya satırlara baktığımızda karşımızda herhangi bir rakam göremeyiz; kâğıdı, kalemi de ele alıp o kelime veya satırın her harfinin rakam değerini birbiriyle toplaya toplaya sonucu bulmamız gerekir.

Bu ince usûl, çeşme, cami, medrese, han, hamam, kale, mezar... kitabelerinde; birçok tarihî olayların, kitap telif ve istinsahlarının, şahısların doğum ve vefatlarının tesbitinde o kadar çok kullanılmıştır ki, ebced hesabını bilmeden onları anlamak ve onlardan faydalanmak imkânsız hale gelmiştir. Biz bu hususu düşünerek, muhterem din görevlilerimiz ile Osmanlı harflerini bilen meraklı okuyucularımıza ebced konusunda bazı bilgiler vermeyi, çeşitlerini ve inceliklerini kısaca da olsa belirtmeyi uygun ve faydalı bulduk.

Ebced hesabında harflere verilen rakam değerleri birkaç çeşittir. Osmanlı sahasında en çok kullanılmış olan yaygın sistemde bu değerler şöyledir:

Elif, meldi elif ve hemze:		1
Be ve pe	:	2
Cim ve çe	:	3
Dal	:	4
He	:	5
Vav	:	6
Zâ (keskin z) ve je	:	7
Hâ (noktasız)	:	8
Tı	:	9
Ye	:	10
Kef, kâf-ı Farisî ve sağır kef:		20
Lâm	:	30
Mim	:	40
Nun	:	50
Sin	:	60
Ayn	:	70
Fe	:	80
Sad	:	90
Kaf (iki noktalı, kalın k:		100
Rı	:	200
Şın	:	300
Te (iki noktalı)	:	400
Se (peltek se)	:	500
Hı (noktalı ve hırıltılı h:		600
Zel (peltek z)	:	700
Dad	:	800
Zı (direkli, bir noktalı t):		900
Gayn	:	1000

Bu hesaplama işinde önemli olan kelimenin yazılışı ve imlâsıdır, telaffuzu değil; binâenaleyh şeddeli harf tek hesap edilir. Harekeler hesaba katılmaz, harf-i tarifteki okunmayan elifler ve huruf-u şemsiyye önündeki lâmlar hesaba katılır; elif-i maksûre - y ile yazıldığı için - y olarak hesaplanır... vs.

Basit misallerden başlayarak açıklamaya başlayalım:

Timur Anadolu'ya geldiğinde Sivas'ı 803 hicrî yılında yakıp yıkmış; buna tarih olarak *harâb* kelimesi şürülmüş ki hı: 600 + re: 200 + elif: 1 + be: 2 = 803 etmektedir.

Meşhur mutasavvıf ve şair Şeyh Galib'in doğum tarihine *eser-i ışk* terkibi düşürülmüş; gerçekten de elif: 1 + peltek se: 500 + re: 200 + ayn: 70 + şın: 300 + kaf: 100 = 1171 hicrî yılıdır.

Bir başka tarihçi de yine Şeyh Galib'in doğumu için *cezbetu'llah* terkibini bulmuştur ki o da: Cim: 3 + zel: 700 + be: 2 + te: 400 + elif: 1 + lâm: 30 + lâm: 30 + he: 5 = 1171 etmektedir.

İstanbul'un Türkler tarafından fethi olarak *beldetün tayyibetün* terkibi meşhurdur ki hicrî 857 eder: Be: 2 + lâm: 30 + dal: 4 + te: 400 + tı: 9 + ye: 10 + be: 2 + te: 400 = 857.

Rivâyete göre; Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'ye yaşını sormuşlar,

"*-Hüdâ*'dan bir küçüğüm, varın siz hesaplayıp bulun!" diye cevap vermiş.

Hüdâ: Hı: 600 + dal: 4 + elif: 1 = 605 eder. Bu rivayete göre Mevlânâ 604 hicrî yılında doğmuş oluyor. Mevlânâ Hazretleri'nin ölümü ise: *İbret*'tir: Ayn: 70 + be: 2 + re: 200 + te: 400 = 672.

Muhammed kelimesi ebcedle 92 eder. Mim: 40 + hâ: 8 + mim: 40 + dal: 4 = 92. *Aman* sözü de aynıdır: Elif: 1 + mim: 40 + elif: 1 + nun: 50 = 92. Bu eşitliği göz önünde tutan bir şair, Peygamber SAS Efendimiz'e yazdığı na'tında şöyle diyor:

Aman lafzı senin ism-i şerifinle müsavidir; Anınçün âşıkın zikri amandır yâ Rasûlallah.

Buraya kadar verilen misaller, ebcedle tarih düşürmenin en basit kademesi olan kelime veya ibare ile tarih düşürme kısmına girer. Bunda da önce, lügat mânâsı olmayan harf yığınından, mânâsı bir nükte ifade eden kelimeye, tek kelimeden de, birkaç kelimelik münasip bir ibareye doğru gelişme olmuştur. Halbuki daha sonraları ne kadar ince buluşlar ortaya çıkmıştır.

Belirttiğimiz gibi ebced hesabı ile tarih düşürme önce harf gruplarından tek kelimelere, sonra tek kelimelerden nükteli ibarelere doğru gelişme göstermiştir.

Böylece ebcedli tarihler önceleri nesir halinde iken daha sonra manzum olarak da tertip edilmeğe başlanmıştır. Bu nazmen tarih düşürmenin, daha zor ve ileri bir sanat merhalesi olduğu aşikârdır. Zira tarihi düşüren şahıs (ki müverrih diye adlandırılır) hem şiirin veznine, kafiyesine uymak; hem de belirtilmek istenen tarih rakamına muvafık anlamlı, nükteli bir ibare bulmak zorunda kalmaktadır.

Rivayete göre ilk manzum tarih mısraını Fatih devri ulemasından Hızır Bey söylemiş. (Bilindiği üzere bu Hızır Bey 1 Rebiulevvel 810-863/6 Ağustos 1407-1458, 59 yılları arasında yaşayan büyük bir Türk alim ve şairidir. Nasreddin Hocanın torunlarından imiş. Fetihten sonra İstanbul'un ilk kadısı oldu. Tazarruat adlı edebî şaheserin sahibi olan Sinan Paşa'nın babasıdır. Akaide dair Kaside-i Nuniyesi çok meşhurdur, İstanbul'un karşı yakasında geniş bir arazisi vardı ki bugün orası onun adına izafeten Kadıköy diye adlandırılır.)

Fatih Sultan Mehmed'in, fetihten önce yaptırmış olduğu bir cami için söylendiği zikredilen o mısra şöyledir:

(**Vezni:** Fâilâtün mefâilün feilün)

Câmiun zîde umru men amereh.

Mânâsı: Bir cami ki yaptıranının ömrü ziyade olsun.

Ebced hesabıyla 850 hicri yılını gösteriyor ki İstanbul'un fethinden 7 sene önce demektir. Görüldüğü üzere bu ibare Arapça'dır.

Türk dili ile söylenmiş ilk manzum tarih olarak ise İstanbul'un fetih tarihi için söylenmiş şu mısra gösteriliyor :

(**Vezni:** Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün)

Ehl-i din İstanbul'u aldı cidâl ü cengile.

İstanbul'un fethi için ehemmiyetine binâen pek çok tarih söylenmiş, (*âhirûn*), (*avn-i Hâlık*), (*küffara kıyamet*) veya (*kâfire kıyamet*) (*zihî avn-i li'llah alındı Stanbûl*), (*yensuruke'llahu binasrin azîz*) Mânâsı: Allah sana aziz bir nusret ile yardım eyler, veya eylesin.

Bu tarihlerden *âhirûn* sözünü bizzat Fatih Sultan Mehmed'in bulup söylediği rivayet ediliyor. Bu hususta bir de beyit vardır:

Feth-i İstanbul'a fırsat bulmadılar evvelûn

Feth idüp Sultan Muhammed didi tarih: "Âhirûn"

Fatih'in ve çevresindeki ulemanın böyle ebced hesabına karşı bariz bir ilgi göstermesi, kanaatımızca, Osmanlı diyarında ebcedle tarih düşürmeye revaç vermiş olmalıdır. Gerçekten de bu sahadaki mahsullerin İstanbul'un fethinden sonra birdenbire dikkati çekecek kadar çoğaldığı görülüyor.

Bazı Misaller:

Üngürûsı münhezim kıldı Süleyman-ı zaman = 932

Aldı Kubrus adasın Şâh Selim = 978

Ehl-i Sünnet menzili oldı Revan = 991

Kıldı İbrahim Efendi irtihal = 1198

Can-ı sîrînini virdi Ferhad = 1204

Üç gemi yol buldu gemsiz at gibi koşdı yeme = 1213

Oldı Salih Efendi defterdar = 1214

Geçdi Galib Dede candan Ya hû = 1214

Eyledi rıhlet gelüp Kudsi Efendi Kâbe'den = 1221

FIRSATLARI GÖREBİLMEK

Çok eski zamanlarda adamın biri durumundan çok şikayetçiymiş, "Çalışıyorum didiniyorum ancak yaşıyorum. Tek başınayım, kimsem yok" diye mutsuz mutsuz geziniyormuş. Sonunda bir karar vermiş, gezip dolaşacak bir melek bulacak, durumunu ona anlatıp bu haksızlığı düzeltmesini isteyecekmiş..

Ve yola koyulmuş. Dağda ilerlerken bir kurda rastlamış. Kurt bir deri bir kemik, ayakta zor duruyor, adamın yanına yaklaşmış, nereye gittiğini sormuş. Adam derdini anlatmış,

"Bir melek bulacağım, bana yapılan haksızlığı düzeltmesini isteyeceğim..."

Kurt da ona "Bana bir iyilik yapar mısın" demiş.

"Ben de gece gündüz dolaşıyorum, bir yudum yemek zor buluyorum. O meleğe beni de anlat, böyle açlıktan ölen bir kurt olur mu, diye sor..."

Adam yoluna devam etmiş, bir süre sonra güzel bir kıza rastlamış. Kız da nereye gittiğini sormuş, "melek hikayesini" öğrenince adamın ellerine sarılmış:

"Ne olur o meleğe beni de anlat. Gencim, güzelim, zenginim, her şeyim var ama çok mutsuzum. Mutluluğa ulaşmak için ne yapmam gerektiğini sor o meleğe..." Adam melekle kız için de konuşacağına söz vermiş ve yoluna devam etmiş.

Bir süre sonra dinlenmek için bir ağacın altına uzanmış. Bütün çevresi yemyeşil olan bu ağacın neredeyse hiç yaprağı yokmuş ve tabii ağaç bu duruma çok üzülüyormuş. O da derdini adama anlatmış... "Eğer o meleği bulursan benden de söz eder misin? Bu kaderimden hiçbir şey anlamıyorum. Görüyorsun, bereketli bir toprak üzerindeyim, her taraf yemyeşil, bütün ağaçların yaprakları var, meyveleri var. Benimse hiçbir şeyim yok. Benim de diğerleri gibi yeşillenmem için ne yapmam gerekiyor. Ne olur o melekten bunu öğren..."

Adam ona da "peki" demiş, yoluna devam etmiş.

Nihayet bir gün, tam melek bulmaktan umudu kesilmiş vazgeçmek üzereyken karşısına bir melek çıkmış. Adam kendinden başlamış:

"Gece gündüz demeden çalışıyorum, dünyanın hiçbir nimetinden faydalanmıyorum, acınacak bir hayatım var. Benden daha az çalışan daha keyifli yaşayan bir sürü insan var. Nerede adalet? Nerede eşitlik?"

"Tamam tamam" demiş melek "Sana mutluluk ve zengin olman için bir şans veriyorum. Şimdi aynı yoldan evine dön."

Adam rahatlamış ve ağacın, kızın, kurdun dertlerini de meleğe anlatmış. Melek onlar için de konuşmuş, adam dönüş yolunu tutmuş. Uzun bir yürüyüşten sonra ağacın yanına gelmiş ve meleğin sözlerini aktarmış:

"Senin köklerinin tam yanına bir sandık altın gömülüymüş. Sen bu yüzden beslenemiyorsun, dolayısıyla yaprağın, meyven olmuyor. Bu altın sandığı çıkarılınca sen de diğer ağaçlar gibi yeşilleneceksin."

"Harika!"diye bağırmış ağaç,

"Çabuk kaz ve sandığı çıkar."

Adam "olmaz" demiş,

"Melek bana kendi şansımı verdi. Evime dönmeliyim."

Adam yine yola düşmüş. Genç kız zaten yolunu bekliyormuş

"Ne dedi ne dedi" diye koşmuş.

"Acılarını ve sevinçlerini paylaşacak biriyle evlenirsen bütün dertleri hallolacak, sende mutlu olacaksın" demiş adam. Kız "haydi o zaman" demiş, "evlenelim seninle ve mutlu olmaya çalışalım"

Adam yine" olmaz" diye cevap vermiş, "zamanım yok. Meleğin bana verdiği şansı bulmak için hemen eve dönmeliyim. Sen kendine başka bir koca bul." Biraz sonra sıska kurt çıkmış karşısına.

Adam ona da olan biteni anlatmış, kendini şansını bulmak için acelesi olduğunu söylemiş.

"Peki ya ben" demiş kurt. "Benim için ne dediğini söyle ve git.

"Senin için söylediğini ben anlamadım" demiş adam, "Melek dedi ki, o kurt yiyecek bir aptal bulamazsa aç dolaşmaya mahkumdur."

Kurt "ben çok iyi anladım" demiş ve aptalı yemiş.

Acaba bizde yaşamımız boyunca kaç defa böyle dolaşıp fırsatları göremeyip başkalarına altın tepside sunduk? K

❖

www.sanatalemi.net

Her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

HANGİ HASTALIĞA HANGİ BİTKİ KULLANILMALI?

ALERJİ

Kayısı: İçindeki betakarotene adlı madde hücrelere saldıran molekülleri kontrol altına alarak, kanseri önler. Bir kayısı ne kadar parlaksa, içindeki betakarotene oranı o kadar yüksektir. İçerdiği kalsiyum ve magnezyum, gırtlak yanmalarını engeller.

Kuru kayısıya eklenen sülfür dioksit, astım gibi alerjilere iyi gelir.

ARAÇ TUTMASI

Zencefil: Sindirime yardımcı olur. Mide bulantısını giderir. Enerjinizi artırır. Otomobilde uzun süre gitmenin yol açtığı bulantı ve rahatsızlıkları azaltır.

ARTİRİT

Enginar: Enginarın en büyük özelliği toksinleri temizleme yeteneğidir. Artirit ve romatizması olan hastalara özellikle tavsiye ediliyor. Cynarine adlı madde, karaciğer ve safra kesesinin rahatsızlanmasını engelliyor.

ASTIM

Soğan: Sarımsakla birlikte enfeksiyonlarla mücadele eder. Kükürt bileşimleri atardamarların zarar görmesini önler. Soğan; kemik erimesine de iyi geliyor.

ADET SANCISI

Muz: İçerdiği yüksek oranda B6 vitamini sayesinde kadınların adet dönemi sancılarını büyük oranda azaltır. Doğal bir ağrı kesici gibidir.

Tarçın: Koli basilinin üremesini önler. Limon çayına balla birlikte eklenerek içildiğinde hem boğaz ağrılarına hem de adet dönemi sancılarına iyi gelir.

BAĞIRSAK

Elma: Protein, vitamin ve doğal kimyasallar sayesinde sindirime yardımcı olur. Sindirimi kolaylaştırır. Bağırsak sorunları çeken kişiler için dengeleyici ve normalleştirici besin olarak nitelenirler.

BAŞ AĞRISI

Nane: Nane çayı baş ağrılarını dindirmek için birebirdir. İçerdiği mentol ve mentol doğal yağları sayesinde mideyi rahatlatma etkisine de sahiptir.

Biberiye: Kimyasal içerikleri sayesinde doğal bir ağrı kesici görevi görür.

Çikolata: Doğal antidepresan özelliği vardır. Çikolata magnezyum ve demir içerir. Sinirleri gevşetici özelliği sayesinde baş ağrısını dindirir.

CİLT SORUNLARI

Papatya: Bitkisel yağ ve kimyasallar içerir. Çay olarak içildiğinde sindirime yardımcı olur, karın ağrılarını dindirir. Sıcak bir banyonun ardından hazırlanacak papatya çayı torbaları, egzamanın neden olduğu kaşıntı ve yanmaları alır.

Acı pul biber: Portakaldan 3 kat daha fazla oranda C vitamini içerir. Capsantin adlı kimyasal madde zona hastalığının neden olduğu ağrıları dindirmek için yapılan kremlerde kullanılır.

Portakal suyu: Bir bardak portakal suyu günlük C vitamini ihtiyacınızın tamamını karşılar. İçindeki potasyum vücudun su dengesini korur; cildin kurumasını, kırışıklıkların meydana gelmesi önler.

Portakal yağı: Susam yağıyla karıştırılarak da iyi bir cilt yağı elde edilir. Selüloitli bölgelere portakal yağıyla masaj yapılması tavsiye edilir.

ÇÖLYAK HASTALIĞI

Kestane: Önemli bir enerji kaynağıdır. Kolayca sindirilebilir. Çölyak hastaları için buğday içermeyen un kaynağı olabilir. E ve B6 vitaminleri içerir.

DEPRESYON

Avokado: Sindirimi çok rahat olan bu meyveyi özellikle yeni doğmuş bebeklerin ilk maması olarak tavsiye ederiz. İçerdiği E vitamini kalbe iyi gelir, yüksek potasyum da dinç tutar ve insanı depresyona sokan uyuşukluluk ve rahatlığı üzerinden atar. Vücudun kolesterol oranını ayarlar. Teninizin sürekli hücre yenilemesine neden olur.

(Zayıflamak isteyenler Yağ oranı yüksek olan avokadoyu yememenizi öneririz.)

Çikolata: Sütlü çikolataları tercih edin. Çünkü içerdiği kakao yağı, magnezyum, E vitamini beynin kendisini yenilemesine ve psikolojik rahatlık sağlamasına yardımcı olur. Migreni olanlar çikolatadan uzak durmalıdır.

İstiridye: İçindeki demir, sperm sayısını ve insanın seks

gücünü artırır. A, B12 ve C vitaminleri içerir. Beyin için en faydalı yiyecek olan istiridye, enerji verir.

(*Dikkat: Kolesterol oranı birçok balığın iki katıdır.)*

Patates: Bir patates, bir kişinin bir gün içinde alması gereken C vitaminini içerir. Beyindeki serotonin adlı kimyasal maddenin kendisini yenilemesini sağlar.

DİŞ

Ekmek: Şekerli yiyecek yenildiğinde içindeki asitler dişlere her 20 dakikada bir saldırır. Ekmek, dişleri korur. Gün boyunca 6 ila 11 dilim ekmek yiyin.

Meyve: (Her çeşit) Günde 2 ila 4 öğün meyve tüketin.

Sebze: (Her çeşit) Günde 3 ila 5 öğün tüketin.

Yoğurt veya beyaz peynir: Eğer yemek arası atıştırırken diş sağlığınızı düşünüyorsanız, kalsiyum deposu olan bu iki yiyeceği tercih edin.

Muz: Yüksek miktarda karbonhidrat içerir. Zengin bir potasyum kaynağıdır. Bu mineral, kalbin düzenli çalışmasını ve tansiyonun düzenli olmasını sağlar.

DİYABET

Kuru fasulye: Lif açısından zengin bir besindir. Bu da diyabet riskini büyük oranda azaltır. İçerdiği karbonhidratları vücudun şekere dönüştürmesi uzun sürer.

Mercimek: B vitamini, demir, kalsiyum, potasyum, fosfor ve magnezyum içerir. Çözünebilir lif içermesi sayesinde kandaki kolesterol oranını düşürür. Diyabet ve kalp hastaları için iyi bir besindir.

FELÇ

Turunçgiller: C vitamini zengini turunçgiller içerdikleri flavonoid adlı antioksidanlar sayesinde atardamarların, kalbin zarar görmesini önlüyor. Portakal içerdiği folik asit, kalp dostu potasyum ve kalsiyum sayesinde sağlıklı alyuvar hücrelerinin çoğalmasına neden oluyor.

Hamsi: Kolesterolü düşüren ve kan pıhtılaşmasını önleyen Omega-3 bol bol var.

GÖZ

Mısır: Zeaksantin adlı bir bitkisel bileşim içerir. Bu madde yaşa bağlı olarak gelişen görme bozukluklarını azaltır.

Ispanak: Antioksidan özelliği taşıyan A vitaminine dönüşen betakaroten içerir. Sağlıklı gözler için gereklidir. Katarakt ve diğer göz tabakalarının bozulmasına karşı lutein maddesi de içerir. Pişirdikten sonra hemen tüketin; beklediğinde yararlı maddeler toksik maddelere dönüşebilir.

GRİP

Satsuma:(Küçük portakal) İçerdiği folik asit ve C vitamini sayesinde öksürüğü ve kanlı tükürükleri keser. Ayrıca kan pıhtılaşmasına karşı en etkin doğal yiyecek olduğu için ileri yaşlarda felç ya da kalp krizi riskini de azaltır.

Tarçın: Yemeklere girmiş olabilecek **E-coli** bakterisinin vücutta yayılmasını engeller. Mideyi düzene sokar. Kusmayı engeller. Hatta bal ya da limon suyuyla birlikte alındığında boğazdaki yanmaları keser.

Hardal: İçindeki singrin maddesi, midenin gaz çıkarmasına yardımcı olur. Sindirim sistemini düzenler, mide ağrılarını giderir. 1/2 çay kaşığı alınmalıdır.

GUT (DAMLA HASTALIĞI)

Hamsi: Omega-3 yağı açısından çok zengindir. Kolesterol seviyesini düşürür. Kanın pıhtılaşmasını önleyerek damar tıkanıklığı, kalp krizi ve felç geçirme riskini düşürür. Haftada en az 1 kez yemek gerekir. Kalp hastaları için bu miktar haftada 3-4 porsiyon olmalıdır.

HAMİLELİK

Enginar: Bol miktarda folik asit ve potasyum içerir. Düşük yağ oranı, sindirimi kolaylaştırıcı etkisi, antioksidan özellikleri sayesinde anne adayı ve bebeğin sağlığına önemli faydaları vardır.

Böğürtlen: E vitamini içerir. Vücuttaki zararlı atıkların temizlenmesini sağlar. C vitamini boldur. Cenini korur.

HEMOROİD (BASUR)

Hindistan cevizi: İçerdiği myristin adlı madde kusmayı engeller, basur için birebirdir. **(Dikkat! Fazlası basur için tehlikelidir.)**

İDRAR VE BÖBREK

Pancar: Böbrekleri çalıştırır. Önemli bir potasyum kaynağıdır. Vücuttaki tuz oranını dengeler. Bu sayede böbrekler ve idrar yollarının çalışmasını destekler.

Kavun: Orta boy bir kavunun yarısı, günlük C vitamini ihtiyacını tamamen karşılar. A vitamini ve betakaroten içerir. Bunlar vücudu temizleyici etkiye sahiptir. Böbrekleri rahatlatır. Yüksek miktarda su ve düşük miktarda kalori içerir.

İDRAR YOLLARI

Nane: İdrar söktürücü özelliğe sahiptir. İçerdiği mentol, midenin normal işlevini görmesine neden olur. Vücuda giren grip mikrobuna karşı savaştığı gibi, ileri yaşlarda ülsere yakalanma riskini de azaltır. Sabahları mide bulantısını keser. Nane çayı, baş ağrısı, stres gibi hastalıkların yanı sıra mide yanmasına da bire birdir**. Nane çayını aç karnına değil, tok karnına içiniz.**

Elma: İçindeki C vitamini ve pektin oldukça faydalıdır. Koles-

terolü düşürür, sindirim sistemini düzenler ve idrar ve hacet yollarındaki sorunları giderir.

Kepekli ekmek: B3 vitamini, demir, potasyum ve folik asit içerir. Çok fazlası idrar yollarına zarar verirken, günde 2 dilim yemek iyi gelir.

KALP

Bezelye: Haftada 10 porsiyon domatesli bezelye yemeği yiyen bir erkeğin, yemeyene oranla prostat kanserine yakalanma riski yüzde 35 daha az. B vitamini ve protein deposu olan bezelye, kalp için de çok önemli.

Kepekli Ekmek: Kalp hastalıklarıyla bağırsak kanseri için faydalıdır. Günde 12 gramdan fazlası kişiye göre zararlı olabilir.

Kiraz: 100 gramında 40 kalori bulunuyor. İçerdiği ellegic asit, vücudu kansere karşı korurken, kiraz kalp damarlarındaki normal bir kan dolaşımını sağlar. Çok kiraz yenmesi, gut hastalığına yakalanma riskini de düşürür. Günde 20 kiraz yemek 1 aspirin yerine geçiyor.

Çikolata: E vitamini, magnezyum ve demir; kalp hastalıklarına yakalanma riskini düşürür. Günde en fazla 1 çikolata yiyin.

Elma: Günde 5 adet yiyin.

Mısır Gevreği: Günde 1 tabak yeterli.

Salatalık: Diyet yapanların en büyük yardımcısı olan salatalık, kolesterolü düşürür. Kalbi güçlendirir. Salatayı soymadan yiyin, çünkü kalbi kuvvetlendiren madde, kabuğu ile derisi arasında bulunuyor.

Yumurta: Tüm yiyecekler içinde en kaliteli proteini içerir. En önemli özelliği, kolesterol oranını düzenleyen lesitin maddesi içermesi. Tavada az yağda pişirilmiş yumurtayı tavsiye ederiz.

Sarımsak: Mutfağınızdan eksik etmeyin. En az 1000 doğal tedavide kullanan sarımsak, sindirim sisteminden, kansere, kan dolaşımından kalp hastalıklarına kadar her şeye yararlı. Ancak hamileler dikkatli olmalı. Aşırı sarımsak da kalp yanmaları ve çarpıntılarına yol açar. Günde bir diş yeter.

Humus: E vitamini zengini humus, kanda kolesterol oranını da ayarlar.

Kavun: Bir kavunun yarısı insan vücudunun günlük C vitamininin ihtiyacının tamamını, A vitaminin de yüzde 15'ini karşılar. Kavun, kalp ve böbrek hastalarının diyetlerinde sıkça kullanılan bir meyvedir.

Süt: Tam bir kalsiyum, protein, folik asit, A, E ve D vitaminleriyle fosfor deposu. Çocuk, genç ve hamilelerin günde en az yarım litre süt içmesi gerekiyor.

Şeftali: Bir şeftali, günlük C vitamini ihtiyacınızın yarısını karşılar. Sindirimi kolay olan meyvanın koyu renklilerini tercih edin. Çünkü kabuğuna renk veren betakarotene maddesi, kalp ve kansere karşı faydalıdır.

Pirinç: E ve B12 ve B vitaminleri ve potasyum içerir. Özellikle kolon ve bağırsak kanserlerine karşı faydalıdır. Kolesterolü düşürdüğünden kalbe iyi gelir.

Tuz: Vücuttaki kan dolaşımını ve sinir sistemini düzenler. Mide kanseri, kemik erimesi, kalp sorunlarına bire birdir. İngiliz Sağlık Bakanlığı, halkına günde 9 gram tuzun kafi olduğunu, aşırısının vücuda zarar vereceğini açıkladı.

Çay: Günde 2 bardak içilen çayla, 4 elma, 5 soğan, 7 portakal yemiş gibi kalp dostu antioksidan madde almış olursunuz. İngilizler, özellikle çocukların haftada en az 6 bardak sütlü çay içmesini öneriyor.

Ton Balığı: Kolesterol ve tansiyonu düzenler. Anemi hastalığına karşı D ve B12 vitamini içerir. Birçok kansere karşı vücudu içerdiği nikotinik asitle korur. Bir konserve ton balığı vücudun D vitamini ihtiyacının tamamını karşılıyor.

Hindi Eti: 125 gramı, vücudun günlük folik asit ihtiyacını karşılar. Folik asit, kan hücrelerinin yenilenmesine yardımcı olur.

Karpuz: Bir dilimiyle günlük C vitamini ihtiyacınızın %80'nini karşılarsınız. İçerdiği potasyum, kan dolaşımını sağlar.

KANSER

Kayısı: Antioksidan olan betakaroten açısından zengindir. Hücrelere ve dokulara zarar veren moleküllerin etkisini ortadan kaldırarak kansere karşı koruyucu etkisi vardır. Lifli olduğu için bağırsakları koruyucudur.

Tahıllar: Arpa, mısır, buğday, yulaf gibi tahıllar B ve E vitamini, potasyum ve kalsiyum içerir. Kanserojen maddelerin vücuttan atılması sürecini hızlandırır. Tahıl ağırlıklı bir beslenme rejimi, bağırsak kanseri riskini yarı yarıya azaltıyor.

Fasulye: Fasulye, C vitamini ve betakaroten gibi kalp hastalığı ve kanseri önleyen antioksidanlar açısından zengindir. Ayrıca B vitamini seks hormonlarını kuvvetlendirir.

Pancar: Demir ve folik asit açısından zengin olan pancar eski çağladan beri kan hastalıklarının tedavisinde kullanılmaktadır. Amerikalı uzmanlar pancar suyunun sarılık tedavisinde de etkili olduğunu belirtiyor.

Lahana: Kanserli hücrelerin çoğalmasını önleyen karoten maddesi içerir.

Havuç: Tam 40 araştırma havuç tüketimi arttıkça kanser

riskinin azaldığını ortaya koymuştur. Bunun temel nedeni betakaroten, C ve E vitaminleri gibi antioksidanlar açısından zengin oluşudur.

Nohut: Yağ düzeyi düşük ve kolesterol içermeyen nohut kalsiyum, magnezyum, fosfor, potasyum, bakır, manganez, betakaroten ve folik asit açısından zengindir. Göğüs kanserine karşı korur.

İncir: Potasyum, demir ve kalsiyum içerir. Sindirim sistemine yardımcı olur. Eski çağlarda kanserli hücrelerin tedavisinde kullanılan incir, modern tıp tarafından da kansere karşı koruyucu olarak öneriliyor.

Sarımsak: Bağışıklık sistemini güçlendirdiği ve kansere, yüksek kolesterole, kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarına karşı koruyucu etkisi vardır.

Fındık: Kalp krizine karşı koruyucu olan E vitamini açısından zengin bir besindir. Her gün yenilen bir avuç fındık kansere ve kırışıklıklara karşı koruyucudur.

Mercimek: B vitamini, demir, kalsiyum, magnezyum, fosfor ve potasyum içerir. Lifli özelliği kandaki kolesterol oranını düşürür. Şeker ve kalp hastaları için yararlıdır.

Zeytinyağı: İçindeki omega yağ asitleri, kandaki kolesterol düzeyini dengede tutar. Antioksidan özelliği olan E vitamini açısından da zengindir. Bu sayede kalp krizi, felç, kanser ve erken yaşlanmaya karşı beyni koruyucu etkiye sahiptir.

Soğan: Bağışıklık sistemini güçlendirir. İçerdiği allicin ve sülfür; mide ve bağırsak kanserine karşı koruyucu etkiye sahiptir. Son araştırmalar kemik erimesine karşı, peynir ve sütten daha etkili olduğunu göstermiştir.

Şeftali: Teki bile insanın C vitamini ihtiyacının %50'sini karşılayabilir. Sindirimi kolaydır. Kansere ve kalp krizine karşı koruyucu olan betakaroten açısından da zengindir. Bir tanesinde 33 kalori vardır.

Pirinç: Pirinç mükemmel bir enerji kaynağıdır. E ve B vitaminleri açısından zengindir. Bağırsak kanserine karşı koruyucu olan pirinç, kolesterolü düşürerek kalp krizi riskini de azaltır.

Çilek: Kolesterol düzeyini düşürür ve sindirim sistemini düzenler. Ellegic asit adı verilen kanser savan bir maddeyi de içerir.

Domates: Likopen açısından zengin ender bitkilerden biridir. Likopen, pankreas gibi çeşitli kanser hastalıklarını önleme konusunda hayati önemdedir. C vitamini açısından zengindir ve bağışıklık sistemini kuvvetlendirir. Lifli bir besin olması da bağırsak kanseri riskini azaltır.

KANSIZLIK

Hurma: Hurmaların birçoğu yüksek oranda demir içerir. Besin değeri yüksek ve önemli bir enerji kaynağıdırlar. Doğal müshil etkisine sahiptir. Daha yüksek oranda su ve daha düşük kalori içerir.

KARACİĞER

Enginar: Cynarine adlı madde en sert yiyecekleri dahi sindirimine yardımcı olur. Karaciğer hastalarının yanı sıra romatizma, artirit ve gut hastalığına yakalananlarla, hamilelere şiddetle tavsiye edilir.

Meyan kökü: Dünya üzerinde birçok kabile yüzyıllardır ülser, artirit, bronşit ve karaciğer rahatsızlıklarına karşı "doğal ilaç" olarak kullanır. Adrenalini yükseltir, insanın strese girmesini engeller, kan basıncını düşürür.

Zerdeçal: Karaciğer rahatsızlıklarının yanı sıra sindirime de yardımcı olur.

KARIN AĞRISI

Papatya çayı: Bağırsak yollarındaki gazı çıkartır, sindirim sistemini düzenler, dengeler, mide ağrısını keser.

KEMİK ERİMESİ

Kayısı: Yüksek oranda kalsiyum ve magnezyum içerir.

Süt: Kalsiyum, protein, B2-A-E-D vitaminleri, folik asit, fosfor ve demir kaynağıdır. Kalsiyum, D vitamini ve fosfor ile birlikte kemikleri ve dişleri güçlendirmek için çalışır. Bunların eksikliği kemikleri eritir.

KİLO KAYBI

Çikolatalı puding: Bu sayede vücuttaki kan istediği protein ve mineralleri alır. Kilo kaybı yaşayanların günde 3 kez 1 hafta boyunca puding yemesi gerekiyor.

Peynir: 100 gramında 78 kalori bulunuyor.

Yumurta: Günde 2 yumurta kadınların günlük protein ihtiyacının 4'te 1'ini, erkeğin ise 5'te birini karşılar. A, D, E ve B vitaminleri içeren yumurtadaki selenyum maddesi, bebeklerde sindirim sorunlarını çözer, yetişkinleri de kansere karşı korur.

Dondurma: Günde 2 top vanilyalı dondurma yemek, insan vücudunun günlük protein ihtiyacının yüzde 20'sini karşılar.

Salam: B vitamini, demir, sodyum ve potasyum deposudur.

TANSİYON

Rezene: İçerdiği potasyum sayesinde tansiyonu düzenler. Kan hücreleri için gerekli olan folik asidi de bol miktarda bulundurur. Rezene çayı sindirim için iyidir.

Tahıl: Kan damarlarını gevşeten ve rahatlatan bir tür fotosentez kimyasal maddesi içeriyor.

Bu sayede kanın damarlardan daha rahat geçmesini sağlıyor. Tahıl yemek sebzelere oranla vücutta daha fazla kalori yakılmasını sağlar. Kalorinin azalması tansiyonu düzenler.

Un: Yapıldığı tahılın besin değerlerini içerir. B ve E vitamini, demir ve magnezyum açısından oldukça zengindir.

Karaciğer: Sağlıklı bir bağışıklık sistemi, cilt ve keskin gözler için gerekli olan A vitamini açısından zengindir. Küçük bir porsiyonu günlük A vitamini ve demir ile aylık B12 vitamini ihtiyacını giderir.

LAKTOZ DAYANIKSIZLIĞI

Badem: Yüksek oranda kalsiyum, magnezyum, potasyum, fosfor, E vitamini, B2 vitamini, antioksidan içerir. Bu nedenle laktoz (süt şekeri) dayanıksızlığı bulunan ve günlük gıdalar yiyemeyen kişiler için badem ideal bir besin kaynağıdır.

MENOPOZ

Nohut: Sebze hormonu "fitoöstrojen" içerir. Bunlar östrojenin vücuttaki etkilerini dengeler ve menopozun yarattığı etkilere karşı korur. Protein bakımından en zengin sebzelerdendir.

Kola: Kafein vücudun yorgunluğunu alır ve konsantrasyonu sağlar.

Üzüm: İçerdiği "elajik" asit sayesinde kemik erimesine karşı korur. Kandaki östrojen seviyesini yükseltir ve menopoz ağrılarını en aza indirir.

Kuru erik: Sadece iki-üç adet yemek dahi vücudun ihtiyacı olan antioksidanları karşılar. İdrar yolları kaslarını rahatlatır ve kolon kanserine karşı korur. Demir, A vitamini, B6 vitamini ve potasyum içerir. İçerdiği yüksek orandaki bor minerali sayesinde menopoz döneminde östrojen seviyesini dengede tutar.

Tatlı patates: Adrenal salgılayan bezleri güçlendirerek vücuda enerji sağlar. Fosfor, magnezyum, kalsiyum, C vitamini, potasyum ve folik asit içerir.

MİDENİZ RAHATSIZSA

Tarçın: Mide yanmalarını ve kusma hissini alır.

Hindistan cevizi: Sütlü içeceklere eklendiği zaman mideyi gevşetici ve gazını alıcı bir etki yaratır. Mide bulantılarını önler.

Lahana: Mayalanma sırasında laktik asit üretir. Bu da sindirim sistemindeki zararlı bakterileri öldürerek sindirime yardımcı olur.

ROMATİZMA

Enginar: Vücuttaki zehiri atması nedeniyle Romatizma, gut hastalığı ve eklem yanmasına karşı birebirdir. Folik asit ve potasyum kemikleri güçlendirir.

Domates: C vitamini boldur.

Tahıl: İçerdiği doğal kimyasallar, romatizmanın yol açtığı eklem yanmaları ve romatizma ağrılarını hafifletir.

Kekik: Timol adı verilen bir tür doğal yağ, vücuttaki diğer yağların parçalanmasını sağlar. Kekik yağı banyoda sürüldüğü zaman romatizma ağrılarını azaltır.

Zencefil: Uyarıcı etkileri kan damarlarını genişletip kan dolaşımını artırarak romatizma ağrıları ve yanmaları yok eder.

SİNDİRİM SORUNLARI

Arpa: İçerdiği kalsiyum ve potasyum gibi mineraller ile B vitamini vücuda direnç kazandırır. Ayrıca ABD'deki bir araştırma, 6 ay boyunca her gün arpa ürünü şeylerin yenmesinin kolesterol oranını yüzde 15 düşürdüğünü kanıtladı.

Yoğurt: Günde 150 gram yoğurt vücudun bir günlük kalsiyum ihtiyacını karşılar. Meyveli yoğurtlara 3 çay kaşığı şeker eklendiği için şeker oranları daha yüksektir. Yoğurttaki potasyum, kan basıncı ve kalp atışlarını düzenler. Midenin yiyecekleri düzenli olarak öğütmesini sağlar.

SİSTİT

Kuşkonmaz: Folik asit,C ve E vitaminleri içerir. Yenilen besinlerin vücuttaki zehirli kalıntılarını atmayı sağlar. Karaciğer ve böbreklerin çalışmasını kolaylaştırır, destekler. Bu nedenle doktorlar, sistit hastalarının mutlaka kuşkonmaz yemeleri gerektiğini söylüyor.

STRES

Meyan kökü: Antivirüs etkisi vardır. Karaciğeri korur. Adrenalin salgılanmasını dengeler. Stresle başa çıkabilmek için gerekli olan kortizol hormonunu salgılatır.

TİROİD

Midye: Omega-3 yağı açısından zengin bir besin kaynağıdır. İçerdiği selenyum minerali tiroit bezlerinin normal işleyişi için gereklidir.

ÜLSER

Lahana: Ülseri olan kişiler için tonik, yani mideyi temizleyici etki yaratır. Yüksek oranda C vitamini içerir. Kırmızı lahana vücutta antioksidan özelliğe sahip A vitamini içerir. Kanseri önleyici etkiye sahiptir. Çiğ olarak salatalara katılması tavsiye edilir.

Biber: Yeşil biberde; A, C, B1, B2 ve E vitaminleri bulunuyor. Biber, mide salgısını artırdığı için, gastrit ve ülseri olanlara da tavsiye ediliyor. Yüksek oranda kalsiyum ve magnezyum içerir.

VÜCUT SU TUTMUŞSA

Kuş üzümü: 100 gramı günlük C vitamini ihtiyacının tam 3 katını karşılar. Antibakteriyel ve yanmayı önleyici etkileri vardır. Zengin potasyum ve düşük tuz

içeriği, dehidratasyonu olanlar için önemli bir doğal ilaçtır.

Kabak: 100 gram kabak günlük folik asit ihtiyacının 4'te birini karşılar. Yüksek orandaki potasyum sıvı-tuz dengesini sağlar.

Tahıl: İdrar yollarını açıcı, çalıştırıcı ve rahatlatıcı etkileri sayesinde dehidratasyonu rahatsızlığı bulunanların yemeleri gerekir. Mideyi rahatlatıcı özelliği vardır.

ŞİFALI BİTKİLER

ADAÇAYI: Mide ve bağırsak gazlarını giderir. Mide bulantısını keser. Hazım sisteminin düzenli çalışmasını sağlar. Göğsü yumuşatır. Astım hastaları için yararlıdır. Bu uyarıcı bitki kan dolaşımını hızlandırır. Hücre yenilenmesini ve cildin elastikiyetinin artmasını sağlar. Bu bitkiyle sivilcelerinizden de kurtulabilirsiniz.

AHLAT (yaban armudu)**:** Gülgillerden; kendi kendine yetişen ve üzerine armut aşılanan bir ağaçtır. Yemişi iyice olgunlaştıktan sonra yenir.

Faydası: Meyveleri, ishal keser. Zehirli hayvan sokmalarında da filizleri dövülüp, konur.

AHUDUDU: Gülgillerden; böğürtlen gibi çalı halinde, dikenli bir bitkidir. Kümeler halindedir. Kendiliğinden yetişir. Meyvesi duta benzer. Sarımtırak kırmızı portakal renginde, sulu ve güzel kokuludur. Meyvesi toplanıp, kurutulur. Reçel, şurup ve likör yapılır. Meyve olarak da yenir.

Faydası: Kanı temizler, vücutta biriken zehirli maddelerin atılmasını sağlar. Terletir ve idrar söktürür, kabızlığı giderir, vücuda dinçlik verir, romatizma, mafsal kireçlenmesi, nikris, boğaz, bademcik ve göz iltihaplarında kullanılır. Kansızlık ve veremde çok iyi bir gıdadır. Ateş'i düşürür. Üre ve şeker hastalarına da faydalıdır. *Mide ülseri olanların kullanmamaları gerekir.*

ALOE VERA (Sarısabır): Eski yunanlılarında güzelleşmek için kullandıkları bir bitki. Yıpranmış ciltleri onarmak ve nemlendirmek için son derece yararlı. Akne sıcaktan kaynaklanan kaşıntılara karşı cildi koruyor. Yıpranmış saçları onarıyor ve nemlendiriyor.

ARMUT: Sulu ve tatlı bir meyvedir. Rengi sarı ile yeşil arasında değişir. İçinde **A**, **B1**, **B2**, **B3**, **B6** ve **C** vitaminleri bulunur. Bu meyve yemeklerden önce yenmelidir. *Armut kandaki üre asidi ve üre tuzlarını dışarı attığından,böbreklerin düzenli çalışmasına yardımcı olur.*

Faydası: Nezle'yi geçirir, hazmı kolaylaştırıp çarpıntıyı önler, sinirleri yatıştırarak beyni çalıştırır. Kabızlığı önleyerek idrar söktürür, böbrek kum ve taşlarının dökülmesine yardım eder, tansiyonu düşürür, kanı temizler, hamilelerin kusmalarını önler. Mafsal kireçlenmesi, nikris ve romatizma tedavisinde faydalıdır.

AT KESTANESİ: Atkestanegiller familyasından; süs olarak yetiştirilen iri bir gölge ağacıdır. Nisan-Temmuz aylarında çiçek açar. Meyveleri kestaneye benzer. İçinde nişasta, saponin ve yağ vardır.

Faydası: Kabuklarından yapılan ilaçlar ateşi düşürür. Vücuda kuvvet verir. Tohumları ise romatizma ve mafsal ağrılarını giderir. Varis flebit ve basur memelerinin tedavisinde ve deri çatlaklarını gidermekte kullanılır.

AVOKADO: Çok kalorili olmasına rağmen içerdiği Glutathion süper bir hücre koruyucusudur, çünkü en iyi antioksidantır. Antioksidantlar hücrelerin yaşlanmasını yavaşlatırlar ve kanseri önlerler. Tüm meyveler arasında protein bakımından en zengin olanıdır. Bol miktarda E vitamini de içerir. Bu vitamin kalp ve deriyi koruyarak dolaşımı düzene sokar. Ayrıca potasyum ve B6 vitamini de içerir. Kadınlar açısından çok gereklidir.

AYVA: Vitamini bol bir meyvedir. Her bölgede yetişir, limon ve ekmek ayvası olarak iki çeşidi vardır. Altın sarısı renkli ve hoş kokulu bir meyve olan ayva **A** ve **B** Vitaminleri yönünden çok zengin olan bu meyvenin bileşiminde tanin ve kireçli tuzlar bulunur.

Faydası: İshal ve dizanteriyi keser, mide ve bağırsakları güçlendirir, kanı temizler, karaciğeri çalıştırır, safra akışını sağlayarak çarpıntıyı giderir. Kadınlardaki beyaz akıntıyı keser. Bronşit, müzmin öksürük ve verem tedavisinde kullanılır. Merhem olarak kullanılırsa el ayak ve meme ucu çatlaklarını, egzamaya, yüz ve boyun kırışıklığını giderir. Yapraklarından yapılan çay gerginliğe iyi gelir. Tohumları soğuk algınlığı ve boğaz ağrısında kullanılır.

BAL: Bal, kansızlar için kan deposudur. Bal ilik bir beze sürülüp boğaza sarılırsa boğaz ve gırtlak ağrıları kesilir. Sinirleri bozulanları ve uykusuzları sakinleştirir. Süt ile bol sulandırılıp içilirse şeritleri öldürür. Bir miktar sirke ile karıştırılıp ağız çalkalanırsa, ağızda koku kalmaz.

BAKLA: İdrar yollarını temizler. Böbrek ağrılarını dindirir. Böbrek iltihaplarını giderir. Böbrek kum ve taşlarının düşürülmesine yardımcı olur.

BİBERİYE: Eski zamanlarda gençliği geri getiren bitki olarak adlandırılan biberiye, sivilcelere

iyi geliyor. Cildin esnekliğini ve sıklığını artırıyor. Bir litre suya, biberiye ve kekik yağından iki kaşık ekleyin. Bu karışımı cildinizi temizlemek ve yumuşatmak için kullanın.

BÖĞÜRTLEN (tilkiüzümü)**:** Gülgillerden bahçe çitlerinde, ol kenarlarında kendiliğinden yetişen, dikenli bir çalıdır. Yemişi ahududuya benzer, fakat ondan küçüktür. Önceleri kırmızı iken sonraları kararır. Yaprakları; çiçekleri açmadan toplanıp, kurutulur.

Faydası: İdrar söktürür, ayaklardaki şişlikleri indirir. Yüksek tansiyonu düşürür. Gözlerdeki zafiyeti giderir. Mesane taşlarının düşmesine yardımcı olur. Ağız, dil, diş eti ve bademcik iltihaplarını giderir. Kadınlarda görülen beyaz akıntıyı keser. Haricen kullanıldığı takdirde ağrıları dindirir, yanıkları iyileştirir. Kökü kaynatılıp, suyu içilecek olursa kandaki şeker miktarını düşürür.

CEVİZ AĞACI: Uzun ömürlü; gövdesi kalın, kerestesi ve meyvesi değerli ulu bir ağaçtır. Yemişi nişastalı ve yağlıdır. Hekimlikte; yaprakları, meyvesinin üzerindeki yeşil kabukları ve yağı kullanılır. Bir çok çeşidi vardır.

Faydası: Yaprakları ve kabukları ile hazırlanan ilaçlar kanı temizler, kansızlığı giderir. İshal ve dizanteriyi keser. Verem ve şeker hastalığında hem besleyici, hem de tedavi edicidir. Kadınlarda görülen beyaz akıntıyı keser. El ve ayak donuklarında, deri çatlaklarında faydalıdır. Saç ve elleri boyamakta da kullanılır. Çok kuvvetli bir besin olduğundan fazla yememek gerekir. Cevizyağı, raşitizm ve sıracada faydalıdır. Kabızlığı giderir. Bağırsak solucanlarını düşürür. Derinin yanmasını önler.

ÇAKAL ERİĞİ: Bir çeşit eriktir. Ağacı bodurdur. Çiçekleri beyazdır ve yapraklarından önce çıkar. Meyvesi yuvarlak ve yeşil ve tadı buruktur. Çiçekleri; Mart ve Nisan aylarında toplanıp, kurutulur.

Faydası: İshali keser, mide ve bağırsakların düzenli çalışmasını sağlar. Ateşli hastaların kalbini kuvvetlendirir. Terletir ve vücutta biriken zehirli maddelerin atılmasını sağlar. Boğaz ve bademcik iltihaplarını giderir. Anne sütünü artırır.

ÇAMAĞACI: Birçok çeşidi olan bir ağaçtır. Kozalakları ilk yıl kapalıdır. İkinci yıl açılıp, kurur ve ağacın dibine düşer. İlaç yapımında; tomurcuğu, palamutu, kozalağı, filizleri ve çırası kullanılır.

Faydası: Balgam söktürür. Müzmin öksürüğü keser. Kolay doğum yapmayı sağlar.

ÇAM FISTIĞI: Bronşit, verem, akciğer hastalıklarının çabuk iyileşmesine yardımcı olur. Ruhi çöküntüyü giderir. Kalp hastalıklarında da faydalıdır.

ÇAY: Binlerce yıllık bir bitki olan çayın yaprakları güzelleşmek içinde kullanılıyor. Yağlı bir cildiniz varsa, çaydan bir tonik olarak faydalanabilirsiniz. Gözleriniz şişse iki soğuk çay poşetini göz kapaklarınızın üstünde bekletin. Saçlarınızın eskisinden daha parlak görünmesini istiyorsanız, şampuandan sonra çayla durulayın. Farkı göreceksiniz.

ÇİLEK: Gülgillerden sapları sürüngen, çiçekleri beyaz bir bitkidir. Yemişi pembe renkli olup, kokuludur.

Faydası: Vücudu kuvvetlendirir. Hasta olmayı önler. İdrar söktürür ve karında biriken suyu boşaltır. Böbrek ve mesane hastalıklarının iyileşmesine yardımcı olur. Mide ve bağırsak tembelliğini giderir. Sinirleri kuvvetlendirir. Yüksek tansiyonu ve kolesterolü düşürür. Bağırsak kurtlarını döker. Safra ifrazatını arttırır ve safra taşlarının dökülmesine yardımcı olur. Karaciğer kifayetsizliğini ve şişliğini giderir. Ateşi düşürür. Diş etlerini güçlendiriyor, dişlerdeki tartarı önlüyor, ağız kokularını ve boğaz ağrılarını gideriyor. Cilde tazelik ve güzellik verir. Damar sertliği, mafsal iltihabı, romatizma ve nıkriste de faydalıdır. Şeker hastaları da yiyebilir. Midesi zayıf olanlar suyunu içmelidir.

ÇÖREKOTU: İştah açar. Vücuda kuvvet ve dinçlik verir. Hazmı kolaylaştırır. Mide ve bağırsak gazlarını söker. Koklanacak olursa baş ağrısını keser.

DOMATES: Patlıcangillerden bir çeşit bitkidir. Ürünü için yetiştirilir. Ana vatanı Meksika ve Peru'dur. Yabani türünün meyveleri yuvarlak ve kiraz kadar küçüktür. Domatesin içeriğinde lycopin denilen bir madde bulunur. **B,C** vitamileri bakımından zengindir. Gövde ve yapraklarında solanin denilen zehirli bir alkoloid bulunur.

Faydası: Bol idrar söktürür. Vücutta biriken zehirli maddelerin atılmasını ve kanın durulmasını sağlar, damar sertliğini giderir. Romatizma ve nikriste faydalıdır. Safra ve böbrek taşlarının düşürülmesine yardımcı olur. Üremiyi düşürür. Hazmı kolaylaştırır. Kabızlığı giderir. Mide ve bağırsakların düzenli bir şekilde çalışmasını sağlar. Cilde tazelik ve pembelik verir. İsiliği ve mayasılı giderir. Nasırların sökülmesine yardımcı olur. Çıbanların olgunlaşmasını sağlar. Arı sokmasında ve yanıkların tedavisinde faydalanılır. Kansere karşı korur. Midesi zayıf olanlar, böbrek ve mesanelerinde iltihap olanlar, suyunu içmelidirler.

DUT: Beyaz dut yaprakları idrar söktürür. Vücutta biriken suyu boşaltır. Aç karnına yenen

beyaz dut bağırsak solucanlarını söktürür.

EBEGÜMECİ: Göğsü yumuşatır. Öksürük keser. Mide bulantısı ve kusmaları önler. Ateşi düşürüp vücuda rahatlık verir. Boğaz ve bademcik iltihaplarını giderir. Dişeti hastalıklarını tedavi eder. Bu bitkinin yaprakları tahriş olan cildi dış etkenlere karşı korur. Cildi nemlendirir ve yumuşatır. Ebegümeciyle kan dolaşımını hızlandırabilir, bağ dokusunun elastikiyetini artırabilirsiniz. Ayrıca göz altındaki kırışıklara ve şişliklere de iyi gelir.

ENGİNAR: Kandaki üre ve kolesterolü düşürür. İdrar söktürür. Kandaki şeker miktarını ayarlar. Damar sertliği ve kalp hastalıklarını önler. Böbrekteki kumların dökülmesine yardımcı olur. Prostat, meme ve rahim ağzı kanserine karşı iyi gelir. Enginarın içinde bulunan Silymarin maddesinin, hücrelerin hasar görmesini engellediğine işaret eden araştırmacılar, ayrıca Silymarin maddesinin, prostat, meme ve rahim ağzı kanserini önleme konusunda da etkili olduğunu belirtti. Enginarın içinde, fiber, magnezyum, folate ve C vitamini bulunduğu,bu sebzeyi bol miktarda tüketenlerin, bulundukları yaşın daha altında gösterdikleri belirtildi.

EKŞİ ELMA (yabani elma)**:** Gülgillerden; ormanlarda yetişen bir ağacın meyvesidir. Meyveleri küçük ve çok ekşidir. Çiçekleri, açık pembedir.

Faydası: Mide ve bağırsaklardaki gazı boşaltır. Buralardaki iltihapları giderir.

ELMA: Günde bir elma yemek doktoru evinizden uzak tutar. İki elma yerseniz, kalp ve dolaşım sorunlarına karşı korunmuş olursunuz. Kolesterolü yok eder ve kabızlığı önler. Sindirimi kolaylaştırır. Kokusu rahatlatır ve kan basıncını düşürür. Artrit, romatizma ve gut hastalıklarına karşı da yararlıdır.

FASULYE: Baklagillerden; barbunya, çalı, ayşekadın, horoz gibi birçok çeşitleri olan bir bitki ve bunun sebze olarak kullanılan yeşil ürünü ve kuru tohumlarıdır.

Faydası: Taze fasulye,bedeni ve zihni yorgunlukları giderir. Vücudun kuvvetlenmesini sağlar. Pankreas bezi'nin gereği gibi çalışmasına yardımcı olur. Şeker hastalığını önler ve kandaki şeker miktarını düşürür. İdrar tutukluğunu giderir. Albümini düşürür. Böbreklerdeki kum ve taşların dökülmesine yardımcı olur. Karaciğer yetersizliğini tedavi eder. Kalbi ve böbrekleri kuvvetlendirir ve kalp çarpıntılarını giderir. Zehirlenmelerden sonra yenilecek olursa; çabuk iyileşmeyi sağlar. Fasulye pişirilirken, pişirme suyunu 2-3 kere değiştirmek gerekir.

FESLEĞEN: Sakinleştirici ve yatıştırıcı özelliği vardır. Enerji verir ve cildi rahatlatır. Fesleğenli saç losyonlarıyla saç derisine masaj yaparak, onların kökünü güçlendirebilirsiniz. Fesleğen yağıyla selüloitlerinizden de kurtulmanız mümkün.

FINDIK: Palamutgillerden; kuzey yarımküresinin ılık yerlerinde ve yurdumuzun en çok Karadeniz Bölgesinde yetişen ufak bir ağaçtır. Meyvesi (Fındık), sert bir kabuk içindedir. İçeriğinde nişasta ve yağ vardır.

Faydası: Bedeni ve zihni yorgunluğu giderir. Vücuda kuvvet verir. Nekahet devresinin çabuk geçmesini sağlar. Hamilelere de faydalıdır. Dövülmüş yenirse öksürüğü keser. ***Varise faydalıdır.*** Fındık yağı, böbrek ağrılarını giderir. Kum ve taşların düşürülmesinde yardımcı olur. Bağırsak solucanlarını düşürür. Sarada da faydalıdır. *Mideleri hasta olanlar, damar sertliği ve yüksek tansiyondan şikayet edenler, çok az yemelidirler.*

GREYFURT: C vitamini bakımından çok zengindir. Yarım greyfurt günlük C vitamini ihtiyacının yüzde altmışını sağlar. Kolesterol oranını düşüren pektin maddesi bulunur. Kansere karşı koruyucu özellik taşır. İştah açar.

HAVUÇ: Havuç **Unbelliferae** familyasından iki yıllık bir bitkidir. Bilimsel adı **Daucuz carota** olan sebze önemli miktarlarda **B1** ve **B2** vitaminlerini de içerir. Havuçta bol miktarda şeker de bulunur.

Faydası: Havuç suyunun mide ve bağırsak rahatsızlıklarına iyi geldiği bildirilmiştir.

HELVACI KABAĞI (kestanekabağı)**:** Kabakgillerden tatlısı yapılan bir çeşit kabaktır. Yaprakları uzun ve büyüktür. Ev ilaçlarında çekirdekleri kullanılır.

Faydası: Bağırsak kurtlarının düşürülmesinde yardımcı olur.

IHLAMUR: Ihlamurgiller familyasından; kerestesi güzel, bir gölge ağacı ve bunun kurutularak çay gibi haşlanıp içilen güzel kokulu çiçeğidir. Temmuz ve ağustos aylarında toplanıp, kurutulur. Birçok çeşidi vardır.

Faydası: Sinirleri kuvvetlendirir, sinir bozukluğunu giderir. Uyku verir. Kan dolaşımının normal olmasını sağlar. Kansızlığı giderir. Kalp kifayetsizliğinde faydalıdır. Damar kireçlenmesini önler. Böbrekleri ve mesaneyi temizler, idrar söktürür, kum döker, taş oluşmasını önler, ter söktürür. Grip ve soğuk algınlığının şikayetlerini giderir. Göğsü ve bronşları yumuşatır. Mide ifrazatını artırır. Balla karıştırılıp içilirse, mide ülserine faydalıdır. Kabızlığı ve bağırsak spazmını giderir. Boyun ve yüze güzellik verir. Burkulma ve ezilmelerde ağrıyı keser. Saç dökülmesini önler.

ISIRGAN OTU: Isırgangillerden ilkbaharda yetişen, her tarafı sert tüylerle kaplı bir büyük ottur. Tüylerinin içeriğinde formik asit vardır. Sürüldüğü yeri kaşındırır ve yakar. Tohumları da kullanılır.

Faydası: Dıştan tatbik edildiği zaman, iç organlarda biriken kanı çeker. Romatizma ve mafsal ağrılarını dindirir. Burun kanamasını keser. Egzamanın şikayetlerini giderir. Aybaşı kanamalarının düzenli olmasını sağlar. Böbrek kumlarını döker. Balgam söktürür. Haricen tatbik edildiği zaman, dalak hastalıklarına ve çıbanlara da faydalıdır.

ISPANAK: Kalp hastalıklarına, felce, yüksek tansiyona, yaşlılığın getirdiği göz hastalıklarına, kansere, hatta pişik rahatsızlıklara karşı da etkili bir sebze. Göz hastalıklarına ve derideki lekelenmelere karşı etkili. Ispanak içerdiği iki kimyasal madde sayesinde görme bozukluklarına karşı etkili. Haftada 6 kez ıspanak yiyenlerin % 86 oranında yaşın ilerlemesiyle birlikte ortaya çıkan derideki lekelenmeler gibi bir sorunlarının olmayacağını gösteriyor. Ayrıca yaşla birlikte ortaya çıkan göz hastalıklarına karşı da etkili. Bir porsiyon ıspanak, günlük demir ihtiyacımızın onda birini karşılıyor.

İNCİR: Bağırsakları yumuşatır. Kabızlığı giderir. Bronşit, öksürük ve boğaz ağrılarında faydalıdır. Enerji verir.

KARA LAHANA: Turpgiller familyasından iri ve kalın yapraklı bir bitkidir. En çok yetiştirileni baş lahanadır. Yurdumuzun bütün bölgelerinde yetişir. Başlıca çeşitleri: Kemer lahanası, Batman lahanası, köse lahanası, Brüksel lahanası ve kara lahana. Lahana C vitamini bakımından zengindir. Yapısında kükürt bulunur. Çiğ olarak yemek veya sıkarak suyunu içmek daha faydalıdır.

Faydası: Kansızlığı giderir, idrar söktürür. Vücutta biriken zehirli maddelerin atılmasını sağlar. Mide ve bağırsak yaralarını yumuşatır. Kabızlığı giderir. Kandaki şeker miktarını düşürür. Vücudu hastalıklara ve kansere karşı korur. Göğüs ucu çatlaklarını giderir. Sarılık ve safra kesesi hastalıkları için iyidir. Astımda faydalıdır. Romatizma, siyatik, lumbago ve Apsede yararlıdır. Ses kısıklığını giderir, iştah açar. *BGuatr olanlar yememelidir.*

KEKİK: Etlere, köftelere vb. hoş bir tad veren güzel kokulu ottur. Kekik çayı, soğuk algınlığına, boğaz ağrısına çok iyi gelir. kekikte bulunan "timol" tabii antibiyotiktir. Kekik çayı emzikli anneler için de çok faydalıdır.

Faydası :Bir avuç kekiği 3 bardak kaynar suya atıp, 15 dak. demlendirin. Süzün ve için.

KESTANE: Kayıngiller familyasından; kışın yapraklarını döken, 25 - 30 metre boyunda bir ağaçtır. Yaprakları geniş ve meyveleri iridir.

Faydası: Kabuklarının suda kaynatılması ile hazırlanan ilaç; ateş düşürür ve sinirleri yatıştırır. Meyvesi, kasları kuvvetlendirir. Kan dolaşımını düzenler. Bedeni ve zihni yorgunluğu giderir. Varis ve basur memelerinin meydana gelmesini önler. Karaciğer yorgunluğu ve şişliğini geçirir. Kansızlığı giderir. Mideyi kuvvetlendirir. *Damar sertliği ve yüksek tansiyondan şikayet edenlerle, şeker hastaları yememelidir.*

KIRMIZIBİBER: Bulaşıcı hastalıklara karşı etkili. Vücudun özellikle bulaşıcı hastalıklara karşı olan direncini artırıyor. Portakaldan daha fazla miktarda C vitamini içeren bu sebze, aynı zamanda içerdiği beta karoten ile bağışıklık sistemimizi güçlendiriyor. Kırmızı biber mide suyu ve tükürük oluşumunu artırır, sindirimi kolaylaştırır, romatizma, mafsal ve diş ağrılarını azaltır, krampları giderir, kolera ve azaltır ve kanser tedavisinde kullanılır. Terlemeyi artırır, gut hastalıkları başta olmak üzere bir çok hastalığa iyi gelir. Kanser riskini azaltır, öksürük ve boğaz ağrılarını gidermede (*gargara olarak*) kullanılır, sinir hastalıkları için doğal yatıştırıcıdır, vücuttaki aşırı yağ ve kolesterol birikiminin önlenmesini sağlar. Anti bakteriyel etkisi ile hastalıkların önlenmesinde de etkili olan kırmızı biber ülkemizde ağırlıklı olarak Kahramanmaraş, Gaziantep ve Şanlıurfa olmak üzere Güney ve Güneydoğu illerinde fazlaca tüketilir.

KİRAZ: Gülgiller familyasından; anayurdu Asya olan, düz kabuklu bir çeşit ağaç veya ağaççıktır. Genellikle yapraklanmadan önce çiçek açar. Meyvesi, etli ve tek çekirdeklidir. Ev ilaçlarında sapları, meyvesi, kabuğu ve çiçekleri kullanılır.

Faydası : Aspirin yerine kiraz. Kiraz yemek ağrıların dindirilmesinde aspirinden çok daha etkili oluyor. 20 kirazda 12-25 miligram arasında antosiyanin bulunduğu ve bu maddenin ağrı kesici etkisinin aspirinden on kat daha fazla olduğu görüldü. Kirazda bulunan antosiyanin maddesinin E ve C vitaminlerine benzer antioksidan etkiler yarattığına da tanık olundu. Günde 20 kiraz yemek bir aspirin almakla özdeş etki yaratıyor. İdrar söktürür. Böbreklerde biriken zararlı maddelerin atılmasına yardımcı olur. Kabızlığı giderir. Kanın temizlenmesine yardım eder. Nikris, romatizma, damar sertliği ve mafsal kireçlenmesinde faydalıdır. Karaciğer şişliğine iyi gelir. Safra akışını normale döndürür. Sivilceleri önler. Susuzluğu gide-

rir. Kabukları ishali keser. Ateşi düşürür. Çiçekleri göğsü yumuşatır ve öksürüğü giderir.

KUŞBURNU: Vitamin deposu, kuşburnu insanların bu zamana kadar tanıdıkları en güçlü vitamin deposu olarak gösteriliyor.

Faydası: İhtiva ettiği bol miktarda C vitamini dolayısıyla vücut direncini yükseltiyor. Romatizmalılar için en önemli gıdadır. Kanı inceltip toksinlerini çözer. Kan devir daimini hızlandırır. Pankreası ikaz ederek daha fazla insulin salgılanmasına sebep olarak, şeker hastalığında etkilidir. Kuşburnu kansere sebep olan toksik maddeleri vücutta temizlediği için bu hastalığa sebep olacak gelişmeleri engeller.

MAYDANOZ: Maydanozgiller familyasından; yaprakları güzel kokulu ve parçalı, kazık köklü, 30 - 100 cm boyunda, iki yıllık otsu bir bitkidir. Çiçekleri şemsiye halindedir. Tohumları ufak ve esmerdir. Meyvelerinin içeriğinde uçucu bir yağ ile apiin adlı bir glikozit vardır. Kökünde, biraz uçucu yağ, müsilaj ve apiin vardır. Yaprakları, kökü ve meyvesi kullanılır.

Faydası: İdrar söktürür. İştah açar. İltihaplı yaraların iyileşmesini sağlar. Aybaşı sancılarını keser. Sürmenajda faydalıdır. Yüksek tansiyonu düşürür. Kalbin yorulmasını önler. Kansızlığı giderir. Kansere karşı korur. Karaciğer şişliğini giderir. Safra akışını kolaylaştırır. Vücuttaki zehirli maddelerin atılmasını kolaylaştırır. Vücutta biriken suyu boşaltır. Böbrek taşlarının düşürülmesine yardımcı olur. Romatizmada faydalıdır. Mide ve bağırsaklarda gaz birikmesini önler. Bağırsak solucanlarının düşürülmesine yardımcı olur. Aybaşı kanamalarının düzenli olmasını sağlar. Anne sütünü azaltır ve böylelikle memelerin şişmesini önler. Cinsel istekleri artırır. Görme gücünü artırır. Böbrek iltihabı olanlar maydanoz yememelidir.

MISIR: Buğdaygiller familyasından;180 - 200 cm boyunda, dik ve yüksek gövdeli, geniş şerit yapraklı, bir yıllık bir bitkidir. Kökü kalın ve saçaklıdır. Yaprakları şerit gibi, uzun, paralel damarlı, sert ve sivri uçlu, sapsız, kenarları, dalgalıdır. İki çeşit çiçeği vardır. Erkek çiçekler gövdenin ucunda salkım başak şeklinde, dişi çiçekler ise yaprakların koltuğunda koçan halindedir. Dişi çiçeklerin stilusları uzundur ve kınlarının tepesinden dışarı doğru sarkarlar. Bunlar mısır püskülü denilen kısmı meydana getirirler. Meyvesi, koçanı üzerinde sıkışık şekilde dizilidir. Rengi açık veya koyu sarı; esmer veya kırmızımtırak renklidir. Mısır püskülünün içeriğinde glikoz, maltoz gibi şekerler, sabit yağ, steroller, reçine ve çok miktarda potasyum tuzları vardır. İdrar söktürücü, idrar yollarını temizleyici ve hararet verici olarak kullanılır.

Mısırözü yağı, mısır tanelerinden çıkarılır. İçeriğinde yağ asitleri, **A** vitamini, az miktarda steroller ve bol miktarda nişasta vardır. Mısırözü yağı damar sertliğini önler.

Faydası: Daha ziyade mısır püskülü ve mısırözü yağı kullanılır. Mısır iyi bir besindir. Ancak hazmı biraz güçtür. Guatr olanların yememesi tavsiye edilir.

MUZ: Folik asit, potasyum ve B6 vitamini bakımından son derece zengin bir meyvedir. Potasyum krampları önler. Adet sancılarını gidermeye birebirdir.

ÖKSEOTU: Kalbin atışlarını arttırır. Damar kireçlenmelerinde faydalıdır. Sara ve akciğer kanamalarında kullanılır.

PAPATYA: Her derde deva bir bitki. Tahriş olmuş, temizliğe ve ferahlamaya ihtiyacı olan ciltler için ideal. Kurutulmuş papatyalardan hazırlanmış bir losyonla gözlerinize yapacağınız kompres şişkinliğini alıyor.

PATATES: Patlıcangiller familyasından; yer altındaki yer altındaki yumruları yenen otsu bir bitkidir. Yeşil kısımlarında, renksiz filizlerinde ve yeşilimsi yumrularında Solanin denilen bir madde vardır. İçeriğinde bol miktarda nişasta, B ve C vitaminleri bulunur.

Faydası: Şeker hastalarına faydalıdır. Susuzluğu giderir. Mide ve Onikiparmak ülserinde yararlıdır. Karaciğer şişliğini giderir. Safra akışını kolaylaştırır. Bağırsak solucanlarının düşürülmesine yardımcı olur. Damar sertliğine faydalıdır. Sert bir şey yutulduğunda yabancı maddenin zarar vermeden çıkmasını sağlar. El ve ayak çatlaklarında faydalıdır. Kandaki şeker seviyesini düşürür, kanı temizler. Kansere karşı korur.

PATLICAN: Ülkemizde çok tüketilir. Anavatanı Hindistan'dır, çekirdeksiz ve yumuşak olanı iyidir. Zeytinyağlı yapılarak közlenip kabuklarının soyularak yenmesi daha faydalıdır. Patlıcan, **A** vitamini, fosfor ve kendine has bazı esanslara sahiptir.

Faydası: Pankreas,karaciğer ve böbrekleri Kuvvetlendirir. Bol idrar söktürür, kansızlığı giderir, vücuttaki fazla suyu dışarı boşaltır ve kilo verdirir. Patlıcan salatası şeker hastalarının şeker seviyesini ayarlamakta etkilidir. Böbrek yanması ve ağrısını keser. Kalp çarpıntısını giderir ve sinirleri yatıştırır.

PIRASA: İdrar söktürür. Mide rahatsızlığına iyi gelir. Kabızlığı giderir. Basur memeleri için faydalıdır. Böbreklerdeki kum ve

taşların düşürülmesine yardımcı olur.

SALATALIK: Salatalığı zaten birçok kadın cilt bakımı için kullanıyor. Hassas ciltlerde meydana gelen kaşıntıyı, pullanmayı ve gerginliği ortadan kaldırıyor. Cilde yoğun bir şekilde nem vererek, günlük nem ihtiyacını karşılıyor. Salatalığın kendisi ya da suyu cildimizi bir tonik kadar temizler, kabızlığı önler, böbrek ve kalp hastalıklarında vücutta biriken suyun atılmasına yardımcıdır. Kalp hastalıkları ve enfeksiyonlara karşı etkili. Kükürt içeriyor ve bu madde vücudun enfeksiyonlara karşı dayanıklılığını artırdığı gibi**, kolesterolü** de düşürüyor.

SARMISAK: Zambakgiller familyasından; bütün kısımları keskin kokulu, 30-100 cm yüksekliğinde, otsu bir bitkidir. Toprak altında iri bir soğanı vardır. Çiçekleri beyazımsı pembedir. Yaprakları uzun, yassı, paralel damarlı ve sivri uçlu olup, gövdeyi sarmıştır. Soğanı özel kokulu uçucu bir yağ, şekerler, A, B, C, P vitaminleri içerir.Yağında alliin denilen bir madde vardır.

Faydası: Yüksek tansiyonu düşürür. İştah açar. Solunum ve hazım sistemindeki mikropları öldürür. Grip, tifo ve difteri gibi salgın hastalıklar sırasında faydalıdır. Hazmı kolaylaştırır. Kabızlığı giderir. Bağırsak solucanlarının düşürülmesine yardımcı olur. Kanı temizler. Kalp adalelerini kuvvetlendirir. Böbreklerin normal çalışmasını sağlar. Karında ve bacaklarda toplanan suyun boşalmasında yardımcı olur. Romatizma ve mafsal iltihaplarında faydalıdır. Damar sertliğini önler. Ateşi düşürür. Arpacık ve basur memelerinde faydalıdır. Zehirlenmelerde kullanılır. İdrar tutukluğunu giderir. Zehirli hayvan sokmasında da faydalıdır. Saçların uzamasına da yardımcı olur.

SOĞAN: Zambakgiller familyasından; yumrumsu ve yeşil yaprakları kullanılan keskin kokulu, acı bir otsu bitkidir. Bileşiminde uçucu ve sabit yağ, şekerler, fermentler ve amino asitler vardır.

Faydası: İdrar söktürür. Vücutta biriken zararlı maddeleri ve suyu atar. Romatizma, mafsal iltihabı, idrar tutukluğu, damar sertliğinde faydalıdır. Böbreklerdeki kum ve taşların dökülmesine yardımcı olur. Zayıflamayı sağlar. Böbrek ağrısını dindirir. Zihin yorgunluğunu dindirir. Baygınlığı geçirir. Prostat bezinin hastalanmasını önler. İktidarsızlıkta faydalıdır. Cinsel gücü artırır. Egzama ve diğer cilt hastalıklarında faydalıdır. Öksürük söktürür, bronşları temizler, astım nöbeti, akciğer hastalıkları, grip ve soğuk algınlığında faydalıdır. Kandaki şeker seviyesini düşürür. Şeker hastalarında faydalıdır. Kolera ve veremde bağırsak solucanlarının düşürülmesine yardımcı olur. İhtiyarlamayı geciktirir. Kalbi kuvvetlendirir. Koroner damarları genişletir. Cerahatlerin boşalmasına yardımcı olur. Dolama ve arpacıkta da faydalıdır. Kırmızı soğan nikotini çözüyor, insan bünyesinde, özellikle sigara içenlerde biriken nikotinin çözülmesinde etkilidir. Kırmızı soğan kanda yükselmiş olan lipit miktarını düşürür. Safrayı incelterek, karaciğerin rahat çalışmasını sağlar.

ŞALGAM: Şalgam **Cruciferae** familyasından **Brassica** cinsine ait bir bitkidir. Kökü ve yaprakları için ekilir. Bileşiminde kalsiyum ve demir gibi madensel maddeler ile A, C ve B grubu vitaminleri bulunur. Şalgam suyu yapımında maya olarak genellikle ekşi hamur kullanılır. Şalgam suyu kırmızı renkli, bulanık, ekşi lezzetli ve fermantasyon ürünü bir içecektir.

Şalgam Suyunun Faydaları:

Vitamin ve mineral miktarları yüksek olan bu hammaddelerden yapılan şalgam suyunun insan sağlığı için şüphesiz pek çok faydaları vardır.

– İştahı açar,

– Laktik asit içerir, sindirimi kolaylaştırır.

– **B** grubu vitaminleri içerir, sinirleri yatıştırır.

– Mide ve karaciğere faydalıdır,

– Kalsiyum, potasyum ve demir içerir,kemik ve dişleri kuvvetlendirir.

– Afrodizyak özelliği vardır.

– 100 gramında 20 kalori olan şalgam,**A–B–C** vitamini içerir. Kalp, damar ve göz sağlığı için faydalıdır.

– Vücuttaki toksinleri atmak, kolesterolden uzaklaşmak, stresten kurtulmak için bolca yenip, suyu içilir.

– İdrar söktürücü, romatizma, nikris ağrılarına, mafsal şişliklerine, böbrek kumu ve taşının düşmesine, apse, dolama, kan çıbanı, donma, ergenlik sivilceleri, egzama, göğsü yumuşatıcı, akciğer ve bronşları temizler, boğaz iltihabına, pekliğe, şeker hastalarına verilir.

– Toksinleri atmaya yarayan, sütasidi, fosfor, kalsiyum, potasyum, stresi önleyip sinirleri yatıştır.

Şeker ve vitamin yönünden çok zengin olan şalgam arsenik, kalsiyum ve madeni tuzlar içerir. Kansızlık için ideal bir ilaç olup, yaprakları da kökü gibi kalsiyum demir, bakır ve iyot içerir.

– Vücutta şişliklerin üstüne konduğu gibi, el ve ayağı donanlara haşlanıp lapası sürülür.

– Haşlanan suyu ile saçlar yıkandığında beyazlaşmayı önler.

– Kökünün haşlanıp içilmesi sindirim güçlüğünü giderir. Nikris hastalığına iyi gelir.

– Akciğer ve bronşları temizleyen şalgam, pekliği giderdiği gibi bazı cilt hastalıklarında da merhem gibi kullanılır.

– Yaşlıların ayak üşümelerini gidermek için; kalın, etlice soyulmuş, 2 şalgam kabuğu, 1 çay bardağı ısırgan otu ile 1 litre suda haşlanıp haftada 2 gün ayaklar bu suyla yıkanır.

TERE: Yapısındaki madeni tuzlar ve vitaminler sayesinde, kanı mikroplardan temizler, bedenimizin hastalıklara karşı direncini artırır, idrarı söktürür, böbrekteki taşları eritir, ya da bunların düşmesini kolaylaştırır. İştah açar, dokulardaki madeni tuzların eksiğini tamamlar, kan yapar. Kandaki şeker oranını düşürdüğü için özellikle seker hastaları için bol bol tere yemelidir. Güç vericidir, dermansızlık ve halsizliğe karşı bire bir ilaçtır. Ayrıca, havanda dövüp cildin ya da yaranın üstüne sarıldığında, cilt hastalıklarını, bağ dokusu yangınlarını ve kızıl yara denen şirpençeyi iyileştirir.

TURP: Gerçek bir şifâ kaynağıdır. Teneffüs yolları için yararlıdır. Bilhassa siyah turp böbreklere çok faydalıdır. Turpun, tümörlerin ve kistlerin çözülmesinde etkili olduğu ileri sürülüyor. Kırmızı Adana turpu da yanlış beslenme ve hareketsizlikten dolayı vücutta meydana gelen kireçlenmeyi önlüyor.

Faydası: Bir kilo siyah turp rendeden geçirilir, biraz tuz atıp suyu tülbentle sıkılıp çıkarılır. Aç karnına yarım fincan içilirse, böbrek taşlarını eritir. Bir hafta süreyle devam edilirse, çok faydası görülür.

ÜZÜM: Üzüm asmasının glikozca zengin olan meyvesidir.

Faydası: Bedeni ve zihni gücü artırır. Kan yapar. Vücutta biriken zararlı maddelerin dışarı atılmasını sağlar. Yüksek tansiyonu düşürür. Mide ülseri, gastrit, karaciğer hastalıkları, dalak hastalıkları, romatizma ve mafsal iltihabında faydalıdır. Kabızlığı giderir. Kalbi kuvvetlendirir. Kanı temizler. Şişmanlıkta faydalıdır. Hamilelerin mide bulantısını önler. Cilt güzelliğini sağlar. Nekahat devresinin kolayca atlatılmasına yardımcı olur. Böbreklerdeki kum ve taşların düşürülmesine yardımcı olur. Besleyicidir.

YERELMASI: Şeker hastaları için faydalıdır. Vücudun direncini arttırır. Kabızlığı giderir.

ZEYTİN: Zeytinyağı, safrayı artırır. Karaciğeri çalıştırır. Karaciğer ağrılarını keser. Sarılıkta faydalıdır. Yaprak ve kabukları yüksek tansiyonu düşürür. Kandaki şeker miktarını düşürür. Bağırsak solucanlarının düşürülmesine yardımcı olur.

KESTANE: Kayıngiller familyasından; kışın yapraklarını döken, 25 - 30 metre boyunda bir ağaçtır. Yaprakları geniş ve meyveleri iridir.

Faydası: Kabuklarının suda kaynatılması ile hazırlanan ilaç; ateş düşürür ve sinirleri yatıştırır. Meyvesi, kasları kuvvetlendirir. Kan dolaşımını düzenler. Bedeni ve zihni yorgunluğu giderir. Varis ve basur memelerinin meydana gelmesini önler. Karaciğer yorgunluğu ve şişliğini geçirir. Kansızlığı giderir. Mideyi kuvvetlendirir. *Damar sertliği ve yüksek tansiyondan şikayet edenlerle, şeker hastaları yememelidir.*

BÖĞÜRTLEN (tilkiüzümü)**:** Gülgillerden bahçe çitlerinde, ol kenarlarında kendiliğinden yetişen, dikenli bir çalıdır. Yemişi ahududuya benzer, fakat ondan küçüktür. Önceleri kırmızı iken sonraları kararır. Yaprakları; çiçekleri açmadan toplanıp, kurutulur.

Faydası: İdrar söktürür, ayaklardaki şişlikleri indirir. Yüksek tansiyonu düşürür. Gözlerdeki zafiyeti giderir. Mesane taşlarının düşmesine yardımcı olur. Ağız, dil, diş eti ve bademcik iltihaplarını giderir. Kadınlarda görülen beyaz akıntıyı keser. Haricen kullanıldığı takdirde ağrıları dindirir, yanıkları iyileştirir. Kökü kaynatılıp, suyu içilecek olursa kandaki şeker miktarını düşürür.

AHUDUDU: Gülgillerden; böğürtlen gibi çalı halinde, dikenli bir bitkidir. Kümeler halindedir. Kendiliğinden yetişir. Meyvesi duta benzer. Sarımtırak kırmızı portakal renginde, sulu ve güzel kokuludur. Meyvesi toplanıp, kurutulur. Reçel, şurup ve likör yapılır. Meyve olarak da yenir.

Faydası: Kanı temizler, vücutta biriken zehirli maddelerin atılmasını sağlar. Terletir ve idrar söktürür, kabızlığı giderir, vücuda dinçlik verir, romatizma, mafsal kireçlenmesi, nikris, boğaz, bademcik ve göz iltihaplarında kullanılır. Kansızlık ve veremde çok iyi bir gıdadır. Ateş'i düşürür. Üre ve şeker hastalarına da faydalıdır. *Mide ülseri olanların kullanmamaları gerekir.* K

Her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

BALIKESİR

Balıkesir, Marmara ve Ege Denizine kıyı veren Türkiye'nin en çok adasını bünyesinde barındıran tarihi, kültürel ve doğal güzellikleriyle gerçek bir turizm cennetidir.

Temiz deniz suyunun kumlu plajlara kavuştuğu, parlak yeşil renkli zeytinliklerle sarılmış koyları, irili ufaklı adaları, dünyada oksijenin en çok bulunduğu Homeros'un destanındaki İda Dağı, insanlara binlerce yıldır şifa dağıtan termal kaynakları ile Balıkesir, ülkede turizmin ilk başladığı yerlerdendir.

İLÇELER

Balıkesir (merkez), Ayvalık, Balya, Bandırma, Bigadiç, Burhaniye, Dursunbey, Edremit, Erdek, Gömeç, Gönen, Havran, İvrindi, Kepsut, Manyas, Marmara, Savaştepe, Sındırgı, Susurluk.

Ayvalık: Balıkesir'in ilçesi olan Ayvalık, temiz deniz suyu ve plajlarla, yeşil zeytinliklerle sarılmış güzel kıyılara sahip, tarihi ve arkeolojik değerleri barındıran bir tatil merkezidir.

Erdek: Balıkesir ilinin ilçesi olan Erdek, Marmara Bölgesinin Marmara Denizi'ne doğru uzanan Kapıdağ Yarımadası'nda Erdek Körfezi'nde yeralır. Eski adı Arktonnesos olan Kapıdağ yarımadası ile kuzey ve batı çevresindeki Marmara, Paşalimanı, Türkeli(Avşa), Ekinlik adalarından oluşmaktadır.

Erdek, antik kentleri, Açık Hava Müzesi, temiz denizi ve kumsalı ile güzel bir turizm merkezidir.

Edremit: Balıkesir ilinin ilçesi olan Edremit temiz denizi ve plajları tarihi ve Arkeolojik eserleri ile bir turizm merkezidir.

NASIL GİDİLİR?

Balıkesir Ankara ve İstanbul'u İzmir'e bağlayan karayolu üzerinde bir transit merkezi durumundadır. Bursa-Ankara-İstanbul, İzmir ve Çanakkale illerine düzgün asfalt yollarla bağlıdır. Ayrıca İstanbul üzerinden feribot ve deniz otobüsü ile ulaşılabildiği gibi, Körfez Havaalanı ve Balıkesir Havaalanının hizmete girmesiyle İstanbul havayolu bağlantısı da bulunmaktadır.

Karayolu: Balıkesir'den Türkiye'nin her yerine karayolu imkanı bulunmaktadır.

Demiryolu: Ankara-Balıkesir, İzmir-Balıkesir ve Balıkesir-Bandıma arasında demiryolu ulaşımı mevcuttur.

Denizyolu: İstanbul'dan Bandırma ilçesine feribot ve yolcu vapuru ile seferler yapılmaktadır.

Havayolu: Körfez havaalanının hizmete açılmasıyla havayolu ile İstanbul'dan Ayvalık, Burhaniye ve Edremit ilçelerine ulaşabilmek mümkün olmaktadır. Türk Hava Yolları Acentası Körfez Havaalanı içerisinde hizmet vermektedir.

GEZİLECEK YERLER

Müze

Balıkesir Müzesi

Ören yerleri

Kyzikos - Erdek

Deasklaion - Bandırma/Ereğli

Saraylar - Marmara

Antandros - Edremit/Altınoluk

Antandros (Edremit-Altınoluk) Antik Kenti

Mysia'da İda Dağı eteğinde çok eski bir şehirdir. Adramytteion'un denize bakan çıkıntısının kuzey kenarında, Alkaios'a göre bir leleg yerleşimi, Skepsis'li Demetrios'a göre bir Kilikya kuruluş; Herodot'a göre bir Pelasg yerleşimi; Thukydides'e göre bir Aiol yerleşimi. Edonis ve Kimmeris gibi yan adları da vardır. Bu adların, Aristoteles'e göre Antandros'u işgal eden kavimlerden kaynaklanması gerekmektedir. Diğer bir söylentiye göre de; buradan sonradan kovulan Andria'lılar tarafından kurulmuş olmasıdır. Antandros bölgesinde, sikkelere göre Astria'nın doğusundaki Asponeus'da , İda dağlarından elde edilen ve özellikle gemi yapımında kullanılan ağaç (Odun-Kereste) ticareti ileri düzeydeydi. Pers yönetimi sırasında Dareios tarafından ele geçirilmiştir. Pelopponnes savaşları sırasında birçok kez olayın içine çekilmiştir. Atinalılara tribut(vergi) ödemek zorunda idi. Sicilyalıların hareketi yüzünden tekrar Perslerin eline düşmüştür. Sonra Persler tarafından kovulmuşlardır. 4.yy'ın ikinci yarısınra özgür bir şehir olarak sikke basmıştır. Geç dönemlerde Titus'dan Elagabal 'a kadar sikke basmıştır. Hristiyanlık döneminde bir psikoposluk merkezi idi. H. Kiepert tarafından bugünkü Avcılar yakınında, sahile doğru, iki yüz on beş metre yükseklikteki bir dağ üzerinde lokalize edilmektedir. Burada bulunmuş bir yazıt yayınlanmıştır.

Kaz Dağı (İda Dağı)

Edremit Körfezi'nin Kuzeyinde bulunan Kaz dağları 21. 300 hektarlık alanıyla deniz ve yeşilin tarihi dengeler ile doğanın kucaklaştığı zengin fauna ve florası ile ülkenin görülmeye

değer yerlerindendir. Kazdağlarına ilçenin dört noktasından ulaşılabilir. Bunlar Zeytinli, Kızılkeçili Köyü, Güre Köyü ve Altınoluk istikametinden çıkan orman yollarıdır.

Kazdağı Milli Parkı

Cami ve Kiliseler

Kurşunlu Cami: 1231 yılında Edremit Fatihi olan Selçuklu Komutanı Yusuf Sinan tarafından yaptırılmıştır. Caminin yanında Yusuf Sinan'ın türbesi vardır.

Ayazma Kilisesi: Günümüzde zeytinyağı fabrikası olarak kullanılan İon sütunlu Fenoremeni Kilisesi, ortadokslarca içindeki kutsal su nedeniyle "AYAZMA" olarak anılmaktadır.

Plajlar

Akçay: Edremit'e 10 km uzaklıktadır. Sahil şeridi olup, kısmen çakıllıdır. Her yerinden fışkıran tatlı , soğuk suları ve artezyenleri ile ünlüdür.

Altınoluk: Edremit'e 28 km. mesafededir. Oksijen deposu özelliğini taşıyan yörede çok sayıda konaklama tesisi ve eğlence mekanları bulunmaktadır.

Kaplıcalar

Edremit - Güre Kaplıcası: Edremit'e 12 km, Akçay'a ise 3 km uzaklıktaki kaplıca sağlık ve dinlenme yeridir. Kaplıcanın orijinal bölümlerinde ilkçağ Roma hamamı özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Suyun sıcaklığı 64^{0}C olup, romatizma, kadın hastalıkları, cilt hastalıkları, guatr, kireçlenme, sedef, böbrek taşı ve kumları ile karaciğer hastalıklarına iyi gelmektedir. Konaklama imkanı vardır.

Bostancı - Entur Kaplıcaları: Burhaniye'nin Edremit çıkışında ve Burhaniye'ye 10 km uzaklıkta son derece modern tesislerdir. Ortalama 51derece sıcaklıktaki yıkanma suyu Romatizma, siyatik, lumbago ve kadın hastalıklarına iyi gelmektedir. Burhaniye-Edremit yol ayrımında olduğundan ulaşım kolaydır.

Edremit - Derman Kaplıcası: Edremit ilçesine 3,5 km uzaklıkta olan kaplıca tesisinde 21 adet küvetli odada banyo imkanı mevcuttur. Kaplıca suyu çeşitli kadın hastalıklarına, romatizmaya ve içilmek suretiyle böbrek taşı rahatsızlıklarına iyi gelmektedir.

Mesire Yerleri

Pınarbaşı: Güre Köyü sınırları içinde Akçay'a 6 km mesafede bir piknik yeridir. Yamaçtan akan bol ve buz gibi su yaz aylarında serinlemek için ideal bir köşedir. Orman Müdürlüğü'nce işletilmektedir. Ayrıca piknik alanı içerisinde Alabalık üretilen bir çiftlik bulunmaktadır.

Şahinderesi: Kazdağları'nın Altınoluk bölgesi eteğinde bulunmaktadır. Altınoluk'u tepeden görür. Temiz kaynak suları olan bol ağaçlı bir piknik yeridir. Ayrıca bir konaklama tesisi ve restoranı bulunmaktadır.

Çağlayan Piknik Yeri: Kızılkeçili Köyü içinde olup, Akçay'a 3 km mesafededir. Kültür Bakanlığı'nca tescillenmiş 800 yıllık çınar ağacı burada bulunmaktadır.

Hanlar: Ençok rağbet edilen piknik yerlerindendir. Akçay'a 35 km uzaklıktadır. Ormanları ve soğuk suları ile dikkati çeker. Çevresinde lokanta ve kafeler bulunur.

Mıhlı Çay: Akçay'a 25 km mesafede Altınoluk- Çanakkale karayolu üzerinde çevresi ormanlık bir dere kenarıdır.

Güre Gelinçamı Piknik Yeri: Güre Köyü'ne 3 km mesafede halka açık bir piknik yeri Güre'den itibaren yeni açılan yol ile ulaşılabilir. Her yıl Güre Belediyesince yapılmakta olan Sarıkız etkinliklerinin bir bölümü burada yapılmaktadır.

Sütüven: Edremit'e 20 km uzaklıkta İzmir - Çanakkale karayolu üzerinde piknik alanıdır. Manzara seyir terasları ve oyun alanları düzenlemeleri bulunmaktadır. Alanda 8 m yükseklikten dökülen ve yörenin adı ile anılan Sütüven şelalesi bulunmaktadır.

Hasanboğuldu: Sütüven piknik alanından sonra derenin karşı tarafındaki patika yolu izleyerek 1 km sonra ulaşılır. Bir şelalesi ve içinde pek çok balığın bulunduğu gölcükten oluşur.

Subaşı: Altınoluk'un 2.5 km batısında Doyran Köyüne çıkan yolun 500 m sağında şehir içme kullanma suyunun sağlandığı kaynağın başıdır. Asırlık çınar ve ceviz ağaçlarının gölgelediği Subaşı'nda çağlayan suyunun serinliğinde oturabileceğiniz kır gazinoları vardır.

Bent: Altınoluk'un 2 km doğusunda Şahindere'nin düzlüğe çıkış noktasındadır. Belediye tarafından 40 yataklı bir otel yaptırılmıştır.

COĞRAFYA

Balıkesir Anadolu'nun kuzeybatısındadır. Büyük bir kısmı Marmara diğer kısmı Ege Bölgesi'nde bulunur. Güneyinde Manisa ve İzmir, batısında Ege Denizi ve Çanakkale, doğusunda Kütahya ve Bursa İlleri vardır. Kuzeyi Marmara Denizi ile çevrilidir. Balıkesir'de yüksekliği 1800 metreyi geçmeyen dağlarla, meyilli ovalar, alçak tepeler göze çarpar.

Yörede, genellikle Akdeniz İklimi hüküm sürmekte ise de bu iklim karakteristiğine daha çok Ege kıyılarında rastlanmaktadır. İç kısımlarda kara iklimi hakimdir.

TARİHÇE

Balıkesir ve çevresinin tarih öncesi MÖ.3200'lü yıllardan günümüze kadar yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır. MÖ 2000'li yıllarda Balkanlar üzerinden gelen Pelasgların koloniler kurdukları görülür. Balıkesir Frig, Lidya, Pers, Makedonya, Bergama Krallığı, Roma ve Bizans dönemlerini yaşamıştır.

1071 Malazgirt Savaşından sonra Selçuklu Beylerinden Kalem Şah Beyin oğlu Karesi Bey, Karesi Beyliğini kurarak Balıkesir'i merkez yaptı ancak Osmanlı egemenliğini kabul etti. Balıkesir 1923 yılında vilayet oldu. İlin Karesi olan ismi 1926 yılında Balıkesir olarak değiştirildi.

NE YENİR?

İlin höşmerim tatlısı ve Susurluk ayranı meşhurdur.

NE ALINIR?

İlin höşmerim tatlısı, kolonyaları, Yağcı Bedir halısı alışverişte alınması önerilen özgün ürünlerdir.

YAPMADAN DÖNME

Şeytan Sofrasında günbatımı izlemeden,

İlçe plajlarında denize girmeden,

Kaplıcalarından yararlanmadan,

Höşmerim tatlısı yemeden, Susurluk ayranı içmeden,

Kolonya ve almadan, Sındırgı'dan Yağcı Bedir halısı almadan,

...Dönmeyin

BALIKESİR ADININ MENŞEİ

Tarihçilere göre Balıkesir adı, Bizans imparatoru Hadrianus'un av partilerinde kullanmak için yaptırdığı Paleo Kastro (Eski Hisar) sözcüğünden kaynaklanmaktadır. Tarihi bir gerçekliği de bulunan bu ad, daha sonra halk etimolojisi sayesinde değişik rivayet ve yorumlara da konu teşkil etmiştir. Bu rivayetlerden birkaçı kısaca şöyledir:

Balıkesir adı daha çok bal, balık, kesir ve hisar kelimeleri üzerinde yapılan oynamalarla izah edilmektedir. Bir rivayete göre Balıkesir'in adı eskiden Balık Hisar şeklindeymiş. Buradaki balık sözü Eski Türkçe'de şehir, kale veya saray anlamı taşımaktaymış. Kale Şehri anlamını veren bu rivayete göre bu ad, XI. yüzyıldan sonra kullanılmaz olmuştur. Gerçekten de Orta Asya'da Beşbalık gibi bazı Uygur devrine ait yer isimlerinde balık kelimesinin şehir anlamında kullanıldığı dikkati çekmektedir.

Diğer bir rivayete göre ise Balıkesir adı, balı kesir, yani balıçok, bol anlamındaki söz grubundan gelmektedir. Buna göre Balıkesir'in balının bol ve lezzetli oluşu bu adı almasına sebep olmuştur.

Başka bir rivayet ise Balıkesir'in ilk kurulduğu yıllarda buraya gelen bir yabancının iyi muamele görmemesi üzerine balı keser, yani hatır, gönül tanımaz adını verdiği şeklindedir. Buna göre bal, Arapça'da hatır, gönül anlamını taşımaktadır.

Bunların dışında bölgede bir süre hakim olan İran Hükümdarı Balı Kisra veya civardaki Yılanlı Dağ'ın eski adı olan Balcea yada Pelecas'ın Balıkesir adının ilk şekli olduğu ileri sürülmektedir. Fakat bunlar uzak ihtimaller olarak değerlendirilmektedir.

Bütün bu rivayetler içinde en kabul edileni, buraya yerleşen Türk oymaklarının Orta Asya hatıralarını canlı tutmak için koymuş olabilecekleri Balık Hisar adıdır.

Balıkesir dışında tarihte daha çok anılan bir adı daha vardır. Bu ad yörede bir süre hakim olan Karesioğulları Beyliği'nin kurucusu Karasi Bey'den kaynaklanan Karesi adıdır. İl gerek beylik, gerekse Osmanlı Sancaklığı döneminde daha çok bu adla anılmıştır. Bir rivayete göre de Karesi beyinin oturduğu kaleye Beylik Hisar adı verildiği için bu ad değişerek bugünkü Balıkesir şeklini almış olduğu söylenmektedir.

HALK ŞİİRLERİ

1-BALIKESİR YÖRESİ TÜRKÜLERİ

Sözlü geleneğe ait olan farklı etnik yapıların kültürlerini yansıtan yöre türkülerinde zenginlik göze çarpmaktadır. Her türkü yaşanmış bir hikayeyi anlatmaktadır. Bunlardan biri de Balıkesir İlinin Sındırgı İlçesinde söylenen "Akpınar Yapısına" adlı türküdür.

Türkünün hikayesi şöyledir: Sındırgı İlçesi Işıklar Köyü'nde yaşayan, köyün ve çevrenin en güzel ve alımlı kızı olarak bilinen Alyanak Emine adlı bir kız vardır. Emine köyden sevdiği gençle bir gün nişanlanır ve ardından genç askere gider.

O zamanlarda Mehmet Efe denilen ve dağlarda gezen bir eşkıya vardır. Zaman zaman köylere inen Mehmet Efe bir gün Işıklar Köyü'ne iner o sırada Akpınar'da arkadaşlarıyla su doldurmaya gelen Emine'yi görür ve sevdalanır. Emine'yi ailesinden isteyen Mehmet Efe nişanlı olduğunu öğrenir. Kızı alamayacağını anlar. Buna rağmen sevdası gün geçtikçe çoğalır. Hatta Emine'yi kaçıracağını bile söyler. Emine'nin ailesi kızlarını saklarlar.

Mehmet Efe'nin Emine'nin sevdasından sık sık köye indiğini duyan jandarma, bir gün pusu kurarak Mehmet Efe'yi öldürür. Mehmet Efe ölmeden önce Emine'ye duyduğu sevdasını şu mısralarla dile getirmiş ve dilden dile dolaşarak günümüze de türküsü gelmiştir:

Akpınar yapısına
Gün doğmuş yapısına
Eminem çiçekler yollamış
Bayıldım kokusuna
Eminem Eminem
Çiçek geldi yakından
Yaprakları haber verdi
Senin güzel kokundan .....

2- BALIKESİR YÖRESİ MANİLERİ

Türk Halk Edebiyatının nazım şekillerinden olan maniler dört mısradan kurulur. Manilerde ses uyumu ilk ve son mısralardadır. Yöredeki günlük hayattan kesitler taşıyan manilerimizden birkaçı şunlardır:

Bahar geldi gül açtı
Bülbüller yuvadan uçtu
Şu benim deli gönlüm
Nice bentleri aştı.

Bana uyduramazsın.
Alıp dolduramazsın
Dokuz tane yar sevsen
Yaşmak aldıramazsın

İndim dere kurt izi
Çevirdi düşman bizi
Çeviren düşman olsun
Allah kavuşturur bizi.

Karşıdan el karşıdan
Bizim evin başından
Oğlan sana varacağım
Asker olduğun zaman.

Kaleden atladın mı?
Yorganı gapladın mı?
Oğlan diyor kaçalım
Kız diyor patladın mı?

Şu dağdan kuş uçmaz mı?
Askerlik yakışmaz mı?
Ağlamayın anneler
Ayrılan kavuşmaz mı?

Dar sokaktan geçemem
Onluk paket içemem
Bana derler yardan geç
Yar şirindir geçemem.

Arılar bala gelir
Bülbüller dala gelir
Yarim inatçı değil
Yalvarsam yola gelir.

Evimizin önü dutluk
Yaprağını kuruttuk
Biz yarla ayrılmayız
Sevdayı sıkı tuttuk.

Kuyu dibinde keklik
Kızlar giyer eteklik
Oğlan sana varmazsam
Haram olsun bu gençlik.

Çapa kazıyorum çapa
Sapını tuta tuta
Ben bu hallere düştüm
Sözümü tuta tuta.

Evimizin önü dutluk
Yaprağını kuruttuk
Biz yarla ayrılmayız
Sevdayı sıkı tuttuk.

Vur desem vurur musun?
Canımı korur musun?
Bilmem inanayım mı?
Sözünde durur musun?

Bağlasalar duramam.
Ele destan olamam
Ay buluta girince
Ay aydınlık duramam

Dar yollardan geçerim.
Garabüber saçarım
İste be oğlan iste
Vermezlerse kaçarım.

Ak gül oldum yedildim.
Kapılara dikildim.
Almıcanı bildim de
Ondan geri çekildim.

3-TEKERLEMELER

Tekerlemeler masalların başında veya söz arasında, kelimelerin benzerliğinden de yararlanarak söylenen yarı anlamlı yarı anlamsız sözlerdir. Balıkesir tekerlemelerinden örnekler şunlardır:

* Çatlak patlak yusyuvarlak
Kremalı börek sütlü çörek
Çek dostum çek
Amanın dostum çek
Çek çek amca
Burnu kanca

* Al sana bir tabanca
Tabancanın küreği
Hop hop eder yüreği
Akşama fincan böreği

* Keşkekçinin keşkeklenmiş keşkek kepçesi,

* Kapıyı gıcırdattırıcılardanmısın, ocağı kıvılcımlattırıcılardanmısın, ne kapıyı gıcırdattırıcılardanım ne ocağı kıvılcımlattırıcılardanım.

* Leylek leylek lekirdek. Hani bana çekirdek, çekirdeğin içi yok sarı kızın saçı yok.

* Mehmet Mehmet Mehmedi eski susam demeti, çanak çömlek koymadı, hepsini donuna yamadı.

* Tıngır elek, tıngır saç, elim hamur karnım aç.

* Yağmur yağmur yağ ister evimizin önü sel ister,teknede hamur, tarlada çamur. Ver Allahım ver gümbür gümbür yağmur.

4-AĞITLAR

Yörede birçok ağıttan biri olan kına gecelerinde gelin ağlatmak için yakılan ağıtlardan "Gelin Ağıdı" şöyledir:

Arpa ektim anız olur,
Buğday ektim beniz olur,
Bu eller bizim neyimiz olur.
Çiçekler içinde menekşe baştır,

Gözü güzel gösteren kaştır,
Anadan ayrılan yürekler taştır.

Çanakta pekmez mi sandın anam,
Ocağım yakmaz mı sandın anam,
Beni evden gitmez mi sandın anam?

Evimizin önü iğde,
İğdenin dalları yerde,
Çağırıverin kadın anama nerde?

Evimizin önü mersin,
Mersin dalında ersin,
Çağırıverin kadın anama gelsin.

Evimizin önünden yol ayrılır,
Sarı saçtan tel ayrılır,
Küçük kardeşinden kim ayrılır?

Evimizin önünden binek taşına,
Elim varmaz eğer kaşına,
Çağırıverin koca babamı,
Gelsin kıratın başına.

KALIPLAŞMIŞ SÖZLER

1-BALIKESİR BİLMECELERİ

-Tap nedir?Tapış nedir?
Gül nedir?Gümüş nedir?
Ne yerdedir ne göktedir
Cümle alem içindedir. (Ayna)

-Alt yanı sivri tepe içindedir. (Çene)
Üst yanı çakıldak (Diş)
Daha üst muşulak (Burun)
Daha üstü ışıldak (Göz)
Üstü kara kolan (Kaş)
Daha üstü bir alan (Alın)

-İner reyhan gibi
Oturur sultan gibi
Dürülür hasır gibi
Satılır esir gibi (Kar)

-Kuru kafa
Attım rafa
Yemesi tatlı
Maymun suratlı. (Ceviz)

-Çarşıda satılmaz
Mendile konmaz
Ondan tatlı bir şey olmaz. (Uyku)

-Tarlada biter
Makine büker
Sabah sabah el yüz öper. (Havlu)

-Yedi delikli tokmak
Onu bilmeyen ahmak (İnsan kafası)

-Et dedim
Met dedim
Kapı ardına yat dedim. (Süpürge)

-Dışı deri gibi
İçi deri gibi. (İncir)

-Bir tepsi kar
Ortasında nar
Haddin varsa al. (Ateş)

-Yer altında sakallı dede. (Pırasa)

-Fır fır döner
Ak ak döker. (Değirmen)

-Uzundur kuyu
Gümler suyu. (Tüfek)

-Bir kızım var
Geleni öper
Gideni öper. (Bardak)

2-NİNNİLER

Yağmur yağar taşa vurur.
Altın saat beşe vurur.
Benim yavrum geççe uyur.
Ninni de ninni yavrum ninni.

Nenni desem dağlar uyur
Dağlarda laleler büyür.
Benim yavrum şimdi uyur.
Uyusunda büyüsün ninni.

Tıpış tıpış yürüsün ninni.
Nenni nenni nenlice
Bol soğanlı börülce
Yavrum yesin doyunca
Ninni ninni yavrum ninni.

3-DEYİMLER

-Gün doğmadan neler doğar.

-Yörük at, yemini kendi arttırır.

- Koç, koyundan yüksektir.

-Oldu olacak, kırıldı nacak.

-Aç esner, tok genirir.

4-ATA SÖZLERİ

* Armudun sapı, üzümün çöpü deme.

* Kör ölünce badem gözlü olur.

* Az veren candan, çok veren maldan.

* Gölgesinde oturulacak ağaç budanmaz.

* İyilik et denize at, balık bilmezse, hâlik bilir.

* Ağaca dayanma, kula güvenme

* Suyu çaydan, kızı soydan al.

* Karpuz kesmekle yürek soğumaz,

* Her ziyan bir öğüttür.

* Meram'ın elinden bir şey kurtulmaz.

* Köpekçe köpeğin soyu aranır.

* Görünen köy kılavuz istemez.

* Kardeş kardeşi bıçaklamış, dönmüş yine kucaklamış.

5-DUALAR

-Allah hasretine kavuşturusun.

-Allah dirlik düzenlik versin.

-Allah ahir nefeste iman selametinden ayrılmasın.

-Allah işini rast getirsin.

-Allah hayırlısını versin.

-Allah yardımcın olsun.

HAYATIN DÖNÜM NOKTALARI

Doğum Adetleri:

Çocuk ailenin temelini sağlamlaştıran, neşe sevinç kaynağıdır. Ancak çocuk sahibi olamayan kadınlar diğer yörelerde olduğu gibi bu yörede de çeşitli yollara başvurmaktadır. Bunların başında adak yerlerini ziyaret etmek gelmektedir. Ayrıca evde hazırlanan koca karı ilaçları diye tabir ettiğimiz ilaçlarda kullanılmakta ve bu konuda çeşitli inanmalar uygulanmaktadır.

Yörede doğacak olan çocuğun cinsiyetini saptamak içinde çeşitli yöntemlere başvurulur. Bu yöntemlerden birisi ateşe şap atmaktır. Şap yanınca kabarmaya başlarsa doğacak çocuk erkek, kabarmazsa kız olacağına inanılır. Başka bir yolda gebenin sütünü bir bardak suya damlatmaktır. Süt dağılmadan dibe inerse erkek, dağılırsa kız çocuk beklenir.

Doğacak çocuğun genellikle baba tarafından evin ocağını tüttürecek, soylarını sürdürecek bir erkek çocuk olması istenir. Doğumun kolaylaştırmak için de şunlar yapılır:

Hocalara tabak verilir. Onlarda içine dualar yazarlar. Daha sonra tabağın içine su konur ve gebeye içirilir. Gebenin örülü saçları, düğmeleri çözülür. Evdeki kapıların ve sandıkların kilitleri açılır.

Ayrıca gebe kadının bağırışlarının başkalarınca duyulması çok günah sayılır. Duyanlar günahları bağışlanana dek çocuğun doğmayacağına inanılır.

Birkaç kez çocuğu olup ta ölen anneler, buna bir çare bulabilmek için kendilerince tedbirler alırlar. Bunlardan bazıları şunlardır:

Hasan adlı üç çocuktan birer çivi alınır. Bunlar demirciye verilir. Demirci bunlardan gece yarısı bir bilezik yapar. Çocuk doğar doğmaz bu bilezik koluna takılır.

Gebenin önüne yeni kalaysız bir bakır tepsi konur. Çocuk bu bakır tepsinin içine doğar. Daha sonra tepsi bir yoksula verilir.

Hiç çocuğu ölmemiş birkaç anneden, birer parça bez alınır. Bunlardan dikilen gömlek, doğar doğmaz çocuğa giydirilir.

Doğum olduktan sonra doğan bebeğin göbeği kesilirken ebe tarafından bebeğe göbek adı verilir. Daha sonra genellikle üç gün içinde çocuğun adı verilir. Ailenin büyüğü, yaşlı bir erkek tarafından çocuk kucağa alınır ve kıbleye karşı döner. Çocuğun kulağına ezan okur, üç defa da adını söyler. Böylece adı verilmiş olur. Çocuğa genellikle erkek tarafına öncelik tanınarak büyükannenin yada dedenin adı verilir.

Çocuğun doğduğu yedinci günde çocuk Mevlidi okunur. Mevlide bu mutlu günü kutlamaya gelen yakınlar çağırılır.

Çocuğun ellerinin doğduğu zamanki durumuna göre geleceğine ilişkin tahminler yürütülür. Örneğin elleri kulaklarına doğru kalkmış durumdaysa ileride büyük adam olacağına, göğsünde ise bilgiç olacağına, doğar doğmaz ellerini bir şey arar gibi kımıldatırsa iyi huylu olacağına inanılır.

Çocuğa meme verilmesi için doğumun üzerinden üç gün geçmiş olması gerekir. İlk memeden önce Kur'an üzerinden toz alınır. Bu toz çocuğun ağzına ve annesinin memesine sürülür. Loğusaya özel bir özen gösterilir ve "al basmasına" uğramaması için çaba harcanır. Bu nedenle ölü evinden gelenlerin bir yere uğramadan loğusaya gelmelerinin, kırklar çıkmadan iki loğusanın görüşmesini ve loğusanın yalnız kalmasının sakıncalı olduğuna inanılır. Ayrıca loğusa al basmasından korunabilmek için kırmızı kurdele bağlar.

Otuz gün boyunca anne dışarı çıkmaz. Hep evde kalarak bebeğiyle ilgilenir. Yirmi yedi veya yirmi dokuzuncu gününde çocuk yıkanır. Günün tekli sayılarla bitmesine dikkat edilir. Suyun içine bir gümüş, bir altın yüzük atılır. Ayrıca bir süpürge çöpünü 29 kez parçalayıp suya atılır. Bu suyla önce bebek sonra anne yıkanır. Sabahtan yıkanma işlemi bittikten sonra öğleden sonra en yakınlarına kırk uçurmaya giderken genç anne güzel giyinip süslenirse ileride bebek büyüyüp genç kız veya delikanlı olunca, süsün giyiminin yakışacağına inanılır.

Gidilen yerden geri dönülürken ev sahibi bebeğe, para mendil, yumurta, ekmek vb. verilir. Yumurta, yumurta gibi güzel olsun, ekmek eli ekmek tutsun, para, parasız kalmasın, mendil; temiz olsun diye verilir. Bebek kırk uçurmaya gittiği yerden boş döndürülmez. Anne ve bebeği, bütün yakınlarını dolaşarak kırk uçururlar.

Otuz yedinci yada otuz dokuzuncu günü otuz kırkında işlem tekrarlanır. Anne ve bebeği yıkanırlar. Yine öğleden sonra en yakınlarından birine gidip kırk kırkını uçururlar.

Çocuk altı aylık olunca babasının cebinden para aldırılır. Çocuğun aldığı paraya göre yorum yapılır. Çocuk az para aldıysa ileride nasibinin az olacağına, çok aldıysa nasibinin çok olacağına inanılır. Çocuğun aldığı parayla akşam ellerine kına yakılır. İsteğe göre bu akşam eğlence de düzenlenir.

Zamanı geldiği halde yürüyemeyen çocuklar sela vakti kollarından tutularak sallanır. Eğer yürüyüp de düşüyorsa hamurdan büyükçe bir simit pişirilir. Bu simit çocuğun başından aşağıya geçirilir. Ayak hizasına geldiğinde parçalanır ve mahallenin çocuklarına dağıtılır.

Sünnet Düğünü:

Sünnet düğünü erkek çocuğun sünnet ettirilmesinin kutlanmasıdır. Sünnet düğününü yapan aile oğlunun sünnet edilmesine duyduğu sevinci, yakınlarıyla bunu kutlayarak paylaşır. İslam Dininin gereklerinden olan her erkek çocuğunun sünnet edilmesi halk arasında bazı gelenekleri beraberinde getirmiştir.

Düğün sahibi düğünden önce bir takım hazırlıklara başlar.

Daha önceden çağrılan yengeler, Çarşamba günü düğün evine gelerek sünnet çocuğunun karyolasını süsler.

Perşembe günü yengeler düğün sahibi adına çok yakınlara kına, tanıdıklarına da şekerle sünnet düğününe çağırırlar. Düğün evinin erkekleri de çağırılması gereken erkek tanıdıkları Pazar günü sünnet düğününe davet ederler.

Perşembe veya Cuma günü düğün için ekmek yapılır. Aşçı, bulaşıkçı ve tefçi, davulcu tutulur.

Cumartesi akşamı kadınlar toplanır. Mevlit okunur. Mevlit bittikten sonra sünnet olacak çocuk ortaya oturtulur ve eline genellikle sırça parmağına kına yakılır. Sünnet çocuğuna kınayı yengeler yakar. Düğün sahibi yani sünnet çocuğunun annesi kına yakan yengelere iğne oyalı bez örtü verir. Orta yerde kına yakılırken sünnet çocuğunun yakınları para takarlar. Bir süre sonra kalabalık dağılır.

Pazar günü davetliler sabah 10-13 civarı verilen davete gelirler. Davete gelenlere sofra açılır, yemek verilir. Sünnet çocuğuna davetliler para, altın takarlar. Davetliler yemeklerini yedikten sonra sünnet çocuğunu gezdirmek için beklerler. Bir at getirilerek sünnet çocuğu bu ata bindirilir. Atın üstüne duvar halısına benzeyen küçük ipek dokuma halı serilir. Atın kulak kısmına kırmız veya mavi krep asılır. Bunun yanında havlu, çamaşır vb. de asılabilir. Bütün bu asılanlar daha sonra atın sahibine kalır.

Ata bindirilen sünnet çocuğu davul zurna eşliğinde, atın arkasında konvoy oluşturan yakınlarının kullandıkları arabalarla mahalle aralarında gezdirilerek tekrar düğün evine gelinir. Daha önce bir yakını tarafından tembihlenen çocuk attan inmez. Çocuğun attan inmesi için yakın akrabaları ve babası vaatlerde bulunur. Çocuk istediği şeyi almaları için " tamam" dedirtinceye kadar attan inmez. Bu pazarlıktan sonra attan inmeye razı olan çocuk attan inerken başından şeker serpilir. Attan indirilen çocuk yakınları tarafından sünnet odasına götürülür ve sünnetçi tarafından sünnet edilir. Sünnet edilirken çocuğun yanında babası ve yakınları da bulunur.

Eğer sünnet çocuğu tekse çocuğa arkadaş olacağına inanıldığı için düğün evinin penceresinden aşağıdaki çocuklara doğru horoz uçurulur. Kim kaparsa horoz onun olur.

Sünnetten sonra düğüne çağrılan kadınlar gelir. Onlara sofra açılır. Yemek verilir. Daha sonra tefçi eşliğinde oynarlar. Gündüz düğüne gelen kadınlar oynarlar. Akşamüstü kalabalık dağılır.

Akşam yine toplanılır ancak bu kez meydan genç kızlarındır. Akşam da genç kızlar oynar. Geç saatlerde düğün sona erer.

Askerlik:

Askerlik çağı gelen ve askerlik kağıdı gelen gençler akrabaları ve komşuları tarafından toplu olarak her öğün ayrı evde olmak üzere yemeğe davet edilirler. Her genç helalleşip evinden ayrılırken işleri yolunda gitsin diye arkasından su dökülür.

Askere gidecek gençlerle, köy halkı köy meydanında toplanır ve köy imamı çağrılarak dua edilir. Bu törene gelenler askere gidecek gençlerin cebine para koyarlar. Gençler askere uğurlandıktan sonra askere giden gençlerin evleri ziyaret edilir. Askere giden gencin evine huzur içinde dönmesi için gencin ailesi tarafından "Sıvık hamur"dan saç üzerinde çırpma pişirilerek bu hamur işi komşulara dağıtılır. Bu olaya "Döndürme" de denilmektedir. Yörede askerliğini yapmayanlar çocuk ve cahil sayılmaktadır.

Düğün Adetleri:

Günümüzde artık kırsal kesimde uygulanan bu adetler gün geçtikçe azalmakta ve çağa yenik düşmektedir. Kırsal kesimde uygulanan evlilik aşamaları şöyledir:

Görücü usulüyle kız beğenilir. Erkek tarafı yakınlarından birkaç kişi dünür olarak görevlendirilir. Dünürler iki kez kız evine giderler. Birincide iyi karşılanırlarsa ikinci gidişte kızı isterler ve söz kesilir. Söz kesmeye "el öpme" denir. Kız evine oğlan evinden yiyecekler ve giyecekler hediye olarak gönderilir. Kız evinde verilen davette oğlan evi hazır bulunur ve söz kesimi gerçekleşir.

Perşembe veya Pazar gününe rastlayan bir gün için nişan tarihine karar verilir. Nişanda maddi güce göre her iki tarafta hediye-

ler alır ve nişanda bu hediyeler takdim edilir.

Oğlan evi düğün yapmaya karar verdiğinde kız evine haber gönderir. Karşılıklı düğün hazırlıkları başlar. Kızın yengeleri kız tarafını, oğlanın yengeleri oğlan tarafını düğüne davet ederler. Buna "düğüne okuma" denir. Düğünün başladığı gün kadınlar arası eğlence yapılır ve buna "ikindi kınası" denir. Erkekler keşkek döğer, kına gezdirir ve misafirleri ağırlar. Bütün bunlar damadın yakın arkadaşı "sağdıç" ve arkadaşları tarafından yapılır.

Bir de bayraktar vardır. Bu kişi düğün konvoyunun önünde Türk bayrağını taşıyan kişidir. İkinci gün "oturma" adı verilen eğlenceler yapılır. Bu günün akşamında da "Kına Gecesi" gerçekleştirilir. Düğünün ikinci günü davetli evlerden davul zurna eşliğinde hediyeler toplanır.

Düğün eğlencelerinde kızlar ve erkekler ayrı evlerde toplanarak oyunlar oynanıp, maniler söylenir.

Düğünün son gününde "Gelin Çıkarma" yani gelin alma gerçekleşir. Günün sabahında damadın arkadaşları toplanıp başta bayraktar ve arkasında konuklar ve akrabalarla kız evine giderler. Çalgılar eşliğinde kız evinden dışarı çıkar ve gelinin başına bereket gelmesi amacıyla buğday serpilir. Böylece damat evine getirilir. Bu arada kızın çeyizi de bu düğün kervanıyla birlikte veya daha önce erkek evine taşınır.

Gelin erkek evine geldikten sonra odasına çıkarılır. Camide yatsı namazını kılan ve arkadaşları tarafından eve getirilen damat çeşitli şakalarla birlikte gerdeğe girer. Birkaç gün sonra da kız evi ve erkek evinin ziyaretleriyle evlilik töreni sona erer.

Ölüm Adetleri:

Ölümünden sonra sırtüstü yatırılan ölüye yapılacak ilk iş ölünün çenesini çekmektir. Kollarını yana getirmek ve ayak başparmakların pamuk ipliğiyle bağlamaktır. Daha sonra ölü şişip patlamasın diye karnının üzerine kara saplı bir bıçak konur. Ölünün bulunduğu odaya kedi girmemesine özellikle dikkat edilir. Çünkü ölünün üzerinden atlayan kedinin cadı olacağına inanılır. Her hangi bir yerde biri ölünce Azraillin kılıcını testilere soktuğuna inanıldığından, o mahalledeki tüm sular dökülür. Bu arada konu-komşu ölü evine ölen kişinin yakınlarına baş sağlığı dilemeye gelirler.

"Allah taksiratını affetsin", "Allah sabırlık versin" gibi teselli edici dualarla ölünün yakınlarının üzüntülerini paylaşırlar. Ellerinden gelen her türlü yardımı yaparlar. Bu da halk arasında kötü gününde bile kopmayan bir bağ olduğunu gösterir.

Ölüm gününün ertesinde, sabah erkenden kefen su ve tabut hazırlanır. Bükülmemiş pamuk ipliğiyle mezar ölçüsü alınır. Bu iplik daha sonra ölüyle birlikte gömülür. Ölü erkekse bir erkek, kadınsa bir kadın getirir. Su kazanının dibine çörek otu atılır. Ateş üflemeden yakılır. Su kaynadıktan sonra, yıkayıcı kefen biçer, ölü yıkamaya götürülünce döşeği kaldırılır. Yerine bir tabak un konur. Daha sonra bu un bir yoksula verilir. Su kazanının altında kalan yanmamış odun parçalar ile kül dışarı atılır. Böyle yapılmazsa o ailenin ölüyü unutamayacağına sürekli yüreğinin yanacağına inanılır. Ölü evden çıktıktan sonra, hemen arkasında dışarıda bulunan çocuklara şeker, bisküvi, ceviz vb. dağıtılır. Ayrıca ölünün geri kalan elbiseleri de yoksullara dağıtılır. Ayrıca kadınlar ölü evden çıktıktan sonra mevlit okurlar.

Ölünün gömüldüğü ilk gece tevhit çekilir. Daha sonar gece boyunca tebareke okunur. Tebarekelerin akşam ile yatsı arasında okunmasına dikkat edilir. Yedinci gün mevlit okunur. Bu arada üçüncü gün "gödek" denilen lokma pişirilip, yakınlara ve fakirlere dağıtılır. Yedi gün boyunca eş dost konu-komşu, tanıdıklar ölü evine yemek getirirler.

Kırkıncı ve elli ikinci gün yine kadınlar ölü evinde toplanarak mevlit okurlar. Cüz okunur, hatim indirilir. Mevlide daha fazla kişi çağrılır. Genellikle tanıdıklar ve fakirler gelir sofra atılıp yemek verilir. O günlerde ölen kişi anıldığı gibi, ayrıca hayırda yapılmış olur.

OYUN-SPOR

A- Çocuklara Özgü Oyunlar:

Çocuk Oyunları el oyunları, topluluk halinde oynanan grup oyunları ve ip oyunları olarak üçe ayrılabilir.

1-El Oyunları: Genellikle iki kişi ile oynanan oyunlardır. İki oyuncu karşılıklı dururlar, elleri ve ayaklarıyla söyledikleri tekerlemenin ahengine uygun ritmik hareketler yaparlar. Her iki oyuncu da aynı hareketleri aynı anda yapıp, aynı tekerlemeyi söylerler. Oyunda geçerli bu ritmik hareketler bazen iki çocuğun sadece ellerini değişik şekillerde vurarak, bazense hem elleri hem de ayak hareketleriyle oynanmaktadır.

Hem el hem ayakla oynanan oyunlarda,bir birlerinin kollarına girip zıplaya zıplaya önce bir yana, sonra bir yana dönmeler yada önce birinin diğeri etrafında el şaklatarak dönmesi vb. şekiller göze çarpmaktadır.

Bu oyunlarda tekerlemelere ahenkli bir hava verilerek oyunun ritmi sağlanır. Tekerlemenin ahengini sağlamak için mısra sonları kafiyelidir. Oyun türlerinde ölçü olmadığı gibi mısra sayısı da tekerlemenin uzunluğuna kısalığına bağlıdır.

Oyun sözlerinde anlam aranmaz. Oyun sözleri çocukların rahatça söyleyebilecekleri sözlerden oluşur.

2-Grupça Oynanan Oyunlar: İlde grupça oynanan çocuk oyunlarından birkaçı şunlardır:

* Grup halinde toplanan çocuklar önce bir ebe seçerler. Bir yuvarlak oluşturulur. Ebe çocuklardan oluşan halkanın etrafında koşar adımlarla dolaşırken bir taraftan da hep bir ağızdan oyunun sözlerini tekrarlarlar:

Arabistan buğdayları

Seçtiğini biçerler

Ebe etrafında döndüğü halkadan her hangi bir arkadaşının omuzundan tutarak :

Kız seni almaya geldim,

Halini sormaya geldim

Bundan sonra çık dışarı

Diyerek arkadaşını halkadan çıkarır,arkasına alır. Ebeye takılan oyuncu da ebeyle beraber koşar adımla halkanın etrafında dönmeye başlar. Bir yandan da oyunun sözlerini söylemeye devam ederler:

Bir kızım oldu hah hah hah

Bir kızım oldu hah hah hah

Ebe yanına aldığı oyuncuyla en başından başlayarak aynı şeyleri tekrarlarlar. Böylece ebenin arkasına aldığı oyuncu sayısı her seferinde artar. Halkada bir kişi kalıncaya kadar oyuncular ebenin arkasına eklenerek devam eder. Bir kişi kaldığında oyun biter ve geri kalan bir kişi de tekrar başlayacak oyun için ebe seçilmiş olur.

* Oyuncular eşit sayıda gruba ayrılırlar. Sayışarak veya alışarak (Ebe grubu belirlemek için tekerleme veya küçük ayak oyunlarının kullanılması) ebe olan grubu belirlerler.

Oyun için bir yer seçilir. Sınırları çizilir. Ebe gruptan bir kişi bekçi seçilerek oyun yerinde bırakılır. İki gruptan ebe olmayan gruptaki oyuncular kaçarlar. Diğer grubunu oyuncuları da onları yakalamaya çalışırlar. Bu arada oyuncular grup arkadaşlarını bilmek zorundadır. Ayrıca hızlı koşanlar da bu oyunda avantajlıdır. Yakalanan oyuncular getirilip oyun yerine, bekçinin gözetimine bırakılır. Grup arkadaşları da yakalanan oyuncuları kurtarabilmek için bekçiye ve ebe oyunculara yakalanmadan gelip yakalanmış arkadaşlarından birine temas edip "Ceryan" demesi gerekmektedir.

Bekçinin diğer oyuncuları yakalanmış oyunculara yaklaştırmaması gerekmektedir. Oyun, ebe oyuncuları diğer oyuncuları hepsini yakalayıp oyun yerine getirmesiyle sona erer. Bu kez hiç sayışmadan diğer grup ebe olur.

* Eşit oyuncuya sahip iki grup oluşturulur. Birinci grup kendi aralarında hepsi birer takma isim bulurlar. Yan yana sıralanırlar. Aynı şekilde diğer grupta yan yana sıralanır. İki grup karşılıklı dururlar. Birinci grubun başı seke seke diğer grubun başına gider. Aralarında ahenkli bir şekilde şu konuşmalar geçer.

-Seke seke ben geldim

-Şıngırdaklım hoş geldin

-Bey babamın tabakası kalmış, onu almaya geldim.

-Beğen de beğendiğini al.

Daha sonra birinci grubun baş oyuncusu diğer grubun oyuncularının arkasından dolaşarak bir oyuncunun gözlerini kapatır. Grubundaki oyunculardan birinin takma ismini söyleyerek çağırır. Çağırılan oyuncu gözleri kapalı oyuncunun yani ebenin alnına- kim olduğunu belli etmeden – vurup yerine döner. Ebenin gözleri açılır ve kimin vurduğu sorulur. Kimin vurduğunu bilirse o oyuncu ebe oyuncunun grubuna geçer. Bilemezse ebe oyuncu karşı gruba geçer.

Oyun karşılıklı gidip gelmelerle devam eder.

3-İp Oyunları: Diğer oyunların yanı sıra ip atlama da çocukların özellikle kız çocuklarının en çok sevdikleri oyunlar arasında yer almaktadır. İki katlı ve tek katlı olarak sallanan iplerle atlanan ip oyunları vardır. Bir yandan ip atlanırken diğer yandan da bazı tekerlemeler söyleyerek oyun renklendirilir. İşte özellikle ip atlarken kullanılan tekerlemelerden bazıları şunlardır;

* Lelali Belkıs

İçeriye gel kız

İpten tut

Dışarıya çık kız

* Şirin baba gir

İçeriye gir

Gargamel geliyor

Dışarıya çık

* Arabi Arabi

Döner dolabi

Kızlar giyer

Naylon çorabi

Erkekler içer

Raki şarabi

Arabi Arabi

Döner dolabi

* Şu karşı ki dağlar

İçin için ağlar

Annesi ölmüş

Onun için ağlar

Şu karşıya bak

Otur da kalk

Sigaranı yak
Keyfine bak
Denizde dalga
Hoş geldin abla
Mendili salla
——- kere hopla
* Balkondan atla
Maydanoz topla
Kız ben sana ne dedim
Ağzını topla
Kızın adı Neşe
Saat geldi beşe
Haydi gidelim dansa
Orda yersin pasta
* Çi çi çikolata
Hani bana limonata
Limonata bitti
Hanım kız gitti
Nereye gitti
İstanbul'a gitti
İstanbul'da ne yapacak
Terlik pabuç alacak
Terlik pabucu napacak
Düğünlerde şıngır mıngır giyecek.
* Aydede aydede
Senin evin nerede
Şahin tepede
Karın napıyor
Yemek yapıyor
Kızın napıyor
Dikiş dikiyor
Oğlun napıyor
Köpek bakıyor
Hav hav hav

B-Büyüklerin Oyunları:

1- Geleneksel Kurtdereli Güreşleri

Ata yadigârı olan güreşi yurt içinde ve yurt dışında büyük başarılarıyla temsil eden ve her güreşinde arkasında Türk milletinin olduğunu hissettiğini söyleyen Kurtdereli Mehmet Pehlivan hem Osmanlı İmparatorluğu hem de Türk Cumhuriyeti Devleti döneminde örnek bir sporcu olmuştur.

Dünya spor tarihinde önemli bir yeri olan Balıkesirli ünlü sporcu Kurtdereli Mehmet Pehlivan adıyla 1961'den beri yağlı güreşler Kurtdereli Köyü'nde yapılmaktadır. Güreş kategorileri şunlardır: Baş, başaltı, büyük orta, küçük ort. büyük boy, küçük ort. küçük boy, deste büyük boy, deste orta boy, deste küçük boy, tozkoparan, teşvik, minik 1, minik 2. Temmuz ayının ikinci haftasında yapılan güreşlere Kırkpınar Güreşlerinde bulunan güreşçiler Kırkpınar'ın ardından buraya gelerek katılmaktadır. Üç gün süren etkinliklerin son günü yağlı güreşleri kapsamaktadır.

2- Şerif Pehlivan Güreşleri

1946-1949 yılları arasında Türkiye Baş Pehlivanı Sındırgılı Şerif Pehlivan anısına Sındırgı İlçesi, Yüreğil Belediye Başkanlığı'nca 2001 ve 2002 yıllarında Ekim ayı içerisinde Şerif Pehlivan Yağlı Güreşleri ve kültür etkinlikleri düzenlenmiştir. 2003 ve 2004 yıllarında maddi yetersizliklerden güreşler yapılamamıştır.

3-Mahalli Yağlı Pehlivan Güreşleri

İvrindi İlçesinde Eylül ayı içerisinde düzenlenen panayırlarda Mahalli Yağlı Pehlivan Güreşleri yapılmaktadır.

Hayvan Gücüne Dayanan Sportif Oyunlar-Karşılaşmalar;

1-Edremit-Güre Geleneksel Deve Güreşi Şenlikleri

Her yıl Aralık ayının son haftasında Edremit İlçesi'ne bağlı Güre Beldesi'nde geleneksel olarak deve güreşleri yapılmaktadır. Deve güreşlerine Ege Bölgesi'nin çeşitli yörelerinden ve Balıkesir İlçelerinden katılım olmaktadır.

Özel olarak yetiştirilen ve "Tülü" adı verilen erkek develer bu şenliğe uygun olarak tahsis edilen geniş alanlarda, her türlü güvenlik önlemi alınarak güreştirilmektedir.

Develer yaptıkları güreşe göre isim alırlar. Sağdan güreşen develere sağcı, soldan güreşen develere solcu, ayak oyunları yaparak rakibinin ayağını çengel alıp oturan develere bağcı, rakibini yıkmak ve kaçırmak için yan yana gelip ittiren ve başıyla ayaklarını yoklayan develere tekçi denilmektedir. Bunların içinde en makbul olan şekil tekçi develerin güreşidir. Güreşlerde 3 veya 5 kişiden kurulu Masa Heyeti ve bir Orta Hakem ile bir de Saha Komiseri bulunmaktadır. Ayrıca sahada görev yapan Ağız Bağcı, Ağız Kontrolörü, Urgancılar bulunmaktadır. Güreşlerde dereceye giren develerin sahiplerine para ödüllerinin yanı sıra develere de havut, havan vb. takımlar hediye edilmektedir.

Şenlik olarak kutlanan bu organizasyon bölgede çok sevilmekte ve iç turizme hareket getirmektedir.

2-Burhaniye Deve Güreşleri

Türkiye'nin en önemli birkaç deve güreşleri organizasyonundan biri olan Burhaniye Deve Güreşlerinin en az yüz yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Burhaniye ve Yöresinde her yıl üç defa Deve Güreşleri düzenlenmekte; Aydın, Germencik, Çanakkale, Antalya ve Bodrum olmak üzere çeşitli yörelerden her yarışmaya 75-100 arasında deve katılmaktadır. Güreşleri saha kapasitesine göre ortalama 5-6 bin kişi izlemektedir. Davul zurna eşliğinde yapılan deve güreşleri panayır havasında geçmektedir.

HZ. ABDULLAN BİN ZUBEYR (r.anh)

Hicret'ten sonra, 622 milâdî yılında, Medine yakınındaki Kûba'da doğdu. Babası Zübeyr b. Avvâm, Cennetle müjdelenen on kişiden (Aşere-i Mübeşşere) biridir. Annesi, Hz. Ebû Bekir'in kızı Esmâ'dır. Teyzesi, Mü'minlerin annesi Hz. Âîşe'dir. Babası tarafından babaannesi Safiyye, Rasûlullah'ın halasıdır.

Medine'de muhâcirlerden ilk doğan çocuk Abdullah b. Zübeyr'dir. Bu doğuma muhâcirler bir hayli sevinmişti. Çünkü Medine Yahûdileri "Muhâcirlere sihir yaptık, çocukları olmayacak" diye ortaya fesat saçıyorlardı. Abdullah doğunca Yahûdilerin yalanı ortaya çıktı. Doğumu Rasûlullah Efendimiz haber aldı. Dua edip, adını Abdullah, künyesini Ebû Bekir koydular. Ayrıca Ebû Hubeyb diye diğer bir künye ile de tanınır. Yedi yaşında iken babası tarafından Peygamber Efendimize getirilerek O'na bey'at etme şerefine kavuştu. Hz. Ebû Bekir devrinde çocukluğunu atlattıktan sonra Hz. Ömer devrinde henüz oniki yaşlarında iken babası ile Yermük Savaşı'na gitti. Muharebe yerinde babası O'nu sahâbeden birine emânet ederek savaşa katıldı. Abdullah b. Zübeyr de, babasını at üzerinde savaşırken seyretti. Dört yıl sonra da (M. 639) babası ile birlikte Amr İbn el-Âs kumandanlığında Mısır fethine katıldı. M. 649 senesinde Afrika'da Abdullah b. Sa'd ile Tunus fethine gitti. Bu savaşta üstün Bizans kuvvetleri karşısında kahramanca savaşıp Roma bölge valisi Gregor'u öldürerek zaferin kazanılmasında büyük rol oynadı.

Otuz yaşında, Saîd İbn el-Âs kumandasındaki orduyla Horasan seferinde bulundu. Aynı yıl içinde Hz. Osman tarafından Kur'ân-ı Kerim'in çoğaltılması için toplanan ilmî heyete katıldı. Hz. Osman şehid edildiği gün, âsilere karşı gayretle müdâfaa edenlerden idi.

Abdullah b. Zübeyr, Hz. Muâviye'nin vefatından (M.680) sonra yerine geçen oğlu Yezid'e bey'at etmedi. Hz. Hüseyin ile birlikte Mekke'ye geldi. Bu arada Yezid tarafını tutan baba bir kardeşi Amr b. Zübeyr'in kumanda ettiği bir ordu Mekke'ye hücum etti. Abdullah bu orduyu mağlup etti. Ordu kumandanlarının çoğunu esir aldı. Yezid'le rekâbetten çekindiği için Hz. Hüseyin'e, Kûfe'ye gitmesini tavsiye etti. Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehid olduğunu işitince Yezid'in adamlarını Hicaz'dan çıkararak hilâfetini ilân etti. Mekke ve Medine, Hicaz halkı kendisine bey'at etti. İki yıl sonra Yezid'in adamları Medine-i Münevvere'yi ele geçirdiler ve Mekke'yi muhasara ettilerse de tam bu sırada Yezid'in ölümüyle taraftarları Şam'a döndüler.

Mısır ve Şam dışında İslâm devletinin diğer bölgeleri olan Hicaz, Yemen, İran, Irak ve Horasan halkı Abdullah b. Zübeyr'e bey'at etti. Hz. Abdullah dokuz yıl Mekke'de halifelik makamında bulundu. Hilâfeti zamanında Emeviler ateşe verilen Kâ'be-i Muazzama'yı yeniden yaptırdı. Hacerü'l-Esved'in kırılan parçalarını toplatıp bir gümüş çerçeve içerisine yerleştirerek Kâ'be'nin içine aldırttı.

Daha sonra Emevî hükümdarı Abdülmelik b. Mervan, Kâ'be'nin bir duvarını yıktırarak yeniden yaptırdığı ve Hacerü'l-Esved'i eski yerine koyduğu için bugünkü Kâ'be'nin üç duvarı Abdullah b. Zübeyr'in, bir duvarı da Abdülmelik b. Mervan'ın yapısıdır. Mîlâdî 684'te Abdülmelik b. Mervan Emevîlerin başına geçince Abdullah'ın kardeşini Irak'ta öldürttü. Haccac kumandasında bir orduyu Mekke'ye gönderdi ve Mekke'yi kuşatıp tahrib etti. Muhasara altı aydan fazla sürdü. Abdullah'ın yiğitçe müdâfaasına rağmen iki oğlu ve yakınları Haccac'a teslim oldular. Abdullah'ın taraftarları dağıldı. Uzun muhâsaranın sonlarında tavsiye ve duasını almak için annesini ziyarete gelen Abdullah'a annesi: "Savaşa devam et, ya şehid olursun, ya zafer kazanırsın. Ben de acın olursa sabreder, zaferin olursa sevinirim" diye dua etti. Bir gün sonra İbn Zübeyr "Makam" denilen yerde iki rekat namaz kıldıktan sonra yeniden harbe girdi. Mancınıktan atılan bir taşla yaralandı. Kanlar içinde kıvranırken Abdülmelik İbn Mervan'ın adamları üzerine atılarak onu şehid ettiler.

Şehid olduğunda yetmişüç yaşındaydı. Abdullah b. Zübeyr, Ashâb-ı Kiram'ın tefsir, hadis ve fıkıh âlimlerinden ve "Abâdile" dendir. Küçük yaşından beri Peygamber efendimizin dualarıyla yetişen ve Cennet'le müjdelenen babasının yanında cihada katılan Abdullah b. Zübeyr, kahramanlık ve cesaretiyle birlikte çok ibâdet ederdi. Gündüzlerini oruçla, gecelerini ibâdetle geçirirdi. Namazda o kadar çok vecd ile huzu-

ra dalardı ki 'kıyam'da uzun müddet kalır, secdeye dalıp giderdi.

Babası Zübeyr b. Avvam, onun hakkında: "İnsanların arasında Ebû Bekir es-Sıddîk'a en çok benzeyendir." demişti. O, sağlam karakterli, dürüst, cesaretli, engin iman sahibi biri idi. Her girdiği muharebede cihad inancıyla kahramanlık gösterip başarıya ve zafere ulaşmıştır.

Peygamber efendimiz, Habeşistan hükümdarı Necâşi'nin kendisine hediye ettiği 'harbe'yi (kısa mızrak) her zaman komutan âsâsı gibi yanında taşır, namaz kılarken sütre olarak önüne koyardı. Dört halife de bu 'harbe'yi yanlarında taşıdılar. Daha sonra bu harbe Hz. Peygamber'in emaneti olarak Abdullah b. Zübeyr'in eline geçti ve şehid oluncaya kadar onu yanından ayırmadı.

Hz. Osman zamanında Kur'ân-ı Kerim'in tanzim ve çoğaltılması için kurulan heyette gayretle ve başarıyla çalışmıştır. Abdullah b. Zübeyr hilâfeti zamanında, Mekke-i Mükerreme'de, İslâmî devrin; bir yüzünde "Allah, vefâkâr ve adâletli olmayı emretti", diğer yüzünde "Muhammedü'r Rasûlullah" yazılı yuvarlak ve gümüş bir para bastırdı. Abdullah b. Zübeyr, Peygamber efendimizden doğrudan doğruya hadis rivâyet etmiştir. Ayrıca babasından, dört halifeden, Âişe'den, Süfyan b. Ebû Züheyr es-Sakafit'den hadis nakletmiştir.

Kendisinden de kardeşi Urve, Ebû Ziban, Atâ, Tâvus, Amr b. Dinar ve birçok değerli İslâm âlimleri hadis rivâyet etmişlerdir. Onun tarafından rivâyet olunan ve "Sahihayn" diye anılan Buhârî ve Müslim'de otuzüç hadis-i şerif mevcuttur. K

ÇAR VE FAKİR İŞÇİ

Hayat sizin ona baktığınız yönde güzeldir...

Bir defasında Rus çarı at arabasıyla ülkesini dolaşıyormuş. Araba yoldaki kanal inşaatının önünde durmak zorunda kalmış. Yolunun üzerinde kanal kazan işçiler, Çar'ın arabasını görünce heyecanla irkilmişler. Çar arabadan inmiş ve kan ter içinde kalan bir işçiye sormuş:

"Bu kadar yoruluyorsun, kan ter içinde kalıyorsun peki iyi para kazanabiliyor musun?" "Bana yetecek kadar kazanıyorum efendim diye yanıt vermiş işçi.

"Yani ne kadar" diye tekrar sormuş Çar.

İşçi başını öne eğmiş ve şöyle yanıt vermiş;

"Borçlarımı ödeyebiliyorum, gelecek için faize yatırabiliyorum, kalanı ile de her gün sıcak tasla yemek yiyebiliyorum efendim "

Çar çok şaşırmış, ülkede bu kadar az para kazanan, boğaz tokluğuna çalışan bir kanal işçisi nasıl olurda bu kadar az parayı, bu kadar çok yerde, bu kadar verimli kullanabilir diye merak etmiş.

Dayanamadan tekrar sormuş:

"Peki paranı nasıl yettirebiliyorsun da bu kadar faydalı işe fırsat bulabiliyorsun?"

İşçi yanıt vermiş:

"Babama bakıyorum: Bu eski borçlarımı ödediğim anlamına gelir.

Oğlumun nafakasını çıkarıyorum: Bu ise gelecek için yatırım yaptığım anlamına gelir. Yani böylece paramı faize yatırmış oluyorum.

Her gün bahçemde tek yetişen sebzeyi lahanayı yiyoruz: Olsun!! Lahana da sıcak yemektir. Karnımız doyuyor sevgili Çarım" demiş.

Çar fakir işçinin verdiği yanıttan çok etkilenmiş ve hemen onu bir kese altınla ödüllendirmiş. Saraya döndükten sonra ise akıllı işçinin sözlerini, bir bilmece olarak yaverlerine sorup onları sınamış.

ACININ RESMİ

her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

İLGİNÇ RESİM

TRAFİKTE HAYAT KURTARAN TEKNİKLER

Otomobil kullanırken meydana gelebilecek ciddi olaylara karsı uyulması gereken basit teknikler hayat kurtarıyor. Otomobil kullanmanın inceliklerini anlatan uzmanlar, yüksek hızla seyreden araçlarda ön camın kırılması, lastiğin patlaması ve araçta yangın çıkması gibi ciddi tehlike yaratan durumlarda sürücünün soğukkanlı davranmasını öneriyor.

Cam kırılması

Uzmanlar, özellikle süratli hareket eden araçlarda ön camın kırılması halinde, sürücülerin nasıl hareket etmesi gerektiğiyle ilgili olarak şunları öneriyor:

"Aynalardan yararlanarak aracınızı yolun sağ tarafına park edin. Flaşörleri açın ve dikkatlice dışarı çıkın.

Aracın cama yakın olan kalorifer ve havalandırma deliklerine gazete kağıdı veya bez parçası koyarak, cam parçacıklarının bu kısımlara düşmelerini önleyin. Sonra krikonun arka kısmı ile camı içeriden dışarı doğru kırın.

Cam lastiğini dikkatlice çıkarıp temizledikten sonra, yeniden kullanılabileceği için bagaja koyun. Gazete kağıdına birikmiş cam parçalarını bir naylon torba içine koyun ve en yakın çöp bidonuna atın. Öylece en yakın cam tamircisine kadar gidin."

Lastik patladığında

Patlayan, arka lastiklerden biriyse, arabanın arkasının sağa veya sola doğru kaymaya başlayacağını belirten uzmanlar, ön lastiklerden biri patlamışsa, mümkün olduğu kadar fren yapmamaya çalışılması gerektiğini bildiriyor. Ön lastiklerden biri patladığı zaman, aracın, lastiğin patladığı yöne doğru kuvvetlice çekildiğini vurgulayan uzmanlar, bu durumda direksiyonla, aracın düz bir doğrultuda tutulmaya çalışılması ve yavaş frenleme ile durmasının sağlanması gerektiğini kaydediyor.

Uzmanlar ayrıca, taşmış dereler, nehirler veya büyük su birikintilerinin içinden geçerken, aracın hızının kesilmesi gerektiğini hatırlatıyor. Mütevazı bir aile otomobilinin, 25-30 santimlik su birikintisinden geçebilecek yetenekte olduğunu söyleyen uzmanlar, bu noktanın üstüne su geldiği takdirde, su damlacıklarını kuvvetli bir sprey gibi motorun üstüne püskürdüğünü, bu su bombardımanının da, bujilerin ve distribütörün ıslanmasına sebep olarak aracın stop etmesine yol açtığını belirtiyor.

Araçlarda yangın

Araçlardaki yangının önüne geçilmezse, büyük bir facianın meydana gelebileceği uyarısında bulunan uzmanlar, buharlaşmış benzinin tutuşarak deponun alev almasına sebep olduğunu bildiriyor. Bir süre sonra da aracın infilak edebileceğini kaydeden uzmanlar, "Araçta duman tespit edildiği an araç durdurulmalı. Sonra anahtar üzerinde kontak kapatılmalı. Direksiyonun kilitlenmemesine dikkat edilmeli. Aksi halde, gerektiği takdirde aracın itilmesi mümkün olmaz. Bütün yolcular dikkatlice dışarı alınmalı. Motor kaputu kısmi olarak açılmalı. Böylece alevlerin büyümesi önlenmiş olur. İmkan varsa akü kutup başı sökülmeli. Yangın söndürücü varsa kullanılmalı, yoksa, battaniye veya oto kılıfından yararlanılmalı. Bu örtüler, alevlerin oksijen alıp büyümesini önleyecektir" tavsiyesinde bulunuyor.

Kayma esnasında

Uzmanlar, aracıyla yokuş çıkarken geriye doğru kaymaya başlayan sürücülere de şu önerilerde bulunuyor:

"Ayağınızı yavaş yavaş gaz pedalından çekin ve zemine tutunma sağlanınca yavaş yavaş tekrar basın.

Kayarken savrulmayı engellemek için direksiyonunuzu kayma yönüne doğru çevirin, kesinlikle tekerleklerin kızaklamasına sebep olacak şekilde frene basmayın. Unutmayın, dönmeyen ön tekerleklere yön verilemez. Eğer kızakladıysanız, hemen fren basıncını azaltın ve tekerleklerin dönmesini sağlayın ama, sakın ayağınızı frenden tam olarak çekmeyin (ABS varsa sonuna kadar basmak gereklidir). Gaza gereğinden fazla basmışsanız ayağınızı gazdan çekin, frene çok bastıysanız frendeki basıncı azaltın, direksiyonu sert şekilde çevirmişseniz direksiyonu yumuşatın, ayağınızı debriyajdan sert çekmişseniz tekrar debriyaja basın."

Trafikte hayatta kalmak için

* Otonuzu kullanırken yaptığınız iş, hayatınızın en önemli işidir.

* Otonuzun mekanik viteslerini kullanmadan önce beyninizi vitese takın.

* Bir probleme girmemek, problemi çözmeye çalışmaktan çok daha kolaydır.

* Trafik canavarlarla dolu bir arena değil, yaşamın büyük bir bölümünün zorunlu olarak geçirildiği çok riskli bir ortaklıktır. Trafiği paylaşan ortakların risk-

lerini, ülke gerçeklerini en iyi değerlendiren sürücünün yaşam şansı çok daha yüksektir.

* Bir otoda sürücüden sonra en önemli faktör lastiklerdir. Lastikler yol ile olan yaşam bağınızdır. En güçlü motor ve en iyi fren sistemi ile donatılmış yüksek teknoloji ürünü bir otoda bile ancak iyi lastikler ile güvenli sürüş yapılabilir. Orta büyüklükte bir otonun bir lastiğinin yere bastığı alan, bir avuç içi büyüklüğündedir.

* Lastiklerle ilgili yapılan yanlışlar yaşamlarla ödenir. Yere sağlam ve doğru basın. Otolar lastiklerin üzerinde değil, lastiğin içindeki havanın üzerinde gider. İnik lastik, ayağa bol gelen ayakkabıya benzer, değil koşmak yürümek bile olanaksızdır. Sıcak havada, yağmurda ve karda lastik havaları indirilmez. Karlı yol yüzeylerinde geniş lastik değil, dar lastik daha iyi tutunma sağlar.

* Görün ve görülün. Camlar, aynalar ve ışık donanımını temiz tutun. Kısa farlarınızı gündüzleri de yakın. Unutmayın en ölümcül kazalar gündüzleri güneşli günlerde ve düz yol kesimlerinde oluşur.

* Trafik 360 derecedir. Her görmediğiniz santimetre karenin arkasında bir tehlike gizlenir. Onun için aynalarınızı her 10 saniyede bir kontrol edin. Şerit değiştirirken basınızı sağ veya sol arkaya çevirip ölü noktayı kontrol edin.

* Direksiyon tek elle kullanılmaz.Tek elle ayakkabınızın bağcığını bağlayamayacağınız gibi. Direksiyonu her zaman iki elle ve 09:15 pozisyonunda tutun.

* Yalnızca etkin fren hayat kurtarır. En iyi fren dönerek yavaşlayan tekerleklerle yapılır. Dönmeyen, kızaklayan ön tekerleklere yön verilemez, dönen ön tekerleklere yön verilir.

* Emniyet kemerini her zaman, her yerde ve tüm yolcularınıza taktırın.

* Sarı ışıkta hareket etmeyin, kırmızı ışıkta geçen kamyon ilk olarak size çarpar.

* Hoşgörü ve akılcılığı siz başlatın. Her isteyene yol verin. Birisine yol vermek en çok 5 saniyenizi alır. Bir günde 50 kez yol verseniz 250 saniye eder. Bu da 5 dakikanın altında bir zamandır. Hem trafiğe saygı ve hoşgörü katmış, hem de sinirlenmeden, gülümseyerek araç kullanmış olursunuz.

* Doğru bilgi, tehlikeleri tanımak ve motorlu taşıtı daha iyi kullanmayı öğrenerek, beceriyi sağduyu ve saygı ile uygulamak, sürücülerin trafikteki tek yaşam şansıdır.

YANLIŞ BİLİNENLERİN DOĞRULARI

- Usta sürücü, düştüğü problemden kazasız sıyrılmayı bilir!

Yanlış! Çünkü usta sürücü probleme girmeyen sürücüdür. Karşısına çıkabilecek her türlü tehlikeyi önceden görebilir, ona göre tedbirini önceden alır. Problemlerle uğraşmaz.

- Otobanda tamam ama, şehir içinde emniyet kemeri takılmayabilir!

Yanlış! Emniyet kemeri hayat kurtaran en önemli güvenlik gerecidir. 50 km/s hızda meydana gelen bir çarpışmada otonun içindekiler emniyet kemeri takmadıkları takdirde, 4 katlı bir binadan aşağı düşmeyle eşit şok yasar.

- Arkada oturanlar için emniyet kemeri takmak gereksizdir!

Yanlış! Motorlu araçlar bir yere çarptığında hemen durur, ancak içindeki yolcular aynı hızla bir yere çarpana kadar ilerlemeye devam eder. Arkada oturanların da yaşam haklarını kullanmaları ve emniyet kemerlerini takmaları gerekir. Her ne kadar henüz kanunen zorunlu olmasa da, yolcuların güvenliği için geliştirilmiş olan arka emniyet kemerleri de hayat kurtarır. Kazalarda en çok zararı emniyet kemeri bağlı olmayan yolcular görmektedir.

- Lastik havalarını düşük tutarsak, hem daha iyi tutunur, hem de daha konforlu olur !

Yanlış! Lastik havalarının, aracın fabrika değerinin altında olmaması gerekir. Hatta yüke ve yolcu sayısına göre artırılmalıdır. Çünkü hava basıncı düşük lastiğin tabanı yere yayılarak daha iyi tutunma sağlamaz. Aksine tabanın ortası yukarı kalkar ve yol ile teması kesilir. Havası düşük lastiklerin yalnız omuz kısımları yere basar. Lastik hava basıncı düşükken; kayma hareketleri çok daha düşük hızlarda başlar, fren mesafesi uzar, direksiyon hareketlerine daha geç cevap alınır. Belki daha konforlu sürüş yaparsınız ama, konforlu şekilde yoldan çıkabilir, konforlu şekilde çarpabilirsiniz!

- Sıcak havada, lastiğin ısınmasını dengelemek için lastik havaları indirilir!

Yanlış! Lastiğin ısınmasının en büyük nedeni havanın sıcak olması değil, lastik hava basıncının düşük olması nedeniyle lastik yanaklarının daha fazla esnemesidir.

- Yağmurda inik lastik daha az kayar!

Yanlış! Hava basıncı düşük lastikte su boşaltma kanalları kapandığı için yağmur suyunu çok daha az boşaltır. Hatta boşaltamaz ve su üzerine çıkma ve su yastığı üzerinde kayma (aquaplanning) çok daha düşük hızlarda baslar.

- Direksiyon saate göre 10'u çeyrek geçe tutulur!

NİSAN

Yanlış! Direksiyon saate göre 9'u çeyrek geçe (9.15) tutulur. Bu pozisyon, acil bir durumda her iki yöne eşit miktarda direksiyonu çevirebileceğiniz tek pozisyondur.

- Ani frenlerde önce frene basıp, durmaya yakın debriyaja basarsak, motor kompresyonundan faydalanıp daha kısa mesafede dururuz!

Yanlış! En etkin yavaşlama frenle debriyaja aynı anda basılarak yapılır. Böylece fren sırasında motor devre dışı bırakılarak, motorun aracı ileri götürme kuvveti yok edilir.

- ABS (Antiblokaj Fren Sistemi) mekanik frene göre çok daha kısa mesafede durdurur!

Yanlış! ABS fren sistemi olan bir araç tekerleklerin kızaklamasını önler ve fren sırasında manevra yapılabilmesini sağlar. Ancak, daha kısa mesafede durdurmaz, daha güvenli şekilde fren yapılmasını sağlar.

- Mekanik freni olan bir otomobilde fren pedalını pompalayarak daha kısa mesafede durulabilir!

Yanlış! Pompalamak için ayak fren pedalı üzerinden her çekildiğinde, aracın ileri hareketi devam eder ve durma mesafesi uzar. Doğrusu; panik frende fren pedalı üzerindeki basıncı azaltarak lastiğin dönmesini sağlamaktır. Ancak ayak fren pedalından kaldırılmamalı ve fren yapmaya devam edilmelidir.

- Dörtlü ikaz (flaşör) tünele girince yakılır!

Yanlış! Dörtlü ikaz sadece trafiğe tehlike yarattığınız durumlarda yakılır. Yani olası bir kaza veya arıza halinde. Tünelde kısa farların açık olması yeterlidir.

- Gündüz kısa farları yakmak trafiktekilerin gözünü alır!

Yanlış! Gündüz kısa far yakmak, daha erken fark edilmenizi ve size tehlike yaratacak olan kişilere kendinizi daha erken göstermenizi sağlar. Gece yakılan kısa farlar gözümüzü daha çok alır. Sadece kapalı ve yağışlı havalarda değil, güneşli havalarda ve hızlı yol kesimlerinde de kısa farların açılması kendi sürüş güvenliğiniz için önemlidir.

- Çocukları uyarmak için korna çalınır!

Yanlış! Çocukları uyarmak için korna çalınmaz! Korna onların paniğe kapılıp beklenmedik bir reaksiyon vermelerine yol açar. En iyisi iyice yavaşlamak ve gerekirse durmaktır.

- Yoğun siste en iyi gitme yöntemi dörtlü ikazları yakmaktır!

Yanlış! Yoğun siste en iyi gitme yöntemi hiç gitmemektir. Çünkü siste daha iyi gören sürücü yoktur, daha çok risk alan sürücü vardır. Görüş mesafesi yeterliyse siste sarı camlı gözlükler kullanmak, sis lambalarını ve kısa farları yakmak, silecekleri çalıştırmak, yerin kayganlaştığını dikkate almak, takip mesafesini artırmak ve sollama yapmamak daha güvenli yol almanıza yardımcı olur.

Unutmayın!

Hayatınız boyunca ölümlü bir trafik kazası geçirme olasılığınız % 33' tür.

Rus ruletinde bile bu oran %17'dir. Lütfen, trafikte araç kullanmanın bir yaşam işi olduğunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayın.

Güvenli Sürüş İpuçları

Kullandığınız aracın tipi ne olursa olsun, doğabilecek tehlike ve zararlardan uzak kalmak istiyorsanız aşağıda sıralanan temel güvenlik stratejilerini dikkate almalısınız.

* İniş sırasında dikkat! Özellikle taşıtın sol tarafındaki kapılar, olmak üzere taşıtın kapıları yoldan başka taşıt, bisikletli veya yaya gelmediğinden emin olunmadan açılmamalıdır.

* Pür dikkat! Araç kullanırken sürekli dikkatli olun ve genellikle sağ tarafa dikilmiş olan trafik işaretlerini asla gözden kaçırmayın! Ters yöndeki işaretleri arka tarafından yorumlamaya çalışmayın. Sürüş halinde iken araçtakilerle konuşmak durumunda olduğunuzda, gözünüzü yoldan ayırmayın.

Kazaların çok görüldüğü bilinen yol ve kavşaklarda daha da dikkatli olun. Bu durumda alkolle ilgili yasak ve sınırlamaları tartışmak yararsızdır. Almanya'da alkol sınırı % 0.05'e indirilmiştir.

* Akışa uyun. Koşullar elverdiğince trafik akışına uyun. Aşırı hız farklılıkları tehlikeli olabilir.

* Hız limitlerine uyun. Kazaların çoğunun nedeni aşırı hız ve dikkatsizce yapılan hareketlerdir. Trafik işaret levhalarındaki hız sınırlarının, müsaade edilen maksimum hızlar olduğu ve ancak trafik, hava ve yol koşulları uygunsa uygulanabileceği unutulmamalıdır. Yol boş ve polis kontrolü yoksa bile hız sınırlarını aşmamaya özen gösterin. Seyahat ettiğiniz yolların hız limitlerini samimi olarak bilin. Bunlar; şehir içi, şehir dışı ve otoyol hız limitleri olmak üzere, sadece üç tanedir. Aksi bir işaret bulunmadıkça bunlar geçerlidir.

* 6. vitesi kullanmayın. Yokuşları çıkabileceğinizi tahmin ettiğiniz vitesle inin. Yokuş aşağı inişlerde asla vitesi boşa almayın ve hızınızı artırmamaya özen gösterin. Aksi halde sürüş kontrolünü kaybedebilirsiniz.

* Çok yaklaşmayın. Şehirlerarası yollarda başka araçlara çok

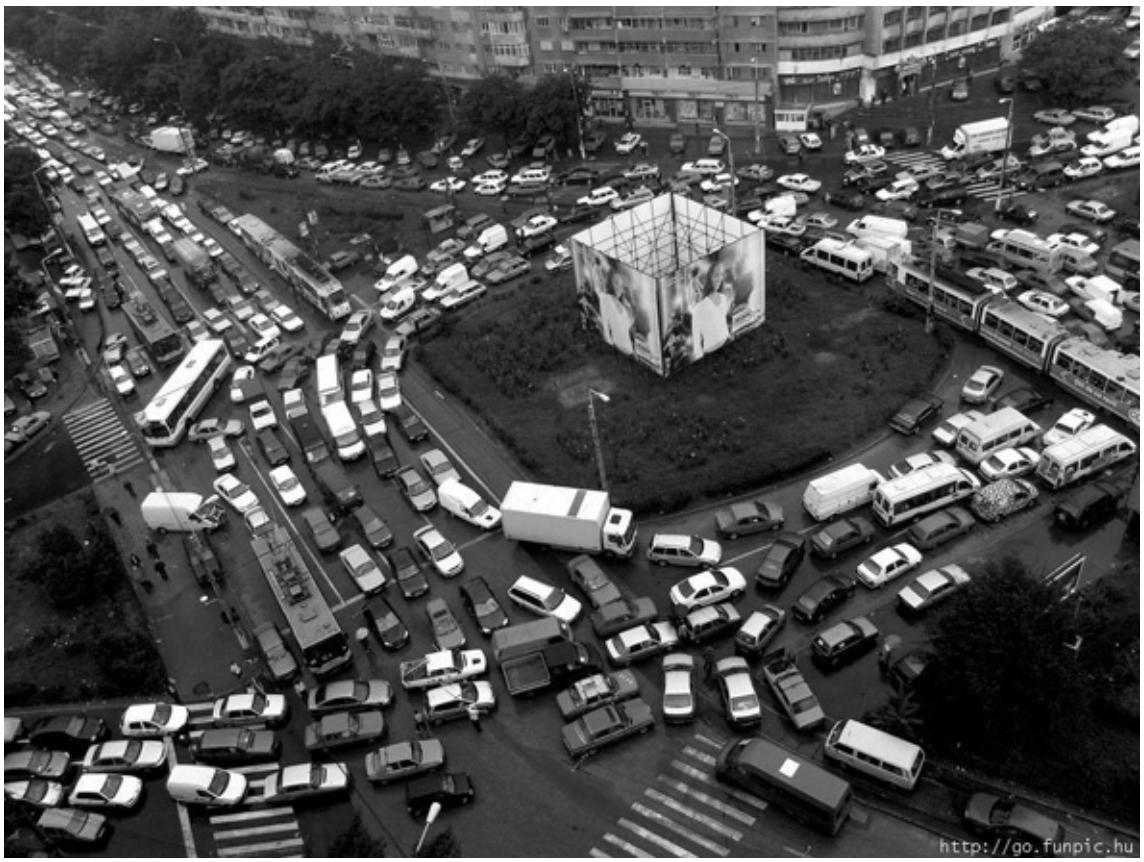

yaklaşmazsanız, onların yapacağı kazalara karışmamış olursunuz.

* Trafiği izleyin. Yolun ilerisine bakarak, herhangi bir probleme yaklaşmadan önce onu anlayın. Aynalarınıza da sık sık göz atın.

* Geçebilecek misiniz? Geçmek istediğiniz aracın hızından yeterince yüksek hızda iseniz geçiş yapabilirsiniz.

* Daha sonrasını düşünün. Muhtemel acil trafik durumlarını sürekli olarak düşünerek, kurtulma planları yapın.

* Sol şerit kolik olmayın. Sol şerit, hızlı sürüş şeridi değil geçiş şerididir. Geçişler dışında sol şeridi boşaltın. Hız yapanları yavaşlatmaya da çalışmayın. Bırakın polisliği polisler yapsın.

* Far yakın. Gece sürüşleri dışında, şehirlerarası yollarda, yağmurlu ve sisli havalarda gündüzleri de farlarınızı açık tutun. Bu daha iyi görülmenizi sağlayarak karşıdaki sürücülerin daha dikkatli olmalarını sağlayacaktır. Gece sürüşlerinde farlarınızın karşıdan gelen taşıtın sürücüsünün gözünü almaması için, geçiş süresince kısa far durumuna getirmeyi de unutmayın.

* Sinyal verin. Şerit değişimleri ve dönüşleriniz öncesinde sinyal vererek diğer sürücülere niyetinizi bildirin.

* Sola dönmek için bekleyin. Trafikte durup sola dönmek için beklerken, yol serbest hale gelinceye kadar tekerleklerinizi ileriye doğru düz tutun. Eğer tekerleklerinizi sola doğru kırarak beklerseniz, birisi size arkadan çarptığında sizi karşıdan gelen trafiğin önüne iter. Ayrıca, ilerinizde bir engel gördüğünüzde, hemen diğer şeride geçmeden önce o şeritteki trafiği kontrol edin ve onlara yol verin.

* Sağa dönüş kırmızı ışıkta sağa dönüş yapılamaz. Sadece bazı kavşaklarda, dönüş için ayrı bir ışık bulunuyor ve yeşil yanıyorsa veya özel olarak dönüş yapılabileceği belirtilmişse, diğer yoldaki trafiğe dikkat edilerek dönüş yapılabilir.

* Doğru zamanda fren yapın. Dönüşlere gelmeden önce uygun hıza yavaşlayın. Dönüşün ortasında yapacağınız sert fren aracınızın dengesini bozar.

* ABS'yi deneyin. Aracınız kilitlenmeyi önleyici fren sistemiyle donatılmışsa, ilk kez karsılaştığınızda pedal titreşim ve gürültüleri sizi şaşırtabilir. Bu nedenle, ABS'nin nasıl hissedildiğini anlamak üzere, acil bir durumu beklemeden, yağmurlu bir günde kumlu, kaygan bir yol veya bos bir park alanı bularak, ABS'yi uyarmak üzere sert bir fren yapın.

İyi seyirler… K

Her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

HER EVE LAZIM BİLGİLER

1) Gözlüğünüzün vidası çok çabuk çıkıyorsa vidayı takmadan önce, vidanın gireceği deliğe renksiz oje damlatın. Vidayı öyle takın.

2) Satın aldığınız ayakkabılar ayağınızı sıkıyor ise onları bir kaç dakika buhara tutun.

3) Makasınızı bilemek istiyorsanız, zımpara kağıdı kesin.

4) Halıdaki sigara yanıklarından, yanık yerler üzerinde zımpara kağıdı ile dairesel hareketler yaparak kurtulabilirsiniz.

5) Mobilyaların yerlerini değiştirdiğinizde halıların üzerinde iz bırakır. Bu izleri yok etmek için izlerin üzerine bir parça buz koyun ve erimesini bekleyin. Daha sonra üzerinde elektrik süpürgesini gezdirin. İzden eser kalmadığını göreceksiniz.

6) Fermuarlı giyeceklerinizi çamaşır makinesine koymadan önce kapalı olup olmadığını kontrol edin. Açıksa zedelenebilirler.

7) Üst üste koyduğunuz bardaklar yapışıp çıkmıyorsa bir leğenin içerisine koyun. Üstteki bardağın içerisine buz koyup leğenin içerisine yavaş yavaş sıcak su koyun. Bardakların kolayca çıktığını göreceksiniz.

8) Satın aldığınız plastik ve cam eşyaların üzerine yapıştırılan etiketlerden kurtulmak için etiketin üzerine yemeklik margarin sürün ve 15 dakika bekletin. Bir bez ile ovalayıp yıkayın. Üzerinde hiç bir leke ve çizilme oluşmayacaktır.

9) Ütü yapmayı kolaylaştırmak ve süreyi azaltmak için ütü masasının kılıfının altına alüminyum folyo koyun. Sıcağı geri yansıtacağından ütü yapmak daha kolay olacaktır.

10) Bez pabuçların temizlenmesi sorun oluyor ise pabuçları bir yastık kılıfının içerisine koyun. Kılıfın ağzını kapayın ve çamaşır makinesinde yıkayın. Yeni gibi olacaklardır.

11) Buz kalıplarınızı su ile doldurmadan önce bölmelere portakal, limon ve dilediğiniz meyve parçacıkları yerleştirirseniz dekoratif buzlar elde etmiş olursunuz.

12) Eğer ayaklarınız çok ısınıp şişiyorsa onları saatlerce sıcak suda bekletmeyin, aksine kolonya ile ovalayın. Bilekleriniz ve ayaklarınız şişmeyecektir

13) Eğer ayaklarınız çok hassas ise, sıcak havalarda şikayetleriniz artıyorsa, her sabah bir kaç damla zeytinyağı ile ovalayın.

14) Pamuklu giysilerinizin çekmemesi için ilk yıkamada bir gece soğuk suyun içerisinde bekletin, sonra yıkayın, çekmeyeceklerdir.

15) Dirsek ve topuklarınızın sertleşmesini istemiyorsanız, bir dilim limon ile ovun. Böylece yumuşacık olacaklardır.

16) Yeni bir tava satın aldığınızda ilk önce içinde bir miktar sirke kaynatın. Bu işlem ilerde kızartmalarınızın tavaya yapışmasını önleyecektir.

17) Cevizle dost olun. İçindeki yağ beyin hücreleri için çok yararlıdır. Kan şekerini düşürdüğü için şeker hastalarına da uzmanlar tarafından tavsiye edilir

18) Duvarınıza çivi çakacağınız zaman işaretlediğiniz yerin üzerine çapraz bant yapıştırın. Çiviyi öyle çakın. Böylece duvarın alçısını çatlatmamış olacaksınız.

19) Kızartma yağını bir kaç kez kullanabilirsiniz. Kullanılır durumda olup olmadığını anlamak için kızgın yağın içerisine bir dilim ekmek atin. Ekmekte kara lekeler oluşmuyorsa kullanabilirsiniz.

20) Cevizlerin kabuklarını kolayca açabilmek için onları bir gece tuzlu suyun içerisinde bekletin. Böylece içleri de dağılmayacaktır.

21) Unlarınızın böceklenmemesi için, un kavanozunun içerisine bir adet defne yaprağı koyun.

22) Fırında patates yapmadan önce, 10-15 dakika haşlayın ve çatal ile delin. Daha kolay pişecektir.

23) Büyük miktarda patatesiniz var ise torbanın içerisine bir adet elma koyun. 8 hafta boyunca filizlenmesini ve büzüşmesini önler.

24) Kullanılmış limon kabuklarını rendeleyip şeker ile karıştırın. Kavanozun içerisinde buzdolabında uzun bir süre saklayabilirsiniz. Böylece pasta yaparken elinizin altında hazır bulunur.

25) Kabarık bir omlet yapmak istiyorsanız, bir çorba kaşığı suyun içerisine bir çay kaşığı mısır unu karıştırın. Hazırladığınız karışımı yumurtaya ilave edin. Böylece kabarık bir omlet yapmış olacaksınız.

26) Sarımsaklarınızı her zaman elinizin altında hazır bulundurmak istiyorsanız kabuklarını soyduktan sonra bir kavanoza doldurup üzerine zeytinyağı koyarak muhafaza edebilirsiniz. Ayrıca bu yağ yemeklerinize, salatalarınıza ayrı bir lezzet katacaktır.

27) Bisküvileriniz yumuşamışsa onları birkaç dakika fırınlayın.

28) Çekmeceleri içini boşaltmadan temizlemek istiyorsanız, elektrik süpürgesinin ucuna ince bir çorap geçirin.

29) Fırında tavuk kızartacağınız zaman üzerine koyduğunuz baharatlardan içine de koyun. Böylece daha lezzetli olur.

30) Domates salçanız çok ekşi ise içerisine bir havuç rendeleyin. Havuç, salçanızı (sosunuzu) tatlandıracaktır.

31) Mantarların daha lezzetli olması için pişirmeden önce üzerlerine biraz tuz ve limon suyu koyun, 5 dakika bekletin. Daha sonra pişirin.

32) Fırında tavuk kızartacağınız zaman bir limonu ikiye bölün, yarısını tavuğun üzerine bastırarak iyice sürün. Diğer yarısını ise tavuğun içerisine yerleştirin. Tavuğunuz nar gibi kızaracaktır.

33) 2 Çorba kaşığı yoğurdu, sulandırılmış 1 çorba kaşığı salçayı ve birazda zeytinyağını derin bir kabın içerisinde karıştırın. Fırına koymadan önce tavuğun her tarafına sürün. Çok daha lezzetli olacaktır.

34) Hazırladığınız kekin ortasına malzeme koyacağınız zaman bıçak ile kesmenize gerek yok. Dikiş ipliğini kekin etrafına gerip dikkatlice çektiğiniz zaman düzgün bir şekilde kesildiğini göreceksiniz.

35) Hazırladığınız kekin, fırında pişirirken çökmemesi için hamuru kalıbı ile birlikte fırına koymadan önce 20 dakika kadar dinlendirin.

36) Pişirdiğiniz sebzelerin renklerini kaybetmemesi için bir kesme şeker yada limon suyu koyun.

37) Hazırladığınız omletin tavaya yapışmaması için, önce tavayı ocağa koyup iyice ısıtın sonra yağı döküp kızdırın. Daha sonra karışımı tavaya alın ve ocağın altını kısın.

38) Kesilmiş ve açık havada kalmış soğan zararlıdır. Kullanmadığınız soğan parçalarını saklamayın.

39) Kuru soğanları kese kağıdına sardıktan sonra buzdolabının sebze bölümünde muhafaza ederseniz çürüyüp bozulmasını önlemiş olursunuz.

40) Kızarttığınız tavuğun tekrar ısıttığınızda lezzetini kaybetmesini istemiyorsanız tavuk parçalarını bir süzgece koyun. Tencerenin içerisinde su kaynatın ve süzgeci üzerine oturtun. Buharda ısıtılan tavuk lezzetinde hiçbir şey kaybetmeyecektir.

41) Satın aldığınız kiviler çok sert ve ham ise bir gece boyunca plastik bir torba içerisinde elma ve armut ile saklayın.

42) Evde pasta yaparken kullandığınız meyve şekerlemelerinin dibe çökmesini istemiyorsanız hazırladığınız hamura bir miktar mısır unu ilave edin. Meyveler pişerken suları yoğunlaşır ve dibe çökmezler.

43) Kek kalıbınızın içine hamurunuzu dökmeden önce ortasına bir şerit alüminyum folyo koyun. Böylece kekinizi pişirdikten sonra kolayca çikartabilirsiniz.

44) Soğan, sarımsak kesmeden önce parmaklarınıza limon suyu sürerseniz, istemediğiniz kokulardan kurtulmuş olursunuz.

45) Lambalarınızın üzerine kullanmadığınız kokularınızdan veya biraz vanilya sürerseniz, lambalarınızı yaktığınızda mis gibi koku yayılacaktır. (Fazla sürmeyin.) K

TREN KAÇTI

Üç arkadaş tren istasyonuna gitmişler. İçlerinden biri gişeye yaklaşıp bilet almış ve trenin kalkmasına ne kadar zaman olduğunu sormuş.

– Bir saat on beş dakika... Arkadaşlarına dönmüş:

– Daha çok var, hadi gidip şu karşıki kafede çay içelim... Oradan buradan derken lâf lâfı açmış... Birden tren düdüğüyle kendilerine gelmişler. Koşarak dışarı fırlamışlar ama, nafile... Tren kaçmış... Sormuşlar:

– Sonraki tren ne zaman?

– Bir buçuk saat sonra... Yine dönmüşler kafeye. Yine çay, yine lâf ve derken yine düdük sesi... Koşmuşlar ama bu defa da treni kaçırmışlar. Bir saat sonra bir tren daha varmış. Dönmüşler kafeye... Ama bu kez uyanık duruyorlar. Trenin sesini duyar duymaz kalkmışlar ve koşmaya başlamışlar. İçlerinden ikisi; biri bir vagona, diğeri başka vagona zar zor yetişmiş... Üçüncü ise geride kalmış ve yetişememiş... Bir süre dövündükten sonra başlamış katıla katıla gülmeye. Durumu gören istasyon memuru dayanamayıp sormuş:

– Hem treni kaçırdın hem gülüyorsun!

– Nasıl gülmeyeyim!... Onlar beni uğurlamaya gelmişti…. K

Hayat, hisseden gönüllere bir seraptır. Acıların tortulaştığı ömür için, günler salise olur, mevsimler saniye, seneler dakika. Yaşanan her güzellik, başlayan her sevda ışık hızıyla geçer ömrün kenarından. İnsana yalnızca geçirdikleri arkasından buruk bakışlar kalır.

AHMEDİNECAT'IN MEKTUBU

İran Cumhurbaşkanı Ahmedinejat'ın, ABD Başkanı'na yazdığı mektubun tam metnini yayınlıyoruz. Bush'un "saçma" bulduğu mektup, aylarca konuşulacak bir içeriğe sahip.

11 Mayıs 2006

00:20 **Alptekin DURSUNOĞLU'na** ait olan bu çevriden dolayı kendilerine teşekkür ederiz.

"Sayın ABD Başkanı George W. Bush",

Uzun zamandır, kamuoyunun, siyasi çevrelerin ve üniversite ortamlarının gündeminde olan uluslararası alandaki varlığı inkâr edilmez çelişkilerin nasıl ele alınabileceğini düşünüyordum. Bu konuda birçok soru cevapsız kalmaktadır.

Binaenaleyh, size bu çelişkileri ve soruları söz konusu etmeye karar verdim, bunların tashihi için belki bir fırsat doğar. Kendini yüce ilahi Peygamber Hz. Mesih'in takipçisi gören, kendini insan haklarıyla yükümlü gören, liberalizmi medeniyet modeli sayan, nükleer silahların ve kitle imha silahlarının yayılmasına karşı çıkan, terörizmle mücadeleyi şiar haline getiren ve nihayet, Hz. Mesih'in ve salihlerin hâkim olacağı birleşik bir dünya toplumu kurmaya çalışan birinin, aynı zamanda ülkelere saldırması, bireylerin canını, haysiyetini ve varlığını değer olmaktan çıkarması, örneğin bir köyde, bir şehirde veya bir konvoyda birkaç suçlunun muhtemel varlığından dolayı, o köyü, o şehri veya o konvoyu ateşe vermesi mümkün olabilir mi?

Veya bir ülkede kitle imha silahlarının bulunduğu ihtimalinden dolayı o ülke işgal edilip yüz bin civarındaki insan öldürülebilir; o ülkenin su, tarım ve sanayi kaynakları ortadan kaldırılarak oraya 180 bin askeri güç yerleştirilebilir mi? İnsanların evlerinin mahremiyeti çiğnendi, bu ülke belki de 50 yıl geri götürüldü. Hangi bedelle? Bir ülke ve bazı diğer ülkeler, yüz milyarlarca dolar harcadı.

Saldırgan gücün askeri olarak on binlerce genç sevk edildi, bunlar kendi evlerinden uzaklaştırılarak öldürmek üzere konuşlandırıldı, onların elleri başkalarının kanına bulaştırıldı, psikolojik baskı altında tutuldukları için onların bir kısmı intihar etti, ülkelerine döndükten sonra bile çeşitli hastalıkların pençesine düştüler, bir kısmı da öldürüldü ve cenazeleri ailelerine teslim edildi.

SADDAM'I BATI DESTEKLEDİ

Kitle imha silahlarının varlığı bahanesiyle işgal edilen ülkenin halkının büyük bir kısmına ve işgal eden ülkelerin halklarına büyük bir trajedi yaşatıldı. Daha sonra ise burada kitle imha silahlarının olmadığı anlaşıldı.

Elbette Saddam cani bir diktatördü. Ama savaşın, onu devirmek için değil, kitle imha silahlarını yok etmek için yapıldığı belirtildi. Saddam bu çerçevede devrildi; bölge halkları da onun devrilmesinden memnun oldu.

Saddam İran'a karşı başlattığı sekiz yıllık savaşta Batı'dan destek görmüştü.

Sayın Devlet Başkanı,

Belki de biliyorsunuz, ben bir öğretmenim. Öğrenciler bana bu adamların yukarıda sözünü ettiğim değerlerle, bu cümleden barış ve rahmet Peygamberi Hz. Mesih'in öğretileriyle nasıl bağdaştırılabileceğini soruyor.

Guantanamo'da sanık olarak tutulanlar, mahkeme edilmiyor. Avukat tutma imkânına sahip değiller, aileleri onlarla görüşemiyor, onlar ülke dışında alıkonuyor ve onlar için hiçbir uluslar arası nezaret söz konusu değil. Onların tutuklu mu, savaş esiri mi, sanık mı, mahkûm mu olduğu belli değil. Avrupalı denetçiler, Avrupa'da bile gizli zindanlar bulunduğunu teyit ettiler. Ben insanların kaçırılıp gizli zindanlarda tutulmasını dünyadaki hiçbir yargı sistemiyle bağdaştıramıyorum ve bu yapılanların yukarıda sıraladığım değerlerle, Hz. Mesih'in öğretileriyle, insan haklarıyla veya liberalizm değerleriyle nasıl bağdaştığını anlayamıyorum.

Gençlerin, öğrencilerin ve halkın İsrail olgusuyla ilgili birçok sorusu bulunuyor. Onlardan bazılarını duymuş olmalısınız.

Tarih boyunca birçok ülke işgal edildi; ama yeni bir ülkenin ve yeni bir halkın kurulması çağımızın nevzuhur fenomenlerindendir. Öğrenciler, 60 yıl önce böyle bir ülkenin olmadığını söylüyor. Eski coğrafi belgeleri gösteriyor, ne kadar arasak da İsrail adlı bir ülke göremiyoruz diyorlar. Onlara yol göstermeye mecburum, birinci ve ikinci dünya savaşlarını araştırıyorlar.

Öğrencilerimden biri şöyle dedi: On milyonlarca kişinin öldürüldüğü 2. Dünya Savaşı'nda savaş haberleri karşıt taraflar arasında hızla yayılıyor, iki taraf da kendi zaferini karşı tarafın ise

yenilgisini ilan ediyordu. Savaştan sonra 6 milyon Yahudi'nin öldürüldüğü söylendi. 6 Milyon kişi en az 2 milyon aileye tekabül ediyor.

Bu haberin doğru olduğunu farz edelim, acaba bu, Ortadoğu'da İsrail diye bir ülkenin kurulmasının ve onun himaye edilmesinin mantıklı sonucu mudur?

Bu fenomen nasıl tahlil edilip yorumlanabilir?

Sayın Devlet Başkanı,

İsrail'in hangi bedeller ve hangi gelişmeler sonucu kurulmuş olduğunu biliyor olmalısınız. Binlerce kişinin öldürülmesi, milyonlarca kişinin kendi yurdundan sürülmesi, yüz binlerce hektarlık çiftliğin, zeytin bahçesinin, şehrin tahribi… Bu trajedi sadece kuruluş dönemine ait değil, maalesef 60 yıldır devam ediyor.

Kurulmuş olan bu rejim, çocuklara bile acımıyor, evleri insanların başına yıkıyor, Filistinlileri terör etme programını önceden ilan ediyor, binlerce Filistinliyi zindanda tutuyor.

Böylesi bir fenomen son asırda benzersizdir veya eşine az rastlanır türdendir. Birçok halk için diğer bir önemli soru da şudur: Niçin böylesi bir rejim himaye ediliyor? Acaba böylesi bir rejimin himaye edilmesi, Hz. Mesih'in (as) Hz. Musa'nın (as) öğretileriyle liberal değerlerle bağdaşıyor mu?

Filistin'in kaderini tayin hakkının, Filistin'in içinde ya da dışında yaşayan Müslüman'ıyla, Hıristiyan'ıyla, Yahudi'siyle tüm Filistin halkına bırakılması demokrasi ve insan hakları ilkelerine ve Peygamberlerin öğretilerine aykırı mıdır? Eğer aykırı değilse neden referanduma karşı çıkılıyor?

İSRAİL ALEYHİNDEKİ KARARLARI NİÇİN VETO EDİYORSUNUZ?

Son Filistin hükümeti, Filistin halkının oyuyla iş başına geldi. Tüm tarafsız gözlemciler bunun seçilmiş bir hükümet olduğunu teyit etti. Filistin'in seçilmiş hükümeti, inanılmaz bir şekilde baskı altına alındı ve ona "İsrail rejimini tanı, direnişten vazgeç ve önceki hükümetin programını izle" dendi. Eğer şu anki Filistin hükümeti, böylesi politikaları izleyeceğini daha önceden belirtecek olsaydı, acaba Filistin halkı onu seçer miydi? Bunlar, yukarıda söz ettiğimiz değerlerle bağdaşır mı?

Ayrıca halk şunu soruyor: Güvenlik Konseyi'nden Siyonist rejimin aleyhine çıkan her karar niçin veto ediliyor?

Sayın Devlet Başkanı,

Biliyorsunuz halkla iç içe yaşıyorum ve sürekli onlarla temas halindeyim, Ortadoğu halklarından birçok kişi benimle çeşitli şekillerde temas kuruyor. Onlar, bu çifte standartlı politikaları hiçbir mantıkla bağdaşır görmüyor. Deliller göstermektedir ki bölge halkı, uygulanan politikalara gün geçtikçe daha da öfke duymaktadır.

BİLİMSEL GELİŞMELERİ NASIL SUÇ SAYARSINIZ?

Daha fazla soru gündeme getirme niyetinde değilim; fakat birkaç noktaya daha işaret etmek istiyorum. Ortadoğu bölgesindeki her bilimsel ve teknolojik gelişme niçin Siyonist rejime karşı bir tehdit olarak görülüp, bu şekilde propaganda ediliyor? Bilimsel çalışmalar ve araştırmalar yapmak, milletlerin temel haklarından değil midir? Tarihe aşina olmalısınız, ortaçağ döneminden başka, tarihin hangi döneminde ve dünyanın neresinde bilim ve teknoloji alanındaki ilerlemeler bir suç sayıldı?

Bilimden askeri amaçlarla yararlanma ihtimalinden dolayı bilime ve teknolojiye karşı çıkıldığını var sayalım. Bu şekilde bir sonuç çıkarmak doğru görülecek olursa tüm bilimlere karşı çıkılmalıdır. Fiziğe, kimyaya, matematiğe, tıp ve mühendislik bilimlerine bile…

Irak konusunda yalan söylendi. Peki sonuç ne oldu? Kuşkusuz tüm insan toplumlarında yalan beğenilmeyen bir şeydir.

Kuşkusuz zatıâliniz de size yalan söylenmesinden hoşlanmazsınız.

Sayın Devlet Başkanı,

Latin Amerika halkları onların bu kıtadaki seçilmiş hükümetlerine neden karşı çıkıldığını, buna karşılık neden darbecilerin desteklendiğini sorma hakkına sahip mi? Niçin onların başının üstünde daimi bir tehdit bulutu dolaşmaktadır?

Afrika halkı çalışkan, yaratıcı ve yetenekli bir halktır. Onlar, insanlık toplumunun maddi ve manevi ihtiyaçlarını temin edecek değerli ve önemli bir rol oynayabilir. Afrika'nın büyük bir kısmındaki yoksulluk ve imkânsızlık, böylesi bir role engel olmaktadır. Acaba onların şunu sormaya hakkı var mı? Niçin onların büyük servetleri yağmalanıyor? Hâlbuki onların kendileri buna herkesten daha çok muhtaçtır.

Acaba bunlar Hz. Mesih'in öğretileriyle ve insan haklarıyla bağdaşıyor mu?

Mümin ve kahraman İran halkının da birçok sorusu var. Bu cümleden 52 yıl önce "28 Mordad Darbesi"nin gerçekleştirilmesi ve yasal hükümetin devrilmesi, İslam Devrimi'ne karşı konulması, binlerce belgenin

ortaya koyduğu üzere konsolosluğun İslam Cumhuriyeti karşıtlarının himaye edildiği bir üs haline getirilmesi, İran'a karşı savaşta Saddam'ın desteklenmesi, İran yolcu uçağının düşürülmesi, İran mal varlığının bloke edilmesi, İran halkının nükleer alanda ve bilimsel alanlarda gösterdiği ilerlemeler karşısında öfke ve rahatsızlık gösterilmesi ve tehditlerde bulunulması…

Halbuki tüm İranlılar, ülkeleri geliştiği için mutlu oldular ve kutlamalar düzenlediler. Bu mektupta açıklanabilecek daha binlerce nokta bulunmaktadır.

11 EYLÜL'ÜN PERDE ARKASI NİÇİN AÇIKLANMIYOR?

Sayın Devlet Başkanı,

11 Eylül olayı gerçekten korkunç bir olaydı. Dünyanın neresinde olursa olsun masum insanların öldürülmesi, üzüntü ve elem vericidir. Ülkemiz, olaylardan hemen sonra bu tür olayların müsebbiplerini nefretle kınadığını, geri kalanlara ise başsağlığı dileyerek onların acılarını paylaştığını ifade etti.

Tüm devletler, yurttaşlarının canlarını, mallarını ve saygınlıklarını korumakla görevlidir.

Söylendiği kadarıyla devletiniz geniş bir istihbarat ve güvenlik sistemine sahiptir. Hatta muhaliflerini yurt dışında bile avlamaktadır. 11 Eylül olayı basit bir operasyon değildi. Bu operasyonun istihbarat ve güvenlik sistemleriyle koordine edilmeden veya bunlara nüfuz edilmeden planlanıp uygulanması mümkün müdür?

Kuşkusuz bu mantıklı bir ihtimaldir. Konunun bu boyutları niçin şimdiye kadar gizli kaldı? Bu konuda kimlerin kusurlu olduğu konusunda neden açıklama yapılmıyor? Niçin bunların müsebbipleri ve bu konuda kusuru bulunanlar mahkeme edilmiyor?

Sayın Devlet Başkanı,

Her devletin görevi vatandaşı için huzur ve güven ortamı yaratmaktır. Sizin ülkenizin halkı ve dünyanın bunalımlı bölgelerindeki ülkelerin halkları, birkaç yıldır güven duygusu hissetmiyor.

11 Eylül'den sonra bu olaydan zarar görenlerin ve bu olaydan etkilenen Amerikan halkının psikolojik travmasını iyileştirmeye çalışmak yerine bazı Batılı medya organları güvensizlik ortamını körükledi ve sürekli bir terörist saldırı ihtimalinden söz ederek halkı korku ve dehşet ortamında tuttu.

Acaba bu Amerikan halkına hizmet midir? Acaba korku ve dehşetin yarattığı hasarlar ölçülebilir mi?

Düşünün ki Amerikan vatandaşları, her yerde bir saldırı ihtimali olduğunu düşünüyor, caddelerde, iş yerlerinde ve evlerinde güvensizlik hissediyor. Bu durum kimin hoşuna gidiyor?

Medya huzur ve güven yerine neden güvensizlik aşılıyor?

Bazıları bu propagandaların Afganistan'a saldırı için ortam yaratmaya dönük olduğuna inanıyor. Bu noktada medyaya değinmek gerekiyor. Doğru haber verme, bir emanet olan haberin doğru bir şekilde yayılması, insani ve kabul edilebilir bir basın ilkesidir. Bazı Batılı medya organlarının bu ilkeye uymadığını derin bir üzüntüyle belirtmek isterim. Irak'a saldırının asıl bahanesi kitle imha silahlarının varlığıydı. Halkın buna inandırılması ve Irak'a saldırıya zemin hazırlanması için bu konu sürekli tekrar edildi. Yalan ve yapay bir atmosferde hakikat kaybolmuyor mu? Acaba hakikatin kaybolması yukarıda sözü edilen değerlerle bağdaşıyor mu? Acaba hakikat, Allah katında da kayıp mı oluyor?

IRAK'A SALDIRININ HALKINA FAYDASI NE?

Sayın Devlet Başkanı,

Tüm ülkelerde devletlerinin hazinesi için para ödeyen ve devletlerinden de hizmet bekleyen halktır.

Soru şu: Irak'a asker sevk etmek için yıllık ayrılan yüz milyarlarca dolarlık bütçenin halk için getirisi nedir?

Zatıâlinizin de bildiği gibi ülkenizdeki bazı eyaletlerde bulunan halk, yoksulluk ve sıkıntı içindedir. Binlerce kişi evsiz barksız yaşıyor. İşsizlik büyük bir sorun ve bu sorun aşağı yukarı tüm ülkelerde de mevcut. Bu şartlar altında halkın hazinesinden bu büyüklükte bir bütçe ayrılması, bu büyüklükteki bir asker sevkıyatını, izah etmeye yetiyor mu veya bunlar, yukarda söylenen ilkelerle bağdaşıyor mu?

BUSH'A SORULAR, SORULAR, SORULAR

Sayın Devlet Başkanı,

Söylendiğine göre bugün dünya halklarının sorunlarının bir kısmı, bizim bölgemiz ve sizin halkınızdır.

En azından bir kısmını tasdik edeceğiniz üzere size söylemek istediğim asıl şey şudur:

Yöneticilerin belirli dönemleri vardır ve yöneticiler ebedi değildir. Ama onların isimleri tarihte ebedi kalacaktır. Yakın ve uzak gelecekte tarih hükmünü verecektir.

Halk, bizim dönemimizde neler olduğunu söyleyecek.

Acaba halklarımız için refah, huzur ve güvenlik mi yoksa güvensizlik ve işsizlik mi getirdik?

Acaba adaleti mi ayakta tuttuk yoksa büyük bir kesimin yoksulluğu ve imkânsızlığı pahasına

küçük bir grubu mu himaye ettik?

Acaba küçük bir kesimi servete ve makama kavuşturarak onların rızasını kazanmayı Allah'ın ve halkın rızasına tercih mi ettik?

Acaba halkın ve mahrumların haklarını mı savunduk yoksa onların haklarını görmezden mi geldik?

Acaba dünyanın her yerindeki insanların haklarını mı savunduk yoksa savaş dayatarak yasal olmayan bir şekilde başka ülkelerin iç işlerine müdahale mi ettik ya da korkunç zindanlar kurarak insanları buralara mı doldurduk?

Acaba dünyada güvenlik ve barış için mi çaba sarf ettik yoksa güç ve tehdit bulutlarını dünyanın her tarafına mı yaydık?

Acaba kendi halkımıza ve dünya halklarına doğru mu söyledik yoksa hakikatleri mi çarpıttık.

Acaba halkların taraftarı mı olduk yoksa işgalcilerin ve zalimlerin taraftarı mı olduk?

Acaba hükümetimizde mantık, akıl, ahlak, barış, sorumlu davranma, adaleti yayma, halka hizmet, refah, ilerleme ve insan haysiyetinin korunması mı hâkim oldu yoksa silah gücü, tehdit, güvensizlik, halka aldırış etmeme, halkların ilerlemesini ve gelişmesini önleme ve hakların çiğnenmesi mi?

Nihayet bunların hepsi söylenecek…

Yemin ettiğimiz üzere asli görevimiz olan halka hizmete ve Peygamberlerin öğretilerine bağlı kaldık mı kalmadık mı?

Sayın Devlet Başkanı,

Dünya bu duruma daha ne kadar tahammül edebilir? Bu süreçle dünya hangi yöne gidecek? Dünya halkları daha ne zamana kadar bazı yöneticilerin doğru olmayan kararlarının bedelini ödeyecek?

Daha ne zaman kadar kitle imha silahlarının güvensizlik bulutu, dünya halklarının başında dolaşacak?

Kadın erkek ve çocukların kanlarının daha ne zamana kadar caddelere ve sokaklara akıtılması ve insanların evlerinin daha ne zamana kadar başlarına yıkılması gerekiyor?

Zatıâliniz dünyanın bu durumundan hoşnut musunuz?

Mevcut politikaların sürebileceğini düşünüyor musunuz?

Asker sevk etmek için harcanan yüz milyarlarca dolar, zayıf ülkelere yardım, sağlık koşullarının iyileştirilmesi, hastalıklarla mücadele, düşünsel ve bedensel gelişim için eğitim, doğal felaketlerden dolayı zarar görenler için yardım, iş alanları yaratmak, üretim, bayındırlık, fakirliğin ve mahrumiyetin ortadan kaldırılması, barış, ülkeler arasındaki sorunların çözümü, milliyet, ırk vs. savaşlarının önlenmesi, için harcansaydı, bugünün dünyası acaba nasıl bir durumda olurdu?

Sizin ülkenizin halkları da bundan dolayı şeref ve gurur duymaz mıydı? Sizin siyasi, devletinizin ve halkınızın ise ekonomik durumu daha güçlü olmaz mıydı?

Büyük bir üzüntüyle belirteyim ki dünya halklarının Amerikan devletine yönelik artan nefreti olur muydu?

Sayın Devlet başkanı kimseyi kırıp incitmek niyetinde değilim. Bugün Hz. İbrahim, İshak, Yakub, İsmail, Yusuf veya İsa (Allah'ın selamı hepsinin üzerine olsun) olsaydı, bütün bu yapılanlar karşısında nasıl bir hüküm verirdi? Adaletin tüm yeryüzünü kaplayacağı gün, Hz. İsa Mesih gelip bize bir rol verecek mi veya bizi kabul edecek mi?

ANAHTAR SORU

Anahtar sorum şu: Dünya halklarıyla anlaşmanın daha iyi bir rolü yok mu?

Bugün dünyada milyarlarca Hıristiyan, milyarlarca Müslüman ve milyonlarca da Hz. Musa öğretilerinin takipçisi bulunuyor.

Tüm ilahi dinler, tek bir kelimede birleşiyor. Bu kelime de Tevhid'dir.

Yani Allah'tan başka ilahın bulunmadığı tek tanrıya inanmak…

Kur'an-ı Kerim bu ortak kelimeyi vurguluyor ve tüm ilahi dinlerin takipçilerini buna davet ederek şöyle diyor:

"De ki ey kitap ehli, sizin ve bizim aramızda ortak olan bir kelimeye gelin: Yalnız Allah'a tapalım, ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım, birimiz diğerini Allah'tan başka rab edinmesin" (Al-İmran: 64)

Sayın Devlet Başkanı,

İlahi kelamın da belirttiği üzere tek bir Allah'a tapmaya ve ilahi peygamberlere uymaya davet ediliyoruz. Her türlü gücün üstünde olan ve gücü yer şeye yeten, gizlide açıkta, geçmişte, gelecekte olan her şeyi de, kullarının kalplerinden geçirdiklerini de bilen ve kullarının amellerini kaydeden Allah'a tapınmak. Yerlerin ve göklerin maliki olan ve tüm âlemlerin meliki olan Allah'a…

Tüm âlemlerin tedbiri onun elindedir. O, tüm kullarının günahlarını bağışlamayı vaat etmiştir. O, mazlumların dostu, zalimlerin düşmanıdır. Rahman ve rahimdir. Müminlerin dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kullarının amellerini izler. Kullarını imana ve salih amele davet eder. Onlardan hak

yönünde adım atmasını ve bu yolda sabit durmasını ister. Kullarını, resullerine itaate davet eder ve onların amellerine şahit ve nazırdır. Kötü sonun yalnızca bu dünya hayatını tercih edenlere, onun emirlerine isyan edip onun kullarına zulmedenlere ait olduğunu söyler. Sonsuz iyiliğin ve cennetin ise onun yüceliğinden ve makamından korkanlara ve kendi hevasına uymayanlara ait olduğunu bildirir.

Biz, peygamberlerin öğretilerine dönüşün tek kurtuluş ve mutluluk yolu olduğuna inanıyoruz. Zatıâlinizin Hz. Mesih'in (as) öğretilerine ilgi duyduğunuzu ve Allah'ın vaadiyle aalihlerin yeryüzündeki ilahi hükümetine inandığınızı duydum.

Biz de Hz. İsa Mesih'i (as) yüce ilahi peygamberlerden biri olarak görüyoruz.

Kur'an-ı Kerim onu defalarca yüceltmiştir. Ve şu söz Hz. Mesih'ten (as) nakledilmiştir:

"Benim ve sizin rabbimiz Allah'tır. O halde ona kulluk edin, sırat-ı mustakim budur." (Kur'an-ı Kerim, Meryem Suresi: 36)

Allah'a kulluk ve itaat, tüm ilahi peygamberlerin şiarıdır.

Allah, tüm Avrupa, Asya, Afrika, Amerika, Okyanusya, halklarının tanrısıdır. Tüm âlem birdir ve tüm kullarının hidayetini, izzetini isteyen, insanlara üstünlük bahşeden yüce Allah'tır.

Şu, İlahi kelamdandır: "Kadir ve müteal olan Allah, peygamberlerini insanların hidayeti için açık mucizelerle ve delillerle göndermiştir, ta ki Allah'ın ayetlerini onlara göstersin ve onları günahtan temizleyebilsin diye.

Kitabı ve mizanı göndermiştir ta ki insanlar karşısında adaleti ayakta tutsunlar ve tuğyandan sakınsınlar diye."

SENİN VE BENİM HESABIM KOLAY OLMAYACAK

Bütün bu ayetler, Kitab-ı Mukaddes'te de bir şekilde geçmektedir.

İlahi Peygamberler vaat etmiştir ki: "Tüm insanların amellerinin karşılığını görmesi için Allah'ın huzurunda toplanacağı gün gelecektir. İyiler cennete gönderilecek, günahkarlar da ilahi azaba uğrayacaktır" sanıyorum her ikimiz de bu güne inanıyoruz ama; Bizim hesabımız kolay olmayacak.

Zira bizler, davranışlarımızın hayatlarında etki bıraktığı kimseler ve halk karşısında cevap verici konumdayız.

Peygamberler, tevhid esasındaki barışı, huzuru, adaleti ve insan saygınlığını tüm insanlar için istemiştir. Hepimiz bu ilkelere yani tevhide, adalete, insanın izzet ve saygınlığının korunmasına ve kıyamet gününe inanırsak, Allah'a itaatten ve Peygamberlerin öğretilerine uymadan uzaklaşmanın bir sonucu olan bugünkü sorunlara galip gelinemez mi? Ve daha iyi ve güzel bir rol oynanamaz mı?

Bu ilkelere inanmak, barışı, dostluğu ve adaleti genişletip bunu garanti etmez mi? Yazılı olan veya olmayan bu ilkeler, dünya halklarının çoğunun ilkesi değil mi?

Zatıâliniz bu davete icabet etmiyor musunuz?

İlahi Peygamberlerin öğretilerinin hakikatine, tevhide, adalete, insan saygınlığının korunmasına, Allah'a ve Resullerine itaate…

Sayın Devlet Başkanı,

Tarih gösteriyor ki, hükümetler, zulüm yolunda olursa, kalıcı olamaz. Allah, insanlığın yazgısını onların eline bırakmamıştır. Hükümetlerin isteklerinin ve tedbirlerinin aksine gelişen birçok olay olmuştur. Yaşanan olaylar, daha üstün bir gücün tüm işleri idare ettiğini göstermiştir.

Sayın Devlet Başkanı,

Bugün dünyada yaşanan gelişmelerin ve değişimlerin nişaneleri inkâr edilebilir mi?

Bugünkü durum on sene öncesiyle mukayese edilebilir. Çok hızlı ve geniş kapsamlı bir değişim söz konusudur.

DÜNYA RAHATSIZ

Dünya halkları mevcut durumdan hoşnut değildir. Dünyada etkin olan bazı yöneticilerin vaatlerine ve açıklamalarına daha az güvenmektedir.

Dünyanın birçok yerindeki insanlar, güvensizlik hissetmektedir, insanlar güvensizliğin ve savaşların yayılmasına karşıdır ve çifte standartlı politikaları kabul etmemektedir. İnsanlar zenginlerle yoksullar, müreffeh ülkelerle yoksul ülkeler arasındaki ayrışmaya itiraz etmektedir. İnsanlar artan fesattan nefret duymaktadır.

Birçok ülkedeki halk, kültürlerinde saldırganlık bulunan, insanların evlerini başlarına yıkan, muhabbet ve şefkati az olan yapılardan rahatsızdır.

Sayın Devlet Başkanı,

Biz istesek de istemesek de dünya tevhide ve adalete doğru ilerlemektedir. Allah'ın iradesi her şeye galip gelecektir. Selam hidayete tabi olanlara olsun.

Mahmud Ahmedinecat,

"İran İslam Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı"

HALİL İBRAHİM BEREKETİ.....

Vaktiyle birbirini çok seven iki kardeş varmış....

Büyüğü Halil....

Küçüğü ise İbrâhim...

Halil, evli çocuklu.

İbrahim ise bekârmış...

Ortak bir tarlaları varmış iki kardeşin...

Ne mahsul çıkarsa, iki pay ederlermiş..

Bununla geçinip giderlermiş...

Bir yıl, yine harman yapmışlar buğdayı.

İkiye ayırmışlar....

İş kalmış taşımaya....

Halil, bir teklif yapmış :

İbrahim kardeşim; Ben gidip çuvalları getireyim. Sen buğdayı bekle.

Peki abi demiş İbrahim...

Ve Halil gitmiş çuval getirmeye....

O gidince, düşünmüş İbrahim:

Abim evli, çocuklu. Daha çok buğday lazım onun evine

Böyle demiş ve,

Kendi payından bir miktar atmış onunkine...

Az sonra Halil çıkagelmiş.

Haydi İbrahim...!

Demiş, önce sen doldur da taşı ambara.

Peki abi...!

İbrahim, kendi yığınından bir çuval doldurup düşer yola..

O gidince, Halil düşünür bu defa:

Der ki:

Çok şükür, ben evliyim, kurulu bir düzenim de var.

Ama kardeşim bekâr.

O daha çalışıp, para biriktirecek. Ev kurup evlenecek.

Böyle düşünerek,

Kendi payından atar onunkine birkaç kürek.....

Velhasıl, biri gittiğinde, öbürü, kendi payından atar onunkine.

Bu, böyle sürüp gider.....

Ama birbirlerinden habersizdirler.

Nihayet akşam olur.

Karanlık basar.

Görürler ki, bitmiyor buğdaylar.

Hatta azalmıyor bile....

Hak teala bu hali çok beğenir.

Buğdaylarına bir bereket verir, bir bereket verir ki ...

Günlerce taşır iki kardeş, bitiremezler.

Şaşarlar bu işe...

Aksine çoğalır buğdayları.

Dolar taşar ambarları.

Bugün "Bereket" denilince, bu kardeşler akla gelir.

Bu bereketin adı: Halil İbrahim bereketidir...

ALLAH HEPİMİZE HALİL İBRAHİM BEREKETİ VERSİN

BARTIN

Bartın, Batı Karadeniz'de doğal güzelliği, plajları, tarihi yapıları, mağaralarıyla ilgi çeken bir ildir.

İLÇELER

Bartın ilinin ilçeleri; Amasra, Kuruçaşile ve Ulus'tur.

Amasra: Şehir merkezi, Bartın'ın kuzeyinde dik yamaçları Karadeniz'le buluşturan yedi tepe, beş yarımada ve iki ada üzerinde kurulmuştur. İlçe'de önemli gelir kaynaklarından biri turizm sektörüdür. Eşsiz doğal yapısı, 3000 yıllık tarihi dokusu 1940'lı yıllardan beri Amasra'yı turizm cazibe merkezi yapmıştır. Son yıllar da turizm alt yapı sorumlularının da giderildiği Amasra, yaz - kış turistlerin akınına uğramaktadır.

Kuruçaşile: Şehir Merkezi, Bartın'ın kuzey doğusunda zeytin ve sandal burunları ile sınırlanan koylar üzerinde kurulmuştur. Karaman Meydan köyleri arasında fok balıklarına mahsus 10x10x10 ebadında kıyı mağarası vardır.

Ulus: Bartın'ın güneydoğu yönünde, Ulus ve Eldeş çaylarının birleştiği bir vadide kurulmuştur. Ulukaya Köyü yakınında şelale ve kanyon oluşmuştur.

NASIL GİDİLİR?

Bartın'a ulaşımın büyük bir bölümü karayolu ile sağlanır.

Karayolu: Bartın ilinin toplam karayolu uzunluğu 281 km olup, bunun 142 km'si devlet yolları, 139 km'si de il yolları ağında yer alır. İlde otoyol yoktur.

Bartın'ın şehirlerarası ulaşımını sağlayan karayolu; batıda Çaycuma-Devrek (Zonguldak) - Mengen-Yeniçağa (Bolu), güneyde de Safranbolu (Karabük)-Gerede (Bolu) üzerinden E-80 Otoyolu ile E-5 Devlet yoluna ulaşmaktadır. Doğuda Cide (Kastamonu), güneyde de yine Safranbolu (Karabük) üzerinden Orta ve Doğu Karadeniz ve İç Anadolu'ya açılmaktadır.

Demiryolu: Bartın'a en yakın Demiryolu istasyonu 38 kilometre uzaklıktaki Saltukova'dadır (Zonguldak).

Havayolu: Bartın'a en yakın havaalanı 38 kilometre uzaklıktaki Saltukova (Zonguldak)'dadır.

Denizyolu: Sahil kenti olan Bartın'da uluslararası liman olarak hizmet veren Bartın limanı aynı zamanda yolcu giriş-çıkış kapısıdır. İlde Bartın limanı ile birlikte Amasra ve Kurucaşile limanları ulusal ticari limanlar olarak hizmet vermektedir.

GEZİLECEK YERLER

Müzeler ve Örenyerleri

Amasra Müzesi

Antik Tiyatro: Roma dönemine aittir. Amasra'da Aya Yorgi Tepesi'nin güney yamacındadır. Sahne binası ve oturma sıralarının bulunduğu bölümler tahrip olmuştur. Halen mezarlık olarak kullanılmakta olup, sadece giriş kapısına ait kalıntılar görülebilmektedir.

Roma Dönemi Kalıntıları: Halk arasında "Bedesten" olarak adlandırılan kalıntılar Amasra'ya yaklaşık 3 km. uzaklıktadır. Roma dönemine aittir. Büyük bir yapıttır. Kalıntıların, gymnasion veya Roma hamamı olabileceği de tartışılmaktadır. Geç dönemde ticari amaçlarla da kullanıldığı ve "Bedesten" adını da buradan aldığı sanılmaktadır.

Akropol: Amasra'da Bedesten'in güneybatısındadır. Surlardan çok az bir kısmı ayaktadır. Burada bulunan bazı sütunlar Amasra Müzesi'nde sergilenmektedir.

Kaleler

Amasra Kalesi: İki ana kütleden oluşmaktadır. Boztepe Adası'nda ve Zindan Mahallesi'nde yer alan kütleler "Boztepe Kemeri" denilen bir köprü ile bağlanmaktadır. Boztepe'de yer alan ve "Sormagir Kalesi" de denilen yapı Roma dönemine aittir. Kalenin güney surları 200 m. olup, üzerinde 6 burç bulunmaktadır. Zindan Mahallesi'nde bulunan kısım ise 300 m. uzunluğunda ve 50 m. genişliğinde bir alan çevrelemektedir. Ortalama yüksekliği 17 m'dir. Amasra Kalesi özellikle Cenevizliler tarafından yoğun biçimde kullanılmış, 14. ve 15. yüzyıllarda ciddi onarımlar görmüştür.

Camiler ve Kiliseler

Halilbey Camii (Yukarı Cami): Bartın şehir merkezindedir. 1872 yılında Halil Bey tarafından yaptırılmıştır. Kubbesiz, dikdörtgen planlı, iki pencere ile aydınlanan kagir bir yapıdır.

İbrahimpaşa Camii (Orta Cami): Yerler Bartın çarşısındadır. Bosna Valisi İbrahim Paşa tarafından yaptırılmıştır. Yapım yılı bilinmemekle birlikte 150 yıllık bir geçmişe sahip olduğu tahmin edilmektedir. 1864 ve 1897 yıllarında iki yangın geçirdiği, 1898 yılında yeniden yaptırılarak 1901 yılında ibadete açıldığı bilinmektedir. 1968 yılında deprem sonrası tamir görmüştür. 12'si büyük kubbenin etrafında olmak üzere 32 pencerelidir. Kare planlı, tek kubbeli ve tek minarelidir. Ana malzeme; köşelerde blok kesme taş, diğer kısımları moloz taştır.

Altında 11 adet dükkân bulunmaktadır.

Fatih Camii: 9. yüzyılda Amasra Kalesi içinde yapılmış eski bir Bizans kilisesidir. Amasra'nın fethi sırasında 1460 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından camiye çevrilmiştir.

İçkale Mescidi: Amasra Kalesi içinde, eski bir şapeldir. 15. yüzyılda mescide dönüştürülmüş, 1930 yılında ibadete kapatılmıştır.

9. yüzyılda çok itinalı bir tuğla-taş örgü sistemi ile yapılan şapel, 11x7 m. boyutlarındadır. Ambon tonozunda "İsa Peygamber'in Göğe Yükselişi" (Ascension) sahnesini hatırlatan izler; ambon, narteks ve duvarlarının ise, renkli ve dinsel konulu duvar resimleri (fresk) ile süslü olduğu görülmektedir. Ancak duvarlar ince bir sıva ile kapatıldığından, bu freskolar zamanla düşen sıva tabakaları altından yer yer ortaya çıkmakta ve tahribata uğradığı anlaşılmaktadır.

Aya Nikolas Kilisesi: 1319 yılında Bartın merkezinde yaptırılan ve 1936 yılından itibaren bir süre elektrik santralı olarak kullanılan bu tarihi yapı, 1955 yılında restore edilmiş olup, kültür evi olarak hizmete açılmıştır.

Diğer Tarihi Yerler

Amasra Küçüktepe Martyriumu: Uzun yıllar Roma ve Bizans yönetiminde kalan Amasra'nın, Ereğli ile birlikte Hıristiyanlığın gizlice örgütlendiği ve M.Ö. 1. yüzyıl sonları ile 2. yüzyılda bütün imparatorlukta etkisi hızla yayılan Hıristiyanlığın hayli taraftar bulduğu ilk yerlerden olduğu söylenmekte, 9. yüzyılda Kırım ile ilişkisi bulunan etkin bir başpiskoposluk merkezi olduğu bilinmektedir.

Yeraltı Çarşısı: Amasra'da bulunan ve Roma dönemine ait olduğu sanılan çarşının en önemli bölümü Tomaşkuyusu mevkiindedir. Bedestendeki yapı tekniklerinin aynen uygulandığı 17 m'lik bir ana galeri ile buraya açılan yaklaşık 50 odadan oluşmaktadır. Güneye ve batıya doğru gidildikçe antik şehir alanlarında yer yer geniş kanalizasyonlara ve kanalizasyon bacalarına rastlanır.

Hisarkale Mahzeni: Kurucaşile'de, tarihi Kromna kentinin merkezi olan Tekkeönü köyünün Hisarkale mevkiindedir. Tekkeönü Kalesi'ne ait kalıntılarla bütünleşen ve kale içinden denize kadar uzanan bir dehliz ile 7 adet kaya kuyusundan oluşmaktadır. Dönemi bilinmemekle birlikte kuyuların, Kromna halkınca savaşta erzaklarını saklamak için kullanıldığı, dehlizin gerektiğinde kaleden denize kaçış dehlizi olduğu ve denize açılan kapısının liman yapımı sırasında doldurulduğu söylenmektedir.

Yat Limanları

Amasra ve Kurucaşile limanları, yat gecelemelerine müsaittir. Kurucaşile, dağların suya değdiği ve dünyada yapılan ilk ahşap teknenin yüzdürüldüğü yer olarak bilinir. Şöhretini bugünde Türkiye'nin güzel ahşap guletlerinin yapıldığı yer olarak devam ettiriyor.

Mağaralar

Çakraz'daki Gürcüoluk mağarası ile Kayadibi'ndeki Sipahiler mağarası dikit, sarkıt, traverten ve soğan oluşumlarla muhteşem manzaralar sergilemektedir.

Gürcüoluk Mağarası

Plajlar

Bartın'ın dik ve ormanlık yamaçlarını deniz ile buluşturan 59 km'lik sahil şeridi ve plajları yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Özellikle İnkumu Plajı deniz mevsiminin kısa olmasına rağmen (Haziran-Ekim arası) yoğun ilgi görmektedir. Bunun yanında Amasra, Çakraz, Kızılkum, Mogada, Güzelcehisar ve Bozköy bölgenin önemli diğer plajlarıdır.

Sportif Etkinlikler

Doğa Yürüyüşü: Bartın yayları, ortalama 1000 metre yükseklikte yeşile bürünmüş ormanlar ve ortasında benek misali geçici ikamet yerleri, zengin flora ve fauna ve muhteşem manzaralar ile birer çekim alanıdır. Bartın, yeni parkurlar arayan doğa yürüyüşçülerine zengin seçenekler sunmaktadır.

Avcılık: Bartın, zengin bir av ve yaban hayatına sahiptir. Sadece Bartın-Kastamonu Küre dağları Milli Parkı içerisinde, 40 memeli hayvan türü ile 129 kuş türüne rastlanmıştır. Bartın'da sezon boyunca kara avcılığına Uluyayla, Kurucaşile kırsal kesimi, Kayabaşı, Kayadibi, Büyükdüz, Sarıçicek, Kokurdan, Turanlar gibi yöreler olanak verir. Bölgede mevsimine göre ördek, kaz, bıldırcın, toy, üveyik, çulluk, geyik, tavşan ve yaban keçisi gibi av hayvanlarını bulmak mümkündür.

Olta Balıkçılığı: Bartın sahillerinde bol miktarda bulunan mezgit, istavrit, çinakop, lüfer, kefal, kalkan, palamut, zargana, karagöz gibi balık türlerinin, değişik olta teknikleriyle yakalamak mümkündür.

Sualtı Dalış Merkezleri: Karadeniz'in Bartın'a ait bölümü kristal duruluğunda ve turkuvaz renkli suların da, batık zenginlikler bulundurur.

Milli Parklar

Bartın-Kastamonu Küre Dağları Milli Parkı

NİSAN

COĞRAFYA

Ortalama yüksekliğin 2500 metre olduğu Bartın'da, sahilden iç kısma doğru göreceli yükseltilerden Küre dağları en önemlisidir. Bartın'a ismini veren Bartın nehri (Parthenious) 14 kilometre uzunluktadır. Uluyayla, Ardıç, Kalkanlı ve Zoni (Arıt) ilin önemli yaylalarıdır.

Bartın'ın yüzde 46'sını ormanlar oluşturur. Bartın'da kışları yağışlı, yazları ılıman geçen Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir.

TARİHÇE

Bartın, Karadeniz Bölgesi'nin batı bölümünde yer almaktadır. Bartın ve çevresine ilk yerleşenler hakkında kesin bilgiler bulunmamakla beraber, yörenin ilk yerleşenlerinin yöreye M.Ö. 14. yüzyılda gelen Gaşkalar olduğu düşünülmektedir. Hitit İmparatorluğu'nun önemli bir güç haline gelmeye başlamasıyla beraber bölgedeki Gaşka hâkimiyeti sona ermiştir. Hitit İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Lydialılar, Persler, Makedonyalılar, Bithynia Krallığı ve Romalılar yöreye hâkim olmuşlardır. Roma döneminde, Bartın'ın askeri ve ekonomik nedenlerden dolayı önem kazandığı bilinmektedir. Roma İmparatorluğu M.S. 395'te ikiye ayrıldığında yörenin Doğu Roma toprakları içerisinde kaldığı görülür. Bu dönemden sonra yörede Bizans etkinliğinin sürdüğü, 13. yüzyılda Türklerin Anadolu'ya gelmesinden sonra Bartın ve çevresinin Candaroğulları Beyliği'nin hâkimiyetine girdiği bilinmektedir.

1395'te Yıldırım Bayezid, Bartın'ı Candaroğulları Beyliği'nden almakla beraber Amasra'da bulunan Ceneviz kolonisi tesirini sürdürmüş, Amasra 1460 yılında Fatih Sultan Mehmet döneminde Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir.

Bartın, 1924'te Zonguldak'ın ilçesi, 1991'de ise il olmuştur.

NE YENİR?

Bartın yemekleri etli, sebzeli, sütlü, hamur işli ve zeytinyağlı yemekler ile pilav, çorba ve tatlı çeşitlerinden oluşur. Dikkati çeken başka bir husus ise aynı türe ait yiyeceklerden pek çok çeşidin olmasıdır. Örneğin, ondan fazla dolma ve pilav çeşidine rastlanır. Bartın mutfağı ile ilgili yapılan araştırmalarda, yüzden fazla çeşide rastlanmıştır ve bu durum açıkça yöre mutfağının zenginliğini ortaya koymaktadır.

Bartın'dan Yemek Tarifleri

Pum Pum Çorbası

Malzemeler:

10 yemek kaşığı mısır unu,

150 gr. margarin veya 1 fincan zeytinyağı,

50 gr. kıyma,

pastırma veya sucuk,

2 dilim ekmek,

6 su bardağı su,

1 yemek kaşığı salça,

1 yemek kaşığı rendelenmiş kaşar peyniri,

1 tatlı kaşığı tuz ve karabiber.

Hazırlanışı: Bir tencereye mısır unu ve su konularak karıştırılır. Ateşe konulup bir süre kaynatılmaya devam edilir. Ayrı bir tavada da kıyma ile küp şeklinde doğranmış 1 dilim ekmek yağda kavrulur ve kaynamakta olan çorbanın içine katılır (Arzu edilirse bir su bardağı süt ilave edilebilir. Süt ilave edilecekse un bir kaşık artırılır). Tuz ve karabiber konulup bir süre daha kaynatıldıktan sonra ateşten alınır. Üzerine, küp küp doğranıp yağda kızartılan ekmek ile salçayla yapılan sos ve rendelenmiş kaşar peyniri serpilerek sıcak servis yapılır.

Yumurtalı Isput

Malzemeler:

1 kg. ısbut,

100 gr. margarin,

3-4 adet yumurta,

2 baş soğan,

50 gr. kıyma veya pastırma,

yeterince tuz ve karabiber.

Hazırlanışı: Isbutlar iyice yıkanır, atık kısımları kesilip ayıklandıktan sonra 2 cm. uzunluğunda olabilecek şekilde doğranır. Tencereye konulan ısbutların üzerini örtecek kadar su konularak ateşte pişirilir. Haşlana ısbutlar ılıyınca avuç içinde sıkılarak başka bir kaba alınır. Ayrı bir tencerede de yağ eritilerek önce doğranan soğanlar kızarıncaya kadar birlikte kavrulur. Bu kez diğer kaptaki ısbutlar soğan veya kıyma tenceresine konularak birkaç dakika daha kavrulduktan sonra içine yumurtalar kırılıp yeterince tuz ve karabiber ilave edilerek karıştırılır. Yumurtalar pişince yemek ateşten indirilir. Sıcak olarak servis yapılır.

NE ALINIR?

Bartın'da el dokuma ürünleri, özellikle tel kırma yazmaları ve ahşap baskı yazmaları ülke çapında ün yapmıştır. Amasra ilçesi ahşap ve dokuma hediyelik eşya yönünden çok gelişmiştir. Kurucaşile, ülkede en özenli gulet yapım yeri olarak bilinir.

YAPMADAN DÖNME

Amasra'da balık ve salata yemeden Bozköy ve Çakraz'da denize girmeden Doğa yürüyüşlerine katılmadan. Özgün bir Bartın evi görmeden, Bartın Çilek Festivali Kültür ve Turizm Etkinliklerini görmeden,

.....Dönmeyin.

KISSADAN HİSSE

PEYGAMBERE BAĞLILIK

Mekke'nin fethinden sonra İslâm'ı kabul edenler arasında Hz. Ebû Bekir'in babası Ebû Kuhâfe de bulunuyordu. Yaşı sekseni aşmış, âmâ bir kişi olan Ebû Kuhâfe, Hz. Peygamber'in huzurunda hidayete ermekte geç kalmışlığını telâfi edercesine aşkla kelimei şehadet getiriyordu. Bu esnada sevinmesi gereken "Sıddıyk" (yürekten tasdik edip, sorgusuz sualsiz bağlanan) lakaplı Ebû Bekir ağlıyordu. Fakat bu ağlayış bir sevinç ağlayışı değil üzüntü ağlayışıydı. Bu, meclisteki herkesin hayretine sebep olmuştu. Sordular: - Ey Ebû Bekir, neden sevinilecek bir günde gözyaşı döküyorsun? Cevap verdi:

- Allah'ın Resulünün en büyük arzusu amcası Ebû Talibin müslüman olmasıydı. Fakat bu dileği bir türlü gerçekleşmedi. Ben isterdim ki şu anda benim babamın yerinde şehadet getiren Ebû Talib olsun, babamın Müslüman olmasından dolayı benim gönlüm hoşnut olacağına, amcasının Müslüman olmasından dolayı Allah Rasûlünün gönlü hoşnut olsun. İşte bu olmadığı için ağlıyorum.

O NE YAPARSA DOĞRUDUR

Peygamberimiz (s.a.v) azadlı kölesi Zeyd bin Hârise'yi çok severdi. Oğlu Üsame'yi de. Babayı da oğulu da gerektiğinde kollardı.

Hz. Ömer bir gün ganimet malı dağıtıyordu. Oğlu Abdullah'a üç verirse Üsame'ye dört veriyordu. Abdullah bunun sebebini öğrenmek istedi:

- Ben Üsame'nin katılıp da benim katılmadığım tek gaza (savaş, cihad) hatırlamıyorum. Neye dayanarak ona benden fazla veriyorsun?

Hz. Ömer şöyle açıklamada bulundu:

- Hz. Peygamber onun babasını senin babandan, Üsame'yi de senden çok sever ve kollardı. O'nun her işinde muhakkak bir hikmet vardır. Ben O'nun sevdiğini kendi sevdiğime tercih ederim.

BAL ŞERBETİ

Bir Ramazan'da Medineli bir müslüman Halife Hz. Ömer'i iftar yemeğine davet etti. Yemek sırasında yalnız Hz. Ömer'e bir kap içinde bir içecek sunuldu. Hz. Ömer sordu: "Bu nedir?" Ev sahibi cevab verdi: "Bal şerbetidir efendim, sizin için ayırmıştık da..." Hz. Ömer onu içmeyi reddederek şöyle dedi: "Benim yönetimini üstlendiğim halkın çoğu içmek için henüz kuyu suyunu bile bulamazken ben burada bal şerbeti içemem."

EN BÜYÜK CÖMERT

Önemli bir sefer hazırlığı yapılıyordu. Peygamberimiz herkesten yapabileceği yardımı en üst sınırda yapmasını istedi. Hz. Ömer bu isteğe uyarak büyük miktarda bir yardımla Hz. Peygamberin huzuruna çıktı. Hz. Peygamber sordu:

- Ya Ömer, malının ne kadarını yardım olarak getirdin?

Hz. ömer cevap verdi:

- Tam yarısını getirdim ya Resulallah, size getirdiğim kadar da geride var.

Biraz sonra Hz. Ebû Bekir geldi. O da büyük bir yardımda bulundu. Hz. Peygamber ona da sordu:

- Malının ne kadarını getirdin? Cevap verdi:

- Tamamını getirdim ya Resulallah, evimde Allah ve Resulünün sevgisinden başka bir şey bırakmadım.

Bunun üzerine Allah'ın Resulü şöyle buyurdu:

- Allah yolunda fedakarlıkta Ebû Bekir'i kimse geçemeyecek.

BİR MUSİBET...

Kumandanlarından biri bir zafer dönüşü Halife Hz. Ömer'in huzuruna çıktı. Yanında kısa boylu, tıknaz biri bulunuyordu. Hz. Ömer "Bu kim?" diye sordu. Kumandan anlattı: "Efendim bu benim sağ kolumdur. Hangi görevi verdimse başarı ile tamamladı. En gizli haberleri yerine ulaştırdı. Bazen bir orduya bedel hizmet gördü. Zaferlerimi onun sayesinde kazandım diyebilirim."

Aradan zaman geçti, aynı kumandan halifenin huzuruna yeniden çıktı. Ama mağlup bir kumandan olarak Halife sordu:

- Hani sağ kolun nerede?

- Sormayın ya Ömer, ihanet etti, düşman tarafına geçti.

Hz. Ömer bu defa konuştu:

- Allah'tan başka hiç kimseye dayanmamak gerektiğini geçen sefer söyleyecektim vazgeçtim. Bir musibet bin nasihatten yeğdir diye düşündüm.

ADAMIN ÖNEMİ

Halife Hz. Ömer bir mecliste hazır bulunanlara sordu:

- Eğer dileğiniz hemen kabul ediliverecek olsa ne dilerdiniz?

Birisi, "Benim falan vadi dolusu altınım olsun isterim. Onu harcayarak İslâm'a daha çok hizmet edeyim diye" dedi. Bir başkası, "Şu kadar sürüm (davar, koyun, keçi), mal ve mülküm olsun isterdim. Gerek-

tikçe onları sarf ederek dine yararlı olayım diye" dedi. Herkes buna benzer şeyler söyledi. Hz. Ömer hiçbirini beğenmedi. Bu defa meclistekiler, Hz. Ömer'e sordu:

- Ya Ömer peki sen ne dilerdin? Cevap verdi:

- Ben de Muaz, Salim, Ebû Ubuyde gibi müslümanlar yetişsin isterdim. İslâm'a onlar vasıtasıyla hizmet edeyim diye.

GURURA KARŞI İLAÇ

Halife Hz. Ömer bir gün kırbasını (su tulumu, su kabı) sırtına yüklenmiş, Medine'nin en kalabalık sokaklarında dolaşıyordu. Babasının sırtında kırba ile dolaştığı oğlu Abdullah'ın da gözüne ilişti ve kendisine yetişip sordu:

- Baba sen ne yapıyorsun, koskoca halife sırtında kırba taşır mı, taşıtacak kimse mi bulamadın?

- Oğlum, bunu taşıtacak adam bulamadığım için veya başka bir mecburiyet dolayısıyla taşıyor değilim. Nefsime gurur gelir gibi oldu, kendimi beğenir gibi oldum, sırf onu küçültmek için bu yola başvurdum.

HZ. ALİ'NİN BÜYÜKLÜĞÜ

Bir gün ashap Peygamberimiz (s.a.v)'den Hz. Ali'yi niçin çok sevdiğini sordu. Hz Peygamber o anda mecliste bulunmayan Hz. Ali'yi çağırmaya adam gönderdi ve orada bulananlara sordu:

- Birisine iyilik etseniz, o da size kötülük etse ne yapardınız? Cevap verdiler:

- Yine iyilik ederiz.

- Yine kötülük yapsa?

- Biz yine iyilik ederiz?

- Yine kötülük yapsa?

Ashap cevap vermedi, başlarını öne eğdiler. Bunun anlamı kötülüğe kötülükle mukabele etmesek bile iyilik yapmaya devam etmeyiz, demekti.

Bu sırada Hz. Ali o meclise geldi. Rasulullah Hz. Ali'ye sordu:

- Ya Ali, iyilik ettiğin biri sana kötülük etse ne yapardın?

- Yine iyilik ederdim.

- Yine kötülük yapsa?

- Yine iyilik yapardım.

Hz. Peygamber soruyu tam yedi defa tekrarladı. Hz. Ali yedi defasında da "yine iyilik ederdim" diye cevap verdi. Ashab,

- Ya Rasulallah, Ali'yi çok sevmenizin sebebini şimdi anladık, dediler.

HZ. ALİ'NİN RÜYA YORUMU

Ashabtan (Peygamberimizin arkadaşları) Abdullah oğlu Cabir bir rüyasında, büyük ineklerin küçük inekleri sağdığını, hastaların sağları ziyaret ettiğini, kuru bir çay kenarında yemyeşil bahçeler bulunduğunu, minberde (camilerde imamın hutbe okuduğu yer) koca koca putlar durduğunu gördü. Bu, sıradan bir rüyaya benzemiyordu. Bunun önemli bir mesajı olmalıydı. Bu rüyayı yoracak kişi olarak ilk defa Hz. Ali aklına geldi. Hz. Peygamberin "İlim beldesinin kapısı" diye nitelediği Hz. Ali ancak güvenilir bir açıklama getirebilirdi. Bu düşüncelerle rüyasını yordurmak üzere Hz. Ali'ye müracaat etti. Rüyasını tane tane anlattı ve ne anlama geldiğini yormasını rica etti. Hz. Ali "Yanlış yorumdan Allah korusun" diyerek söze başladı ve şöyle devam etti. "Büyük ineklerin küçük inekleri sağması, yetki ve mevkilerini halkı soymak için kullanan görevlileri (amir ve memurları); hastaların sağları ziyaret etmesi, yoksulların hallerini arzetmek için zenginlerin peşinde koşmasını; kuru çay kenarında bulunan yemyeşil bahçeler, uzaktan veya dışardan bakıldığında çok büyük sanılan ve öyle ünlenmiş ama aslında içleri kupkuru çölden ibaret olan ilim adamlarını; minberde duran koca koca putlar ise, layık olmadığı halde ilmin, dinin ve devletin yüce makamlarına yükselmiş kimseleri ifade eder."

GERÇEK NEDEN

Hz. Ali'nin halifeliği sırasında, Hz. Osman'ın şehid edilmesiyle sonuçlanan fitne, fesad daha da arttı. Bu durumdan üzülen, şikayetçi olan bir mümin Hz. Ali'ye gelip sordu:

- Ya Ali neden Hz. Ebû Bekir ve Ömer zamanında meydana gelmeyen bu olaylar senin zamanında meydana geliyor, müminler birbirine düşüyor?

Hz. Ali cevap verdi:

- Hz. Ebû Bekir ve Ömer zamanında biz vardık, ama bizim zamanımızda onlar yok.

TİTİZLİĞİN BÖYLESİ

İslâm dünyasında Kur'an'dan sonra en güvenilir kaynak Sahih-i Buhari adındaki hadis kitabıdır. İsmail el-Buhari'nin Hz. Peygamberin hadislerini toplamaya kendini vakfettiği, yeni bir hadis duymak ve almak için dere tepe dolaştığı, günlerce, haftalarca yol katettiği sıralardaydı. Kendisine birçok sahabi ile görüştüğü bilinen birinden söz edildi. Çok zaman yaptığı gibi uzun bir yol katederek bahsedilen adamı buldu. Fakat adamı bulduğu sırada kazığından boşanmış olan devesini boş torba ile aldatarak yakalamaya çalıştığına şahit oldu. Bu halde hiçbirşey sormadan geri döndü. Niçin boş döndüğünü, birkaç hadis not etmediğini soranlara şöyle cevap verdi:

- Ben devesini aldatarak yakalamaya çalışan adamın rivayet edeceği hadise güvenmem.

MAL SEVGİSİ KALBİ KAPLAMAMALI

Büyük fıkıh (hukuk) bilgini, Hanefi mezhebinin kurucusu İmam-ı Azam Ebû Hanîfe'nin (VIII. yüzyıl) ilmi faaliyetleri yanında ticaretle de meşgul zengin bir zat olduğu malumdur. Bu büyük insan, gündüz öğleye kadar mescitte talebelerine ders verir, öğleden sonra da ticari işleri ile uğraşırdı. Bir gün ders verdiği sırada bir adam mescidin kapısından seslendi:

- Ya imam, gemin battı!... (İmamın ticari mal taşıyan gemileri mevcut)

İmam-ı Azam bir anlık tereddütten sonra

- Elhamdülillah dedi.

- Bir müddet sonra aynı adam yeniden gelip haber verdi:

- Ya imam, bir yanlışlık oldu batan gemi senin değilmiş.

İmam bu yeni habere de:

- Elhamdülillah, diyerek mukabele etti. Haber getiren kişi hayrete düştü:

- Ya imam, gemin battı diye haber getirdik "Elhamdülillah" dedin. Batan geminin seninki olmadığını söyledim yine "Elhamdülillah" dedin. Bu nasıl hamdetme böyle?

İmam-ı Azam izah etti:

- Sen gemin battı diye haber getirdiğinde iç âlemimi, kalbimi şöyle bir yokladım. Dünya malının yok olmasından, elden çıkmasından dolayı en küçük bir üzüntü yoktu. Bu nedenle Allah'a hamdettim. Batan geminin benimki olmadığı haberini getirdiğinde de aynı şeyi yaptım. Dünya malına kavuşmaktan dolayı kalbimde bir sevinç yoktu. Dünya malına karşı bu ilgisizliği bağışladığı için de Allah'a şükrettim.

İMAM-I ÂZAM VE KADILIK

Zamanında İmam-ı Azam ile herhangi bir konuda tartışmaya girip de galip çıkan görül-memiştir. Hem derya gibi ilmi, hem de herkese nasip olmayan zeka ve mantığı sayesinde hepsinden kendisi galip çıkıyordu.

Abbasi Halifesi Me'mun İmam-ı Azam'ı Kufe'ye kadı yapmak istiyordu. İmamı çağırdı ve bu niyetini açıkladı. İmam-ı Azam yönetimin yanlışlıklarına alet olmamak için bu teklifi kabul etmedi.

- Ben kadılık yapamam, dedi.

Halife de herkes de kabul ederdi ki ondan iyi kadılık yapacak bulunamazdı. Bu nedenle Halife sert çıktı:

- Yalan söylüyorsun, sen kadılık yaparsın!

İmam-ı Azam akan suları durduracak şu cevabı verdi:

- Eğer ben yalan söylüyorsam, yalan söylediğim için kadılık yapamam, çünkü yalancıdan kadı olmaz. Eğer "yapamam" dediğim zaman doğru söylüyorsam, sözümün gereği olarak kadılık yapamam. O halde her iki halde de kadılık yapamam,

KÂFİR Mİ MÜMİN Mİ?

İmam-ı Azam'ın da bulunduğu bir mecliste birisi şöyle bir soru sordu: "Bir adam ki, cenneti istemez, cehennemden korkmaz, ölü eti yer, rüküşüz secdesiz namaz kılar, görmediğine şahitlik eder, fitneyi sever, hakkı istemez, bu adam kafir midir, mümin mi?" Mecliste bulunanlar ağız birliği etmişçesine "Bunlar kafirin sıfatlarıdır, böyle bir adam kafirin ta kendisidir." dediler. İmam-ı Azam susuyordu: "Ya imam sen ne dersin?" dediler. İmam-ı Azam, "Bunlar müminin sıfatıdır, böyle biri müminin ta kendisidir" dedi. itiraz ettiler: "Ya imam nasıl olur, mümin cenneti istemez mi, cehennemden korkmaz mı?.." diye. İmam tek tek açıkladı: "Gerçek (bilinçli) mümin cenneti istemez, sahibini (Allah'ı) ister, cehennemden korkmaz, sahibinden korkar, ölü eti dediğiniz balıktır, görmediğine şahitlik eder, çünkü Allah'ı görmez ama kesin inanır, rükusuz secdesiz kıldığı namaz cenaze namazıdır, fitneyi sever, çünkü fitneden maksat mal ve evladdır, (Kur'an'da mal ve evladın müminler için fitne -imtihan- olduğu belirtilmiştir); hakkı istemez, çünkü haktan kasıt ölümdür, mümin de olsa ölümü temenni etmez."

SEN BİR KIZINI VERMEZSİN DE...

Kufe'de bir adam üçüncü Halife Hz. Osman için "Yahudiymiş" diye tutturmuştu. Herkes bunun asılsız olduğunu, imkansız olduğunu söylüyor ama adam bir türlü ikna olmuyordu. Bu konu İmam-ı Azam'a da duyuruldu. "Adamı bu saçma inancından kimse caydıramadı, şununla bir de siz görüşseniz" dendi. "Hay hay" dedi İmam-ı Azam, bir akşam bu kıza dünürlüğe diye adamın evine gitti. Dereden tepeden konuştuktan sonra sözü esasa getirdi:

- Biz Allah'ın emri, Peygamberin kavliyle kızına dünür geldik.

- Kime istiyorsunuz kızımı, öğrenebilir miyim?

- Kızını istediğimiz kimse son derece ahlâklı, dürüst çok zengin ve alabildiğine cömert, Kur'an'ı ezbere biliyor ve sürekli okuyor... (Bunların hepsi Hz. Osman'ın nitelikleri)

Adam sözünü kesti:

- Yeter, bunlardan bir tanesi bile kızımı vermek için yeterli meziyettir.

- Ama bu damat adayının bir kusuru var, kendisi Yahudi.

-Adam parladı:

- Nasıl olur, benim kızımı bir Yahudiye istersiniz?

İmam-ı Azam için artık taşı gediğine koymanın zamanı gelmişti:

- Sen bir kızını yahudiye vermezsin de Hz. Peygamber iki kızını birden bir Yahudiye nasıl verir? deyince adamın artık bir inat ve itiraza mecali kalmadı, bilinen gerçeği kabul etti.

(Hz. Osman peygamberimizin damadıydı, önce bir kızıyla evlenmiş, o ölünce diğer bir kızıyla evlenmişti. Bunun için Hz. Osman'a "Zi'nNureyn" (İki nur sahibi) denmiştir.)

ATEŞ DÜNYADAN GİDİYOR

Abbasi'lerin ünlü halifesi Harun Reşid zamanında yaşamış olan Behlül Dana (VIII. yüzyıl) dönemin evliyasındandı. Zaman zaman aklından zoru olan kimselere has tavırlar takınır, herkes de bundan dolayı kendisini deli sanırdı. Ama bunu maksatlı yapardı. Behlül daima Harun Reşid'in yakınında bulunur, çeşitli sebepler hasıl ederek onu uyarırdı. Bir gün Behlül, üstü başı toz toprak içinde uzun bir yolculukan gelmiş olmanın belirtileri ile Harun Reşid'in huzuruna çıktı. Harun Reşid sordu:

- Be ne hal Behlül, nereden geliyorsun?

- Cehennemden geliyorum ey hükümdar.

- Ne işin vardı cehennemde?

- Ateş lazım oldu da ateş almaya gittim.

- Peki, getirdin mi bari?

- Hayır efendim getiremedim. Cehennemin bekçileriyle görüştüm, onlar "Sanıldığı gibi burada ateş bulunmaz, ateşi herkes dünyadan kendisi getirir" dediler.

BEHLÜL DİVÂNE

Birgün adamın biri Behlül'e akıl danıştı:

- Ey Behlül Dana, ben zengin olmak istiyorum, bana ne tavsiye edersin?

Behlül bir an düşünüp cevap verdi:

- Demir al, demir sat.

Demir ticareti eski çağlardan beri kârlı bir iş olarak biliniyordu. Çünkü demir hiç fire vermeyen, daima üstüne koyan bir maddeydi. Adam Behlül'ün tavsiyesine uyup demir ticaretine başladı ve gerçekten kısa zamanda dilediği gibi zengin biri oldu. Zengin olduktan sonra Behlül için "Bu ne budala adam, verdiği akılla herkes köşeyi dönüyor, kendisi fakirlikten kırılıyor" diye düşündü. Bir zaman sonra Behlül'ün karşısına çıktı, yeni bir akıl danıştı:

- Ey Behlül Divâne (Dana yerine aptal yerine koyarak divane diyor) ben demir alıp satmaktan yeterince zengin oldum. Biraz da başka bir iş yapayım. Bu sefer ne tavsiye edersin?

Behlül adamın içini dışını bildiğinden onu kötü niyetine kurban edecek bir tavsiyede bulundu:

- Soğan al, soğan sat.

Soğan ticaretinin de riskli işlerden biri olduğu bilinir. Soğan devamlı fire veren bir nesnedir. Adam soğan ticaretine başlayınca kısa zamanda iflas bayrağını çekti ve kötü kalbliliğinin cezasını pahalı bir biçimde ödedi.

ÇARŞI PAZAR AĞALIĞI

Behlül Dana birgün Harun Reşid'den bir vazife istedi. Harun Reşid de ona çarşı pazar ağalığını (denetimini) verdi. Behlül hemen işe koyuldu. İlk olarak bir fırına gitti. Birkaç ekmek tarttı hepsi normal gramajından noksan geldi. Dönüp fırıncı ya sordu: "Hayatından memnun musun, geçinebiliyor musun, çoluk-çocuğunla ağzının tadı var mı?" Adam her soruya olumsuz cevap verdi. Memnun olduğu bir şey yoktu. Behlül birşey demeden ayrıldı ve bir başka fırına geçti. Orada da birkaç ekmek tarttı ve gördü ki bütün ekmekler gramajından fazla geliyor, eksik gelmiyor. Aynı soruları bu fırının sahibine de sordu ve her soruya olumlu cevap aldı. Bundan sonra başka bir yere uğramadan doğru Harun Reşid'in huzuruna çıktı ve yeni bir vazife istedi. Harun Reşid, "Behlül daha demin vazife verdik sana ne çabuk bıktın?" dedi.

Behlül açıkladı:

- Efendimiz çarşı pazarın ağası varmış. Benden önce ekmekleri tartmış, vicdanları tartmış, buna göre herkes hesabını ödemiş, bana ihtiyaç kalmamış.

SARAYDA İFTAR

Harun Reşid bir Ramazan günü Behlül'e tembih etti:

- Akşam namazında camiye git, namaza gelen herkesi iftara davet et.

Akşam oldu, namaz kılındı, namazdan sonra Behlül 5-10 kişilik bir grupla çıka geldi. Harun Reşid şaşırdı:

- Behlül bunlar kim? Ben sana namaza gelen herkesi saraya iftara çağır diye tembih etmedim mi? Sen o kadar cemaatin arasından bir sofralık bile adam getirmemişsin..

- Efendimiz, siz bana camiye gelenleri değil, namaza gelenleri iftara çağır dediniz. Namazdan sonra bendeniz cami kapısında durdum, çıkan herkese hocanın namaz kıldırırken hangi sureyi okuduğunu sordum. Onu da yalnız bu getirdiğim kişiler bildi. Camiye gelen çoktu ama namaza gelen demek ki yalnız bunlarmış.

SENİN İŞİN DAHA ZOR

Behlül Dânâ'nın menkıbelerinden kitaplar meydana getirilmiştir. Bunların hepsi insanları iyiliğe, doğruluğa, Allah rızasını kazanmaya özendirici bir nitelik taşır. Türk halkı arasında da bunlardan bir bölümü bilinmekte ve anlatılmaktadır.

Bir hac ibadeti sırasında Harun Reşid ve Behlül yüksekçe bir yere oturup oradan ibadet ve dua eden ve bu arada ağlayıp gözyaşı döken insan selini seyrediyorlardı. Behlül Dana halifeyi uyarmak için yeni bir fırsat yakalamıştı. Dedi ki:

- Ey müslümanların halifesi, bütün bu ağlayıp sızlayan insanlar kendi nefislerinin günahlarının hesabını verip veremeyeceklerini bilmedikleri için ağlaşıyorlar. Halbuki sen kendi nefsinin hesabı yanında bütün bu insanların da hesabını vereceksin.

GERÇEK ZENGİNLİK

Başlangıçta Türkistan taraflarında bir bölgenin hükümdarı yani dünya sultanı iken vâkî olan bazı ikazlarla hükümdarlığını bırakıp maneviyat sultanı olmaya azmeden, bunu da gerçekten başaran İbrahim Edhem (VIII. y.yıl) dünya malına karşı o kadar tenezzülsüzdü ki kimseden bir şey istemez ve beklemezdi. Nefsini yokluğa ve mahrumiyete o derece alıştırmıştı ki bir benzerine rastlanamazdı. Birgün büyük velilerden çağdaşı ve hemşehrisi Şakik Belhi ile karşılaştı ve ona sordu:

- Ey Şakik nasıl geçiniyorsun? Şakik Belhi cevap verdi:

- Bulunca yiyoruz, bulmayınca sabrediyoruz. İbrahim Edhem:

- Horasan'ın köpekleri de aynı şeyi yapıyorlar, bulunca yiyorlar, bulmayınca sabrediyorlar, diye karşılık verdi.

Belhi sordu:

- Peki siz ne yapıyorsunuz?

- Biz bulunca dağıtıyoruz, bulmayınca sabrediyoruz.

Bizim İbrahim Edhem Hazretleri hakkında söylemek istediğimiz bu değil. İbrahim Edhem'in, amaç edindiği ve ulaşmayı başardığı yokluk ve mahrumiyeti o derece aşikar, o derece göze batıcı idi ki görenlerde kendisine yardım hissi uyandırıyordu.

Varlıklı bir kişi İbrahim Edhem'e yardım etmek istedi. İbrahim Edhem:

- Yardımını gerçekten zenginsen kabul ederim, dedi.

Adam gerçekten zengin olduğunu, bir şeye ihtiyacı bulunmadığını söyledi. Büyük veli sordu:

- Ne kadar paran var?

- Üç bin altınım var.

- Dört bin olmasını istemez misin?

- Elbette isterim.

- Beşbin olmasını?

- İsterim.

- On bin altının olsa çok sevinirsin değil mi?

- Şüphesiz çok memnun olurum.

- Zengin olduğunu söylüyorsun ama, sen gerçekte züğürdün birisin. Sen, on bin değil yüz bin altının olsa yine kanaat etmez fazlasını istersin. Kanaati olmayan insan zengin sayılmaz. Gerçekten zengin olsaydın yardımını kabul edecektim.

TEVEKKÜL BÖYLE Mİ OLUR?

Büyük velilerden Şakik Belhi (VIII. yyıl) bir kıtlık senesinde, herkesin kara kara düşündüğü bir ortamda, zengin bir adamın kölesinin şakır şakır oynadığına şahit oldu. Yanına yaklaştı ve sordu:

- Herkes kıtlıkla, açlıkla karşı karşıya olmaktan inler dururken sen neye güvenerek böyle oynayabiliyorsun? Köle cevap verdi:

- Herkesten bana ne? Benim için bir tehlike söz konusu değil. Benim efendimin 7-8 tane köyü var, her ihtiyacımız o köylerden sağlanıyor.

Bu açıklama Şakik'i adeta bir şamar gibi sarstı. Çünkü kendisi de kıtlıktan dolayı endişe içindeydi. Ama köle onu uyandırdı ve kendi kendine şöyle dedi:

- Hey Şakik kendine gel! Şu köle nihayet bir insan olan efendisine bunca güveniyor, kendini emniyet içinde hissediyor. Sen ki bütün canlıların rızkını garanti eden Allah'a inanıyor, tevekkül ediyorsun, Bu nice tevekküldür ki rızık endişesi içindesin?

HEDİYE

En büyük velilerden biri olduğunda şüphe bulunmayan Bayezid-ı Bestâmi'yi ölümünden sonra bir dostu rüyasında gördü ve kendisine sordu:

- İlahi huzurda seni nasıl karşıladılar? Bayezid-i Bestami cevap verdi:

- Bana, "ne getirdin?" diye sordular. Ben de dedim ki "Bir dilenci bir padişahın huzuruna çıkınca ona ne getirdin diye sormazlar, dile bizden ne dilersen" derler.

Sözüme Rabbimin cevabı erişti: "Doğru söylüyor, doğru söylüyor."

GÜVENE LÂYIK OLMAK

Tasavvuf tarihinin önemli simalarından Zünnun Mısri (IX. y.yıl) kendisine bir yıl mürid olup hizmet ettikten sonra İsm-i A-zam'ı (Allah'ın bütün vasıflarını ifade eden en yüce adı) öğrenmek isteyen Yusuf bin Hüseyin'in arzusunu yerine getirmedi. Bu isteğe gülüp geçti. Aradan tam altı ay daha geçti. Yusuf bin

Hüseyin sabırla hizmete devam etti. Bir fırsatını bulup isteğini yine tekrarladı. Zünnun Mısri bu defa Yusuf bin Hüseyin'e ağzı bir bezle bağlanmış bir testi vererek, "Bunun içindeki hediyeyi falan yerdeki filan zata götür" dedi. Dikkatle götürmesini, içindekine bir zarar gelmemesini de ayrıca hatırlattı. Yusuf, hediyeyi aldı ve yola koyuldu. Yolda kendi kendine söyleniyordu: "Bir buçuk yıldır hizmetindeyim, benim bir dileğimi yerine getirmeyen şeyhim, hizmetinde bulunduğum bir buçuk yıldır bir defa ziyaretine bile gelmemiş olan bir dostunu hediye ile taltif ediyor..."

Yolculuğu sırasında bir yerde dinlenirken, içini, özenle götürülmesi istenen bu hediye nedir diye şiddetli bir merak sardı. Merakına mağlup olarak testinin ağzındaki bezi çözdü ve açtı. Açmasıyla birlikte bir fare fırt diye atladı ve çalılıkların, arasında kayboldu. Yusuf bin Hüseyin çok üzüldü, pişman oldu. Emanete hiyanet etmişti. Artık götürülecek hediye kalmadığına göre yoluna devam etmesi gereksizdi. Çaresiz üzüntülü ve mahcup bir halde geri döndü. Olacağı kalbine malum olan Zünnun Mısri "Sıradan bir hediyenin bile güvenilemeyeceği bir kimseye İsm-i Azam nasıl emanet edilir?" diyerek her isteyene her şeyin emanet edilemeyeceğini anlatmak istedi.

YUNUS HÜRMETİNE

"Anadolunun iç aydınlığı" bütün Anadolu'nun sevgilisi insan sevgisinin, hoşgörünün sınırlarını,

Yaradılmışı hoşgör
Yaradandan ötürü
Bir kez gönül yıktın ise
Bu kıldığın namaz değil.

gibi söyleyişlerle kimseye nasip olmayacak ölçüde genişleten Yunus Emre (1240-1320) Tapduk Emre'nin dergahında uzun süre zevk ve hevesle odun taşımış, ayak işleri yapmıştı. Ama Tapduk bir türlü arzuladığı gibi Yunus'u ele almıyor, eren lerin gönül deryasından bir katre sunmuyordu. Yunus bu konuda bir dilekte bulunsa "Sen hâlâ dünya kokuyorsun" deyip savuşturuyordu. Yunus "Herhalde benim nasibim burada değil, bir başka şeyhin kapısında" diyerek Tapduk'a dahi haber vermeden dergahı terketti. Ama dergahtan uzaklaştıkça içini bir hüzün kapladı. Tapduk Emre'nin kapısında en basit işleri yaparken bile gönlünde bir aydınlık, bir ferahlık, bir yumuşaklık vardı. Dergahtan ayrılalı gönlü kararmış, katılaşmıştı, uzaklaştıkça içini Tapduk'a ve dergaha karşı bir hasret kaplıyordu. Bu yolculuk sürerken bir akşam vakti yedi kişilik bir başka yolcu grubuna rastladı. İçini kaplayan hüzün ve hasrette belki bir hafifleme olur diye kendi de onlara katıldı. Yol arkadaşları ermiş kılıklı, yaşlıca insanlardı. Güven veren halleri vardı. Birlikte sürdürülen bu yolculuk sırasında bir an geldi ki hiçbirinin çıkınında (azık çantası) birşey kalmadı. Biryerde mola verdiler, açlık canlarına tak etmişti. Bu yedi arkadaştan bi ri ellerini kaldırıp Yaradan'a niyazda bulundu. Bu dua ve yakarmanın akabinde önlerinde türlü yiyeceklerle donanmış bir sofra peydah oldu. Yediler içtiler Rablerine şükrettiler. Bundan sonra bu yedi yolcudan herbiri yolda acıktıkça dua etti ve yemekleri ilahi bir lütuf olarak ikram edildi. Sonunda dua sırası Yunus'a gelmişti.

Yunus soğuk terler döküyordu. İşin içinde mahcup olmak vardı. Yol arkadaşlarının her biri Allah katında makbul kişilerdi ki duaları kabul görüyordu. Kendinin böyle bir imtiyazı yoktu. Ama duayı yapacaktı, çaresi yoktu. Bütün varlığı ve içtenliğiyle Allahla yalvardı: "Ya Rabbi, şu yol ar kadaşlarım sana kimin yüzü suyu hürmetine yalvarıyorlarsa ben de onun yüzü suyu hürmetine yalvarıyorum, beni mahcup etme..." Bu duanın arkasından öncekilerin iki katı yiyecek içecek lütfedildi. Şaşkınlık sırası yedi yolcudaydı. Sordular:

- Ey arkadaş, sen kimin hürmetine dua ettin? Yunus,

- Önce siz söyleyin dedi. Açıkladılar:

- Biz Tapduk Emre'nin dergahında Yunus adında çok makbul ve muteber bir derviş varmış onun hürmetine Allah'a yakarmıştık.

Yunus esas şimdi mahcup olmuştu. Yunus'un kendisi olduğunu açıklamaya utandı. Tapduk Emre'ye karşı da kalbini bozmuştu. Halbuki Tapduk ona Allah yolunda epeyi dereceler kazandırmıştı. Büyük bir pişmanlık içinde, bedeninden sıyrılmış bir ruh gibi akarak Tapduk dergahına döndü ve şeyhine bu defa kendini kayıtsız şartsız teslim etti.

GÖREV ŞUURU

Osmanlıların ilk Şeyhülislamı Molla Fenari (1350-1431) Şeyhülislam olmadan önce Bursa kadısı idi. Onun kadılığı sırasında bir adam pazardan bir at satın aldı. Fakat alış-verişin hemen arkasından atın hasta olduğunu farketti. Geri ver mesi gerekiyordu, ama satın aldığı adamı zorluk çıkartır, atın hastalığını kabul etmez diye önce kadıya gidip resmi kanaldan işi sağlama bağlamak istedi. Mahkemeye gittiğinde kadıyı (Molla Fenari) yerinde bulamadı. İşini ertesi güne bıraktı. Fakat at o gece öldü. Adam ertesi gün olanları kadıya

anlattı, mağdur olduğunu, ne yapması gerektiğini sordu. Molla Fenari "Senin zararını ben ödeyeceğim" dedi. Adam hayretle kadıya baktı, "Niçin siz ödeyeceksiniz, konuyla hiçbir ilginiz ve suçunuz yok ki..." dedi. Molla Fenari, "Evet öyle görünüyor ama aslında benim de suçum büyük. Eğer sen dün makamıma geldiğinde ben yerimde olsaydım, olaya müdahale eder, atı geri verdirir, paranı iade ettirirdim. At da sahibinin elinde ölmüş olurdu. Bu imkân şimdi yok olmuştur. Senin zararına benim makamımda bulunmamam sebep olduğu için zararını ben ödeyeceğim" dedi ve ödedi.

ARADAKİ FARK

Anadolu'nun yetiştirdiği en büyük velilerden biri olan Hacı Bayram (XV. y.yıl) Anadolu kökenli başka birçok bilgin ve erenin de üstadıdır. Bunlardan biri de Fatih'in hocalarından Akşemseddin idi. Akşemseddin Hacı Bayram'a bağlanışından kısa bir zaman sonra zekası, anlayışı, kavrayışı, en önemlisi de şeyhine tam teslimiyeti sayesinde icazet (diploma) aldı ve irşadla görevlendirildi. Akşemseddin'in bu başarısı Hacı Bayram'ın diğer müridleri arasında kıskançlığa sebep oldu. Bunlardan biri Hacı Bayram'a sordu:

- Efendi Hazretleri, kırk yıldır talebeniz olanlar henüz halifeliğe (sizi temsile) layık görülmezken Akşemseddin'in kısa zamanda bu rütbeye ulaşmasının sebebi ne ola?

Hacı Bayram, gerek maddi gerekse manevi hayatta yükselmenin veya yerinde saymanın sebebini açıklarcasına cevap verdi:

- Bu köse (Akşemseddin) bizde ne gördü ve işittiyse hemen inandı ve teslim oldu. Sebep ve hikmetini sonra kendi kendine bulup öğrendi. Kırk yıldır hizmetimizde bulunanlar ise bizde gördüklerinin ve duyduklarının önce sebep ye hikmetini öğrenip sonra inandı ve teslim oldu. İşte aradaki fark budur.

İKİ ER KİŞİ İLE BİR HATUN KİŞİ

Hacı Bayram Veli, Sultan II. Murad'ın saygı duyduğu manevi önderlerdendi. Hükümdarın Hacı Bayram'a saygısı o derece büyüktü ki ona mürid olanlardan vergi almıyordu. Ama gelin görün ki bütün Ankara halkı Hacı Bayram'ın müridi olduğunu iddia ediyordu. Ankara'da kimden vergi istense "Ben Hacı Bayram'ın müridiyim" deyip işin içinden sıyrılıyordu. Bu durum hükümdara yansıtıldı. Hükümdar Hacı Bayram'a bir mektup gönderip, "Gerçek müritlerinizin sayısını bana bildiriniz, sizin bildirdiğiniz herkes vergiden mual tutulmak üzere kabulümdür"dedi.

Hacı Bayram devletine saygılı bir maneviyet büyüğü olarak kendisine bağlılığın kötüye kullanılmasından zaten şikayetçi idi. Mektubu fırsat bilerek müridlik iddiasındaki herkese haber saldı: "Falan gün falan yerde toplanınız" diye. O gün hemen bütün Ankara halkı şeyhlerinin davetine uyarak bildirilen yere akın ettiler. Hacı Bayrar ı bir tepeciğe kurdurduğu siyah kıl bir çadırdan çıkarak kalabalığa sordu: "Beni seviyor musunuz?' Kalabalık hep bir ağızdan karşılık verdi: "Elbette seviyoruz." "Bana yürekten bağlı mısınız? İstesem benim için canınızı verirmisiniz?" Kalabalık cevab verdi: "Canımız senin yoluna feda olsun..." Hacı Bayram bunun üzerine "Bugün bana inananları şu çadırın içinde bir bir kurban edip canlarını cennete göndereceğim. Şimdi bir kişi çıksın" dedi. Kalabalıktan bir kişi çıktı. Hacı Bayram onu çadıra aldı. Çadırda önceden hazırlattığı koyunlardan birini kestirerek, kanını çadırdan dışarıya akıttırdı. Dışardakiler adamın gerçekten kurban edildiğini sanarak ürperdiler. Hacı Bayram dışarı çıktı, "Bir kişi daha gelsin"dedi. Bir adam daha çıktı. Onu da çadıra alıp aynı işlemi yaptı. Sonra dışarı çıktı ve bir kişi daha istedi. İşin şakayla gelir yanı yoktu. Giden gidiyordu. Bu defa bir şaşkınlık ve duraksama görüldü. Yine de bir hanım ileri çıktı. Hacı Bayram onu da çadıra aldı. Aynı olay tekrarlandı. Dördüncü defa Hacı Bayram kurbanlık isteyince tek kişi çıkmadı. Hacı Bayram artık hükümdara cevap verecek durumdaydı:

- Sultanım, vergiden affedilmek üzere gerçek müridlerimi sormuştunuz. Benim gerçek müritlerim iki er kişi ile bir hatun kişiden ibaret üç kişidir.

ALLAH HARAMDAN KAÇANI KORUR

Ünlü hükümdar Timur'dan sonra yerine geçen oğullarından Şahruh (XV. y.yıl) babasının tersine bilime ve bilgine değer veren, dindar, halim, selim biriydi. Bilginlerle oturup kalkmaktan zevk alırdı. Şahruh'un çevresindeki bilgin kişilerden biri de Nimetullah Efendi idi. Aynı zamanda evliyadan olan Nimetullah Efendi'nin dilinden düşürmediği bir söz vardı: "Allah haramdan kaçanı korur" (Yani kişi haramdan kaçarsa Allah ona haram yedirmez, nasip etmez, demek istiyordu.)

Bu sözü sık sık tekrar eder, bununla biraz da hükümdar ve adamlarını uyarmak amacı güderdi. Şahruh da bunun her zaman mümkün olmayacağını, insanın bazen bilmeden de harama el uzatabileceğini ileri sürerdi. Şahruh bir gün sarayında

özellikle Nimetullah Efendi'yi ağırlamak üzere bir ziyafet düzenledi. Başta hükümdar ve Nimetullah Efendi olmak üzere davetliler sofraya oturdular. Baş yemek kehribar gibi kızarmış bir kuzu çevirmesiydi. Herkes gibi Nimetullah Efendi de iştahla yiyor, yedikçe "Allah haramdan kaçanı korur" sözünü tekrarlayıp duruyordu. Hükümdar ve adamları da bıyık altından gülüyorlardı. Nihayet yemek bitti. Şahruh Nimetullah Efendi'ye sordu:

- Allah haramdan kaçanı her zaman ve her durumda korur mu?

- Evet korur, haramdan kaçana Allah haram nasip etmez.

- Ama hocam seni korumadı, sende bizimle birlikte haram yedin.

- Hayır, ben haram yemedim haramı siz yediniz.

- Boşuna iddia etme hocam, sofrada yediğimiz kuzuyu benim adamlarım çalmıştı, hırsızlık malıydı o...

- Olabilir, size haramdı, ama bana helaldi. Hükümdar lahavle çekti:

- Nasıl olur hocam, çalınmış bir kuzu bize haram, sana helal?

Nimetullah Efendi sözünü bağladı:

- Eğer inanmıyorsanız, kuzunun sahibini bulun sorun...

Gerçekten hükümdarın adamları çaldıkları kuzunun sahibini buldular. Yaşlı bir kadındı kuzunun sahibi. Kuzuyu çaldıklarını, pişirip yediklerini itiraf ettiler ve parasını ödemek istediklerini söylediler. Kadın parasını almayı reddetti ve kendilerine beddua etti.

- Ben o kuzuyu parası için değil, bu havalide Nimetullah Efendi diye mübarek bir zat varmış, ona ikram etmek için yetiştiriyordum, diye açıklamada bulundu.

GERÇEK TEDBİR BUDUR

İstanbul'un Vefa semtine adı verilen Şeyh Vefa, Fatih devrinin büyük alimlerinden ve evliyasındandı. Akşemseddin, Molla Gürani gibi devrin manevi önderlerinden biriydi. Bu büyük zatın oyun yaşlarındaki bir oğlu kötü bir alışkanlık edinmişti. Ucuna çivi çakılmış bir sopa ile o devirde evlere içme suyu taşıyan sakaların kırbalarını deliyordu. Evcil hayvan derisinden yapılmış su tulumu demek olan kırba, sivri bir madde ile dokunuldu mu kolayca delinecek bir nesneydi. Şeyh Vefa'nın oğlu da bunu yapıyordu. Sakalar, "Bir din ulusunun oğludur, çok sürmez geçer" diye bir müddet dayandılarsa da baktılar vazgeçeceği falan yok, Şeyh Vefa'ya şikayet ettiler. Vefa Hazretleri olanları duyunca hayretler içinde kaldı. Nasıl olur da bunca dikkat ve özenle yetiştirilen, haram lokmadan uzak tutulan bir çocuk böyle bir şey yapardı? Şeyh Vefa sakalara, "Tamam" dedi. Konu anlaşıldı, gereken yapılacak, sizin de zararınız ödenecektir. Önce kendinden işe başladı. "Acaba ben bu çocuğa yanlışlıkla da olsa haram yedirdim mi?" diye düşündü. Bir şey bulamadı. Hanımına sordu; "Sen bu çocuğa hamileyken veya süt verirken haram bir şey yedin mi, çok iyi düşün, bana bildir, yoksa oğlanın sonu kötü" dedi. Hanım düşündü, taşındı, rüyaya yattı, nihayet bir olay hatırladı. Oğlana hamileyken oturmağa gittiği bir komşu evinde, masadaki bir tabakta portakallar varmış. Görünce canı çekmiş ama istemeye de utanmış. Ev sahibi hanım bulundukları odadan dışarı çıktıkça yakasındaki iğneyi portakallara batırıp sularını içmiş. Bunu şeyhe anlattı. Şeyh Vefa "Aman hatun hiç vakit geçirmeden o komşuya git, olanı biteni dosdoğru anlat ve helallik dile" diye tenbihledi. Kendi de sakaları çağırdı, kimin kaç tane kırbası delinmişse hepsinin parasını ödedi ve haklarını helal ettirdi. Oğlana olayın başından sonuna kadar bir şey denmedi. Hakkında böyle şikayet var, bir daha yaparsan asarız, keseriz yollu tehdit edilmedi. Ama çocuk bir daha çivili sopa ile kırbaları delmedi.

ALTINI DÜŞMAN BELLE

Sultan Mahmud imanlı, amelli, bilgin bir hükümdardı ama güzel yüzlü değildi. Bundan müteessir de olmuyordu. Ne var ki halk güzel yüzlü hükümdarları daha çok severdi. Endişesi bundan ileri geliyordu.

Devrinin büyük velilerinden birine sordu:

- Efendi Hazretleri, malumdur ki halk güzel yüzlü hükümdarları daha çok sever. Halbuki ben bundan yoksunum. Ama halkımın da beni sevmesini istiyorum, bana ne tavsiye edersiniz?

Allah dostu şu tavsiyede bulundu:

- Halkın seni sevmesini istiyorsan altını kendine düşman belle... (Halkın refah ve mutluluğu için onu gözünü kırpmadan harca). K

* Kişiye imandan sonra verilen şeylerin en hayırlısı saliha kadındır. Hazreti Ömer Radıyallahu anh
* İnsanlar arasında bulun, fakat kimseye yük olma! Hüsameddin Mankpûrî Rahmetullahi aleyh
* Dünya cennete göre zindan, cehenneme göre ise cennet gibidir. Abdulkadir Geylani

HZ. ABDULLAH B. ÖMER B. EL-HATTÂB (r.anh)

İkinci halife Hz. Ömer (r.a.)'in oğlu ve mü'minlerin annesi Hz. Hafsa'nın ana-baba bir kardeşi, fâkih ve muhaddis sahâbî. Ebû Abdurrahman künyesi ile tanınan Abdullah'ın annesi Zeynep bnt. Maz'un el-Cümeyhî'dir.

Abdullah b. Ömer'in, peygamberliğin üçüncü yılında doğdugu kaydedildiği gibi onun nübüvvetten bir yıl önce dünyaya geldiği söylenmektedir. (İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-Gâbe, Kahire 1286, 111, 230).

Babasıyla birlikte, küçük yaşta İslâm'a girdi ve yine babası ile birlikte Medine'ye hicret etti. Tamamıyla İslâm toplumunda ve İslâm terbiyesiyle yetişti. Yaşı küçük olduğu için Bedir ve Uhud gazalarına Hz. Peygamber (s.a.s.) tarafından katılmasına müsâde verilmedi. (Buhârî, Megâzi, 6). Ancak onsekiz yaşlarında iken Hendek gazvesine ve daha sonra Hz. Peygamber (s.a.s.) zamanında meydana gelen bütün savaşlara katıldı. Mekke fethinde, Mûte savaşında, Tebük seferinde ve Vedâ Hacc'ında bulundu.

Abdullah b. Ömer, İslâm devleti bünyesinde meydana gelen anlaşmazlıklarla ortaya çıkan ve birbirleriyle mücadele eden gruplara karışmadı, tarafsız kaldı ve devlet kadrolarında vazife almadı. Zira oğlunu hilâfete aday göstermesini tavsiye eden sahâbelere Hz. Ömer: "Bir evden bir kurban yeter" demişti. Babasından sonra başa geçecek halifeyi seçmeye görevli olan şûrâ'ya sadece müşâvir olarak katıldı. Hz. Ömer oğluna şûrâ'ya katılmasını ancak aday olmamasını tavsiye etmişti. (İbnü'l-Esîr, el-Kâmilfi't Tarih, 111, 65 vd.)

Hz. Osman (r.a.) zamanında, İbn Ömer, devlet işlerine müdahalede bulunmuyordu. Bir gün Hz. Osman, İbn Ömer'e kadılık yapmasını, müslümanların arasındaki hukukî anlaşmazlıkları hâlletmesini teklif edince özür dileyerek kadılık vazifesini kabul etmemiş, Rasûl-i Ekrem (s.a.s.)'in bir sözünü hatırlatmıştı;

- Hz. Peygamber (s.a.s.) buyurmuşlardır ki: "Kadılar üç çeşittir. Birincisi câhillerdir. Bunların yeri Cehennemdir. İkinci zümre âlimleridir, fakat dünyaya meyilleri vardır, ilimleri ile amelleri bir değildir, bunlarda Cehennemliktir. Üçüncü zümre ise hem âlim, hem de dünyaya meyli olmayanlardır." (Ebû Dâvud, Akdiye, 2).

- Hz. Osman, Hz. İbn Ömer'e dedi ki:

- "Ama, senin baban Hz. Peygamber (s.a.s.) zamanında kaza işleri ile uğraştı ve kadılık yaptı."

- "Evet, doğrudur, fakat babam bir mesele ile karşılaşınca Rasûl-i Ekrem'e müracâat eder, müşküllerini hâlletmede zorluk çekmezdi. Çünkü Rasûl-i Ekrem müşkil bir mesele ile karşılaşınca onun da müşkilini vahiy hâllederdi. Şimdi Rasûl-i Ekrem aramızda yok ki problemlerimizi ona götürelim. Allah şimdi bizim yardımcımız olsun."

Hz. Osman da bu hususta Hz. İbn Ömer'e fazla ısrarda bulunmadı.

Hz. İbn Ömer, hükümet ve devlet işlerinden uzak kalmasına rağmen hak yolunda cihâd edip İslâm fetihlerine katıldı. Nitekim Hicret'in yirmiyedinci yılında Afrika'da Tunus, Cezayir, Merakes seferine katılmıştı.

İbn Ömer Hicret'in otuzuncu senesinde Horasan ve Taberistan fetihlerinde bulundu ve onun Taberistan fethinde bir Dihkan'ı öldürdüğü bilinmektedir. Ancak hükümet ve devlet işlerine müdahâle hususunda çok ihtiyatlı davranıp, daima uzak kalmayı tercih etti.

Hz. Osman'ın şehâdetinden sonra ilmî yüceliği, kahramanlığı ve mücahidliği Hz. Ömer'in oğlu olması sebebiyle halîfe olması istendiyse de kabul etmedi. Hz. Ali tarafında yer aldı. Dahilî olaylara karışmadı. Sıffin olayından sonra da halifelik tekliflerini reddetti. Muâviye zamanında 669 yılında Hz. Peygamber'in güvenini kazanmış ve bayraktarlığını yapmış olan Halid b. Zeyd Ebu Eyyub el-Ensâri ile İstanbul surları önlerine kadar gelip, İstanbul'un ilk muhasarasına katıldı. Onun devlet bünyesinde ve islâm toplumunda meydana gelen iç karışıklıklar sırasında temkinli davrandığını görmekteyiz. Fakat Sıffin'de Hz. Ali'ye muhalefet edenlere ve Abdullah b. Zübeyr'i Kâbe'de muhasara edip şehid edenlere karşı savaşmadığına pişman olduğunu bizzat kendisi ifâde etmiştir. (İbn AbdülBerr, el-istiâb, II, 345), Haccac'a karşı savaşmadıysa bile onun zulmünden asla çekinmeden islâmî ahkâmı çiğnemesine karşı susmayıp onu gerektiğinde sert bir şekilde uyarmıştı. Hattâ onun bu gibi uyarılarına kızan Haccac b. Yusuf, Abdullah'ı öldürtme yollarını aramıştı.

Nihâyet hicretin yetmişdördüncü yılında Abdullah b Ömer seksendört veyahut seksen beş

yaşında iken vefat ettiği (İbn Sa'd, Tabakat, IV, 187), başka rivâyetlerde de onun seksenaltı yaşında vefat ettiği kaydedilir. (İbnü 'l-Esir, Üsd ü 'l-Câbe, I V, 230-23 1) .

Hac mevsiminde adamın biri ucu zehirli bir mızrak ile Abdullah b. Ömer'i ayağından yaraladı. Vücûdu zehirlendi. Bu zehirlenme vefatına sebep oldu. Bir rivâyete göre yukarıda söylediğimiz gibi bu yaralama Haccac b. Yusuf'un tertibi idi.

İbnü'l-Esir'in kaydına göre, Haccac b. Yusuf minberde hutbe okuyordu. Hutbe'de Abdullah İbn Zübeyr'e ağır sözler söylemiş ve bazı ithamlarda bulunmuş, onun Kur'ân-ı Kerim'i tahrif ettiği iddiasını ortaya atmıştı. İbn Ömer düşünmeden ve çekinmeden Haccac'a bağırıp: "Yalan söylüyorsun, bunu ne İbn Zübeyr yapardı, ne de senin bu işe gücün yeter!..." demişti.

İbn Ömer'in halkın toplu bulunduğu bir yerde böyle sert konuşmasından Haccac fena halde bozulmuş, ona kin besleyip çok kızmıştı. Açıktan açığa ona bir şey yapamayacağından gizlice ve hainlikle intikam almayı düşünmüştü. (İbn Hallikân, Vefayatü'l Ayan, II, 242). Ancak İbnü'l-Esir Haccac'ın hutbe meselesini başka türlü anlatmaktadır. Ona göre, Haccac hutbeyi çok uzatmış, o kadar uzatmıştı ki, ikindi namazına vakit daralmıştı. Bu ara ibn Ömer, "Güneş seni beklemiyor" diye ihtarda bulunmuştu. İkinci bir rivâyete göre, İbn Ömer'in onu beklemeyip kıymet vermemesine Haccac'ın canı sıkılmış, firavunluğu tutmuştu. Fakat Emevi hükümdarı Abdülmelik b. Mervan'ın korkusundan İbn Ömer'e karşı gelemiyordu. Bu meselenin iç yüzünün bu şekilde olduğu anlaşılmaktadır. Yoksa imkân bulduğu takdirde Haccac, İbn Ömer'i bir an evvel ortadan kaldırmada tereddüt etmezdi. (İbnü'lEsir, Üsdü'l-Gâbe, 111, 230)

Hac mevsiminde halkın kalabalık bulunduğu bir sırada kim vurduya getirmek için Haccac bu hâdiseyi tertiplemişti. Hattâ İbn Ömer hastalandığı sırada Haccac ziyaretine gitmiş suçlunun yakalanıp cezalandırılması meselesi söz konusu olmuştu. İbn Ömer o sırada Haccac'a: "Sen silahla Harem-i Şerif'e girilmesine müsâade ettiğin için bu olay meydana geldi. Harem-i Şerif'e silahlı girmenin doğru olmadığını biliyordun. Bunun önüne geçmiş olsaydın bu hâdise olmazdı" demiş, o da susmustu (İbn Sa'd, Tabakat, IV, 187 vd.).

İbn Ömer Medine'de vefat etmeyi arzu ediyordu. Zira son günlerde Mekke'de vaziyetin iyi olmadığını sezmişti. Cenab-ı Hakk'a dua ediyor: "Allah'ım, beni Mekke'de öldürme!" diye yalvarıyordu. Oğlu Sâlim'e şöyle vasiyet etmişti: "Ben Mekke'de ölürsem beni Harem hududu civarında defnet, sen de buradan göçüp git!" İbn Ömer bu vasiyetinden birkaç gün sonra vefat etti.

Vefatını müteakip vasiyeti gereğince halk toplandı. Haccac da suçluluğunu örtbas etmek için cenaze namazına katıldı. Hatta namazını Haccac'ın kıldırdığı bilinmektedir. (İbn Sa 'd, Labakat aynı yer). Vefat ettiğinde onbiri erkek onbeş çocuğu vardı.

Muhit ve aile olarak tamamen islâmî terbiye ile yetişmesi ve Rasûlullah'ın sohbetlerinde devamlı bulunması ona bizzat hizmet etmekle şereflenmesi, fıtraten üstün hâllere sahip olmasından dolayı zamanının bütün ilimlerinde mâhir ve üstad olmasını sağladı. Her konuda çok dikkatli araştırmayı, incelemeyi severdi. Sahâbe içinde dünyaya önem vermemesi örnek gösterilirdi. Haram ve şüpheli konularda çok titiz davranırdı.

Kur'ân-ı Kerim'in tefsiri hususunda da sahâbenin ileri gelenlerindendi. Bir gün Hz. Peygamber, ashâb-ı kirâm'a İbrahim sûresi Yirmidördüncü âyetinde geçen "ağaç"ın nasıl bir ağaç olduğunu sormuş. Hiç kimse cevap verememişti. Rasûlullah (s.a.s.) bunun "hurma ağacı" olduğunu açıklayıp da oradakiler dağılınca Abdullah b. Ömer yolda giderken babasına "Rasûli Ekrem'in, ağacın nasıl bir ağaç olduğunu açıklamasından önce hurma ağacı olduğu kalbime doğdu" dedi. Babası Ömer, "Peki neden bunu söylemedin?" deyince, Abdullah "Rasûlullah'ın huzurunda sen ve Ebû Bekir dururken konuşmayı uygun görmedim" demişti (İbn Hâcer, Fethu'l-Bârî Serh Sahihi'l-Buhâri, Mısır 1959, IX, 449). Bu da onun Allah'ın âyetlerine vukûfiyetini gösterir.

Abdullah b. Ömer helâl ve harama ait hadisleri en çok bildiren râvidir. Genellikle işittiği hadisleri yanılgıyı azaltmak, unutkanlığı ortadan kaldırmak için devamlı yazardı. Gerekmedikçe de hadis rivâyet etmezdi.

İbn Ömer tefsirde olduğu kadar hadis ilminde de ileri gelenlerden de hadis hâfızları arasında ün kazanmış sahâbîlerdendir. Elimizde mevcut hadis kitaplarında İbn Ömer'den ikibin altı yüz otuz hadis rivâyet olunmuştur.

Bunlardan yüz altmış sekiz tanesi Buhârî ve Müslim tarafından müştereken rivâyet edilmiştir. Buhârî'de seksenbir, Müslim'de de otuzbir; Ahmed b.

Hanbel'in Müsned'inde ikibinondokuz hadis ayrıca naklolunmaktadır.

İbn Ömer Rasûl-i Ekrem'in sözlerini, fiillerini sevk ve zevk ile izlerdi. Ekseriya Rasûl-i Ekrem'in hizmetinde ve huzurunda bulunurdu. Bulunmadığı zaman da Rasûl-i Ekrem'in söz ve fiilini huzurda bulunanlardan sorar, tetkik ederdi. Bir meselede şüpheye düştüğü, yahut iyi anlamadığı takdirde hemen Rasûl-i Ekrem'e gidip öğrenirdi. Bu suretle Rasûl-i Ekrem'in söz ve fiillerine ait hadisleri toplamış, hıfzetmişti.

Hadîs-i Şeriflerin ümmet içinde yayılması ve ümmetin evlatlarına öğretilmesi hususunda İbn Ömer'in büyük hizmeti olmuştur. Hadisi iyi bilip, iyi tetkik edenlerdendi. Bildiğini öğretmekten büyük zevk duyardı. Rasûl-i Ekrem'in vefâtından sonra altmış yıl yaşadı. Ömrü boyunca Rasûlullah'ın hadislerini islâm ümmeti arasında yaymakla vakit geçirdi. Nitekim elimizde bulunan hadislerin nakil silsilesinin çoğu Abdullah İbn Ömer'e dayanmaktadır.

İbn Ömer, Medine'de ders halkası oluşturarak hadîs öğretirdi. Bundan başka her zaman hac mevsiminde Mekke'de islâm dünyasının dört bir yanından gelen hacılara Rasûlullah'ın hadislerini öğretme konusunda büyük gayret sarfederdi.

Çok hadîs bilmesine rağmen büyük titizliğinden çok az rivâyette bulunurdu. Abdullah b. Ömer'den Nâfi ve İmam Mâlik b. Enes'in rivâyetleriyle gelen hadisler en sağlam rivâyetler olarak değerlendirilmekte ve bu rivâyet zincirine "Altın Zincir" adı verilmektedir. Abdullah b. Ömer'den hadis öğrenimi görenler arasında başta Abdullah b. Abbâs olmak üzere Câbir b. Abdullah, Saîd b. el-Müseyyeb, Said b. Cübeyr, Abdullah b. Keysân, Hasan-ı Basrî, Nâfi, Mücâhid, Tâvûs, Enes b. Sîrin gibi meşhur muhaddisler ve oğullarından Hamza, Bilâl, Abdullah ve Ubeydullah vardır. İbn Ömer bu hadis ilminden dolayı çok hadis rivâyet eden Muksirûn sahâbeler arasında yer almaktadır.

Abdullah'ın, muhaddisliğinin yanı sıra fakîh bir sahâbî olduğu da bilinen bir husustur. İbn Ömer ömrünü Medine'de geçirmiş ve fıkıh üzerinde çalışmıştır. Medine'nin fıkıh âlimlerinin birçoğu fetvalarında İbn Ömer'in bilgisinden faydalanmışlardır. Ehl-i Sünnet'in dört imamından biri olan İmam Mâlik'in fıkhı, Abdullah İbn Ömer'in fetvaları ile doludur. İmam Mâlik'in dediği gibi, Abdullah b. Ömer fıkıh âlimlerinin başında gelenlerdendi. Eğer İbn Ömer'in fıkıhtaki fetvaları toplansa büyük bir eser meydana gelir. Nitekim, Mısır'lı âlim M. Revvâs Kal'acı "Mevsû 'atu Fıkhî Abdullah b. Ömer" (Abdullah b. Ömer'in Fıkıh Ansiklopedisi) adıyla bir eser vücûda getirmiştir. (Beyrût 1986). İslâm fıkıh ulemâsının en ileri gelenlerinin bildirdiklerine göre, islâmî meselelerde İbn Ömer'in sözleri ile amel etmek yeterlidir.

Abdullah b. Ömer uzun bir ömür sürdüğünden peygamberimizden sonra altmış yıl müddetle fetva vermiştir. Ancak fetva verme konusunda çok ihtiyatlı hareket ederdi. Şahsiyet olarak; iyilik etmeyi, sadaka vermeyi, hayır yapmayı, hele köle azad etmeyi çok severdi. Sağlam karakterli, iyi ve güzel huylu olup, kötülüklerden kaçınırdı. Her yaptığı işi Allah rızası ıçın yapardı. Kendi yüzük taşında: "Allah Teâlâ'ya, Allah için hâlis ibâdet etti." ibâresi yazılıydı. Dünya malına, dünya zevklerine hiç gönül vermezdi. Sahâbe'den Câbir b. Abdullah: "Ömer ve oğlu Abdullah'dan başka içimizde dünyaya meyli olmayan kimse yoktur." derdi.

İlimde imamlığa yükselen muhaddis ve tâbiînin büyüklerinden olan Nâfi, Abdullah b. Ömer'in azatlısıdır. Nâfi köle iken İbn Ömer onu onbin dirheme satın alıp, "Seni Allah rızası için azat ettim" diyerek kölelikten kurtarmıştır. Kölelerinden ibâdet edeni gördükçe hemen onu âzad ederdi. "ibâdeti göstermelik yaparak âzad olmak isteyenler olursa ne yaparsınız?" diye ona sorulduğunda Abdullah'ın "Hayır için aldanmaktan iyi şey var mıdır?" buyurdukları meşhûrdur. İmam Nâfi, Abdullah için: "Her zaman dualarında belirttiği gibi bin köle âzad ettikten sonra vefat etti." demişti. Çoğu zaman sırtındaki kaftanını çıkarıp gördüğü bir fakire verirdi.

Abdullah b. Ömer'in evinde misafir eksik olmazdı. Akşam yemeklerini yalnız yediği nadirdir. Mutlaka misafiri olur, olmazsa arar bulurdu. Kendisi de dostlarının evinde üç günden fazla misafir kalmazdı. Evinde en zarûrî ihtiyacını karşılayan eşya bulundururdu. Cuma'dan önce mutlaka yıkanır, abdest alır, güzel kokular sürünürdü. Her namaz için abdest alır, geceleri çok namaz kılardı.

Abdullah'ın oğlu Hâlid'in âzad ettiği Ebû Gâlib şöyle anlatır: "Abdullah b. Ömer Mekke'ye geldiğinde sık sık bize misâfir olurdu. Geceleri tehecciid namazı kılardı. Bir gece sabah namazı yaklaştığı zaman bana "Kalkıp namaz kılmayacak mısın? Kur'ân'ın üçte birini de okusan yeter." dedi. "Sabah yaklaştı, kısa zamanda Kur'ân'ın üçte birini okuyup yetiştiremem"

dedim. Bana dönerek: "İhlâs sûresi Kur'ân'ın üçte birine eşittir." dedi.

İmam Nâfi'nin naklettiğine göre, Abdullah b. Ömer mûsikîyi sevmezdi. Teganni ve saz seslerine kulaklarını tıkardı. Bir gün birisi yanına yaklaşarak: "Abdullah, Allah için seni çok seviyorum" dedi. Abdullah da: "Ben de Allah için seni hiç sevmiyorum. Çünkü sen ezanı teganni ederek, şarkı söyler gibi okuyorsun" buyurdu.

Allah'tan başka kimseden korkmazdı. Kötülüğe karşı hep iyilikle karşılık verirdi. Zeyd b. Eslem şu olayı anlatır: "Adamın birisi yolda Abdullah b. Ömer'e sövüp saymaya başladı. Abdullah evinin kapısına varıncaya kadar onu sabırla dinledikten sonra adam dönerek, "Ben ve kardeşim Âsım kimseye sövmeyiz" dedi.

Çok az yemek yerdi. Hele acıkmayınca hiçbir sey yemezdi. Bir gün dostlarından birisi ona hazım kolaylaştırıcı bir ilâç hediye etmek istedi. O dostuna şu cevabı verdi: "Ben hiçbir yemekten karnımı doyurucasına yemedim. Hazım ilâcına ihtiyacım olacağını zannetmiyorum."

Bu kadar tok gözlü olmakla beraber aynı zamanda son derece müstağni bir kişi idi. Kimseden bir şey istemezdi. Herkes ona hizmet etmek ister, fakat o asla kabul etmezdi.

Bir ara Abdülaziz b. Hârun ona haber gönderip ihtiyaçlarının ne olduğunu bildirmesini istemiş, İbn Ömer onun davranışına karşı şu cevabı vermişti: "Siz, geçimleri size ait olanların, geçimlerini üzerinize almış bulunduğunuz kimselerin ihtiyaçlarını temin ederseniz daha iyi olur " (İbn Sa'd, Tabakat, IV, 174).

Ancak İbn Ömer bir şey hediye edildiğinde onu geri çevirmezdi. Nitekim Muhtar mal ve mülkünün bir çoğunu İbn Ömer'e hediye etmiş, o da kabul eylemişti. "Bize hediye edilenleri biz de hediye eder, Hak yolunda dağıtırız." demişti. Ve bütün hediyeleri ihtiyaç sahiplerine dağıtmıştı.

Bir ara İbn Ömer'in halası Ramle ona ikiyüz dinar altın para göndermişti. Emir Muâviye ise bir aralık onun ihtiyaçları için yüz bin dinar yollamıştı. Muâviye bu parayı gönderirken İbn Ömer'in Yezîd'e bey'at etmesini de düşünerek buna başvurmuştu. İbn Ömer bunu kabul etmemiş, "Benim imanım sizin paranızdan daha değerlidir." demişti . (İbn Sa 'd, aynı yerler).

Abdullah b. Ömer'in yaşayışı her türlü gösterişten uzak idi. O bu hususta mükemmel bir örnektir. Bir oturuşta binlerce dirhem para dağıtmış olan bir zâtın bütün ev eşyası bir halı veya kilim ve bir de yataktan ibaret idi. Bunların bütün kıymeti yüz dirhem tutmazdı.

Abdullah varlıklı olmakla beraber yaşayışı işte bu kadar sâde idi. Cuma günleri hariç, güzel koku kullanmazdı. Yalnız cuma günü iyi elbise giyerdi. Bir gün Cuma'dan sonra yolculuğa çıkması gerekti. Güzel elbiselerini giymişti. Bu elbiseyi eve gönderip değiştirdi ve normal elbiselerini giydi.

İbn Ömer şekil ve şemâli hususunda babası Ömer'e çok benzerdi. Uzun boylu ve esmerdi. Sakalı ağardığı zaman koyu sarıya boyardı. Zira sakalının rengi de koyu sarıydı.

Abdullah b. Ömer'in Bizzat Peygamber Efendimiz'den Duyarak Naklettiği Bazı Hadisler

- İnsanoğlu Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmazsa Allah'u Teâlâ ona hiçbir şeyi musallat etmez.

- Nasihat olarak ölüm yeter.

- İstediğini ye, istediğini giyin. İnsanları yanlış yola götüren israf ve tekebbürdür.

- Sağlığında hastalığın ve hayatında ölümün için tedbir al.

Abdullah İbn Ömer (r.a.) buyurdu ki:

- Ey insan bedeninle dünyada ol, kalbinle âhireti bul.

- Hikmet ondur; dokuzu sükût, biri de az konuşmaktır.

- Haramdan kaçınmadıkça ibâdetler kabul olunmaz.

Ebû Seleme b. Abdullah şöyle demiştir: "Abdullah İbn Ömer vefat etti. O fazilette babası Ömer'e çok benzerdi. Hz. Ömer kendisinin benzerlerinin çok olduğu bir zamanda yaşamıştı. Fakat Abdullah İbn Ömer ise kendisinin bir benzeri bulunmayan bir dönemde yaşamıştı." K

Bu gününü düşünme
Dün geçti, Yarın var mı?
Gençliğine Güvenme!
Ölen hep ihtiyar mi?
Ya İslam`da erirsin
Ya inkarda çürürsün
Yol Mezarda bitmiyor
Girdiğinde görürsün
Ebû Tûrab Rahmetullahi Aleyh

☆

Hani nerede?
Gönüllerden kubbelere,
Kubbelerden gönüllere
Gürül gürül akan Kur'an sesleri?...
Kur'an sesleri dindirilmiş,
Müslümanlar sindirilmiş!...
Allah-Muhammed-
Hülafa-i raşidinin
İsimleri kubbelerden yerlere
indirilmiş!...
Mabedimin göğsüne uzanan
namahrem eli,
Kimin elidir?!...
Söyle Ayasofya, söyle.
Seni puthane yapan
hangi delidir?!...
OSMAN YÜKSEL SERDENGEÇTİ

KÂİNAT HAVAYOLLARI

HAYIRLI YOLCULUKLAR DİLER!

SEYAHAT İÇİN GEREKLİ BELGELER

KİMLİK KARTI

İsmi : İNSAN /En mükemmel varlık!..
Görevi : İnsanlık
*Yaradan'a kulluk edecek!..
*Hiç ölmeyecekmiī gibi Dünya için çalıīacak!..
*Hemen ölecekmiī gibi Hesap Gününe hazırlanacak!..
Uyruğu : Dünya/Aldatıcı!...

BİLETİN GEÇERLİK SÜRESİ : 120 yıla kadar.

DÖNÜŠ BİLETİ : Kesinlikle yoktur!..

GEÇERLİ KREDİ KARTLARI
*Saygı
*Sadakat
*Hoīgörü
*Dürüstlük
*Tevazu
*İnanç

YOLCULUŠUN AYRINTILARI

Hareket Yeri : DÜNYA /Geçici
Varıī Yeri : ÂHİRET/Sonsuz
Uçuī Saati : Her an mümkün
Görevli Memur : Azrâîl Aleyhisselâm
Bulunduğunuz yerden alır!..
1. Mola : Gasilhâne
Görevli : Gassal
2. Mola : Musalla taīı
Burada eī, dost vardır.
"Sıfat" ve "Servet'e göre uğurlama yapılır.
Geçici Konut : Mezar
Burada "Sıfat" ve "Servet" ayrıcalığı yoktur.
Sadece "Amel" geçerlidir.
Kabul Memurları: Münker ve Nekir
Sorularına doğru cevap vermek gerekir!..

BAGAJ HAKKI *9 metre beyaz bez (cebi yok)
*Salih amel *Hayırlı evlâd * Faydalı ilim

GİRİŠ ve GÜMRÜK İŠLEMLERİ/ Aīağıdaki soruları cevaplayın:
*Ömrünüzü, özellikle gençliğinizi nerede ve nasıl geçirdiniz?
*Ailenize nasıl davrandınız?
*İnsanlar için ne yaptınız?
*Deneyimlerinizi baīkalarıyla paylaītınız mı?
*Birikimlerinizi nerede harcadınız?
*Âhiret için ne yaptınız?

YOLCULUŠUNUZUN HUZURLU GEÇMESİ İÇİN UYARILAR
*Kâmil Mü'min olun!
*Kul hakkından korkun!
*Vefalı olun!
*Güvenilir olun!
*Affedici olun!
*Sevin!
*Takdir etmesini bilin!
*Çalıīkan olun!
*İyilik yapın!
*Sabırlı olun!

DÜNYA'DA BIRAKILAN : Belki "Hoī bir seda!"

KUŞ SARAYLARI

Kuş Evleri, Serçe Saraylar tarihi bina ve mimari eserlerde yer alırken, günümüze gelen ince bir zevkin göstergesi olarak yapıları süslüyor.

Geleneksel mimarinin öğeleri arasında dikkat çeken kuş sarayları veya kuş evleri başta serçe, saka, kırlangıç gibi kuşlara barınak olması için yapılmış zarif mimarileri ile göz okşuyor. İnce bir zevkin yansıtıldığı minyatür yapılardaki Kuş evleri kullanım amacı ve yerinin düşünülerek seçilmesi bu tür yapılara verilen önemi de yansıtıyor.

Geçmişi 16. yüzyıla kadar uzanan kuş ev ve saraylarına genellikle camii, medrese, han, ev, köprü, kütüphane, türbe gibi taş ve tuğla kullanılarak yapılmış büyük eserlerde rastlanıyor.

İnsan elinin ulaşamayacağı ve kuşların kendilerini güvende hissedebilecekleri uygun yerlere yapılan bir tür estetik yuvalar, sert esen rüzgarlardan korunaklı yapıların güneş alan dış cephe yüzlerine konarak cephe estetiğinin yanı sıra kuşların yaşantılarına da uygunluğu düşünülmüş.

Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içinde yer alan eserlerde görülen kuş evlerine İstanbul başta olmak üzere Edirne'den Doğu Beyazıt'a kadar bir çok yerdeki yapılarda rastlanıyor. Örnekleri Filibe ve Tırnovada da görülen öğeler sade olanlar ile daha gösterişli yapılanlar nedeniyle iki grupta toplanıyor.

Birkaç delikten meydana gelen bu tür sade kuş evlerine Süleymaniye, Yeni Cami ve Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü gibi İstanbul'da bulunan eserlerde görülürken daha süslü ve gösterişli olanlara yine İstanbul'da ki önemli eserlerden biri olan Topkapı Sarayının dış avlusu eski Darphane'nin iç avlusunda yer alan binanın dış duvar yüzünde rastlanıyor. Özenle yapılmış ince ve usta bir işçiliğin sergilendiği kuş sarayında serçelerin korunacağı, içinde dolaşabileceği, inip çıkabileceği yollar, gözler estetik bütünlük içinde sergilenmiş.

Bir çok yapıda farklılıklar gösteren kuş evleri ve serçe sarayların konsollar üzerine kurulmuş cumba biçimli çıkıntılar, balkonlar sütun kabartmalarla yükselirken, ön yüzleri kemerli pencerelerle tamamlanıp, çatılarla, kubbelerle kapatılmış.

Türklerin hayvan, özellikle kuşlara verdikleri değerin ve sevginin bir ifadesi olarak da yorumlanabilen kuş saraylarının ve içinde barınan kuşların bazı inançları da beraberinde taşıdığına inanılıyor.

Türkler kumruların sevdalıları koruduğuna, kırlangıçlar yuva yaptıkları evleri yangından muhafaza ettiklerine, leylek, deniz kırlangıcı gibi göçmen kuşların kutsal alanlara gittikleri düşünüp, onları himaye ederek beslemişler.

Kentleşmenin aşırı yapılaşmanın artış göstermesine rağmen günümüzde kent kuşları hala İstanbul'da tüm olumsuzluklara rağmen yaşamlarına devam ediyorlar.

Cami ve medreselerde görülenlerin dışında 18 ve 19. yy'lar da bazı ev ve köşklerde kuş evleri görmek mümkün oluyor, bazı yapılara ise restorasyon ve tamirat çalışmaları sırasında sonradan ilave oluyor. İstanbul Taksim'de bulunan şehir suyunun kente taksim edildiği Taksim Maksemi'nde sonradan eklenmiş bir çift kuş evi örneğine rastlanabiliyor.

Nuruosmaniye

Özenli işçiliği ile dikkat çeken kuş köşklerinden bir başkası da Üsküdar Selimiye de bulunan Selimiye Camisi dış yüzeyinde görülüyor. 19.yy'da taştan oyularak yapılmış kuş köşklerinin iki yanına konulmuş olan minareleri ile adeta küçük bir cami maketini andırması ile dikkatleri üzerinde topluyor.

Günümüzde bir çoğu yağışlar dış hava etkenlerinin yaratmış olduğu etki ile tahrip olan kuş evleri, serçe saraylar ilgisizlik ve biriken gübrelerin temizlenmeme bakımsızlık gibi nedenlerle su giderlerinin tıkanması sonucu çatlamalarla kırılma ve dökülmelerle karşı karşıya kalıyorlar.

Yıllar önce ahşap malzeme kullanılarak yapılanların izlerine ise hiç rastlanmıyor.

Üzerlerinde kuş evi ve sarayları barındıran mimari eserler

İstanbul: Süleymaniye, Bali Paşa, Yeni Cami, Nuruosmaniye, Fatih, Laleli, Üsküdar, Ayazma, Selimiye camileri, B. Çekmece Sokulu Mehmet Paşa Köprüsü, Kara Mustafa Paşa, Amcazade Hüseyin Paşa, Seyyid Hasan Paşa, Feyzullah Efendi Medreseleri, Ragıp Paşa, Amcazade Hüseyin Paşa, I. Mahmut, Şebsefa Hatun, Şah Sultan Sıbyan Mektepleri, I. Mahmut kütüphanesi, 3. Mustafa Türbesi, Büyük Yeni han, Çukurçeşme Hanı, Hasan Paşa Hanı, Eski darpane, Taksim Maskemi, Balat Ahrida Sinegogu, Yahudi Gasilhanesi. Tokat ve Antakya da Ulu Cami, Niğde Kığılı Camisi, Amasya Sultan Beyazıt camisi, Doğu Beyazıt İshak Paşa Sarayı Camisi, Hayrabolu Çorumi Mustafa Efendi Camisi, Nevşehir Damat İbrahim Paşa Kütüphanesi, Merzifon Kara Mustafa paşa Hanı, Zile Çarşı Hamamı, Kayseri Seyh Çeşmesi. K

7 Tepe
Gayrimenkul Hizmetleri
www.7tepe.com.tr
Huzur
Yaşadığımız Yerde
Başlar

TürkComp Bilişim
www.turkcomp.com
Bilgi ve Teknoloji
Ortaklığı

Kadının Aynası
www.kadinhayat.com

İDARECİLERE TAVSİYELER 1

İDARECİLİK

Her idareci, elemanlarından iyi iş, yüksek randıman bekler. Elemanlarının arı gibi çalışıp bal yapmalarını ister. Bir kovandaki arıları, duman ile kaçırırsak veya hepsini öldürsek, balı kolayca almak mümkündür. Fakat bu aldığımız son bal olur. Arılara ihtiyaçları kadar bal bırakıp, kalan balı alırsak, arılar, bal yapmaya devam ederler.

Kusursuz eleman bulunmaz. Marifet, onları kusurları ile kabul edip çalıştırabilmektir. Âmir, elemanını tenkit ederse, o da savunmak mecburiyetinde kalır. Yaptığı yanlış işin doğru olduğunu ispat için bin tane delil getirir. Kusuru kolay kolay kabul etmez. Tenkit edildiği için de incinir, çalışma azmi kırılır, istenilen verim alınamaz.

Her âmirin âmiri vardır. Acaba bir âmir, kendi âmirine karşı iyi eleman mıdır? Elemanlarından beklediği saygıyı, işi, kendisi âmirine karşı yapabiliyor mu? Eğer kendisi âmirine karşı kusur ediyorsa, elemanlarının kusurlarını da görmemesi lazımdır. Acaba en büyük âmir olan Allahü teâlâya karşı günahsız, kusursuz bir kul muyuz? Eğer elemanların itaatsiz oldukları, vazifelerini aksattıkları görülüyorsa, biz de vazifemizi yapmıyoruz demektir. Çünkü (Allah'a itaat edene, bütün mahluklar itaat eder) buyuruluyor.

Mahkumların en canisi bile, kendini suçsuz kabul eder, yaptığı kötülükleri makul sebeplerle açıklamaya çalışır, kendini iyi bir insan olarak bilir. Suçlu bir mahkum kendini böyle bilirse, diğer insanlar kendilerini ne zannetmez ki?

Kusursuz insan olmadığına göre, kusur bularak, tenkit ederek değil, iyi yönlerini tespit edip o açıdan yaklaşmak lazımdır. Her elemanın iyi ve kötü yönleri vardır. İyi yönlerini takdir ederek yaklaşmalıdır! "Bu kadar tenkite darılmaz" diyerek işe tenkitle girmemelidir! Basit bir tenkit, küçük bir kıvılcımdır. Patlamaya hazır olan insan gururuna değer değmez, infilak etmesine sebep olur.

Bir taşa çarpanın suçu taşta, yılanı eline alanın da suçu yılanda bulması normal bir iş değildir. O halde, akıllı kimse; taşta, yılanda değil, kendinde kusur arar. Deliyi, kusurluyu azarlamaz. Şu halde, idareciliğin birinci şartı, hiç kimseyi tenkit etmemektir. İkinci şartı ise insanları tanımaktır.

İnsan, mühim bir şahsiyet, önemli bir kişi olmak ister. Bu istek herhangi bir çırakta da vardır. Herkesin nefsi âmir, hatta ilah olmak ister. Meşhur bir artist olmak için evlerinden kaçan çok genç kız vardır. Önemli kişi olma arzusu, insanı bir şiir veya bir kitap yazmaya, bir eser meydana getirmeye zorlar. Meşru yoldan şöhrete kavuşamayan kimse, olay çıkartarak gazetelerde resimlerinin çıkmasını sağlar. Bir kahraman gibi gazetedeki resimlerine bakar.

Herkes Takdir Bekler

Takdir ve ilgi toplamak arzusu herkeste vardır. Mesela bir kadın, kocasının ilgisini üzerine toplamak için, yalandan hastalanır. Bir çocuk parmağındaki yarayı, ona buna gösterip, ilgilenmelerini ister. Büyükler de çocuklarından farklı değildir. Yazdığımız bir şiiri bir arkadaş beğense, ona yazdığımız bütün şiirleri göstermeye çalışarak, bizimle daha fazla ilgilenmesini, bizi takdir etmesini isteriz. Bazı kimselerin önemli kişi olma arzusu, tımarhaneye düşmelerine sebep olmuştur. Elemanların kusurlarını, mevcut iyi hareketlerini takdir etmek suretiyle, düzeltmeye çalışmalıdır!

Şunu da unutmamalı ki, riyakarca bir takdir zararlı olabilir. Bir insanı onda bulunmayan bir meziyetle övmeye kalkarsak, içinden, "Haydi canım sen de!.." diyebilir.

Şu halde, elemanın mevcut olan iyi vasfını takdir etmek gerekir. Onun arzusunu sormalı, istekleri ile ilgilenmelidir! "Ben eleman olsam, âmirimden ne beklerdim?" diye düşünmelidir!

İnsan emir almaktan hoşlanmaz. Onun için "Şunu şöyle yap!" dememeli, "Şunu şöyle yapsak olmaz mı? Ben şöyle düşündüm. Acaba siz nasıl düşünüyorsunuz?" gibi sözler, elemanı incitmez, nefsinin hoşuna gider. Böylece eleman, kendisinin önemli bir kişi olduğuna inanarak çalışma azmi artar. Kısacası, nasıl idare edilmek istiyorsak, elemanlarımızı da o şekilde idare etmemiz lazımdır.

Maiyeti altındakilere ne sert, ne de yumuşak davranmalı, her zaman orta yolu seçmelidir! Yönetici, elemanlara karşı fazla yumuşak davranırsa, laubali olurlar. İşler ciddiyetle yapılmaz. Sert davranırsa, yöneticiden nefret ederler.

Tanıdıklar ve maiyettekiler, çekinmeden âmirin yanına girebilmelidir. Yanına girmekten çekinen varsa, o âmirde hayır yoktur.

İdareciliğin Mesuliyeti

İdareci olmanın mesuliyeti çoktur. Maiyetindekilere adaleti gözetmeyen âmir, onlara zulmetmiş olur. Zulmün günahı ise büyüktür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

Allah'ın en sevmediği kimse, zâlim idarecidir. Tirmizi

Kıyamette, insanlar arasında en çok azap görecek kimse, zâlim idarecidir. Taberani

Âdil olmayan âmir, yüzüstü Cehenneme atılır. Hakim

On kişiye âmirlik eden kıyamette, elleri bağlı olarak getirilir. Âdilse kurtulur, değilse zulmü yüzünden helak olur. Taberani

Hiç kimse yoktur ki, on kişiye âmir olsun da, kıyamette, idare ettiği kimseler arasında hüküm verilinceye kadar elleri bağlı olmasın! Taberani

Cehenneme girecek ilk üç sınıf insandan biri zâlim âmirdir. İbni Hibban

Halkın işlerini üstlenip de onlara güçlük çıkarana lanet olsun! Ebu Avane

Siz âmir olmaya düşkünsünüz. Halbuki, hakkını gözetenler hariç, âmirlik, kıyamette pişmanlıktır. Buhari

Âmirliğin başı da, sonu da pişmanlıktır, kıyamette de azaptır. Beyheki

Peygamber efendimiz, âmirlik talep eden kimseleri işe almak istemezdi. Bu hususta ki hadis-i şeriflerden birkaçı şöyle:

Ey Ebu Zer, kendim için istediğimi, senin için de isterim. Fakat sen zayıfsın, iki kişinin bile başına geçme! Vazifesini hakkıyla yürüten kimseler hariç, âmirlik, kıyamet gününde pişmanlıktır. Müslim

Herhangi bir idareci olmadan ölmek, elbette senin için kurtuluştur. Ebu Davud

Ey Abdurrahman, âmirlik isteme! Eğer sen istemeden bir makama getirilirsen, Allahü teâlâ yardımcın olur. Eğer kendi arzunla âmir olursan, Allahü teâlânın yardımından mahrum kalabilirsin. Hakim

Bu hadis-i şerifler, âmirliğin mesuliyetli bir iş olduğunu göstermektedir. Bu bakımdan âmir olmak hevesiyle yanıp tutuşmak zararlıdır. Eğer istemediği halde, bir kimseye vazife verilirse, hizmet için vazifeyi alması caizdir.

İşini Yarına Bırakma

İmam-ı Ebu Yusuf hazretlerinin, Halife Harun Reşide tavsiyesi özetle şöyledir:

Ey Müminlerin Emiri, Allah sana büyük bir vazife verdi. O öyle bir vazife ki sevabı sevapların, cezası da cezaların en büyüğüdür. Artık sen, Allah'ın kendilerine emir tayin edip idarelerini sana emanet ettiği insanlar için bina yaparak, adaleti icra etmeye başladın. Bina adalet ve doğruluk harcından mahrum temel üzerine kurulduğu vakit, Allah o binanın temellerini bozar, yapan ve yapılmasına yardım edenlerin üzerine yıkar. Bu sebeple vazifeni ihmal edip herhangi bir hakkın zayi olmasına sebep olma!

Bugünün işini yarına bırakma, aksi halde işleri zayi etmiş olursun. Ecel emelin önündedir. Ecele, iş ve amel ile koş. Çünkü ecel geldikten sonra artık iş ve amel yoktur. Çoban, efendisine hesap verdiği gibi idareci de Rabbine hesap verir.

O halde hakkı sahibine ver, adaleti icra et! Çünkü kıyamette Allah katında en mutlu idareci, idare ettiği elemanlarını en fazla mutlu edendir.

Eğer sen haktan ayrılırsan, elemanlar da doğruluktan ayrılır. Nefsine uyarak emir vermekten, öfke ile iş yapmaktan sakın! İki işten, ahiret için olanı tercih et! Çünkü ahiret baki, dünya fanidir.

Daima temkinli ol; temkinli olmak dil ile değil kalb iledir. Azabından korkarak ve rahmetini umarak Allah'a sığın, çünkü sığınmak ve korunmak korku ve ümit iledir. Kim Allah'a sığınırsa Allah onu korur. Daima iyi bir akıbet, zayi olmayacak bir iş, herkesin vardığı bir kaynak için çalış. Çünkü, eninde, sonunda varılacak yer, o kadar korkunç bir duraktır ki, orada yürekler hoplayacak, çok kimse zillet içinde olacaktır.

Kıyamette, o korkunç yeri bilip de amel etmeyen, yararlı iş yapmayan kimsenin duyacağı hasret ve pişmanlık sonsuzdur. Şu ayet-i kerimeyi düşünmelidir!

Bugün [hak ile batılın, iyi ile kötünün, haklı ile haksızın ayrıldığı] bir gündür. Sizi de, sizden öncekileri de burada topladık. Mürselat 38

Telafisi imkansız olan bir ayak kayması, acı bir pişmanlıktır. Bu hayat, sadece gece-gündüzün nöbet değiştirmesinden ibarettir. Zaman her yeniyi eskitir, her uzağı yakınlaştırır, vaad edilen her şeyi getirir. Herkes ne yapmışsa, mutlaka karşılığını görür. Dünyadaki az bir zamandaki işlerin hesabını vermek çok çetindir. Dünya da, içindekiler de yok olacaktır. Âhiret ise devamlı kalma yeridir. Yarın Allah'a, asi olarak mülaki olma! Şunu iyi bil ki Kıyamet gününün hakimi, kullarını evlerine, yerlerine ve mevkilerine göre değil ancak amellerine göre muhakeme edecektir. Allah ikaz ediyor, o halde

dikkatli ol. Çünkü sen; abes olarak yaratılmadın, bu sebeple de başı boş bırakılmayacaksın. Şüphesiz Allah seni yaptıklarından ve içinde bulunduğun durumdan hesaba çekecektir. İyi düşün, nasıl cevap vereceksin? Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

Kıyamette herkes, şu dört suale cevap vermedikçe hesaptan kurtulamaz: Ömrünü nasıl geçirdi, ilmi ile nasıl amel etti, malını nereden, nasıl kazandı ve nerelere harcadı, cismini, bedenini nerede yordu, hırpaladı? Tirmizi

Ey Müminlerin Emiri, bu soruların cevabını hazırla!

Çünkü bugün dünyada yaptıkların hesabı yarın sana sorulur. Gizli işlerin maskesinin düşeceğini de hatırla! Sana, vazifelerini Allah rızası için yapmanı tavsiye ederim. Tavsiyeme uymazsan; aslında yürünmesi kolay olan yol sana zorlaşır; gözlerin etrafı görmez, gerçekler kaybolur. O geniş yol sana daralır, orada bildiklerini tanımazsın; fakat tanımadıklarını bilirsin. Bu sebeple, nefsine karşı, muzaffer olmasını isteyen kimsenin gayreti ile, husumeti ile nefsine karşı koy!

Ey Müminlerin Emiri, idare ettiklerinin zararına sebep olma! Allah onların haklarını senden alır da, neticede zararın büyük olur. Bina, ancak yıkılmadan önce tahkim edilir. Şüphesiz, Allah'ın, idaresini sana verdiği kimseler hakkında yaptıkların, senin lehine, telefine sebep olduklarının da, senin aleyhine olarak tespit edilir.

Allah'ın, idaresini sana emanet ettiği kimselerin işlerini unutmazsan, sen de unutulmazsın. Onlardan ve onlara faydalı şeylerden gafil olmazsan, sen de aldatılmazsın.

İdarecilerin yolunu aydınlatacak nur; ancak cezaları tatbik etmek, araştırmaya ve açık delillere dayanmak suretiyle hakkı sahibine vermektir.

İyi kişilerin yolunu takip etmek, onların iyi hareket ve prensiplerini devam ettirmek daha tesirlidir. İdarecinin zulmetmesi; idare edilenler için bir felaket, itimat ve güvenden yoksun kimselerle yardımlaşıp millet idaresinde onlara dayanması ise bütün halk için bir helaktır.

Ey Müminlerin Emiri, güzel komşuluk ve iyi muamele et! Şükrederek nimetin çoğalmasını iste! Zira Hak teâlâ buyurdu ki:

Şükrederseniz, nimetlerimi artırırım. Nankörlük ederseniz, azabım şiddetlidir. İbrahim 7

Allah katında ıslahtan daha iyi, fesattan daha kötü bir şey yoktur. Kötülük işlemek nimetlere karşı nankörlüktür. Nankörlük edenlerin çoğu, şereflerinden mahrum olmuş ve Allah, onlara düşmanlarını musallat etmiştir.

İmam-ı Ebu Yusuf hazretlerinin bildirdiği hadis-i şerifler

Ey Müminlerin Emiri, şu hadis-i şeriflerin gereğini yapmaya çalış!

1- İnsanların en kıymetlisi ve kıyamette bana en yakın olanı, adaletle hükmeden idarecidir. İnsanların en kötüsü ve en fazla azap görecek olanı ise, zâlim idarecidir.

2- Allahın hayır murat ettiği milletin idarecileri yumuşak ve cömert kimseler olur. Kim idareci olurda rıfk [yumuşaklık] ile muamele ederse, Allah da ona rıfk ile muamele eder.

3- Cemaatten bir karış uzaklaşan, boynundaki İslam halkasını koparmıştır.

4- İdarecilerinize sövmeyin. Eğer iyi idare ederlerse sevabı onlaradır, size de teşekkür gerekir. Eğer kötülük ederlerse vebali onlara, size de sabır gerekir. Çünkü idarecilik bir hikmet cezalandırmak suretiyle mükafat vermektir. Allah dilediğini o yoldan imtihan eder. Onun hikmetini öfke ile değil, sabırla karşılayın!

5- Her emire itaat et, her imamın arkasında namaz kıl! Eshabımın hiçbirine sövme!

İdarecilere Tavsiyeler

Tahir bin Hüseyn, Abbasiler zamanında Horasan valisi iken, Rakka valiliğine atanan oğlu Abdullah bin Tahire bazı nasihatlerde bulunmuştur. Nasihatleri özetle şöyle idi:

Allahü teâlâdan kork. Daima Onun korkusu içinde bulun. Her an Onu murakabe eyle! Hep Onu düşün. Onun gazabından sakın. Gece-gündüz, idaren altında bulunan insanları korumaya gayret eyle. Allahü teâlânın sana ihsan ettiği afiyet nimetini, ahiret için hazırlanmakta, ve mesul olacağın şeyi düşünmekte kullan.

Allahü teâlâ ihsan ederek valilik mevkiinde bulunmanı nasip etmiş ve idaren altında bulunanlara da şefkat ve merhametle muamele etmeni emretmiştir. Ayrıca, insanlara karşı adil davranmanı, Allahü teâlânın hakkına riayet etmeni, insanlara Onun emir ve yasaklarını tatbik etmeni, onları zararlı şeylerden korumanı, onların ırz ve namuslarını iyi muhafaza etmeni, kanlarının dökülmesine mani olmanı, yolculuklarında kendilerine yol emniyetini temin etmeni, hasılı, onları rahat ettirmeni emretmiştir.

Şunu iyi bil ki, Allahü teâlâ emrettiği şeylerden seni hesaba çekecek ve yaptığın işlerin; mükafat veya ceza olarak, karşılığını verecektir. O halde aklınla, zihninle, basiretinle, her şeyinle, Hak teâlâya vereceğin hesaba hazırlanmaya yönel. Hiç bir

meşguliyet bu mühim farzı terk etmene ve gevşeklik göstermene sebep olmasın. Çünkü bu, her şeyin başıdır.

Üzerinde en fazla dikkat ve hassasiyet göstereceğin, önemle duracağın en mühim şey; Allahü teâlânın sana farz kıldığı beş vakit namaza devam etmektir. Ayrıca, namazlarını, Hak teâlâyı hatırlayarak, güzel abdest alarak, müstehab olan vakitlerinde, bütün adab ve erkanına riayet ederek cemaatle kılmaktır. Bundan başka, namazda okuduğun ayet-i kerimeleri, acele etmeden, edeple oku. Namazın rüku, secde ve diğer erkanını, tam bir samimiyet, ihlas ve teslimiyet ile ifa et. Yapılan bütün iyi işlerin, hatta diğer bütün ibadetlerin; namazı güzel ve düzgün kılabilmek için olduğunu unutma. Bu hususta en ufak bir gevşeklik, tembellik gösterme ve asla ihmalkâr davranma. Bil ki, bütün işlerin düzenli olması namaza bağlıdır. Namaza bu şekilde devam eden, her kötülükten uzaklaşır. Çünkü Allahü teâlâ mealen; "Doğru kılınan namaz, insanı fahşadan ve münkerden muhakkak uzaklaştırır" buyurdu (Ankebut 45) Beraber olduğun kimseleri de namaza teşvik et!

Beş vakit namazdan sonra yapman gereken en mühim husus, Resulullah efendimizin sünnetine sımsıkı sarılmak ve Onun ahlakı ile ahlaklanmaktır.

Bir işle karşılaştığın zaman, önce Allahü teâlâdan korkarak istiharede bulun ve Resulullah efendimiz vasıtasıyla bildirdiği emir ve yasaklarına bağlı kalarak yapmaya çalış. Bu işin, Allahü teâlânın senin hakkında, razı olduğu, beğendiği şekilde meydana gelmesini nasip etmesi için Ondan yardım iste!

Sana yakın olsun, uzak olsun, hoşlandığın ve hoşlanmadığın bir hususta herhangi bir kimseye muamele ederken, sakın adaletten ayrılma.

Her zaman fıkıh âlimlerini, salihleri, Allahü teâlânın emirlerine uygun yaşayanları tercih eyle. Kişiyi süsleyen şeylerden birisi, fıkıh ilmine sahip olmak, fıkıh bilgisini elde etmeye çalışmak başkalarını da buna teşvik etmek ve insanı Allahü teâlâya yaklaştıracak şeyleri bilmektir. Bütün bunlara riayet edersen, Allahü teâlânın yardımı ve muvaffakiyeti seninle beraber olur. Bunun sayesinde, insanlar senin emrine tazimde bulunur. Saltanatın onlara karşı heybetli olur. Böylece, herkes sana samimiyet duymaya ve adaletine itimat etmeye başlar.

Bütün işlerinde orta yolu tut. İtidalli olmak, orta yolda bulunmak çok takdir edilmiş, beğenilmiştir. Orta yolu tutmak, apaçık bir emniyet, fazilet ve güzellik olup, insanı, istikamet sahibi olmaya ve hidayete sevk eder. Hak teâlânın yardımı, muvaffakiyeti ve iki cihan saadeti ise, istikamet ve hidayet üzere bulunanlaradır.

Bütün dünya işlerinde orta yol üzere bulun. Âhireti istemekte, sevap işlemekte, salih ameller yapmakta, güzel hal üzere bulunmakta gevşeklik gösterme. Zira, Allahü teâlânın rızasını kazanmak ve Cennette, Onun dostu olan veli kullarla beraber olmak için çok hayır ve iyilik yapmanın, bu hususta gayretli olmanın hududu yoktur.

Bil ki, dünya işlerinde orta yol üzere bulunmak, kişinin izzet ve şerefini arttırır. Günahlardan korur. Ayrıca sen, kendini ve beraberinde bulunanları, ancak orta yolu tutmakla koruyabilir ve işlerini düzeltebilirsin. Orta yolu tut ve buna riayet eyle. Böylece işlerin tamam olur, gücün, kudretin artar. Sana tabi olan insanlardan, yakınında bulunanlar ve uzağında olanlar, düzelip ıslah olurlar.

Allahü teâlâya zannını güzel eyle ki, maiyetinde bulunanlar da sana doğru davransınlar.

Kendisine vazife verdiğin hiçbir kimseyi herhangi bir şeyden dolayı, durumunu iyice araştırmadan önce, asla suçlama! Çünkü, temiz kimselere itham ve kötü zanda bulunmak, büyük günahtır. Arkadaşların ve yakınların ile alakalı işlerinde iyi zanda bulun. Onlara su-i zanda yani kötü düşüncede bulunmaktan kaçın. Bu davranışın, onların iyi yetişmelerinde sana yardımcı olur. Allahü teâlânın düşmanı olan şeytan, yaptığın işlerde, hoşlanacak bir şey bulamasın. Çünkü sende azıcık bir zayıflık bulması, su-i zannı ve hayatının tadını kaçıracak olan gam ve kederi gönlüne sokmak için kafidir.

Şunu iyi bil ki, hüsn-i zan sahibi olduğun müddetçe, kuvvet ve rahat bulursun. İşlerinde, arzu ettiğin, sevdiğin neticelere hüsn-i zan ile kavuşursun. Hüsn-i zan sayesinde insanları, seni sevmeye, bütün işlerinde doğru ve dürüst olmaya davet edebilirsin. Hüsn-i zan sahibi olursan, insanlar seni sever ve bütün işlerini severek, dürüstlükle yaparlar. Bununla beraber, yakınlarına hüsn-i zannın ve emrin altında bulunanlara olan yumuşaklığın hiçbir zaman işlerini takibe, sorup araştırmana, dostların işlerini halletmene, maiyetindekileri gözetmene, onları dikkatle takip etmene mani olmasın. İdaren altında bulunanları iyi gözetip, ihtiyaçlarını gidermen ve himayelerini üstlenmen önde gelen tercihin olsun. Dinin ayakta durması ve sünnetin ihyası, ancak bu şekildedir.

Bütün bu işlerin hepsinde niyetini sağlam eyle. İhlaslı ol. Yaptıklarından mesul olduğunu, işlemiş olduğu iyiliklerden mükafat alacağını, kötülüklerden ise ceza göreceğini çok iyi bilen kimsenin yaptığı gibi, devamlı kendini hesaba çek! Muhakkak ki, Allahü teâlâ dinini sağlam ve şerefli bir sığınak kılmıştır. Dinine uyanları yüksek, şerefli eylemiştir. O halde idare ettiğin, yetişmelerini üzerine alıp, kendilerini gözettiğin kimselere din yolunu, hidayet yolunu göster.

Allahü teâlânın hakkına mutlaka riayet et. Suçlulara müstahak oldukları cezayı vermekten de geri durma. Bunu ihmal etme ve asla gevşeklik gösterme! Suçlulara, cezalarını vermekte gecikme. Aksi halde bu gecikmen, içinde bulunduğun hüsn-i zannı bozup, yok eder. Bu hususlara bildirilen şekilde riayet eylersen, dinin korunmuş ve mürüvvetin tamamlanmış olur.

Verdiğin herhangi bir sözü muhakkak yerine getir. Hayırlı bir şey vaat ettiğinde, gecikmeden yap. Daima iyilik yapmaya, iyilik sahibi olmaya yönel! Sana iyilik yapanlara karşılık, iyilikle mukabelede bulun. İdaren altında bulunanların ayıp ve kusurlarını görmemeye çalış! Kendini yalan sözden uzak tut ve böyle yalancılara buğzet. Söz taşıyanlardan da uzak dur! İşlerinin, başında veya sonunda fesada uğrayıp bozulması, yalancıların sana yaklaşmaları ve sana yalan söylemeye cüret etmeleri ile başlar. Çünkü yalan, günahların başıdır. Kovuculuk, sahibini selamete erdirmez. Kovucu ile arkadaşlık edenin de başı selamete ermez. Ayrıca, kovucunun sözlerine uyarak hareket eden kimsenin hiçbir işi rast gelmez.

Doğruluk ve iyilik sahibi kimseleri çok sev. Doğruluk üzere çalıştıkları müddetçe şeref sahiplerinin yardımcısı ol. Zayıflara yardım eyle. Akrabanı ziyaret edip gözet.

Bütün bunları, Allahü teâlânın rızası ve Onun dininin yükselmesi için yap, sevabını da sadece Allahü teâlâdan iste ve daima ahiret yurdunu talep eyle!

Kötü arzulardan ve zulümden çok kaçın. Hatta bunları, hatırından bile uzak tut. İdaren altında olanlara da, bu düşüncelerden uzak olduğunu göster. Onları adaletle güzel idare eyle. Aralarında hak ve doğrulukla kal ve seni hidayet yoluna ulaştıracak marifet bilgisi ile muamele et. Kızdığın zaman kendine hakim ol. Vakur, ağır başlı ve yumuşak huylu ol. Bulunduğun mevki sebebiyle kendini çok kıymetli zannetmekten, hiddet ve gururdan çok sakın. Hem; "Ben başta bulunuyorum. Dilediğimi yaparım" gibi bir düşünceye kapılmaktan çok sakın. Çünkü bu hal, sende görüşün noksan olduğuna ve bir olan, ortağı bulunmayan Allahü teâlâ hakkındaki bilgisinin azlığına alamettir. Allahü teâlâ için niyetinde samimi, ihlaslı ve Onun hakkında yeterli bilgiye sahibi ol!

Şunu iyi bil ki, mülk, Allahü teâlânındır ve onu dilediğine verir. Dilediğinden ise çekip geri alır. Sultana yakın olup, nimetlere bol bol kavuşanlar, Allahü teâlânın bu nimet ve ihsanlarına nankörlük ederler, küfran-ı nimette bulunurlarsa ve bu nimetlerle övünüp büyüklenirlerse, o nimetlerin elden çıkması ve cezanın gelmesi çabuklaşır ve hiçbir şey o kadar süratli değildir.

Nefse düşkün olmaktan çok sakın. Biriktirmen ve saklaman gereken hazinelerini; iyilik, takva, adalet, idaresine memur olduklarını ıslah, beldelerini imar işleri ile alakadar olmak, canlarını korumak ve mahzunlara, muhtaçlara yardım etmek içi kullan.

Şunu iyi bil ki, mallar çoğaltılmakla ve hazineler de biriktirilmekle, üzeri kilitlenmekle meyve vermez, artış göstermez. Ancak bu mallar, seninle bulunanların ıslahı, haklarının kendilerine verilmesi, geçim sıkıntılarının giderilmesi gibi hususlar için kullanıldığı takdirde kıymetli olur ve o zaman meyve vererek artış göstermiş olur. O halde hazinelerinde, hakikaten artan mal biriktirmek istiyorsan, mallarını bu şekilde, İslamın ve Müslümanların faydaları için, onlara hizmette harcamalısın. Bu gibi hususlara riayet eder, hak sahiplerine haklarını ödersen, kavuştuğun nimetler elinde kalır ve Allahü teâlâ sana daha fazlasını ihsan eder.

Herkese karşı adaletle ve ihsan ile muamele edersen, onlar da sana itaatte bulunup, her söylediğini ve her istediğini kolaylıkla yaparlar.

Hudutlarını bildirdiğim bu hususlara riayet etmeye çalış! Hasenatını, iyiliklerini çok eyle! Maldan baki kalacak, ahirete yarayacak olan, Hak yoluna sarf edilendir. Şükredenleri iyi tanı ve kendilerini mükafatlandır. Sakın dünya ve dünya gururu, sana ahiret korkusunu unutturmasın. Aksi halde üzerindeki hakları hafife almaya, küçümsemeye başlarsın. Bir işi önemsemeyip ağır davranmak, insanı aşırılığa, ihmalkarlığa götürür. Aşırılık ise helake sebep olur. Yaptığın her amel, ihlaslı yani yalnız Allahü teâlânın rızası için olsun. Sevabını Ondan bekle. Muhakkak ki, Allahü teâlâ, dünyadaki nimetini bol ve geniş olarak ihsan etmiştir ve bu fazlını da senin elinde meydana çıkarıp, göstermiştir. O halde bütün bun-

lara karşı şükret. Şükre sımsıkı sarıl. Yalnız Allahü teâlâya güven! Böyle yaparsan Allahü teâlâ, sana olan hayır ve ikramını arttırır. Allahü teâlâ, şükreden kimselere şükürleri kadar, ihsan sahiplerini de ihsanları nispetinde mükafatlandırır, sevap ihsan eder. Kavuştuğun nimetlerden, nimete kavuşmana vesile olanların hakkını ver. Onlara teşekkür et. Hiçbir günahı hafif görme! Çünkü günahların hepsi Allahü teâlânın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Bazı günahlar bazılarına göre daha büyüktür.

Hasetçiye meyletme! Fasık ve facire, açıktan günah işleyenlere merhamet gösterme. Nimete nankörlük edene iyilikte bulunma. Düşmana yaltaklık etme! Söz taşıyan kovucunun söylediklerini tasdik etme. Haini emin kabul etme. Fasıklarla dostluk kurma. Azgın ve sapık kimselere tabi olma ve onlara uyma. İki yüzlü olanları övme. Hiçbir insanı hakir, aşağı görme. Hakikaten çok muhtaç olup, senden bir şey istemeye geleni boş çevirme. Batıla hiç kulak verme. Muziplik ederek insanları güldürenlerle alakadar olma. Aksi halde, sen de onlar gibi, ciddiyetsiz, hafif meşrepli olursun. Vadinden dönme. Şuursuzca davranma. Gazap ve kızgınlıkla amel etme. Övünüp kibirlenme. Kendini beğenme. Şımararak, gururlanarak yürüme. Hafif, basit olanlarla, Hakkı tanımayanlarla, malını ölçüsüz savuran cahillerle düşüp kalkma.

Âhirete hazırlanmak hususunda gevşeklik tembellik gösterme. Günlerini, başkasına kızarak, onları azarlayıp lanet ederek ve gizlice sır, söz taşıyarak, herkesin gizli hallerini araştırarak geçirme. Kendisine müsamaha ederek veya ondan korkarak zâlimin zulmüne göz yumma. Âhirette göreceğin mükafatı, alacağın sevabı, dünyada dünyalık olarak bekleme.

Şunu iyi bil ki, seni, emrin altında olanların işleriyle meşgul olmaktan men eden şeylerin en süratlisi, en tesirlisi cimrilik ve hırstır. Mala karşı çok haris olursan, çok toplayan ve az dağıtan, Allah için az veren veya hiç veremeyen biri olursun. Böyle olunca, işlerinin pek azı düzgün olabilir. Emrin altında olanlar, ancak mallarından elini çektiğin, üzerlerinden zulmü kaldırdığın zaman seni severler. Dostlarının, dostluktaki samimiyetleri de senin kendilerine olan iltifat ve ihsanların ile devamlı olur. Bunun için cimrilikten çok sakın. İnsanoğlunun ilk defa cimrilik sebebiyle Rabbine isyanda bulunduğunu hatırından çıkarma. İsyan eden, rezil ve perişan olmuş demektir.

Hak yolunda cömertlik yapmak, yolunu kolaylaştırır. Cömertliğin, kulların en faziletli ibadetlerinden olduğunu unutma. Bunun için cömertliği, kendine huy haline getir.

Vazifelilerin durumlarını incele. Maaşlarını da arttır. Böylece Hak teâlâ onların ihtiyaçlarını gidermiş olur. Onların işleri de seninle kaim olur, kuvvet bulur. Ayrıca bu davranışınla kalblerinin bağlılığı ve emrine itaatleri fazlalaşır. Unutma ki, bir sultan; emri altında olanlara merhametli ve adaletli davranır, onları koruyup gözetir, insaf, yardım, şefkat ve iyilikle muamele eder ve kendilerine bolluk temin ederse, bu hali, saadet olarak ona kafidir.

İyi bil ki, Allahü teâlâ indinde hiçbir şey, adaletle hükmetmek gibi değildir. Çünkü adaletle hükmetmek, Allahü teâlânın öyle bir terazisidir ki, yeryüzündeki bütün haller onunla tartılır.

Hükümde ve amelde adaletin kaim olması, bu terazi iledir. Böylece insanların durumları düzelir. Yolların emniyeti sağlanır, mazlum hakkını alır, diğer insanlar da haklarını kolayca alırlar. Böylece hayat güzelleşir. İtaat hakkı ifa olunur. Yani herkes itaatkar olur. Allahü teâlâ afiyet ve selamet ihsan eder. Böylece din kaim olur, her tarafta dinimizin emir ve kaidelerine uyulur.

Allahü teâlânın emri hususunda çok dikkatli, pek hassas davran. Ayıp ve fesat olan işlerden, iftiradan çok sakın. Suç sahiplerine, Allahü teâlânın emrettiği cezaları ver. Aceleci olma. Başkalarını rahatsız etmekten, sıkıntı ve üzüntü vermekten uzak ol. Rızkına kanaat eyle ki, gönlün rahat olsun. Gayretin, çalışman kararlı, istikrarlı olsun. Tecrübelerinden istifade eyle. Sustuğunda çok dikkatli, uyanık ol! Konuştuğun zaman, doğruyu söyle.

Hasma karşı insaflı ol. Şüpheli, tereddütlü hallerde dikkatli, ihtiyatlı, yavaş hareket eyle. Bir şeyin deliline iyice ulaş, delili iyi tespit et ki, hükmün kesin ve sağlam olsun. Birini cezalandırman gerekirse, herhangi bir himaye, müsamaha ve ayıplayıcının ayıplama ihtimali, ceza vermene mani olmasın. İyi tespit et, acele etme. Temkinli davran. Dikkatli bak, kontrol eyle. Tedbirli ol ve iyi düşün. Gördüklerinden ibret al.

Rabbine karşı tevazu üzere bulun. İdaren altında bulunanların hepsine yumuşak muamele eyle. Nefsine, Hakkı hakim kıl. Haksız yere, haram olarak kan akıtmaya kalkma. Çünkü bu, Allah katındaki suçların büyüklerindendir.

İyi bil ki, sen vali tayin edilmekle, idaren altında bulunan, kendilerinden mesul oldu-

ğun insanların hazinedarı, koruyucusu ve gözetleyicisi oldun. Bu vazifelerinden dolayı, idaren altında bulunanlara, korunup gözetilenler manasına raiye denilmiştir. Çünkü sen onları gözetirsin ve başlarında bulunursun.

Onlara bir memur tayin edeceğin zaman, görüş, tedbir ve tecrübe sahibi, işinin ehli, idareciliği bilen, namuslu, dürüst kimseleri tayin et. Zira bu, sana dayanan, üzerine aldığın vazifenin icabı olarak yerine getirilecek haklardandır. Hiçbir meşguliyet seni, bu vazifelerden alıkoymasın ve hiçbir mani seni bu işleri yapmaktan uzak tutmasın.

Bütün bu nasihatlere riayet edersen, beğenilen, düşmanların gözünde bile adaletinden razı olunan; bütün işlerinde, adalet, kuvvet, tedarik sahibi kıymetli bir idareci olursun. O halde, bu hususları yerine getirmeye gayret eyle ve hiçbir şeyi buna tercih eyleme ki, Allahü teâlânın izni ile işinin sonunda övülmeye layık olasın.

İdaren altında bulunan yerlere vazifelendirdiğin kimselerin çalışmaları, hal ve gidişatları hakkında sana malumat yazıp bildirecek emin kimseler gönder. Böylece vazifelendirdiğin memurların çalışmalarını takip et. Memurlarına bir iş buyurmak gerekince, istediğin işin sonunu iyi düşün. Şayet bu işin akıbetinde, selamet, emniyet ve afiyet görürsen ve bu işten güzel netice, nasihat, iyi karşılık umarsan, yap. Aksi halde vazgeç. O iş hakkında, ilim ve basiret sahiplerine danış. Kişi sonunu düşünmeden bir iş yapmaya kalkarsa, kendisini tehlikeye attığı gibi işleri de bozulabilir. Bu sebeple her işinde ihtiyatlı ol.

Bugünkü işini, yarına bırakma! Kendi işini kendin yapmaya çalış. Yarınki günde karşılaşacağın işler ve hadiseler, yarına bıraktığın işleri yapmana mani olur. Bil ki, gün, geçtiği zaman, içindekileri de birlikte götürür. Bugünkü işini yarına bırakırsan, yarına iki günlük işi biriktirmiş olursun. Bu ise seni çok meşgul eder, sonra hiç birini yapamazsın. Ama her günün işini o günde yaparsan, kendini ve bedenini rahatlatmış, sultanının işlerini de muhkem etmiş olursun.

İhtiyaç içerisinde bulunan hanelerin haklarını araştır. Geçim yüklerini üzerine al, durularını düzelterek sıkıntıya düşmelerini önle. Bundan başka fakirlerin, miskinlerin, durumunu sana kadar getirmeye muktedir olmayanların hakkını aramada bizzat alakadar ol. Gizli meselelerini, sıkıntılarını öğren. Allahü teâlânın izni ile hallerini düzelt. Hastaların barınıp tedavi görecekleri hastaneler yap.

Onlara iyi bakıp, hizmet edecek, şefkatli davranacak hizmetçiler ve hastaları güzel muayene ve tedavi edecek tabipler tayin eyle!

İşlerin çokluğu sende bıkkınlık meydana getirmesin ve insanlarla meşgul olmana mani olmasın. İnsanların yanına gelmelerine izin ver. Onlarla görüş, kendilerine sakinlik göster. Merhamet kanatlarını aç. Sevindiğini onlara göster. Bir şey istemekte ve konuşmakta kendilerine yardımcı ol. Onlara karşı şefkatli, merhametli ve cömert ol. Verdiğini; üzmeden, başa kakmadan, cömertlikle, gönül açıklığı ile ver ve karşılığını yalnız Allahü teâlâdan bekle. Bu şekilde verilenlerin, Allahü teâlânın izniyle çok karlı, kazançlı bir ticaret olduğunu bil.

Gördüğün dünya işlerinden ve senden önce, geçmiş asırlarda yaşayan helak olmuş milletlerdeki başkan ve hükümdarların hallerinden ve akıbetlerinden ibret al. Sonra dininin hükümlerine uyarak, dininin ve kitabının kaim olası için gayret edip, her halinde Allahü teâlânın emrine sımsıkı sarıl. Bunlara mugayir ve Allahü teâlânın gazabına sebep olan şeylerden uzak dur.

Haramdan mal toplama ve malını israf ile harcama. Sık sık âlimlerin meclislerinde bulun, onlarla istişare et ve kendileri ile beraber ol. Tek arzun; Hak teâlânın emirlerine tabi olmak ve bunu yaymaya çalışmak, işlerin iyilerini, yüksek olanlarını tercih etmek olsun. Beraber olduğun kimselerin senin nazarında en kıymetlisi, sende gördüğü bir kusuru, çekinmeden, tenha bir yerde sana söyleyebilen kimse olsun. Böylelerinin sana olan samimiyeti, muhabbeti elbette yapmacık ve gösteriş değildir.

Yaptığın iyiliği başa kakma. Bütün işlerinde Allahü teâlâdan yardım iste ve hayırlı kılmasını dile. Muhakkak ki, Allahü teâlâ doğru ile ve doğru olanlarla beraberdir. Hal ve gidişatın; Allahü teâlânın rızasını kazanacak, Onun dinine nizam olacak, dinine tabi olanlara izzet ve şeref bahşedecek, millete adalet ve sulh temin edecek şekilde olsun.

Allahü teâlâdan dilerim ki; doğru yolda bulunmanı ve muhafazanı güzel kılsın. Muhakkak Allahü teâlâ kullarına yakındır ve onların dualarını kabul edicidir.

Padişaha Nasihat

İmam-ı Gazali hazretleri, Selçuklu sultanı Sultan Sencer'in padişahlığı sırasında onunla görüşmüş, ona mektup yazmış ve bizzat nasihatte bulunmuştur.

Sultan Sencer; Ehl-i sünnet itikadında, dinine bağlı ve bid'atleri reddeden bir padişah idi. 60 sene kadar tahtta kalmış olup, ilme ve ulemaya karşı çok hür-

met eder, kendisi de ilimle meşgul olurdu. O zamanın en meşhur âlimi olan İmam-ı Gazali hazretlerine haset edenler, İmam-ı azamın aleyhinde bulunuyor diye iftira ederek, Sultan Sencere şikayet etmişlerdi. Bunun üzerine Sultan Sencer, İmam-ı Gazali'yi yanına davet edip, görüşmek istediğini bildirdi. Durum İmam-ı Gazali'ye iletilince bazı mazeretlerini bildirerek gitmedi. Sultan Sencere mazeretini bildirmek ve nasihat etmek üzere bir mektup gönderdi. Özetle şunları bildirmiştir:

"Cenab-ı Hakkın, ahirette bir insana ihsan edeceği şeylerin yanında, bütün yeryüzü, bir kerpiç gibi kalır. Yeryüzünün bütün beldeleri, vilayetleri, o kerpicin tozu toprağı gibidir. Kerpicin ve tozunun toprağının ne kıymeti olur? Ebedi sultanlık ve saadet yanında, yüz senelik ömrün ne kıymeti vardır ki, insan onunla sevinip, mağrur olsun? Yükseklikleri ara, Allahü teâlânın vereceği padişahlıktan başkasına aldanma!

Bu ebedi padişahlığa kavuşmak, herkes için güç bir şey ise de, senin için kolaydır. Çünkü Resulullah efendimiz, "Bir gün adalet ile hükmetmek, altmış senelik ibadetten efdaldir" buyurdu. Madem ki Allahü teâlâ sana, başkalarının altmış senede kazanacağı şeyi bir günde kazanma sebebini ihsan etmiştir, bundan daha çok muvaffakiyete fırsat olamaz! Zamanımızda ise iş o hale gelmiştir ki, değil bir gün, bir saat adaletle iş yapmak, altmış yıl ibadetten efdal olacak dereceye varmıştır.

Dünyanın kıymetsizliği, açık ve ortadadır. Büyükler buyurdular ki: "Dünya kırılmaz altın bir testi, ahiret de kırılan toprak bir testi olsa, akıllı kimse, geçici olan ve yok olacak olan altın testiyi bırakır, ebedi olan toprak testiyi alır. Kaldı ki dünya, geçici ve kırılacak toprak bir testi gibidir. Âhiret ise hiç kırılmayan ebediyen baki kalacak olan altın testi gibidir. Öyleyse, buna rağmen dünyaya sarılan kimseye nasıl akıllı denilebilir? Bu misali iyi düşünün ve daima göz önünde tutun!

Beni yanınıza davet etmiş bulunuyorsunuz. Benim ahtım var. Bundan sonra hiçbir sultanın yanına gitmeyeceğim ve hiçbir sultandan en ufak bir şey kabul etmeyeceğim. Münazarayı terk edeceğim. Bu ahdimde durdum. Bu bakımdan, sultanlar beni bu hususta mazur gördüler.

Sizin için hayır dualarda bulundum. Eğer her şeye rağmen gelmem için bir fermanınız olursa, emre itaatın lazım olduğunu bildiğim için, ahdimi bozarak, fermanınızı kabul etme yolunu seçerim. Allahü teâlâ, dilinize ve gönlünüze öyle şeyler getirsin ki, bununla yarın ahirette utanmaktan muhafaza etsin... Veselam."

Bu mektup Sultan Sencere ulaşınca, madem ki Meşhed'e gelmiş, ordugahımıza az bir mesafe var. Oradan gelmek güç bir iş değildir diyerek, gelmesini istediğini bildirdi. Bunun üzerine İmam-ı Gazali, Sultan Sencerin yanına geldi. Huzuruna girince ayağa kalkıp, İmam-ı Gazaliyi karşılayıp kucakladı. Sonra da kendi tahtına onu oturttu. Çok hürmet gösterdi. İmam-ı Gazali oturduktan sonra, yanında bulunan bir talebesine, Kuran-ı kerimden bir miktar oku buyurdu. Talebesi de mealen; "Allah kuluna kafi değil mi?" buyurulan, Zümer suresi 36. Âyetini okuyunca, İmam-ı Gazali "Evet" dedi. Daha sonra söze Besmele çekerek başladı. Sultana özetle dedi ki:

"Allahü teâlâya hamd olsun. Kurtuluş ancak takva sahibi olanlar içindir. Düşmanlık da ancak zâlimleredir. İslam âlimlerinin adeti şöyledir: Padişahların huzuruna girdiklerinde; dua, sena, nasihat ve bir ihtiyacın giderilmesi hususunda konuşma yaparlar.

Dua hususunda evla olan, gece karanlıklarında Hak teâlâya gizlice yalvarmaktır. Çünkü insanlar arasında yapılan dualarda riya, gösteriş ihtimali var. Halis olmayan böyle dualar ise, Hak teâlâ indinde makbul değildir. Bu huzurda övgüde bulunmak da riyakarlıktan uzak değildir. Yükseklik ve ışık bakımından, güneşin parmakla gösterilip, övülmeye ihtiyacı yoktur. Güzellik kemale ulaşınca, övenlerin pazarını bozar, bunların eli boş kalır.

Resulullah efendimiz "Size iki vaiz bıraktım, biri susar, biri konuşur. Susan nasihatçi ölümdür. Konuşan ise Kurandır" buyurdu. Dikkat et, susan nasihatçi ölüm, lisan-ı haliyle ne söylüyor ve konuşan nasihatçi ne söylüyor? Susarak, haliyle nasihat eden, ölüm diyor ki:

Ben, her canlıyı pusuda beklemekteyim. Zamanı gelince aniden pusudan çıkıp yakalayıveririm. Eğer benim herkes için yapacağım işin bir benzerini görmek isteyen varsa; padişahlar, vefat etmiş olan padişahlara, emirler de, vefat etmiş olan emirlere baksınlar. Melikşah, Alparslan, Çağrıbey toprak altından halleriyle şöyle nida ediyorlar:

"Ey Padişah, ey gözümüzün nuru, sakın unutma ki, biz nerelere sevk edildik ve ne korkunç işler gördük. Emrinde bulunanlardan biri aç iken, sen asla bir gece tok olarak uyuma! Biri çıplak iken, sen istediğin gibi giyinme!

Şöyle vasiyet ederler:

Benden bir kelime kabul et ki, bu; "La ilahe ilallah" dır. Bunu daima dilinde tut, yalnız kaldığın zaman bunu söylemeyi asla unutma. Asıl iman, bunu söylemekle istikrara kavuşur. "İman, suyunu taatten alır. Kökü adalet ile, devamı Hakkı zikretmek ile kaimdir." Buyurulmuştur. Bunların hepsini yapıp ahiret azabından kurtulursan da, kıyamette sualden kurtulamazsın. Hadis-i şerifte; "Her biriniz çoban gibisiniz ve herkes emri altında bulunanlardan sorumludur" buyuruldu.

Ey Padişah! Hak teâlânın hak nimetini eda eyle ki, nimet; doğru iman, doğru itikat, güler yüz ve güzel ahlaktır ve iyi amellerdir. Bunlardan iyi amel işlemek senin elindedir. Madem ki Allahü teâlâ bu nimetleri sana ihsan etmiş, sen de dördüncüden, iyi amel etmekten kendini mahrum etme ki, küfran-ı nimet etmiş olmayasın ve ey ayakta duran emirler! (vezirler, kumandalar!) Eğer devletinizin mübarek ve daimi olmasını istiyorsanız, nimetin kadrini biliniz. Nimeti, felaket ve bedbahtlıktan ayırt ediniz. Biliniz ki; sizin bu Horasan melikinden başka, göklerin ve yerlerin maliki olan başka bir padişahınız vardır. Yarın kıyamette, herkesi hesaba çekecek ve benim nimetimin hakkını nasıl elde eylediniz, nasıl yerine getirdiniz, buyuracak.

Meliklerin kalbleri, Allahü teâlânın hazineleridir. Rahmet, azap ve cezaya dair yeryüzünde her ne vuku bulsa, meliklerin gönülleri vasıtasıyla olur. Allahü teâlâ, kendi hazinemi size emanet ettim. Sizin dilinizi o hazinenin kilidi yaptım, korudunuz mu? Yoksa emanete ihanet mi ettiniz? Diye soracak. Hazineye ihanette bulunan bir mazlumun halini padişahtan gizleyendir.

Bir ihtiyacın arz edilmesine gelince, benim bir genel, bir de özel olmak üzere iki hacetim vardır. Genel olanı şudur: Tus ahalisi zulümden helak olmuştur. Soğuk ve susuzluktan mahsuller tamamıyla mahvolmuştur. Onlara acı! Hak teâlâ da sana acısın. Açlık dert ve belasıyla müminlerin boynu ve belleri kırıldı.

Özel hacetim ise şudur: Ben, 12 seneden beri halktan uzaklaşmış, bir köşeye çekilmiştim. Sonra Fahr-ül-mülk, Nişabur Medresesi müderrisliğini kabul etmem için ısrar etti. Ben ona, "Bu zaman, benim sözlerimi kaldıramaz. Bu zamanda bir hak söz söyleyenin, kapı ve duvar bile aleyhine geçer" demiştim. Bugün ise iş o raddeye gelmiş ki, işitmiş olduğum sözleri rüyada görseydim, karışık rüyadır derdim. Bunların akli ilimler ile alakalı olanlarında eğer bir kimsenin itirazı varsa, buna şaşılmaz. Çünkü benim sözlerimde, herkesin anlayamayacağı manalar çoktur. Bununla beraber ben, kime olursa olsun söylemiş olduğum herhangi bir sözümü açıklayıp ispat edebilirim. Böylece meseleyi açıklığa kavuşturururum. Bu gayet kolaydır. Fakat, İmam-ı azam Ebu Hanife'nin aleyhinde bulunmuşum diye söz söylüyorlarmış. İşte buna asla tahammül edemem. Allahü teâlâya yemin ederim ki, ben, Ebu Hanifenin ümmet-i Muhammed arasında, fıkıh ilminin inceliklerinde ve manasında en büyük âlim olduğunu kesin olarak kabul etmekteyim. Her kim ki, bu söylediğimin tersine bir sözüm olduğunu veya bir şey yazmış olduğumu söylerse o yalancıdır.

Sizden şunu isterim ki; beni, Nişaburda, Tusda ve diğer bütün şehirlerde ders verme işinden affediniz. Kendi hâlimde kalayım. Bu zaman, benim sözlerime tahammüllü değildir."

Sultan Sencer, İmam-ı Gazali hazretlerini dikkatle dinledikten sonra şu cevabı verdi:

"Söylediğin bu sözleri duymak ve amam-ı a'zam hakkındaki güzel kanaatlerini, Irak ve Horasan âlimlerinin hepsinin duyması için, onları burada toplamamız lazımdır. Büyük İslam âlimleri hakkındaki kanaatinizi ve onlara olan hürmet ve sevginizi herkese duyurmak üzere, her tarafa dağıtmak için bu ifadeleri yazmanızı istiyorum. Tedristen, ders verme işinden muaf tutulma arzuna gelince, bu mümkün değil. Fahr-ül-mülk, seni Nişabur müderrisliğine [profesörlüğüne] davet etmiştir. Biz, senin namına medreseler yaptıracağız. Bütün âlimler gelsinler, kendilerine kapalı kalan meseleleri öğrensinler, zor meselelerini halletsinler."

İmam-ı Gazali hazretleri, ömrünün bundan sonraki son iki yılını, kendi memleketi Tus'ta kitap yazmak, insanları irşad etmek ve talebelere ders vermekle geçirdi. 55 yaşında vefat eti.

İdarecilerde Bulunması Gereken İyi Hasletler

Âlimler buyurdu ki:

"İyilik, sevgi kazandırır. Kötülük, düşmanlığa sebep olur. Münakaşa etmek, düşman kazandırır. Uymak, itaat etmek, dostluk meydana getirir. Doğruluk, itimat kazandırır. Emanete riayet, kalb huzuru meydana getirir. Adaletli olmak, kalbleri toparlar ve sevgi doldurur. Zulüm, parçalanmaya, bölünmeye götürür. Güzel ahlak, muhabbete, kötü ahlak, insanların uzaklaşmasına sebep olur. İyilik ve cömertlik, dostluğa, cimrilik, yalnızlığa götürür. Kibirlilik, hiddet, tevazu yükseklik kazandırır. Cömert olmakla kişi övülür. Cimrilik, kötülenmeye götürür. Gevşeklik, zayi olmaya, ciddiyet,

işlerin düzenli yürümesine götürür. Aldanmak ve gaflet, pişmanlık sebebidir. Sağlam tedbir almak, ele geçen nimetin devamına sebeptir. Acele etmeksizin istenen şeyler, kolay ele geçer. Konuşmayıp susmakla, heybet husule gelir. Faydalı olmayanı terk ile, fazilet kazanılır.

Her şeyin sonuna bakarak iş görmek, kurtuluştur. Yumuşak olmayan, pişmanlık çeker. Sabreden kazanır. Susan selamet bulur. Korkan çekinir. İbret alan, ileri görüşlü olur. İleriyi gören, anlayışlı olur. Anlayan, bilir. Kendi arzu ve isteklerine uyan, sapıtır. Pişmanlık, acele ile beraberdir. Selamet, teenni ile beraberdir. İyilik eken, neşe ve sevinç biçer. Akıllı kişi ile arkadaşlık eden saadete kavuşur. Cahilin arkadaşı yorulur. Bilmiyorsan sor. Soran kurtulur. Yanıldığında, ondan dön. Kötülük yapınca, pişmanlık duy. Bir şey verince bol ver ki, iyiliğin bol olsun. Kızıp öfkelenince, yumuşaklık göster. Çalışmak, muvaffakiyetin sebebidir. Çalışmakla, başarıya kavuşulur."

Tevrat'ta, "Kanaat eden doyar", Zebur'da, "Sükut eden, selamete kavuşur", İncil'de, "Kenara çekilen, kurtuluşa kavuşur", Kuran-ı kerim'de mealen, "Allahın dinine sımsıkı tutunan, muhakkak doğru bir yola itilmiştir." Âl-i İmran 101

Yumuşaklık şeref, sabır zafer-dir. İyilikler hazine, cehalet aşağılıktır. Bütün hikmet sahipleri buyurdu ki: Gücünün yetmeyeceği şeyi yüklenme, sana fayda vermeyen işi yapma, hanımınla gururlanma, malın çok olsa da ona güvenme!

Hz. Ömer, idaresi altında olanların hallerini yakından bilirdi. Adalet ile iş görürdü. Kibirli değildi. Özür dileyenin özrünü kabul ederdi. Ayıplarını örter idi. Her bakımdan emin idi. Doğruyu, hakkı ortaya çıkarmak için çalışırdı. Hangi durumda olursa olsun, kuvvetli karşısında zayıfı korur, himaye ederdi.

Devlet Adamlarının Kuvvetli Olması

Sultanın birisi, âlim bir zata sordu:

- Sultanı kuvvetli ve üstün yapan şey nedir?

Âlim zat buyurdu ki:

- Kendisine itaat edilmesi...

- İtaatın esası nedir?

- Sultanın, emrini gözetip çalışan, yardımcılarına iyilik ve sevgi göstermesi ve halkına adaletle muamele etmesidir.

- Doğru söyledin, emanet itaatin kalesidir. İtaat etmek de milletin süsü ve ziynetidir. Sultana itaat dört şekilde olur. Ona düşkün olmak, onu sevmek, ondan korkmak, ona baş eğmek.

Halkın devlet başkanına itaati lazımdır. Devlet başkanına itaat etmekte, Allahü teâlâdan korkmak lazımdır. Devlet başkanı da, Allahü teâlâya itaat etmelidir. Adaletli olsun olmasın, devlet başkanına tazim ve hürmet, Allahü teâlâya tazimdendir. İtaat ile birlik husule gelir, Müslümanların işleri düzenli ve tertipli hale getirilir. İtaat etmeyip isyan etmek, devletin temelini yıkmak olur. İnsanlara lazım olan, devlet başkanına itaattir. Çünkü dinin ve halkın salahı, ancak devlet başkanına itaatle olur. Mal, mülk ve namusun muhafazası, ancak devlet başkanına itaatle mümkündür. İtaat etmede sayısız menfaatler vardır. Selamet ve saadet ondadır. En sağlam yol itaat etme yolu olup, milletin bekası, rahatı ve huzuru ondadır. Çünkü itaatle, bütün fitnelerden ve fesatlardan korunmuş olur. Allahü teâlâ kendine itaatle, Resulüne itaati bir tuttu. Kuran-ı kerimde, Nisa suresinin 59. Âyet-i kerimesinde mealen; (Ey iman edenler! Allaha itaat edin. Peygambere ve sizden olan ülülemre (idarecilere) de itaat edin. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz, Allaha ve ahirete gerçekten inanıyorsanız, onu Allaha ve Resule götürün [Âlim olanlar Kuran-ı kerime ve hadis-i şeriflere göre halletsin]; bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir) buyuruldu. İtaat etmeyen, nimete şükretmemiş demektir. İdareciler olmasaydı, halk felakete düşüp helak olurdu.

Hz. Ali buyurdu ki:

Kalbler, bir kaba benzer. O kalblerin en hayırlısı, içinde hayır olanıdır. Sana söyleyeceğim şeyleri ezberle. İnsanlar üç kısımdır: Rabbani lan âlimler, kurtuluşa ermek için çalışanlar, bir de esen rüzgara göre hareket eden ahmak kimseler olup, bunlar; ilim nuruyla aydınlanmamış, sağlam bir barınağa sığınmamış olanlardır. İlim, mal ve mülkten hayırlıdır. İlim, seni gözetir, korur. Sen, malı gözetirsin. İlim, öğrenmekle çoğalır. Mal, vermekle azalır. İlim hakimdir. Mal, gözetilmeye mahkumdur. İlim aşkı ibadet olup, onun ile Allahü teâlâya nasıl ibadet edileceği öğrenilir. Hayatta iken ilim ile, taat ve ibadet yapılır. Mal sahipleri, daha hayatta iken ölmüşlerdir. Âlimler, her zaman bulunacaktır. Onların sevgisi, kalblerdedir. Âlimin vefatıyla, ilim yok olur. (Onun için, âlimin ölümü; alemin ölümü dendi.) Fakat yine yeryüzü, doğruyu gösteren âlimden mahrum kalmaz. Onlar sayıca az, fakat Allahü teâlâ katında dereceleri çok yüksektir. Kalblerinde hikmetler gizlidir. Kendilerini arayanların kalblerine iman tohumları ekerler. Mübarek vücut-

larıyla dünyadadırlar. Fakat kalbleri, Allahü teâlâya bağlıdır. Onlar, Allahü teâlânın yeryüzünde halifeleridir emin, ve güvenilir kullarıdır. Onlar, Allahü teâlânın dinine davet ederler. Onları görmeye can atmak lazımdır. Ah, onları görmekle şereflenmek ne güzeldir."

Nasihat Etmek

Bilmelidir ki, Müslümanlara ve bütün insanlara nasihat etmek, doğruyu göstermek ve öğretmek, peygamberlerin sünnetidir. Allahü teâlâ, Kuran-ı kerimde, bütün peygamberlerini nasihat edici olarak gönderdiğini bildirdi. Resulullah efendimiz üç defa (Dinin temeli nasihattir) buyurdu. Müslümanlara nasihat; onlara şefkatli olmak, büyüklerine hürmet ve hizmet, küçüklerine merhamet göstermektir. Onların sıkıntılarını gidermek ve kendilerini saadete çağırmaktır.

Bütün insanların İslamiyeti sevmeleri için nasihat; onları imana davet etmek ve küfrün kötülüğünü anlatmaktır. Hz. Ömer buyurdu ki: Kusurlarımı bana gösteren kişiye Allahü teâlâ rahmet etsin!

Ömer bin Abdülaziz hazretleri, bir zata, "Bende olan hoşlanmadığın şeyleri bana söyle! Kişi, arkadaşının beğenmediği şeyleri onun yüzüne söylemedikçe nasihat etmiş olmaz" buyurdu.

Abdullah bin Vehb buyurdu ki:

"Kişinin, beğendiği şeyi, başkası için de beğenmesi güzel olur. Kendisine faydası olmayanın, başkasına faydası olmaz."

Akıllı Ve Ağırbaşlı Olmak

Allahü teâlâ, Kuran-ı kerimde hilm sahiplerini övdü. Hz. Yahya, İsa aleyhisselama sordu:

- Dünya ve ahirette en şiddetli olan şey nedir?

- Allahü teâlânın gazabıdır.

- Beni Allahü teâlânın gazabından koruyan şey nedir?

- Gazabı terk etmendir.

- Gazabın, öfkenin başlangıcı ne iledir?

- Büyüklenmek, insanlara karşı övünmek iledir.

Hz. Ömer, yerden bir yaprak alıp "Keşke bunun gibi olaydım. Keşke anam beni doğurmasaydı" der, Allahtan çok korkardı.

Hz. Ebu Bekir, ağaca konmuş bir kuşa "Ne mutlu sana ey kuş! İstediğin zaman uçar, istersen bir ağaca konar, istediğin zaman meyve yersin. Üzerine ne bir hesap, ne de bir ceza var. Keşke ben de senin gibi olsaydım" derdi.

Hz. Ali, Sıffinden Kufeye dönerken, şehrin girişinde bir kabri sordu. Oradakiler, "Habbab bin Eretin kabridir" dediler. Kabrin başında durup "Allahü teâlâ, Habbab bin Erete rahmet etsin. İsteyerek Müslüman oldu. Yaya olarak hicret etti. Mücahid olarak yaşadı. Bedenini bu yolda harcadı. Allahü teâlâ, güzel amel işleyenlerin ecrini zayi etmez" dedikten sonra, yürümeye başladı. Bir de baktı ki, kabir de arkasından geliyordu. Bunun üzerine Hz. Ali kabrin önünde durdu ve "Ey yalnızlık ve ıssızlık ehli. Allahü teâlânın selamı üzerinize olsun. Sizler bizim selefimizsiniz. Bizler, sizlerin takipçileriyiz. Yakında sizlere kavuşacağız. Ya Rabbi, bizleri ve onları bağışla. Bizlerden ve onlardan azabını uzaklaştır. Öleceğini daima hatırlayana ve hesap için hazırlanana, aza kanaat edene ve Allahü teâlânın takdirine razı olanlara müjdeler olsun. Hz. Ali bundan sonra arkadaşlarına dönüp "Eğer kabir ehli konuşacak olsaydı, ahirete götürülecek en hayırlı azık takva derlerdi" buyurdu.

Halife Ebu Cafer Mensur, hacca geldiğinde Süfyan-ı Sevri hazretleri ile birçok meseleleri istişare etmek istiyordu. Ebu Mensur, ona sordu:

- Niçin yanımıza gelmiyorsunuz, seninle istişarede bulunur, şunu yapın dediklerinizi yapar, yapmayın dediklerinizi yapmayız.

Süfyan-ı Sevri hazretleri sordu:

- Bu hac seferi için ne kadar para harcadınız?

- Bilmiyorum, vekillerim ve vezirlerim bilir.

- Yarın Allahü teâlânın huzuruna çıktığında bundan sorulunca ve mazeret bulacaksın? Halbuki Ömer bin Hattab hac yaptığında kölesine; "Bu seferimizde ne kadar harcadık?" diye sordu. Köle; "Ey müminlerin emiri 18 dinar" dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer; "Yazıklar olsun bize" buyurdu.

İmam-ı Zühri diyor ki: "Süleyman bin Abdülmelike denildi ki; "Ey müminlerin emiri! Benden dört kelime işit ki, bu dört kelimede; senin dininin, saltanatının, ahiretinin ve dünyanın salahı [doğruluğu] vardır. Bunlar, kimseye, yapmayı istemediğin bir şeyi vaat etme. Çetin meselelerin kolayca hallolması seni gururlandırmasın. Bil ki, her amelin bir karşılığı vardır. Âkıbetten sakın! Daima takva üzere bulun!"

Süleyman bin Abdülmelik, Ebu Hazım Seleme bin Dinar hazretlerine sordu:

- Bu halifelik meselesinde kurtuluş yolu nedir?

- Eğer dediğimi tatbik edersen kolaydır!

- O nedir?

- Ancak helal olan şeyleri al. Onları hakkı olan yerlere sarf et.

- Buna kimin gücü yeter?

- Allahü teâlânın seni tayin ettiği yere, tayin edilen kimsenin gücü yeter.

- Bana nasihat eder misin?

- Ey müminlerin emiri! Bu iş (sultanlık), sana ancak ölüm karşılığı verildi. Senden öncekiler de böyle idi. Ölüp, bu işten uzaklaştılar. Rabbinin emrettiklerini yapıp, yasak ettiklerinden uzaklaşma hususunda her zaman dikkatli ol. Ne infak etmişsen, o şey seni hayra veya şerre götürür. Sen dilediğini seç!

- Bir ihtiyacın varsa, söyle onu halledeyim.

- Ben ihtiyaçlarımı, senden daha kadir olana havale ettim. Beni neden men etti ise ona razı oldum. Allahü teâlâ, Zuhruf suresinin 32. Âyet-i kerimesinde mealen; (Rabbinin rahmetini onlar mı bölüyorlar? Onların bu dünya hayatındaki geçim rızıklarını aralarında biz böldük) buyuruyor. Kim, Allahü teâlânın çok verdiğini azaltabilir veya az verdiğini çoğaltabilir? Buna kimin gücü yetebilir ki!

Bunları dinleyen Süleyman bin Abdülmelik çok ağladı.

Fudayl Bin İyadın Öğüdü

Bir gece Harun Reşid, veziri Fudayl-i Bermeki'ye, "Beni bir kimsenin yanına götür. Kalbim, bu göz kamaştırıcı, şaşalı hayattan sıkıldı. Rahatlık ve gönül huzuru arıyorum" dedi. Veziri onu Süfyan bin Uyeyne'nin evine götürdü. Süfyan kapıyı açıp,

- Kim o dedi.

- Emir-ül-müminin geldi dediler.

- Niçin bana haber vermediniz? Bilseydim ben onun huzuruna gelirdim.

Harun Reşid bunu duyunca,

- Benim aradığım kimse bu değildir dedi.

Süfyan bin Uyeyne bu söz üzerine,

- Sizin aradığınız kimse, Fudayl bin Iyaddır dedi.

Fudayl bin Iyada gittiler. Kapının önüne geldiklerinde, Hz. Fudayl (Günah işleyenler, kendilerini iman edenlerle bir tutacağımızı mı sanıyorlar) mealindeki, Casiye suresi 25. Âyetini okuyordu. Harun Reşid; "Nasihat istesek bu bize yeter" dedi. Kapıyı çaldılar. Hz. Fudayl

- Kim o? dedi.

- Emir-ül-müminin dediler.

Bunun üzerine Fudayl bin Iyad;

- Emir-ül müminin benim yanımda ne işi var ve benim onunla ne işim var? Beni lütfen meşgul etmeyiniz dedi.

Vezir;

- Ulul-emre [halifeye] itaat vacibdir dedi.

- Lütfen beni meşgul etmeyin dedim ya...

Vezir;

- Müsaadenle mi girelim, yoksa zorla mı dedi.

- Müsaadem yok, ama zorla gireceksiniz ona karışmam.

İzinsiz içeri girdiler. Fudayl bin Iyad, kimsenin yüzünü görmemek için kandili söndürdü. Karanlıkta Harun Reşidin eli, Fudayl bin Iyadın eline değdi. Bunun üzerine Fudayl bin Iyad; "Bu el ne yumuşak, Cehennemde yanması çok yazık olur" buyurunca, Harun Reşid ağladı ve ondan nasihat olacak bir söz daha söylemesini istedi. Fudayl bin Iyad buyurdu ki:

- Senin büyük baban Hz. Abbas, Peygamber efendimizin amcası idi. Bir kavme emir yapılmasını istemişti. Peygamber efendimiz de, (Ey amca, seni nefsin üzerine emir ettim.) buyurdu. Ve yine buyurdu ki: (Emirlik kıyamette pişmanlıktır) buyurmuştur.

Harun Reşid; "Biraz daha söyle" deyince, Fudayl bin Iyad;

- Ömer bin Abdülazizi halife yaptıkları zaman, Sâlim bin Abdullah, Reca bin Hayve ve Muhammed bin Kaba, "Ben, bu işe düştüm. Kurtuluş çarem nedir" diye sorduğu zaman onlar; "Yarın kıyamet gününde azaptan kurtulmak istiyorsan, Müslümanlardan yaşlılarını baban yerine koy, gençlerini kardeş kabul eyle, çocukları kendi çocukların gibi düşün! Kadınları ise kız kadeşin ve annen gibi kabul eyle. Onlara; anna, babana, kardeşine ve çocuklarına yaptığın gibi muamele eyle" dediler.

Harun Reşid;

- Biraz daha söyler misin dedi.

Fudayl bin Iyad;

- İslam ülkesi, senin evin gibidir. İnsanları ev halkın gibidir. Babalarına, kardeşlerine ve çocuklarına iyilikle muamele eyle. Korkarım şu güzel yüzün ateşle yanar ve çirkinleşir. Güzel yüzlerden niceleri Cehennemde çirkinleşir ve emirlerden niceleri orada esir olur.

Harun Reşid; "Biraz daha söyle" diyerek hüngür hüngür ağladı.

Fudayl bin Iyad hazretleri;

- Allahü teâlâdan kork ve Ona ne cevap vereceğini düşün. Cevaplarını şimdiden hazırla! Çünkü Kıyamet günü, Allahü teâlâ sana Müslümanların hepsinden tek tek soracaktır. Hepsi için adalet isteyecektir. Eğer bir gece bir ihtiyar kadın, evinde bir şey yemeden yatarsa, yarın senin eteğine yapışır ve sana hasım [düşman] olur.

Bunun üzerine Harun Reşid, ağlaya ağlaya kendinden geçti. Vezir Fudayl-i Bermeki;

- Ey Fudayl yetişir! Emir-ülmüminini öldüreceksin dedi.

Fudayl bin Iyad hazretleri;

- Sus, ey Haman! Onu sen ve kavmin helak eylediniz, ben değil.

Bu söz Harun Reşidin ağlamasını arttırdı ve vezirine,

- Sana Haman demesi, beni Firavun yerine koyduğundandır dedi.

Sonra Harun Reşid, Fudayl bin Iyada sordu:

- Birisine borcun var mı?

Hz. Fudayl;

- Evet, Allahü teâlâya borcum var o da itaattir. Huzuruna borçlu çıkarsam vay hâlime dedi.

Halife,

- İnsanlara borcun var mı dedi.

- Allahü teâlâya şükür olsun ki, bana çok nimetler verdi, hiç şikayetim yoktur.

Halife, onun önüne bin altın koyup;

- Bunlar helaldir. Annemin mirasındandır dedi.

- Bütün bu nasihatlerimin sana hiç faydası olmamış.

Harun Reşidin yanından kalktı. Harun Reşid de çıkıp gitti. Fudaylin ismi anıldığında; "Ah! Ne insandır o! Hakikaten mert biridir" derdi.

Hasan bin Muhammed bin Hasan, Ömer bin Abdülazize:

- Ya Ömer! Üç şey vardır ki, kimde bulunursa imanı kamil olur dedi

Ömer bin Abdülaziz dizleri üzerine çökerek,

- Ey Resulullahın torunu! Bunları bana söyler misiniz dedi.

- Kişi razı olur, rızası onu batıla düşürmez. Kişi kızar, kızması onu haktan ayırmaz. Muktedir olduğu halde, hakkı olmayana el uzatmaz.

Ömer bin Abdülaziz halife olunca gelen bir heyetteki 11 yaşındaki bir genç dedi ki:

Allahü teâlâ, hallerini razı olduğu şekilde ıslah etsin. İnsanlar, Allahü teâlânın onlar üzerindeki merhametine, tul-i emellerine, insanların kendilerini övmelerine aldanmakta, böylece ayakları kayarak ateşe (Cehenneme) düşmektedir. Ey Emir-ülmüminin! Allahü teâlânın üzerindeki merhameti, tul-i emel, insanların seni övmesi seni aldatmasın. Eğer aldanırsan ateşe düşen aldananlara dahil olursun. Eğer aldanmazsan, Allahü teâlâ seni bu ümmetin salihleri ile beraber bulundurur.

Bu genç Hüseyin bin Alinin oğlu, yani Hz. Alinin torunu idi.

Kab-ül-Ahbar hazretleri, Hz. Ömer'e dedi ki:

Ey Emir-ül-müminin! Korkan bir kimsenin amelini yap. Kıyamet günü yetmiş peygamberin yaptığı amel ile gelsen, orada gördüklerinden dolayı amelini yine az görürdün.

Bunları işiten Hz. Ömer, düşüp bayıldı. Ayıldığı zaman,

- Bize nasihat et dedi.

Kab-ül-Ahbar hazretleri dedi ki:

- Ey Emir-ül-müminin! Şayet Cehennemden doğuda çok ufak bir yer açılsa idi, batıdaki adamın beyni kaynar, sıcaktan erirdi.

Bunu işiten Hz. Ömer çok ağlayarak;

- Devam et ey Kab dedi.

- Ey müminlerin emiri! Kıyamet günü Cehennem öyle bir solur, şiddetlenir ki, mukarreb melekler, peygamberler ve bütün herkes diz üstü çökerler. Bütün Peygamberler; "Ya Rabbi! Bugün ben nefsimi isterim" diyecekler, sadece Resulullah efendimiz "Ya Rabbi! Ümmetimi isterim, ümmetimi isterim, başka bir şey istemem" diyecektir. K

BİR DUA

Büyük Selçuklu Hakanı Sultan Melikşah, babasının yerine geçtiği zaman ülkesindeki bazı isyanları bastırmak için, kardeşiyle savaşmaya mecbur kalır. Bu sebeple Allah'ın kendisini affetmesi için dua etmek üzere, yanındaki veziri Nizamülmülk ile birlikte camiye gider. Yanında bulunan vezirini kendinden geçmiş halde dua ettiğini görünce sorar: "Gönülden dua ediyordun. Cenab-ı Allah'tan ne istedin?"

Nizamülmülk şöyle cevap verir:

"Cenab-ı Allah'tan yalnız şunu diledim: Mücadeleyi sizin kazanmanızı ve milletin başında sizin kalmanızı..."

Melikşah bu cevap karşısında kendi duasını belirtir:

"Ben senden başka türlü dua ettim. Allah'tan zaferi bana vermesini istemedim."

Nizammülmülk hayretle sorar:

"Peki, siz ne diye dua ettiniz?"

"Ben şöyle yalvardım: Yarabbi... İki kardeş dövüşüyoruz. İçimizden hangisi milletin başına geçmeye layıksa, ikimizden hangisi millet ve memleket için, din ve devlet için hayırlı olacaksa, zaferi ona ihsan et!..."

İşte devleti yönetenlerin ibret almaları gereken bir gerçek hikaye. K

Her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

ÜMİT MERİÇ İLE SÖYLEŞİ

A. VAKİT, 13 HAZİRAN 2002

Cemil Meriç, düşünce dünyamıza kattığı eserler ve ufukla ölümünün üzerinden 15 yıl geçmesine rağmen hâlâ aranılan, ancak kitaplarını okuyanların hiçbir zaman yanından ayrılmadığı bir mütefekkir. 13 Haziran 1987'de hayata görmeyen gözlerini yuman Cemil Meriç, bugüne kadar hep düşünceleri ile tartışıldı ve anıldı.

Büyük bir mütefekkir olan Cemil Meriç'in bir de farklı yönü vardı ki; o da gözlerini kaybettiğinde isyan eden, intihar etmeyi bile düşünen, görmediği gözlerle Lamia Hanım'a aşık olan, kızının evlenmesini kıskanan bir Cemil Meriç... Başka bir deyişle insan Cemil Meriç... 'İnsan Cemil Meriç"in kızı Ümit Meriç'le konuştuk.

"Babam en yakın arkadaşımdı" diyen Ümit Meriç, 34 yıl fiili olarak asistanlık yaptığı babasının annesinin ölümünü kaldıramadığını ve felç olduğunu söyledi. Ümit Meriç babasının gözlerini kaybettiğinde Yaradan'a kadar varan bir isyana sürüklendiğini, ancak felç olduktan sonra ise tam manasıyla bir teslimiyet iklimine girdiğini söylüyor. Cemil Meriç'i farklı bir gözle görmek ve insan olarak anlamak isteyenler için işte Ümit Hanım'ın anlattıkları:

• Ümit Hanım, Cemil Meriç bugüne kadar hep tefekkür dünyasıyla gündeme geldi. Fakat Cemil Meriç'in bir de insan olma yönü var. Ona en yakın kişi olarak "İnsan Cemil Meriç"i anlatabilir misiniz?

- Ölümünün üzerinden 15 yıl geçti, dolayısıyla babam da benim için tarihte kalmış bir çehre. Böyle olmasının hem babamı daha objektif olarak değerlendirmemde faydası var, hem de subjektifitem artıyor. Bu ikisinin arasındaki dengeyi nasıl sağlayacağımı bilemiyorum. Aslında kızı olarak, aile babası olarak, bir de insan olarak bakmak var.

• İsterseniz üç ayrı açıdan değerlendirelim.

- İlk önce insan olarak değerlendirmemiz gerekirse merhametli bir insandı. Her türlü düşünceye kabul etmese de saygılı bir insandı. Mesela parasızlıktan şikâyetçi olan öğrencisi olduğu zaman kendi parası çok olmadığı halde anlamlı bir parayı hemen verir ve artık o parayı unuturdu. Böyle merhametli ve insanların eksikliklerini giderme yolunda gayretli bir insan olma tarafı vardı.

Kendisinden farklı düşünenlere saygılı olması konusundaki örnek ise; malûm, öğrenciler arasında çatışmalar yaşanırdı, İstanbul Hukuk Fakültesi'nde farklı düşünceye sahip iki öğrencisi vardı; solcu Server Tanilli ve Konya MHP İl Gençlik Başkanı Tevfik Fikret Kılıçkaya. Tanilli ile Kılıçkaya iki farklı kutup. Server Tanilli'nin felç olmasına yol açan vurulmaya giden tartışmanın ilki bizim evde yaşanmışdı. Tanilli ve Kılıçkaya'nın babamın önünde çok yoğun bir münakaşaları oldu. Babam ikisini "Büyük bir imparatorluğun devamıyız, bu imparatorluk şu andaki kimliğimizin içine sığmayan farklı kimliklere sahipti, bu yüzden de siz birbirinizle barışamıyorsunuz, ancak ikiniz de aynı kültürün insanlarısınız' temalı uzun bir konuşma yaparak barıştırmaya çalıştı. O gün babamın ne kadar yorulduğunu, yüzünün kızardığını, boynunun damarlarının dahi kabardığını hatırlıyorum. Sonuçta iki tarafı barıştıramadı ve babamın en hüsranlı günlerinden birisi olmuştu. Ülkesinin iki insanını ülke menfaatleri konusundaki farklı görüşlerini bağdaştıramamaktan hissettiği aczin babamda ne kadar büyük bir ye'se yol açtığını görmüştüm. Böyle bir kucaklayıcı şahsiyetti.

• Peki ya baba olarak Cemil Meriç nasıldı?

- Babam benim en yakın arkadaşımdı, kendisiyle aşklarım dışında paylaşmadığım hiçbir sırrım olmamıştır. Her türlü sıkıntılı halimi, her türlü ruhi halimi ve sevincimi daima paylaşmıştır. Özellikle bu arkadaşlığı ve dertleşmeyi de akşamları her gün iki saat yaptığımız yürüyüşlerde gerçekleştirirdik. Gündüzleri kütüphanede çalışırken, kitap okur ve yazardık, burada konuşma imkanımız olmazdı. Dostluk faslı akşam yürüyüşlerinde olurdu, o bana dertlerini anlatırdı, ben de ona. Belki de babam kadar yakın arkadaşım hayatımda hiç olmadı.

• Eş olarak nasıldı?

- Anneme karşı büyük bir saygısı vardı, annem de bu saygıya bi hakkın layıktı.

• Annenizden başka bir de Lamia Hanım yok muydu?

- Jurnal 2'de yer alan ikinci kadın Lamia Hanım babamın hayatına şöyle girdi. Babam 1957

yılında gözlerini kaybettikten sonra hep gözlerinin açılacağı ümidiyle yaşadı. 1965 yılında talebesi olan Fuat Andıç, 'Hoca, param olsa gözlerim açılacak diyorsunuz, gel doktora gidelim eğer mümkünse masraflarını ben ödeyeceğim' dedi. Taksim'de bir göz doktoruna götürdük, doktor baktıktan sonra, 'Cemil bey gözlerinizin açılması tıbbın şu anki imkanlarına göre mümkün değil, siz kör olmaya mahkûmsunuz' dedi. Bu halet-i ruhiye içinde eve gelince annem 'Cemil eşin olarak izin veriyorum, nereye gidersen git naparsan yap, yeterki yaşa' dedi. Bunun üzerine halamlara ziyaret etmek için trenle Hatay'a gittik. Antakya'ya indik, Antakya'da Ata Otelinde kaldık ve otelin lokantasında Lamia Hanım'la tanıştık. Jurnal'de yer alan mektupların başlangıcı o geceye kadar gidiyor. Lamia Hanım o günden sonra babamın hayatından çıkmadı. Annem öldükten sonra babama Lamia Hanım'la evlenin dedim, evlenme teklif etti. Ancak babam, hayattayken hiçbir şekilde anneme den ayrılmayı düşünmemişti. Lamia Hanım da 'ben seninle evlenirim ancak eşinden kalan mirası reddetmen lazım, çünkü çevre seninle bunun için evlendiğimi zannedebilir' dedi. Babam da redd-i mirası kabul etmeyince evlilik olmadı. Zaten kısa süre sonra da felç oldu. Aslında babam annemin ölümünü kaldıramadı. Lamia Hanım'a çok büyük saygısı ve sevgisi olmasına rağmen annemin ölümünden sonra bir daha gülmedi. Annem, ikimizin de yaşantısını ve babamın çalışmalarını en mükemmel seviyeye çıkarmak için hayatını tamamiyle evine adamış olan bir kadındı. Annemin babamın dışında hiçbir hayatı yoktu. Cemil Meriç, çalışıp kitapları çıkması için kendi hayatını vakfetmişti. Kısacası babam kadın açısından da çok şanslı insandı.

• Anneniz hayattayken de Lamia Hanım'la duygusal bir ilişki vardı herhalde?

- Gayet tabi var. Babam zaten mizaç itibariyle çok coşkun bir insandı, kadınlara zaafı olan bir insandı. Aslında bu sadece kadınlara yönelik bir duygu seli değildi. Görmediği insana aşık olabilecek kadar insan sevgisi taşıyordu. Ancak bu durumu kadın düşkünlüğü olarak değerlendirmemek gerekir.

• Gözlerini kaybettiğinde nasıl bir halet-i ruhiyeye kapıldı?

- Babam ilk kör olduğu sırada isyan eder, ağlar, asabi ve geceleri uyuyamazdı. Ruhen yıkıntı içinde olduğu bir dönemden geçti, intihar etmeyi bile düşünüyordu. Babamın bu karamsarlığı sırasında annemin çok telkinleri olmuştu.

• Bütün coşkuların dorukta olduğu gençlik döneminde 8 saat okumaktan sıkılmıyor muydunuz?

- Mümkün mü sıkılmamak? Normal bir yaşıtımın hayatından çok farklı bir yaşantımın olması ruhumda çok büyük sıkıntılara yol açtı. Namaza başladıktan sonra bu sıkıntılar tamamıyla berhava oldu, ancak asistan olduğum dönemde çok sıkılırdım. Çünkü babamla konumuz ortak olsa da kendi derslerim vardı. Mesela babam Machiavelli üzerine çalışmak istiyorsa ben Weber üzerine çalışmak istiyordum. Düşünün gün bir tane, saatlerimi babama ayırdığım zaman kendi derslerimi ihmal ediyordum, burada bir çatışma yaşanıyordu. Ancak babamın çalışmasını kendi çalışmamın üzerinde tuttum ve kendimi silmeyi tercih ettim.

• Babanız bu durumun farkında mıydı?

- Farkındaydı ama farkında olması bir şeyi değiştirmezdi. Hayatı tanzim eden oydu.

• Belki özel bir soru ama, geç evlenmenizde babanıza bu derece yardımcı olmanız mı etkili oldu?

- Evlenmemi istemiyordu, ben de düşünmedim zaten. Bir iki evlilik ihtimalindeki tavrını gördükten sonra, bu şartlarda evlenirsem eşimi mutlu edemeyeceğimi düşündüm. Eşimin hayatını bütünüyle bizim eve adapte lazımdı, bunu da kimseden isteyemezdim. Dolayısıyla babamın kapısını kapatıp kaçar gibi bir evlilik yapmalıydım ki, bu da şahsiyetimle bağdaşmazdı. Ben ailesine çok saygısı olan bir insanım onların 'hayır' dediği bir şey beni mutlu edemez.

• Abiniz nasıl evlendi?

- Abim eğitim için Paris'e gitti ve evlendi. Biraz uzaklaşarak kendi hayatını kurmuş oldu.

• Bütün yük sizde kaldı herhalde?

- Yük dememek lazım, iyi ki böyle olmuş, bugün iftiharla hediye ettiğim 12 tane eserin oluşmasına emek verdik ve Türkiye fikir hayatının belkemiğini oluşturan kitaplar bunlar. Hayatımın en büyük mutluluğu babamın kitaplarının çıkmasıydı. Kaldı ki o çalışma disiplini halen devam ediyor.

• Başka yardımcıları var mıydı?

- Vardı elbette, bir kere hayatı boyunca annem yardımcı olmuştu. Annem, biz okuldayken birinci yardımcısıydı. Bir yazı yazdığımızda onu anneme dinletirdik ve annem bir yerde onay mekanizması gibiydi. Babamın üniversitede hocalık yıllarından seçmiş olduğu çok değerli yardımcı

arkadaşlar da vardı. Prof. Dr. Berke Vardar, Prof. Dr. Server Tanilli, Prof. Dr. Ali Özgüven, Prof. Bülent Tahiroğlu, Fuat Andıç aklıma gelen ilk isimler. Ağabeyim de Fransa'dan döndükten sonra 1975'den 1987'ye kadar 12 yıl yardımcısıydı.

• Biraz entelektüel birikimi olanlar Cemil Meriç'in kızı olmaya ökyünür. Ancak sizin anlattıklarınızdan çok da öykünecek bir gençlik hayatı yaşamadınız gibi geldi bize?

- Ben hiçbir şekilde şikâyet etmiyorum, çünkü hepimizin bir kaderi var, kader bana böyle anormal bir rol yüklemiş, böyle bir şerefe layık görülmüşüm, bunun çok büyük bir sevap olduğunu da düşünüyorum. Allah'ın indinde sakat bir insana yardım etmek çok makbul bir şey. Üstelik bu insan benim babam ve bu mesaiyi ben yapmasaydım Türkiye bugün çok şey kaybederdi, kendime karşı da vicdanen sorumlu olurdum. Belki 5 tane çocuğum olurdu, mutlu bir evliliğim olurdu. Ama Türkiye bu kitaplardan mahrum kalırdı. Dolayısıyla olanın kötüsü olmaz, öykünülecek bir hayat mı bilmiyorum, fakat bana göre iftihar edilecek bir yaşam.

• Siz 1977'de namaza başladığınızı söylediniz, ancak sizi uzaktan tanıyanlar bu değişimi göremiyordu, fakat birden başörtüsü örtmeye başladınız. Başörtüsünü yıllar sonra örtmenizin sebebi neydi? Okuldaki görevinizi sürdürmek için mi namaza başladıktan yıllar sonra başörtüsü takmaya başladınız?

- Hayır, hiç alakası yok, ben zaten başımı örteceğimi hiç tahmin etmiyorum ve namaz kıldığımı hiçkimseden gizlemedim. Vakit namazlarında Yakupağa ve Beyazıt Camii'ne giderdim, ilan etmezdim ama saklamazdım da.

• Başörtüsü takmayı neden hiç tahmin etmezdiniz?

- Benim yakın çevremde başörtülü hiçkimse yok. şehirli olduğum için arkadaşlarımın ve bütün akrabalarımın başı açıktı. 1950'lerin İstanbul'unda başörtülü kadın zaten yoktu. Evimize çamaşır yıkamaya gelen Halime Hanım teyze vardı ve bir tek onun başı örtülüydü. O dönemde başörtmek köylülükle eşdeğerdi. Aradan geçen uzun yıllar zarfında ben de başımı sadece namaz kılarken örterdim. Yine de özellikle Beyazıt Camii'nden çıkarken başımı açtığım anda bir hicap hissederdim, ama bu çok çabuk geçerdi.

• Başörtüsü köylülükle eşdeğer görüldüğüne göre siz mi köylüleştiniz, yoksa başörtüsü mü şehirlileşti?

- Şöyle söyleyeyim ben Müslüman oldum, Allah'ın bir emrini yerine getirdim. Ama ne ben köylüleştim, ne de başörtüsü şehirli oldu. Sadece aslıma rücu ettim. Zaten annem de düzenli olmasa da namaz kılardı.

Hatta intihar etmeyi düşündüğü sırada annemin "Cemil intihar eder kurtulursun, ben ve çocuklar ne olacağız. Sen ye'se kapılma sana sekreterlik yaparım, kitaplarımız olur, dostlarınız gelir, kendine ve dostlarına faydan olur" demişti. Babam da gözlerim açılacak ümüdiyle bu karanlık günleri yendi.

• Cemil Bey, gözlerinin görmüyor olmasına ne zaman alıştı, isyanı ne kadar sürdü?

- Aslında felç olana kadar körlüğüne isyan etmiştir. Felç olunca isyanı tam bir teslimiyete döndü ve çok iyi huylu bir hasta oldu. Körlük zamanındaki asabiyeti tamamen geçti, bir yerde Cenâb-ı Hakk'ın kendisine vermiş olduğu nimetlerin ne kadar çok olduğunu herhalde idrak etti. Gözüm yok, sol kolum ve bacağım yok, ama sağ kolum ve bacağım var, duyuyorum gibi bir halet-i ruhiyeye girdi. Organlarından birisi alınınca isyan etti, ikisi üçü alınınca şükretmesini öğrendi.

• Amalığına isyanı Yaratıcı'ya karşı da oluyor muydu?

- Olmaz mı, elbette. Jurnal'de "Neyimi Kıskandın Benim" başlığıyla geçen bir yazı var biliyorsunuz. Burada Cenâb-ı Hakk'a doğrudan isyan ederek değil de eski Yunan'ın kader tanrıçasına isyan ederek ifade etti bunu.

• Felç olduktan sonra isyan teslimiyete dönüştü dediniz, bu Rabb'e itaat anlamında mıydı?

- Tabii ki. Ancak felç öncesinde de babamın alnı secdeye gelirdi. İsyan anları olsa da özellikle bendeki İslâmi dönüşümden sonra babamda da bir dönüş yaşandı. Aslında babam ilk başta bendeki İslâmi dönüşümü anlamadı, oruçlarımı kaza ederken, bir gün babam "Ne yapacaksın kızım evliya mı olacaksın?" dedi. Fakat namaza başlamamdan dolayı ruhumda meydana gelen sakinleşmeyi ve kendimle barışmayı çok olumlu değerlendirdi, bu durum babamı memnun etti. Bu memnuniyet babamın ilgisini uyandırmaya başladı. Bana "Namaz nasıl kılınıyor?" diye sordu, öğrendi ve beraber namaz kılmaya başladık.

• Sizin dönüşünüz hangi yıllarda?

- 1977 yılında namaza başladım.

• Bu durumda bilim insanı olarak alt yapınızın oluşmasında babanıza yaptığınız okumalar sizde büyük etki oluşturdu, babanızın İslâm'a yakınlaşmasında da siz etkili oldunuz.

- Evet aynen dediğiniz gibi oldu. Karşılıklı ruhi ve fikri bir

alışveriş yaşandı. Fakat bu noktaya gelmeme de kültürden irfana kitabını kaleme alan babam vesile olmuştur. Bizim etkileşimimiz kapalı devre çalışıyordu anlayacağınız.

• Kitapları yazarken size nasıl yazdırırdı, ilham yoğunluğuyla mı yazardı?

- İlham yoğunluğunun olduğu muhakkak. Ama bu ilham çok yoğun bir çalışmayla desteklenirdi, bu çalışma olmasa o ilhamın bir anlamı olmazdı, babam çok çalışkan bir insandı. Sabah 9'dan akşam 9'a kadar okusak yine doymazdı. Onun tek şikâyeti tek başına okumak ve çalışmaktan mahrum olmasındaydı. Birisini bulduğu andan itibaren derhal ona okutmaya başlardı, ya okuturdu, ya da yazdırırdı.

• Gözlerindeki rahatsızlığından önce de bu şekilde çalışır mıydı?

- 38 yaşında kör oldu. 4 yaşında okumaya başlamış, rahatsızlığından önce de günde 12-14 saat arasında okurdu.

• Babanızla okuduğunuz dönemde ne kadar süre ayırırdınız?

- Günde en az sekiz saati bulurdu. Sabah 9'da başlardık, o dönemde 10.30 gibi "arkası yarın" programı vardı, onu dinler, kahvesini içerdi ve tekrar başlardık. Ondan sonra da sadece öğle yemeği arası verirdik. Ben ev işlerine hiç karışmaz, babamın asistanı olarak çalışırdım.

• Okunacak eserlerin seçilmesini ve o günkü programı babanız mı belirlerdi?

- Kendisi şekillendirirdi. İçinde bulunduğumuz döneme göre okuyacağımız kitapları seçerdi. Kitap okurken örneğin Eflatun'la ilgili bir atıfta bulunulduysa onunla ilgili kütüphanemizde ne varsa indirilir ve okunurdu. Evdekiler yeterli görünmezse İktisat fakültesi kitaplığından kitap getirilmesi istenirdi. Mümkün olan bütün yollardan o günkü çalışmamıza faydalı olması için dereler nehirler akıtılırdı. Babam, 12 bin kitaptan oluşan kütüphanesindeki bütün kitapların yerini bilir ve şu rafın şu sırasındaki şu kitabı indir diye söylerdi.

• Maddi olarak yaşantınız nasıldı?

- Çok şükür yokluk çekmedik, hep mütevazı bir hayat yaşadık ve hep kira evlerinde oturduk. Fethi Paşa Korusu'ndaki bugün lokanta olarak kullanılan yerin giriş katı 14 yıl kiracı olarak kaldığımız evdir.

• Cemil Meriç'in hedefleri neydi?

- Siyasete girmeyi kesinlikle düşünmemiş ve siyasi bir hedefi katiyyen olmamıştır. Onun hedefi gerçekleşmiş olan hedeftir, o da eserler kaleme almak ve ülke irfanına hizmet eden mütevazi bir fikir işçisi olmaktı. Amacı buydu ve bu amacı da gerçekleştirdi. Kısacası babamın 4 yaşından itibaren okuduğunu düşünürsek fikir işçisi olarak doğdu, fikir işçisi olarak öldü.

• Babanızın siyasi kimliği nasıldı?

- Babamın siyasi kimliği annemin paralelindeydi. Annemin oy verdiği Milli Selamet Partisi'ne babam da oy verirdi. Hatta bir keresinde oy vermeye giderlerken yolda konuştular, babam "Fevziye oyunu nereye vereceksin?" dedi. Annem de "MSP'ye" dedi ve beraber oylarını MSP'ye verdiler. Annem Erenköy Kız Lisesi'nden mezun Kadıköy Caddebostan'da oturmuş, görünüş itibariyle de son derece Batılı bir hanımdı. Hatta takma adı Tango'ydu, fakat annemin gönlü İslâm'daydı.

• Peki son olarak Cemil Meriç şu anda gerçek değerini bulabiliyor mu?

- Bence evet. Türkiye Cemil Meriç'i anladı, kıymetini biliyor ve anlıyor. Zaten fiilen de Türkiye kültürden irfana doğru koşuyor, irfanın fethi için yoğun çalışıyor.

CEMİL MERİÇ'İN ESERLERİ

* Bu Ülke,
* Jurnal 1-2,
* Mağaradakiler,
* Kırk Ambar 1-2,
* Umrandan Uygarlığa,
* Bir Dünyanın Eşiğinde,
* Sosyoloji Notları ve Konferanslar,
* Saint Simon - İlk Sosyolog İlk Sosyalist,
* Bir Facianın Hikâyesi.

ÜMİT MERİÇ'İN ESERLERİ

*** Cevdet Paşa - Toplum ve Devlet Görüşü,**
*** Babam Cemil Meriç,**
*** Dünden Yarına Sosyoloji,**
*** Sosyolojik Düşünce Atlası**

Her türlü
görüşleriniz için
e-posta adresimiz
kardelenseckisi@gmail.com

TUBİTAK
Bilim ve Teknik Dergisi
www.biltek.tubitak.gov.tr

BATMAN

Dicle'nin aktığı topraklarda zengin tarihi geçmişi koruyan Batman ve antik kenti Hasankeyf, bini aşkın mağaralarıyla, tarihsel anıtlarıyla bir doğa harikasıdır.

İLÇELER

Batman ilinin ilçeleri; Beşiri, Gercüş, Hasankeyf, Kozluk ve Sason'dur.

Beşiri: İlçemizin bir yerleşim birimi olarak tarihi M. Ö. 3000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Bu yıllarda Hurri kavimlerinin yerleştiği bu yöre daha sonra 1200 yıllarında Asur egemenliğinin altına girmiştir.

Yaklaşık 1400 yıllık bir zaman içinde, sırasıyla Med, Pers, Makedonya, Part, Roma ve Bizans İmparatorlukları sınırları içinde kaldıktan sonra 1243 yılında Moğolların eline geçen yöre, 1514 yılında Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran zaferi sonrasında Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisine dahil olmuştur.

Cumhuriyet döneminde Kobin adıyla Siirt İlinin Garzan İlçesine bağlı küçük bir köy iken, 1926 yılında sel felaketi sonucu Diyarbakır İline bağlı Elmedine kazasının buraya taşınması ile Beşiri adını alarak Siirt İline bağlı İlçe durumuna gelmiştir. Daha sonra 18.05.1990 yılında Batman İline bağlı İlçe durumuna gelmiştir.

İlçemiz Kuzey-Güney istikametinde dar ve uzun bir şerit halindeki Batman İlinin orta kısmında İl merkezinin doğusunda yer almaktadır. Doğuda Kurtalan, Güneyde Hasankeyf ve Gercüş, Kuzeyde Kozluk İlçesi ve batıda Batman İli ile çevrilidir. İlçenin alanı 889.000 km2'dir. İlçe merkezi 680 rakımlı olup, İl merkezine 16 km uzaklıktadır. İlçe genellikle düz bir arazide kurulmuş olup Batman İli ile arasında kıra dağı yer almaktadır.

İklimi kışları yağışlı, sert ve soğuk, İlkbahar mevsimi kısa süreli, yazları ise kurak çok sıcak geçmektedir. Tek akarsuyu olan Garzan çayı İlçemizin kuzey ve güney istikametinde geçtikten sonra Dicle nehri ile birleşir.

Nüfusun %26'sı kentte, %74' ü kırsal kesimde yaşamakta olup, Nüfus yoğunluğu 38 ve Nüfus artış hızı 3.5'dir. Nüfus yoğunluğu özellikle Beşiri merkez, İkiköprü, Doğankavak, Beşpınar, Çevrimova ve Yontukyazı köylerinde toplanmıştır.

İlçe Nüfus Müdürlüğünde 107 adet aile kütüğü mevcut olup, 58 İdari birim bulunmaktadır.

Beşiri 889. km2'lik alanıyla Batman'ın Kuzey doğusunda yer almakta olup, Garzan çayına paralel uzanmaktadır. İlçemiz, doğusunda Siirt İli Kurtalan ilçesi, Kuzeyinde Kozluk ilçesi, Güneyinde Hasankeyf ilçesi, Batısında Batman ile çevrilidir.

Beşiri ilçe merkezinde bir, İkiköprü Beldesinde bir olmak üzere toplam iki belediyemiz ve 51 köyümüz ve bu köylere bağlı 64 mezramız bulunmaktadır. İlçe merkezinde 4, İkiköprü Beldesinde 2 olmak üzere toplam 6 mahallemiz mevcuttur.

İlçe merkezinde 1410, İkiköprü Beldesinde 580, köylerde ise 3152 adet olmak üzere 5142 adet konut bulunmaktadır.

İlçede genel olarak tamirhane, kahvehane, bakkal, market ve konfeksiyon iş kolları mevcut olup, ayrıca sanayi tesisi olarak Uğurca köyünde un ve mercimek fabrikası ile Örmegöze köyünde GAP Halı Fabrikası bulunmaktadır. Halkın temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır.

İlçe merkezinde 1 Lise, 5 İlköğretim Okulu (Atatürk YİBO, Hürriyet, Cumhuriyet, Uğrak ve Yunus Emre İlköğretim), İkiköprü Beldesinde 2 İlköğretim Okulu mevcut olup, köy ve mezralarımızda ise toplam 74 İlköğretim Okulu mevcuttur.

İlçemiz zorunlu 8 yıllık kesintisiz eğitim için 6. Sınıf (II Kademe) olmayan İlköğretim okullarının öğrencileri ve ihtiyaç sahibi aile çocukları Eğitim Öğretimlerini ilçe merkezimizde bulunan Atatürk YİBO da devam etmektedirler. Halen bu okulda yatılı olarak 67 Kız, 422 Erkek, ve 364 Gündüzlü olmak üzere toplam 853 öğrenci öğretim görmektedir.

İlçemizde herhangi bir Yüksek Öğretim Kurumu yoktur.

Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından 2003-2004 Öğretim yılında toplam 17 kurs açılmış, (Okuma-Yazma, Halı, Kilim, Bilgisayar, Giyim kursları) toplam 265 (2 Geçici Usta Öğretici, 15 Öğretmen) kursiyer katılmıştır.

İlçemiz merkezinde 1987 yılından beri hizmet veren Halk Kütüphanesi mevcut olup, faaliyetine devam etmektedir. Kütüphanemizde 9509 adet kitap mevcut olup, OCAK 2004 tarihi itibariyle toplam 14.802 okuyucu vardır. Ayrıca 2004 yılı içinde toplam 243 kayıtlı üyemiz vardır. Bunlardan gerek kütüphanemizde gerekse de evlere kitap verilerek kütüphane hizmetlerinden yararlanmaktadır.

İlçemizde Sinema ve Tiyatro gibi etkinliklerimiz bulunmamaktadır.

İlçemiz merkezinin 6. km batısında ve Örmegöze köyü yakınlarında Şeyh Halit Türbesi bulunmaktadır.

İlçemizde kurulmuş spor kulübü yoktur.

İlçemiz dahilinde elektriksiz köy bulunmamaktadır. İlçemizin su ihtiyacını toplam 300 tonluk iki adet su deposu ile kaynak suyundan karşılanmaktadır.

İlçemiz de TV yayınlarından TRT 1, TRT 2, TRT 3, TRT 4 ve özel yayınlar çanak anten olmadan izlenememektedir.

İlçemizin Batman'a uzaklığı 16 km. olup, ana ulaşım yolu Siirt-Batman karayoludur.

Gercüş: 2000 Nüfus sayım sonuçlarına göre; ilçe merkezi 8.200, Kasabalar ve Köyler toplam nüfusu 22.000dir. Nüfus yılda ortalama %.0,703 artmaktadır. Toplam Kadın sayısı 15.767, toplam erkek sayısı 16.227dir. Nüfusun azımsanamayacak bir bölümü ilçe dışında yaşamaktadır. Göç yönelimi önce il merkezine ve sonra Mersin, Adana ve Ege bölgesine doğrudur. Halkın büyük bir bölümü şafi mezhebine mensuptur. Hıristiyan vatandaşlarımız 20-30 yıl kadar önce ilçemizden ayrılmışlardır ve göç yönelimi Avrupa ülkelerine doğru olmuştur. Ortalama 40 yaşının üstü vatandaşlarımızın özellikle kırsalda yaşayanların Türkçe'yi konuşmakta zorlandıkları hatta azımsanamayacak bir bölümünün de konuşamadığı görülmektedir. İlçede Türkçe'nin yanında Kürtçe ve Arapça'da konuşulmaktadır.

İlçe Merkezinde medyan yaş 20dir diğer ilçeler ve il merkezine göre daha yaşlı bir nüfusa sahiptir. Köylerde cinsiyetler arasında medyan yaş farkı oldukça az olup, köylerdeki erkek nüfusun yarısı 16, kadın nüfusun yarısı 17 yaşından gençtir.

İlçe, Mardin-Midyat eşiği denilen 1100-1200 m yükseklikteki dağların kuzey eteğinde, etrafı dağlarla çevrili 850 rakımlı bir platoda kuruludur. Güneyinde Midyat, kuzeyinde Hasankeyf, doğusunda Dargeçit, batısında Savur ve Bismil ilçeleri ile çevrilidir. İlçe merkezi Batman iline 59 km mesafededir. Yüzölçümü 1070 km2 dir. Nüfus yoğunluğu km2 ye 26 kişidir. Ortalama sıcaklığı 20 C dir. Yaz aylarında sıcaklık 37-40 C ye kadar çıkar. Kış sıcaklıkları ise 2-6 C arasında değişmektedir. Yıllık ortalama yağışlı gün sayısı 90 olup metrekareye ortalama kg yağış düşmektedir. İlçede karasal iklim hüküm sürmektedir

Genel olarak ekonomi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ancak sulanabilir alanların darlığı ve su kaynaklarının yetersizliği nedeni ile bu sektörlerdeki üretim günlük hane ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Üzüm, Buğday, Arpa, mercimek, nohut, sebze yetiştirilmektedir. Çeşitli iş kollarında 262 adet küçük esnaf mevcuttur. İşletme büyüklüklerine ulaşmış işyeri mevcut değildir. Sanayi kuruluşu bulunmamaktadır. Ortalama gelir seviyesi Türkiye ortalamasının çok altındadır. Nüfusun ciddi bir bölümü mevsimlik işçi olarak dışarı gitmektedir. Hanelerin çok nüfuslu oluşu ise geçimi zorlaştıran başlıca etmenlerdendir.

Gercüş İlçesi, 1.062.400 dekar arazi varlığına sahiptir. Bunun 117.100 dekarı tarıma elverişli arazi, 762.725 dekarı tarıma elverişsiz arazi, 120.320 dekarı orman arazisi, 62.240 dekarı mezradır. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan alan toplam arazinin %16.88idir.

19.120 dekar alanda üzüm, 6.667dekar alanda sebze, 39.500 dekar alanda buğday, 16.000 dekar alanda arpa, 16.000 dekar alanda mercimek, 110 dekar alanda pirinç yetiştirilmektedir.

1500 adet yerli 20 adet kültür ırkı olmak üzere toplam 1520 adet büyükbaş hayvan ve 2900 adet yük ve binek hayvanı; 7500 adet koyun, 10000 adet keçi olmak üzere toplam 17500 adet küçükbaş hayvan; 21000 adet tavuk, 3000 adet hindi, 2000 adet kaz-ördek olmak üzere toplam 26000 adet kümes hayvanı; 600 adet eski ve 850 adet yeni olmak üzere toplam 1450 adet arı kovanı bulunmaktadır.

Gercüş yöresindeki yerleşim yerlerine bakıldığında, genellikle ya kurucusunun ya yörede hüküm süren devletlerin hükümdarları ile ordu komutanlarının yada yakınlarında bulunan ırmak, dağ ..... gibi coğrafi yerleri isim olarak almışlardır. Gercüşün de ismini bu şekilde almış olma olasılığı fazladır

Gercüş isminin menşei konusunda çeşitli rivayetler vardır. Bu konu ile ilgili ulaşılabilinen tek yazılı kaynak tarihte" Şügrin", "Selha" olarak geçen, bu gün Midyata bağlı bir köy olan Barış tepedeki bağlı bir köy olan Yakup Manastırı Tarihi adlı kitaptır. Yakup Manastırı Tarihine göre: M.S.400 Yıllarında Şügrin yöneticisi olan "KEFERGEVSON"un bazı insanları öldürmek istemesiyle halkta oluşan tepki sonucu Şügrini terk etmek (kovulmak) zorunda kalıp, bu günkü Gercüşün bulunduğu yere gelerek yerleştiğidir.

Kefergevson olayı başka şekillerde de anlatılmaktadır. Buna göre M.S. 402 Yıllarında Roma, Pers ordularının yaptıkları savaşta ordu komutanı olan Kefergevsonun savaşta yenilmesi sonucu

Gercüşe sürgüne gönderildiğidir. Burada Roma - Pers tabirleri doğru değildir. Çünkü 395 yılında Roma imparatorluğunun ikiye bölünmesiyle doğu Bizans adını almıştır. Pers imparatorluğu ise M.Ö.550 - 331 Yılları arasında hüküm sürmüştür. Kefergevson olayı ise M.S. 400 Yıllarında gerçekleşmiştir. Bunun Bizans - Sasani olması gerekir

İster bazı insanları öldürmek istemesi sonucu köyden kovulan Kefergevson olsun, ister savaş alanında yenildiğinden dolayı sürgüne gönderilen Kefergevson olsun, Gercüş isminin Kafergevson dan geldiği diğer rivayetlere göre daha ağır basmaktadır.

Çünkü en azından bir yazılı kaynağa ve bu gün kullanılan ismiyle benzerlik göstermektedir.

Gercüş isminin menşei üzerinde diğer bir rivayet ise "KEFERCEVS"tir. "KEFER" yer, "CEVS"; ceviz anlamında kullanılmış olup ceviz beldesi, cevizin yetiştiği yer anlamında kullanılmaktadır. Bu rivayetle ilgili yazılı belge olmadığından doğrulamak yada yalanlamak pek mümkün değil. Bu da halk arasında konuşulan bir rivayettir.

Gercüş isminin menşei konusu çoğu ansiklopedi ve broşürde "ŞAHMAR" olarak geçer. "ŞAHMAR" isminin geçtiği kaynaklarda, bu ismin zamanında Gercüşün, Diyarbakır Şam ticaret yolu üzerinde bulunmasından dolayı verildiği rivayet edilmektedir. "Şahmar" isminin ticaret yolu geçtiği için almış olması almış olması pek mantıklı değil. Çünkü ticaret yolunun geçtiği için verilmiş olsaydı, o zaman ticaretle ilgili bir ismin verilmesi daha mantıklı olurdu. ŞAH hükümdar, yöneten anlamında, "MAR", yılan anlamında kullanılmaktadır.

Buna göre "ŞAHMAR" yılanların hükümdarı, kralı anlamına gelir. Bu ismin ticaretle hiç bir alakası yoktur. "ŞAHMAR" Gercüşte yaşayan ve iki kaya arasında sıkışarak ölen yılan efsanesinden gelmektedir. Bu ismin sadece bir rivayet ve halk arasında konuşulan bilgilerden ibarettir.

Gercüşün tarihi incelenirken bölgenin tarihi içerisinde ele almak ve değerlendirmek gerekir. Dolayısıyla yörede var olan uygarlıkların tarihsel gelişim süreci içerisine Gercüş ilçesini de koyup değerlendirmek mümkündür.

Gercüş Ovası, iklim, coğrafi konum, tarım ve su açısından insanlara bahşettiği nimetler sayesinde medeniyetin ilk temellerinin atıldığı yerlerden biridir. Gercüşün ne zaman inşa edildiği bilinmiyorsa da çevresindeki yerleşim yerlerinin tarihi M.Ö.7000 yıllarına kadar geriye gider. Yakup Manastırı Tarihine göre Kefergevsonun M.S.400 yıllarında Gercüşe yerleştiği söylense de Gercüşün bu tarihten önce yerleşim yeri olarak kullanıldığı çevresindeki mağara ve alt geçitlerle sabittir. Bazı rivayetlere göre Gercüşün bu tarihten önce yerleşim yeri olarak kullanıldığı çevresindeki mağara ve alt geçitlerde sabittir. Bazı rivayetlere göre Gercüşün ilk kurulduğu yer M.Ö. 3000 yıllarında kurulan Gıre Tılhabatedir.

Gire Tıhabatenin yanında Gercüş Ovasında kurulan diğer yerleşim yerlerine bakıldığında: Hisar kasabasının Güneyinde yer alan Höyük M.Ö.7000 yıllarında Şarişe (Şerşe) M.Ö. 3000 yıllarında kurulmuştur. Ayrıca Kantardaki kaya resimleri Antalya Beldibindeki mağara resimleri benzerlik göstermektedir. Antalya Beldibinin Kabataş Devrinden (M.Ö.10000-8000)kaldığı göz önünde tutulursa, bu kaya resimlerinin de Kabataş Devrinden kaldığı söylemek mümkündür.

Gercüşünde içinde bulunduğu bölgeye ilişkin tarih öncesi döneme ait bilinen tek şey Hurrilerin M.Ö.3000 yıllarından başlayarak yerleşmiş olduğudur. Hurri anayurdu, en geniş sınırlarıyla Fıratın kolu olan Habur Çayı ile Asi Irmakları arsıydı. Hurrilerin M.Ö.3000 yıllarının sonlarında Subara Boylarını da egemenlikleri altına alarak Kuzey Mezopotamya, Halep ve Suriye'ye yayıldıkları M.Ö.13. yüzyıla ait Asur kaynaklarında Nairi ülkelerinin batı bölümünde gösterilmiştir. M.Ö.7. yüzyıldan kalma Asur kaynaklarında da Şupriya adıyla söz edilir.

M.Ö.1240 yıllarından itibaren bölgeye egemen olan Asur devleti, Gercüşün de içinde bulunduğu yöreye M.Ö.744 yılında üstünlük kurdu. (Gercüş Ovasında yer alan Zorravaya adıl yörede bulunan Asurlara ait mühür ve tablet Mardin Müzesinde sergilenmektedir).

Asurlar devleti, III. Salmanasar zamanında genişleme olanağı buldu. Kuzey ve Günez Mezopotamya. Suriye ve Filistine kadar yayılan Asur devleti tamamıyla yıkılınca Metler bölgeye tam anlamıyla egemen oldu. Orta Anadoluya kadar yayılmış olan Met Devletinin egemensizliğine Pers Devleti son verdi.

Pers İmparatoru I. Daraios döneminde (522-485) yapılan yönetsel bölünmeyle imparatorluk, merkeziyetçi bir yapıya dönüştü. Bu bölünmeye göre İmparatorluk 23 Büyük Satraplığa (Askeri Valiliğe) ayrılırken, Gercüşün de içinde bulunduğu Yöre Büyük Satraplığa bağlandı. Bu Satraplığın sınırları Batıda Kilik-

yadan, Doğudan Habur ırmağına, Kuzeyden Aras Sapraplığına ve Güneyden Mısıra dek uzanıyordu. Bölgeye hakim olan Büyük İskenderden sonra bölge toprakları için Roma ve Partlar karşı karşıya geldi.

M.S. 63 yılında Romalıların bölgede hakimiyeti sağlayarak Part egemenliğine son verdikleri görülür. Roma İmparatorluğu, II. Yüzyılın sonlarında İran yaylasından gelen sasani askeri güçleri ile sık sık savaşmak zorunda kaldı. İki imparatorluk arasında yapılan mücadeleler sırasında bölge iki güç arasında sürekli el değiştirdi. Bölge, Roma dünyasının 395'te ikiye bölünmesiyle Bizans olarak tarihe geçen Doğu Roma İmparatorluğunun sınırları içinde kaldı.

Bizans - Sasani mücadelesinde sahne olan bölge, 7. yüzyılın ikinci çeyreğinin sonlarında bu kez başka güçleri misafir etti:

Halife Ömer döneminde (634 - 644) bölgede başlayan İslam egemenliği dört halife dönemini izleyen emeviler döneminde de devam etti. 750 yıllarında yıkılan Emevi saltanatından sonra Abbasi ve onlardan sonra Hamdanilerin egemenliği başladı. Hamdanilerin kendi aralarındaki hakimiyet mücadelesinden faydalanan Mervaniler (990 - 1096) bölgede egemenlik kurdular.

Mervanilerin bölgeye hakim olduğu sıralarda, Malazgirtte Bizans ordusu yenilmiş ve bu yenilgi gücü ortadan kalkmıştı. Bu durumda Türkler Anadoluda büyük toprak parçaları ele geçirmeye başladılar.

Selçuklu Devleti gücünün zirvesindeyken Mervaniler eski güçlerini yitirmişlerdi. Bu durumdan faydalanan Selçuklular Mervanilerin egemenliğine son verdiler. Böylece Gercüş Selçukluların egemenliğine geçti.

1071 Malazgirt savaşına katılan, Anadoluda büyük toprak parçaları alınmasında ve Mervani egemenliğine son verilmesinde büyük rol oynayan Artuk Beyi, Fahrüd Devlenin Melihşaha şikayet etmeye sonucu sultan ile arası bozuldu. Sultanla arası bozulan Artuk bey, Suriye Selçuklu sultanının Tutuşun hizmetine girdi. Tutuşun emrindeyken yaptığı hizmetler karşılığında Kudüs valiliği verildi.

Artuk Beyin, 1091 yılında ölmesiyle birlikte yerine oğulları geçti. Artuk Beyin oğlu Sökmen Suriye Selçukluların adına Hasankeyfe egemenlik kuran Musanın öldürülmesi ile Hasankeyfi ele geçirdi. Böylece Hasankeyf Artuklu Devletinin temelleri atılmış oldu. (1101 - 1132). Hasankeyf Artukluların dışında Mardinde (1108 - 1408), Harputa (1185 - 1233) yılları arasında Artuklular Hüküm sürmüşlerdir.

Suriye, Mısır ve Yemende güçlü bir devlet kuran Eyyübiler, gerek Mardin gerekse Hasankeyf Artukluları ile ilişki içerisinde olmuşlardır. 1232 yılında Eyyübüler tarafından ortadan kaldırılan Hasankeyf Artukluları tarihçesinden silinmiş, olanların yerine Hasankeyfte Eyyübüler dönemi başlamış oldu.

Moğulların doğuyu istila etmesiyle bölgede Moğol - İlhanlı egemenliğini görmek mümkündür. Timurun kazandığı başarılar bölgedeki devletlerin Timurun eğemenliğini kabul etmeğe zorladı. Timurdan sonra bölgenin hakimiyeti için Akkoyunlu, Karakoyunlu ve Eyübi Devletinin mücadelesi baş gösterdi. İran yaylasında güçlü bir devlet kuran Safeviler XVI. yüzyılın başlarında bölgeye hakim oldular.

Sefevilerin doğadaki faaliyetlerinden rahatsız olan Osmanlı Devleti doğu ile ilgilenmeye başladı. Anadolunun doğu toprakları için Sefevi - Osmanlı mücadelesi başladı 1514 yılında Çaldıran savaşında Sefevi güçlerini yenip Amasyaya dönen Yavuz Sultan Selim, İdrisi Bitlisiyi doğu anadolu halkını Şah İsmaile karşı ayaklandırmakla görevlendirdi. İdris-i Bitlisinin faaliyetleri sonucu halk Sefevilere karşı direnç gösterdi ve 1517 yılında yıkılışına kadar bölgede Osmanlı Devleti dönemi başladı.

XIX. yüzyılın başlarında Diyarbakır, Mardin sancağına bağlı Midyat kazasının bir nahiyesi olan Gercüş, 30 Mayıs 1926 yılında ilçe statüsünü kazanarak Mardin iline bağlandı. 16 Mayıs 1990 tarihine kadar Mardin iline bağlı bir ilçe olan Gercüş, bu tarihte bakanlar kurulunun aldığı kararla yeni bir il statüsü kazanan Batman'a bağlandı. Gercüş, halen Batman iline bağlı bir ilçe olarak teşkilatlanmadaki yerini almaktadır.

10 Mayıs 1926 yılına kadar Midyat ilçesine bağlı bir köy iken; bu tarihten sonra ilçe statüsüne kavuşmuştur. Gercüş adının ceviz memleketi anlamına geldiği sanılmaktadır. Önceleri Diyarbakırdan Şama giden yol buradan geçtiği için eski adının Şahmar olduğu söylenmektedir. İlçeye bağlı Hisar, Arıca, Kırkat ve Yamanlar gibi tarihi M.Ö. sine dayanan yerleşim yerleri mevcuttur. Tarihi ile ilgili fazlaca yazılı bilgi ve belge mevcut değildir.

18.07.1987 günü Batman'ın il olması ile birlikte Batmana bağlanmıştır.

Hasankeyf: Hasankeyf'in Türk - İslam tarihi ve medeniyeti açısından önemli bir yeri vardır.

Hısnkeyfa olan bu şehrin adı "Kayahisarı" şeklinde tercüme edilir. Eski tarih ve kavimlerden

bu tür kelimelerin anlamı "korunmaya musait" yer anlamına geldiği belirtilmektedir. Kalenin yekpare taştan olmasından dolayı çeşitli dillerdeki Hasankeyf ifadesi "Taş Kalesi" manasına gelmektedir.

Hasankeyf'in ne zaman kurulduğu, şimdiye kadar karanlıkta kalmış, eldeki bilgi ve verilerin yeterli olmaması nedeniyle kuruluşu hakkındaki görüşler , bir ihtimal olmaktan öteye gitmemiştir. Şehrin jeopolitik yapısı, önemi ve mesken olarak kullanılan çok sayıdaki mağaraların, Hasankeyf'in çok eski bir yerleşim merkezi olduğunu gösterir. Hasankeyf tarihi antik döneme kadar dayanmaktadır.

Hasankeyf; Diyarbakır ve Cizre şehirleri arasında önemli bir kara ve su yolu güzergahında olup, savaşların olmaması ve ticaret yollarının buradan geçmesi bir yerde Hasankeyf'i kültürleri kavşak noktası haline getirmiştir. İran ve iç asya kültürleri, doğu Akdeniz, Mezopotamya, Roma ve Bizans kültürlerini barındığından, Romalılar, İran sınırını denetim altında tutabilmek için Hasankeyf'e kale inşa edilmiştir. Miladi üçüncü asırda İranlılar Mezopotamya'yı ele geçirince Roma imparatoru Diyokletion harekete geçerek, bütün Mezopotamya ve Dicle nehrinin doğusundaki yerleri aldı. M.S. 633 yılında Hasankeyf'in Bizanslıların denetiminde olduğu ve 451 yılında Bizanslıların yaptırdıkları kale ve korunma amaçlı yapıtları ile şehrin denetimine müslümanlar tarafından feth edilene kadar sahip olmuşlardır. Hicri 17. yılda Hasankeyf islam orduları tarafından ele geçirilmiştir. Antik kent, sırası ile Emeviler ve Abbasiler döneminden sonra, Hamdaniler (906-990), Mervanıler (990-1096) denetiminde kalmış, daha sonra Artukoğulları eline geçmiştir. Artuklular, Türkmen sülalesinden olup, Hasankeyf'e en parlak dönemini yaşatmışlardır. Artukoğulları Hasankeyf ile beraber Diyarbakır, Mardin ve Harput'ta hüküm sürmüşlerdir. Selçuklu sultanı Alparslan ve Melikşah gibi değerli devlet adamlarının, ileri gelen komutanlarından Artuk, 1071 Malazgirt savaşından sonra bölgeyi Selçukluların hakimiyetine katarak Selçuklulara önemli bir katkıda bulunmuştur.

Artukoğlu Sökmen 1101 yılında Hasankeyf'i ele geçirip burada önemli tarihi eserler yaptırmıştır. Böylece Devlet İdaresinde yeniden bir yapılanmaya gidilmiştir. Göçebelik hayatından yerleşik sisteme geçilmiştir. Yönetimin halk kitlelerine dayanması, Artuklulara bağlı bölgelerde yarı müstakil bir hükümranlık anlayışı ile divanlar oluşturulmuştur. Haçlı akınlarına rağmen ilim, sanat ve kültürel sahada büyük çalışmalar gösterilmiştir. Darphaneler kurulup, devletin iktisadi yapısı hep canlı tutulmuştur. İlime ve ilim adamlarına büyük önem verilmiş, hasankeyf şehir kalesine su getirilerek önemli bir teknik deha yaratılmıştır. Mekanik alanda kitaplar yazılmış, makineler, pompalar, fıskiyeler, su terazileri ve musiki aletleri yapılmıştır.

1232 yılında Eyübi Sultanı El-Kamil El-Malik tarafından Hasankeyf ele geçirilmiştir. Ortaçağın ve şarkın en kuvvetli devletlerinden olan Eyyübiler Mısır, Süriye ve Yemende hüküm sürmüşlerdir. Böylece Eyyübi hükümdarlarının şehri ele geçirmeleri ile birlikte 130 senelik Artukoğulları dönemi sona ermiştir.

Selahaddini Eyyübiden sonra Eyyübiler bir çok emirliklere ayrılmış olup, Hasankeyf Eyyübi hükümranlığı da bunlardan biridir. Eyyübiler çok önemli eserler yaptırmış, ilim, sanat ve kültürel alanda miraslar bırakmışlardır. Özellikle mimari sahada faaliyet gösteren Hasankeyf Eyyübileri tarihteki yerlerini almışlardır. Moğol istilasından Hasankeyf'te nasibini almış,Moğollar burayı ele geçirilerek yağma ve tahrip etmişlerdir.

Eyyübilerden sonra Hasankeyf'e Akkoyunlular hakim olup, 15. y.y başına kadar hüküm sürmüşlerdir. 1473 yılında uzun hasan ve Fatih Sultan Mehmet arasında yapılan otlukbeli savaşında uzun Hasan'ın oğlu Zeynel bey şehit olmuş ve Hasankeyf'te Dicle nehri kenarında gömülmüştür. Akkoyunlulardan sonra Hasankeyf İran Sefavilerin hakimiyetine geçmiştir. 1515 tarihinde Yavuz Sultan Selim'in doğu seferi ile birlikte Hasankeyf Osmanlı egemenliğine geçmiştir. Bu dönemde Hasankeyf çevredeki aşiretleri idare eden merkezi bir hanedanlık konumunda olup, buna paralel olarak iktisadi ve ticari yapıda büyük bir gelişme göstermiştir. Bu dönemde şehir nüfusunun 10.000. civarında olması ise Hasankeyf'in büyük bir yerleşim merkezi olduğu gösterir. Erken ortaçağ tarihi ve yapıtlarından anlaşıldığı üzere Hasankeyf'te kültür uygarlıkların kaynaştığı, yerleşik halkın, 7000. civarındaki yazları serin kışları sıcak olan ve ortaçağ şartlarında çok modern ev olan mağaralarda hayatlarını sürdürdükleri anlaşılmaktadır.

Hasankeyf'in Denizden yüksekliği 520 metre olup, coğrafi konumu; 37 derece 43 dakika enlemde; 41 derece 24 dakika boylamda yer almaktadır. İlçemiz güneyindeki Midyat sıra dağları, kuzeyindeki raman sıra dağları arasında bir vadide yer almaktadır. Hasankeyf Batman-Mardin

ve Batman-Şırnak ana karayolları üzerindedir. İlçede ortalama sıcaklık 25 derece olup, yazın sıcaklık 38-40 dereceler arasında kışın ise ortalama sıcaklık 6-8 dereceler arasında seyretmektedir. Yılın ortalama 90 günü yağışlı geçmektedir. Dicle nehri, bölgeye hayat veren bir akarsudur. Hasankeyf'te Dicle nehri kıyısında kurulmuştur.

İlçenin toplam nüfusu 7 494 kişi olup, ilçe merkezinde 3 655 kişi köylerde ise 3 839 kişi yaşamaktadır. İlçemiz, sürekli göç verdiğinden dolayı yapılan her genel nüfus sayımında Hasankeyf toplam nüfusu azalmaktadır.

1926 yılında Mardin İline bağlı Gercüş İlçesinin kurulmasıyla birlikte, Hasankeyf bu İlçeye bağlı bir bucak merkezi iken, 18 Mayıs 1990 tarih ve 3647 sayılı Kanunla Batman'ın İl olmasıyla birlikte, Hasankeyf ilçe statüsünü kazanmıştır. İlçe Merkezi Kale ve bahçeli Evler mahallesi olarak iki mahalleden oluşmaktadır.İlçenin 18 köyü ve 7 mezrası bulunmaktadır. İlçe Dicle Nehri kıyısında olup,dar bir vadi içinde aynı zamanda bir geçiş güzergahında yer almaktadır. İlçeye bağlı Köyler genelde doğu ve batı uzantısı içinde, Dicle Nehri havzasını takip etmektedir.

İlçemize bağlı Kumluca Köyü ile Kumluca köyüne bağlı Taşlı mezrası, Yolüstü Köyüne bağlı Çatalsu Mezrası,Palamut Köyü ve Palamut Köyüne bağlı Keçili ve Koyunlu Mezraları boştur.

Kozluk: Eski adıyla Hazo ve Hazzo olarak bilinen Kozluk İlçesi, Batman ilinin kuzeydoğusunda ve Batman'a 60 Km mesafede, Kozluk (Hazo) kalesinin etrafında kurulmuş eski bir yerleşim yeridir.

Kozluk ilçesi 1514 yılında Osmanlı yönetimine geçmiş olup, Cumhuriyetin ilk yıllarında Sason ilçesine bağlı bir nahiye iken 1938 yılında Kozluk adıyla ilçe olmuştur. 1990 yılına kadar Siirt iline bağlı iken 1990 yılında il olan Batman' a bağlanmıştır.

İlçemiz, Batman ilinin kuzeydoğusunda 1168 Km2 alana kurulmuş olup rakımı 890 metredir. Doğusunda Bitlis ve Siirt illeri, batısında Diyarbakır ili, kuzeyinde Sason ilçesi, güneyinde Beşiri ilçeleri ile çevrilidir. Arazi yapısı itibariyle kuzeyi ve güney doğusu yüksek sarp dağlarla kaplı olup, güneyde Dicle vadisine, batıda Batman çayına doğru ovalıktır. İlçenin iklimi kışları sert ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçer. En soğuk ayları Ocak-Şubat, en sıcak ayları Temmuz ve Ağustos'tur.

Sason: Çağımızdan 2700 yıl önceleri, Batı Türkistan'dan çıkıp, Kafkasları aşarak Azerbaycan ve Anadolu'ya yapılan ve bir ucu Çin'e bir ucu da Batıda Kalkat Dağlarına dayanan sahaya(alana) İskitler hakim olmuşlardır. Sakalara vergi veren metyalı İran Şahı Kayaksar M.Ö. (633-584) Urmiye gölü kıyısında Sakalar Padişahı Afrasyap(Alper Tonga)ile boy beylerinin 625 yılı yazında bir ulu ziyafet vererek hile ile hepsini sarhoş ederek geceleyin pusudaki askerleri ile Alper tonga ve Saka ulularını toptan kılıçtan geçirdi. Bunun sonucu olarak bahtsız kalan sakalar hazırlıklı İranlıların karşısında dayanamayıp, Aras ırmağı ile Çoruh boyunda tutuldular. Kuzeye çekilmeyen Sakalar da Van gölü güneyi ile küçük zapt suyu arasında ve Dicle kolundaki dağlık bölgede kalarak İranlılara düşman ve ayrı bir beylik halinde yaşadılar.

Saka Türklerinin (İskitlerinin) Karaduk boyundan olan Kürtler Van gölü güneyine ve Dicle solundaki dağlık bölgede Sancak oymaklar halinde yerleşenlerdir. Kür-Aras boylarındaki sakalar M.Ö.(519-330)arasında bir setraplik halinde İran'ı tabii olarak yaşadılar. Kür-Aras Sakaların torunları Albaylarının Bala-Sakan adı ile güçlü bir boyları vardı.Bunlar Bala-Saka Kürtleri idi. 413 yılında Hıristiyan olan Bala-Sakalılar 645 yılındaki ilk İslam fethinde araplara isyan etmişlerdi. Daha sonraki ermeniler bu boydan gelmedir.

Dicle Türklerinin ise Heradot Kesenefon Bitlis, Sancak bey Şerefhan ve Evliye Çelebi Kaynaklarından süzülen Tarih ve Soy bilgileri ışığında değerlendirildiğinde, dil, boy ve oymak adları ile folklorları din ve inançları ile öteki dört bölgedeki Türklerden ve oğuzların üç ok kulundan geldiği bir gerçek olarak görülmektedir. Heredot Dicle Kürtlerinin M.Ö.500 yıl yılındaki hakim boylarına göre Boht'lar adı ile anar. Kesenefon ise M.Ö.4001'den Zapt ve Bohtan çayı arasındaki dağlık bölgelerden geçerken buradaki boyları Kurduk(Kürtler) Adı ile anarak kurdukları Şeyhin şahı'na tabi olmadan müstakilce yaşadıklarını belirtir.

Hiristiyanların yayılmaya başladığı M.S.305te Dicle solu ili Van Gölü arasında akalan bölgede Kurduk Elbeyliği; Kortu, Kortik, Adrovar, Motogan, gibi Belçaklara ayrılmıştır.

Oğuzhanlılar, (Bohtlar, Karduklar)İslam dinini benimsemediklerini duyurmak üzere Hz.Muhammed'e Bohduzları ileri gelenlerinden Amamon (Aman)adlı şahsı elçi olarak gönderdiler. Ermenilerin bölgeye sokulmamaları Romadan sonra Hıristiyan olan partalar krallığı dönemine rastlar. Araplar ise,

özellikle Hz.Ömer döneminde Basra'dan göçen kafile ve aşiretler halinde bu bölgeye gelmeye başlamışlardı. Ermeniler yerleşim bir hayat tarzı sürdürürken Arap aşiretleri göçer ve yarı göçer bir yaşam sürdürüyorlardı.

Sason çevresi halkının kökeni, çoğunlukla Basra dan göçen ve sonradan Türk-İslam Kültürü içinde yoğurulan ve Karduklarla(Bohtlarla)hısım akrabalık olan Arap Kabilelerine dayanmaktadır.

Sason İlçesinin eski adı "KABİLCEVİZ"dir. Kelime anlamı cevizi bol anlamına gelmektedir. Sason adı Türkiye Cumhuriyeti tarafından verilmiştir. Sason üzerinde ZOK'ta bulunan dili arapça olan Garzan aşireti Kurtalan dan Muş'a kadar uzanan bölgede hakim olmuşlardır. Dili Kürtçe olan Hiyan aşireti ise Silvan,Yücebağ ve Muş ili yörelerinde etkin olmuşlardır.

1864 yılında Osmanlı yönetiminde eyaletlerin yerine vilayetler kurulurken, Sason Siirt Sancağı ile birlikte Diyarbakır Vilayetine bağlanmıştır. Nitekim 1871 tarihli Diyarbakır Salnamesinde Sason İlçesinin Siirt Sancağına bağlı olduğu belirtilmektedir. 1844'lerden sonra Siirt sancağının sırası ile Bitlis Vilayetine Cumhuriyete kadar da Muş İline bağlı olduğunu görüyoruz. Cumhuriyetten sonra Sason İlçesi kesin olarak Siirt Vilayetine bağlı bir kaza durumuna getirilmiştir. 1938 Kozluk İlçesi Sason'nun bir bucağı iken bu tarihte ayrılarak İlçe statüsünü kazanmıştır. Sason İlçesi 16 Mayıs 1990 tarih ve 20522 Sayılı Resmi (Mükkerrer) gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 3647 Sayılı Kanunun 2. Maddesine göre Batman İlçesi Vilayet olması nedeniyle, Sason İlçesi bu tarihte Siirt Vilayetinden ayrılarak Yeni İl olan Batman İline bağlanmıştır.

1930'lere kadar Yörede etkin olan konuşma dili arapça ve kürtçe iken bu tarihten itibaren Türk dili yerleşmeye ve gelişmeye başlamıştır. 1. Dünya Savaşı yıllarında Rusların Ermenileri kışkırtmaları ve Ermenilere bu yörede bir Ermenistan Devleti vaad etmeleri ile başlayan gelişmeler, Ermenilerin Sason ve Kozluk'ta yaşayan müslüman halka sürekli saldırmaları ve onlara zulüm yapmaları iş doruğa ulaştı. Osmanlı Hükümetinin tüm hoşgörü ve uyarılarına rağmen, Ermenilerin müslüman halk üzerindeki katliamları durmak nedir bilmedi. Bu olaylar böyle devam ederken Ruslar da Doğu Anadolu güneyine ilerleyerek Muş'a kadar gelmişlerdi muş -Sason sınırını çizen Gazi Perperini (Perperin dağı)dağında Ruslarla müslüman arasında şiddetli çatışmalar meydana gelmiş. Henüz düzenli bir ordunun bulunmadığı bu dönemde Siirt Tillo (Aydınlar) Bucağında oturan Şeyh Said ve kabilesinin bu çarpışmalarda önemli yararları olmuştur. (Şeyh Said'in Cumhuriyet döneminde ayaklanan Şeyh said ile bir ilgisi yoktur.) Rus işgali sırasında Tillodan Sason'a gelen ve Sason'nun ileri gelenleri olan Abuzer BADIKOĞLU, Tefer BADIKOĞLU ile Sason Tekevler köyünden Abdulaziz ve Sason'nun aşiret reisleri ve güçlerini yanına alan Şeyh Said Rus işgaline karşı Gazi Perperini tepelerinde amansız bir çatışmaya Girmişler ve Rusların geri çekilmesinde büyük bir rol oynamışlardır. 1915'te Osmanlı Hükümeti tarafından çıkarılan bir fermanla zulümcü ermeni unsurların Suriye'ye ve Rusya'ya göç etmelerini sağlamışlar. İlçemiz Güneydoğusunda Kozluk İlçesi, Kuzeyinde Muş İli Kuzeydoğusunda Mutki İlçesi, Batısında Kulp İlçesi ile çevrilmiştir. Alanı 661 Km2'dir İlçenin rakımı 980dir. İlçemizin Yeryüzü şekilleri zamanında 60 milyon yıl önce üçüncü zamandaki (Tersiyer)Jeolojik hareketler sonucunda oluşmuştur. Alanın 636.050 dekarı dağlık, 6.000 dekarı Yayla, 2.400 dekarı ova, 16.550 dekarı ise dalgalı arazidir. Yeryüzü şekilleri içinde en fazla dağların yer aldığı İlçemizde, belli başlı yüksek dağlarımızdan Aydın tepe (Mereto)2.973 metre, İlçemiz ile Muş İli arasında bulunan Subaşı dağı' Zoveser) 2.706 metre, İlçe merkezinin güneyinde Kuşaklı (Halkis)Dağı, 1.947 metre, Heybeli Köyünün 4 Km. Güney batısında Taştepe (Golan)dağı 1.473 metre, Dağçatı köyünün 6 Km. Batısında Gökçekaradağ (Sintör) dağı bulunmaktadır.

Sason ve Kayser çayları İlçemizin belli başlı iki akarsuyudur. Bu akarsular malabadi köprüsü yakınında Kulp çay ile birleşerek Batman çayı adı ile güneye doğru akarlar Dicle ye ulaşırlar. Kayser çayı Sason-Kulp ilçeleri ve dolaysıyla Batman ve Diyarbakır İllerinin de İdari sınırlarını belirleyen doğal bir sınır şeridi özelliği taşır.

İlçemizin iklimi geç Akdeniz iklimi ile Doğu Anadolu'nun karasal iklimleri arasında bir geçiş iklimi özelliğini taşımaktadır. Yağışlı bir iklime sahip olan ilçemizde yıllık ortalama yağış 98 Kg./M2dir Yörenin karekteristik bitki örtüsü meşe ağacıdır.

Sason Çayının Güney doğusunda birden dikleşen sarp yamaçlar üzerinde 22 Mahalleden oluşan İlçe Merkezi Dağınık bir yerleşim özelliği arz eder. Yerleşim dokusuna biçim veren öğeleri iki başlık altında toplayabiliriz.

a) Doğanın sarp ve kesinlik

arz eden arazi yapısına sahip oluşu tarıma elverişli tarlaların çok küçük olarak oluşmasına neden olmuştur.

b) Gerek doğa ve gerekse yetiştirilen tütün bitkisi makineli tarıma uygun düşmediğinden aileler evlerini tarlaların kıyısına yapmak zorunda kalmışlardır. Bu etkenlerin sonucu da Belediye hudutları dahilinde yer alan mahallelerin imar çalışmalarına büyük ölçüde engellemektedir. İlçe merkezi ve İlçeye bağlı Mahallelerin kendiliğinden şekil almıştır. Kamu Hizmet binaları Konutlara uzak mesafelerde tesis edildiğinde, günlük hayata hız, kolaylık ve haberleşme istenilen düzeyde gerçekleştirilmemektedir. Mahalle arası yollar çoğunlukla taşkın su ve dere yataklarıdır. Şehir içi ulaşım çoğu yerde tıkanıklar göstermektedir. Konutların % 55'şi 1976 den itibaren Betonarme olarak inşa edilmiştir. geri kalanı ise taş ve toprak yapılardır. Kum ve dışında tüm yapı malzemeleri ilçe dışından temin edilmektedir. Evler ailelerin barınma işleminin karşılamanın yanı sıra Hayvanlar için ahır ve tütün kurutmak için de depodan oluşan ayrı bölümleri de kapsar. İlçe merkezi gerek iş makinelerin olmayışı ve gerekse toprak darlığı nedeniyle, Köysel nüfusu merkeze çekebilecek bir itici güce sahip değildir. Yerleşmelerdeki gelişme sahili nüfus artışı sonucudur.

NASIL GİDİLİR

Karayolu: Türkiye'nin her yerinden otobüs seferi ile ulaşmak mümkündür.

Havayolu: Batman'dan Ankara, İstanbul ve İzmir'e havayolu seferleri yapılmaktadır.

GEZİLECEK YERLER

HASANKEYF

Diclenin kıyısında, zamanında medreseler, rasathane, darüşşifa ve diğer eğitim kurumlarıyla bölgenin ilim ve kültür merkezi olan Hasankeyf, ulaşım yolları ve ticaret merkezlerinin yer değiştirmesiyle günümüzde önemini yitirmiştir.

İlçe, sahip olduğu zengin tarihsel yapılar nedeniyle 1981 yılında bütünüyle sit alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. GAP projesi kapsamında bulunan Ilısu Barajı nedeniyle bu tarihsel yapılar bütünüyle sular altında kalacaktır. Bu konuda çalışmalar Kültür Bakanlığı ve DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

İklim: Bölgeye hayat veren Dicle Nehri, yörenin iklimini de etkilemektedir. Nehir kış aylarının ılıman geçmesini sağlamaktadır. Ortalama sıcaklık 25° C olup en yüksek ortalama ısı 40-43° C, en düşük ortalama ısı 6-8° C arasında değişmektedir.

Av Turizmi

Kentte en çok avlanan hayvanlar tavşan, keklik, bıldırcın, toykuşu, tahtalı güvercin, yabani ördek, kaz, su samuru, sansar, porsuktur. Bunların dışında Raman dağında dağ koyunu, Kozluk-Sason ilçelerinde dağ keçisi bulunmaktadır.

COĞRAFYA

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan Batman ilinin, kuzey ve kuzeydoğusu yüksek, sarp ve dağlık olup güneyi ise dağlık ve engebelidir. Dicle nehri batıdan doğuya akarak il topraklarının içinden geçer. Batman çayı, Batman-Diyarbakır il sınırını çizerek Dicle nehri ile birleşir.

4000'i aşkın mağaranın bulunduğu bu bölge dünyada benzeri az bulunan bir doğa harikasıdır.

Batman'da karasal iklim hüküm sürmektedir. Bölgede yazları sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlı geçer.

TARİHÇE

Batman, İluh adlı bir köy iken 1937 yılında bucak olmuştur. Adı 1950 yılında Batman Çayı'ndan dolayı Batman olmuştur. 1957 yılında Siirt iline bağlı ilçe olan Batman, 1990 yılında il olmuştur.

NE YENİR

Bol yağlı et yemekleri, hamur işleri, yöreye özgün çorbalar, tiftik kıçıl denilen ve çamurdan yapılmış ocaklarda pişirilen tandır ekmeği ve taş ekmeği Hevranın tadına doyum olmaz.

NE ALINIR?

Dokumacılık, parlak ipek sim işlemeli kumaşlar, oya, dantel ve kanaviçe işlemeleri, yün patik, çeşit çeşit renklerde yöreye özgü motifli yün çorap çoraplar yöreden alınabilecek hediyelik eşyalardır.

GELENEK VE GÖRENEKLER

* KIZ GÖRME VE KIZ İSTEME:

Evlenmeler, görücü usülü ile yapıldığı gibi, gençlerin birbirlerini görüp tanımaları ile de yapılmaktadır. Evlenmede görücü usülünü anlatacak olursak; erkek tarafı görücü gözüyle kız evine gider. Gelinlik kız tarafından sunulan kahveyi içerek kızı değerlendirirler. Kızı tekrar görmek isterlerse su isterler. Erkek tarafını temsilen yaşlı bir kadın, su getiren gelin adayının fiziğini süzer. Yürüyüşünü inceler, hafif seslenişle işitme özelliğini, ayrılırken de öperek ağız kokusunun olup olmadığını öğrenmeye çalışırlar.

Görücü kız evinden ayrılırken, kendi aralarında beğendikleri kızı kimin için isteyeceklerini, istenildiği takdirde verilip verilmeyeceği hususunu kız yakınlarından sorup öğrenirler. Erkek tarafı bazen aracı kulla-

narak kız tarafından kız istemek üzere evlerinde çay içmeye gelip gelmeyeceklerini ve gün vermelerini isterler. Kız tarafı gerekli araştırmayı yapmak için "Biz de aile arasında konuyu düşüneceğiz." diyerek zaman isterler. Kız tarafı isteği uygun görürse erkek tarafının aracısı ile çay içmek için misafir oldukları günü bildirirler. Bu da kızın verileceğinin teyidi olur.

Erkek tarafı imam ile birlikte birkaç kişilik grupla kız evine gider. Kız istenir ve söz kesilir. Bundan sonra nişan ve düğün yapılır. İlimizde düğünler genelde Perşembe ve Cumartesi günleri başlar. Takip eden günlerde devam eder. Düğünlerde davul, zurna, tef, kemençe ve kaval çalınmaktadır.

BAŞLIK PARASI

Hızlı bir gelişim ve bu meydanda değişim gösteren topluluğumuzda eski adetlerin yerini yeni değer yargılarının aldığı görülmektedir. Toplumumuzda sosyal bir yara olan başlık parası kısmen kalkmıştır. Şehir ve ilçe merkezlerinde bilhassa okumuş aileler arasında bu usül terkedilmiştir. Köy bazında özelliğini muhafaza eden başlık geleneği, başlık parası alan kız tarafının bu paranın üstüne ilaveler yaparak geline çeyiz yapması suretiyle sürdürülmektedir.

CENAZE TÖRENLERİ

Cenazenin kaldırılmasını müteakiben üç gün taziye kurulur.

Bu süre köylerde daha da uzar. Cenaze yakınları bu sürede işlerine gitmez. Başsağlığı vermek üzere çevreden gelenleri karşılarlar. Başsağlığı, (Taziye) için cenaze evine gelenler, maddi durumlarına göre beraberlerinde çay şekeri, un, yağ gibi hediyeleri getirirler. Bu durum il merkezinde yapılmaktadır. Başsağlığı (Taziye) için gelenler, Kur'an-ı Kerim'den bir sure veya Fatiha Suresini okur. Meftaya rahmet ve mağfiret dilerler. Eve gelen misafirlere çay ve yemek verilir.

SÜNNET

Dini bir vecibe olan sünnet, ailelerin maddi gücü nispetinde yapılan eğlence ile başlar. Önce sünnet olacak çocuk, arkadaşlarıyla birlikte araba ile şehirde gezdirilir. Sünnet giysileri giydirilir. Sünnet öncesinde evlerde mevlit okunur. Daha sonra davetlilere yemek ziyafeti verilir. Seçilen kirvenin kucağında çocuk sünnet edilir. Kirve, ömür boyu bir akraba gibi değer görür ve aileden sayılır.

BATMAN'DA HALK DEYİMLERİ

1- Akıl bir altın taçtır her kafaya uymaz

2- Komşu komşunun işine muhtaçtır

3- Oğlan gitti sefere, gitti geldi aynı hergele

4- Küheylan at, yemin arttırır

5- Çingeneler aç kalınca eski düğünlerden bahsederler

6- Al asili ser hasırı

7- Garip kuşun yuvasını Allah yapar

8- Kâr eden ar etmez

9- Gezen tilki yatan aslandan iyidir

10- Gönlü namazda olanın kulağı ezanda olur

11- Evlat aziz, terbiye daha aziz

12- Büyüğün yoksa büyük taşa danış

13- Asil azmaz, bal acımaz

14- Arif olan sözü aş gibi tadar

15- Atla katır döğüşür arada eşek ezilir

16- Bülbülün çektiği dilinin belasıdır.

17- Mal malumat örter

18- Ölürse yer beğensin kalırsa el beğensin

19- Anamın aşı derdimin başı

20- Elbise yürüyüş para söyleyiş örter

21- Delik büyük yama küçük

22- Dil otu yemiş

23- Azdan az gider, çoktan çok gider

24- Haram yelle düğün elle olur

25- Sırrını söyleme dostuna, dostun söyler dostuna

26- Dil ustası iş hastası

27- Bağı kara üzüm olsun, üzümü yemeğe yüzün olsun

28- Komşu hakkı Allah hakkıdır

29- Ölürse yer beğensin kalırsa el beğensin

30- Doğru duvar yıkılmaz eğri kaçar kurtulmaz

BATMAN YÖRESİ HALK SAZLARI

1- DAVUL: Ceviz ağacından yapılır. Keçi veya koyun derisi ile kaplanır.

2- ZURNA: Erik veya gürgen ağacından yapılır. Orta boyda olup 8 deliklidir.

3- KEMENÇE: Su kabağından yapılır. Balık derisi ile kaplanır, yayı at kuyruğundandır. 3 telli olup, çam sakızı sürülerek çalınır.

4- DÜZ SAZ: Dut, gürgen veya yaprak ağacından yapılır. 6-7 tellidir.

5- DARBUKA: Çömlekten yapılır. Koyun ve keçi derisi ile kaplanır.

6-KAVAL(BILUR): Erik veya gürgen ağacından yapılar. 8 deliklidir.

7- DEF (ARBANE): Ceviz ağacından yapılır.Keçi derisi ile kaplanır. Gümüş takılarla süslenir.

AŞÇILIK OKULU
HOCAM SINAVLARI YEDİNİZ Mİ?..
BU AKŞAM BİTİRİCEM, YARİN AÇIKLARIM NOTLARINIZI...

AŞÇILIK OKULU
KURABİYE ÖDEVİNİ YAPTIN MI KIZIM?..
BEN REJİMDEYİM HOCAM, LUNA ZEYTİNYAĞLI SALATA YAPTIM...
OTUR SIFIR...

Ders: Lunaparkta
DOLAPTA DERS VAR, ISITIP ÇALIŞIN

AŞÇILIK OKULU
ÖDEVLERİNİZİ HER ZAMAN SON GÜNE BIRAKIN ÇOCUKLAR, BOZULMASINLAR...
MANTIKLI...

KULAĞA KÜPELER...

** İmkanlarının altında yaşa. Bol bol gülümse. Hem maliyeti sıfırdır, hem de bedeline paha biçilmez.

** İnsanların adlarını hatırla.

** Asla birilerinin umudunu kırma. Belki de sahip oldukları tek şey odur.

** Eşinin en iyi arkadaşı ol.

** İlk izlenimlere güvenme.

** Arkadaşına borç verirken ihtiyatlı davran. İkisini de kaybedebilirsin.

** Kaybedecek hiçbir şeyi kalmamış insanlardan uzak dur.

** Köprüleri atma. Aynı nehri kaç kez daha geçmek zorunda kalacağına şaşıracaksın.

** Büyük sözler vermekten korkma; ama yerine de getir.

** Hüküm vermeden önce her iki tarafı da dinle.

** Zarif ol. Kimseyi bile bile kendinden soğutma.

** Birisine "seni seviyorum" deme fırsatını asla kaçırma.

** Kimse tek başına başaramaz.

** Sana yardımcı olanlara minnet duy.

** Zamanı ve sözleri dikkatsizce kullanma. İkisi de geri alınamaz.

** İnsanlara değerlerini hissettirebileceğin fırsatı kolla.

** Başladığın her işi bitir.

** Hiç kimsenin sözünü kesme.

** Seni ziyarete gelenleri ayakta karşıla.

** Telefonu coşkulu ve dinamik bir sesle aç.

** "Keşke" sözcüğü yerine "bir dahaki sefere" demeyi dene.

** Misafirlikte yemeği övmeyi unutma.

** Karnın açken asla alışverişe çıkma.

** Unutma bir insanın en derin duygusal ihtiyacı, takdir edildiğini hissetmesidir.

** Ölmeden önce mezarlıklara sık sık git.

** Yaşlan; ama paslanma.

AÇIK HAVADA DÜŞÜNÜN

1- Beyin açık havadayken ve ayaktayken daha iyi çalışır. İnsan beyninin ayaktayken yaklaşık yüzde 10 daha fazla çalıştığı düşünülmektedir. Önemli kararlarınızı alırken kapalı alandaysanız, "volta atmayı" deneyebilirsiniz.

2 - Yürürken kolları sallamak beynin performansını olumlu etkiliyor. Önemli kararlarınızı açık havada, kollarınızı sağa sola sallayarak yürürken almaya ne dersiniz?

3- Yabancı bir dil öğrenme beyni güçlendiriyor. Her gün birkaç yabancı yada yerli yeni kelime öğrenip, kullanabilirsiniz. Sözlük okuyabilirsiniz. Alışveriş listesi veya telefon numaralarını ezberlemeyi deneyebilirsiniz.

4- Zihinsel jimnastik /antrenman yapın. Bunun için çeşitli bulmacaları çözebilirsiniz. Satranç gibi akıl oyunları oynayın. Yatkınsanız, meditasyon, yoga gibi zihni dinginleştiren teknikler üzerinde çalışın.

RUTİNDEN KURTULUN

5 - Rutin olarak tekrar ettiğiniz davranışlardan vazgeçin. Bazen telefonu sol elinizde tutun, çantanızı diğer elinizle taşıyın, evinize başka bir yoldan gidin. En azından bir günlüğüne televizyon kumandasını sık kullanmadığınız elinizde tutun.

6 -Entelektüel zevklerinizi geliştirmek için her gün mutlaka iyi bir özdeyiş antolojisinden birkaç cümle okuyun. Beyninizi kaliteli cümlelerle besleyin!

7 - Her gün güzel bir resme veya fotoğrafa bakmaya çalışın. Estetik algınız, gördüğünüz estetik şeyler kadar gelişir.

8 - Sevdiğiniz bir müziği bir süre gözleriniz kapalı dinleyin. Beyin otoriteleri tarafından klâsik müziğin zekâya 7 puan ekleyebildiği iddia edilmektedir.

9 - Günde aklınızdan 60 bin ile 80 bin arası düşünce geçer. Bu düşünceler ne hakkındaysa, hayatınız da ona göre şekillenir. Unutmayın, kafanızda en çok neyi düşünürseniz, hayatınızda da onu çoğaltırsınız.

10 - Bir konu hakkında düşünürken, nasıl düşündüğünüzü de gözlemleyin. Düşünmek üzerine düşünmek, beyin ve düşünce kapasitesini artırır.

KALİTELİ BEYİN İÇİN UYKU

11 - İyi bir uyku kaliteli bir beyin için şarttır. Çok uyuyorum diye üzülmeyin. Einstein'in günlük 10 saatten fazla uyuduğu biliniyor. 24 saati geçen uykusuzluk beyinde sarhoşluğa benzer bir etki yapar.

12 - Bol ve temiz oksijen beyin için çok önemlidir. Beynimiz ağırlık olarak vücudumuzun yüzde 2'sini oluşturduğu halde, vücuda gelen oksijenin yüzde 25'ini tüketir. Oksijensiz kaldığımızda ölümü gerçekleşen ilk organımız beyindir. Odanızın penceresini açarak kendinize bol bol oksijen ısmarlayın.

13 - Farklı düşünme tarzları beyninizi geliştirir. Çocuklar ve hayvanlarla daha fazla vakit geçirin. Sizden farklı düşünen insanlarla konuşun.

14 - Kullanılmayan organ körelir. Sürekli televizyon seyrederek beyninizi "düşük viteste çalıştırmayın.

15 - Beynin en tehlikeli yanı "ters çaba" kuralına göre çalıştığı

anlardır. Başınıza gelmesinden en çok korktuğunuz şeye odaklanırsanız, korktuğunuzu başınıza getirir! Buna ters çaba kuralı denir. Beyin odaklanılan hedef olumsuz olsa bile, bunu gerçekleştirmek için çalışır. Topluluk önünde konuşma yaparken "acaba heyecanlanır mıyım?" diye düşünürseniz, heyecanlanırsınız.

16 - Beyni yoran monotonluktur. Hayatınızı ne kadar renklendirirseniz, beyninizi o kadar neşelendirirsiniz.

SİHİRLİ SAYI KURALI

17 - Beyin kısa süreli hafızada beş ile yedi arasındaki bilgiyi işleyebilir. Yeni bir bilgi gelince, bu bilgilerden birini atar. Buna "sihirli sayı" kuralı denir. Bu kural aşılıp aşırı bilgi yüklenmesi durumunda beynimiz "servis dışı" olur. Hayatınızın en büyük kararlarını alırken "kafadan" değil, tıpkı beş haneli iki rakam grubunu çarparken yaptığınız gibi, bir kâğıt üzerine yazarak ne yapacağınızı hesaplayın.

18 - Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur. Fiziksel zindelik, zihinsel zindelik getirir. Uzun süre hareketsiz kalmak, zihni de hareketsizleştirir. Spor yapmaya, fazla kilolarınızdan kurtulmaya özen gösterin. Yeterince su için. Çünkü, insan beyninin yüzde 78'i su ile kaplıdır.

19 - Ders çalışırken ilk öğrenilenler, son öğrenilenler, sık tekrarlananlar ve ilginç bulunanlar en çok akılda kalanlardır. Dersleri kısa aralar vererek çalışmak akıllıca bir harekettir.

20 - Bu hafta kafanızı nasıl daha iyi çalıştırabileceğiniz üzerine daha fazla düşünün. Unutmayın, beynimizi daha iyi çalıştırmak için kullanacağımız organ yine beynimiz! "Aklınızı "başınıza" toplayın ve kullanın!

ÜÇ EVLAT

Üç kadın çeşme başında toplanmış konuşuyorlardı. Az ötede ihtiyarın biri oturmuş, kadınların çocuklarını methetmelerini dinliyordu.

Kadınlardan biri:

-Benim oğlum öyle marifetlidir ki, hiç kimse bu konuda onunla boy ölçüşemez... Tam bir cambazdır o! İp üzerinde bir yürüse de görseniz.

Diğer kadın heyecanla atılarak:

-Benim oğlumun sesini bilseniz, dedi. Tıpkı bir bülbül gibi şakır. Yeryüzünde hiç kimsenin böyle bir sesi yoktur. Allah vergisi bu...

Üçüncü kadın susup duruyordu.

Diğerleri sordular:

-Sen çocuğunu niye övmüyorsun?

Nesi var ki?

-Çocuğumun çok üstün bir tarafı yok ki... Ne diye durup dururken öveyim onu.

Kadınlar kovalarını doldurup yola koyuldular. İhtiyar adam da peşleri sıra yürümeye başladı. Kadınlar ağır kovaları taşımakta güçlük çektikleri için ara sıra duruyor ve dinleniyorlardı. Sırtları ağrı içindeydi. Bu sırada çocukları onları karşılamaya çıktı.

Birinci çocuk hemen elleri üzerinde havaya kalkmış, çeşitli marifetler gösteriyordu. Kadınlar gözleri hayretten büyümüş haykırdılar:

-Aman ne kabiliyetli çocuk!.. İkinci çocuk altın gibi bir sesle öyle güzel şarkılar söyledi ki, kadınlar gözleri yaşlarla dolu hayranlıkla dinlediler onu... Üçüncü çocuk koşarak geldi, annesinin elinden kovayı aldı ve eve kadar taşıdı.

Kadınlar ihtiyara dönüp:

-Bizim çocuklarımız hakkında ne diyorsun, dediler.

İhtiyar şaşkınlıkla:

-Çocuklarınız mı? Dedi. Onları bilmem.

Yalnız biri vardı, annesinin elinden kovayı alıp eve taşıdı. Onu çok beğendim...

Biriz Biz
www.birizbiz.org
En İyilerin
Buluşma Noktası

İçinizdeki Yeteneği
İSMEK'le Farkedin
www.ismek.org

Panoramik
(360 Derece)
Türkiye
Fotoğrafları
www.360tr.com

Dijital
Sanat, Resim ve
Fotoğraf Sergisi
www.islamisanat.net